

Συλλογή Νομολογίας – Δικαστήριο Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ)

2001-2018

Σεβασμός της Ιδιωτικής και Οικογενειακής Ζωής (Άρθρο 7 του Χάρτη Θεμελιωδών
Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης)

&

Προστασία Προσωπικών Δεδομένων (Άρθρο 8 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης)

Homo Digitalis

Protect your rights

Περιεχόμενα

C-25/17 Tietosuojavaltuutettu κατά Jehovan todistajat — uskonnollinen yhdyskunta, 10 Ιουλίου 2018	4
C-210/16 Unabhängiges Landeszentrum für Datenschutz Schleswig-Holstein κατά Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein GmbH, 5 Ιουνίου 2018	8
C-473/16, F κατά Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal, 25 Ιανουαρίου 2018.....	12
C-434/16, Peter Nowak κατά Data Protection Commissioner, 20 Δεκεμβρίου 2017.....	14
Γνωμοδότηση 1/15 του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως), Σχέδιο συμφωνίας μεταξύ του Καναδά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Διαβίβαση δεδομένων από τις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών από την Ένωση προς τον Καναδά, 26 Ιουλίου 2017.....	16
Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-203/15 και C-698/15, Tele2 Sverige AB κατά Post- och telestyrelsen και Secretary of State for the Home Department κατά Tom Watson and Others (τμήμα μείζονος συνθέσεως), 21 Δεκεμβρίου 2016.....	21
C-582/14, Patrick Breyer κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, 19 Οκτωβρίου 2016.....	28
C-362/14, Maximilian Schrems κατά Data Protection Commissioner, 6 Οκτωβρίου 2015	30
C-615/13, P, Client Earth κ.λ.π. κατά EFSA, 16 Ιουλίου 2015.....	33
C-201/14, Smaranda Bara κ.λ.π. κατά Presedintele Casei Nationale de Asigurari de Sanatate (CNAS) κ.λ.π., 1 Οκτωβρίου 2015.....	37
C-230/14 Weltimmo s.r.o. κατά Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, 1 Οκτωβρίου 2015.....	40
C-212/13, Rynes κατά Úřad pro ochranu osobních údajů, 11 Δεκεμβρίου 2014	44
C-291/12, Schwarz κατά Bochum, 17 Οκτωβρίου 2014.....	46
C-141/12 και C-372/12, Minister voor Immigratie κατά M, 17 Ιουλίου 2014	49
C-131/12, Google Spain SL κατά AEPD και Mario Costeja Gonzalez, 13 Μαΐου 2014	52
C-288/12, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Ουγγαρίας, 8 Απριλίου 2014.....	60
Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-293/12 και C-594/12, Digital Rights Ireland και Seitlinger κ.λ.π., 8 Απριλίου 2014	62
C-486/12, X, 12 Δεκεμβρίου 2013.....	68
C-473/12, Institut professionnel des agents immobiliers (IPI) κατά G. Englebert κ.λ.π., 7 Νοεμβρίου 2013.....	70
C-300/11, ZZ κατά Secretary of the State of Home Department, 4 Ιουνίου 2013.....	72
C-342-12, Worten-Equipamentos para o lar SA κατά ACT (Authority for Working Conditions), 30 Μαΐου 2013.....	74
C-614/10, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Δημοκρατίας της Αυστρίας, 16 Οκτωβρίου 2012 ..	78

C-119/12, Probst κατά Mr. Nexnet GMBH, 22 Νοεμβρίου 2012.....	80
C-360/10, SABAM κατά Netlog NV, 16 Φεβρουαρίου 2012	83
C-461/10, Bonnier Audio AB κ.λ.π. κατά Perfect Communication Sweden, 19 Απριλίου 2012	85
C-70/10, Scarlet Extended SA κατά Societe Belge des Auteurs, Compositeurs et Editeurs SCRL (SABAM), 24 Νοεμβρίου 2011.....	87
Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-468/10 και C-469/10, Asociación Nacional de Establecimientos Financieros de Crédito (ASNEF) και Federaci3n de Comercio Electr3nico y Marketing Directo (FECEMD) κατά Administraci3n del Estado, 24 Νοεμβρίου 2011.....	89
C-543/09, Deutsche Telekom AG κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, 5 Μαΐου 2011	91
Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-92/09 και C-93/09, Volker und Markus Schecke GbR και Hartmut Eifert κατά Land Hessen, 9 Νοεμβρίου 2010	94
C-28/08 P, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά The Bavarian Lager Co. Ltd., 29 Ιουνίου 2010.....	98
C-518/07, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, 9 Μαρτίου 2010	100
C-553/07, College van burgemeester en wethouders van Rotterdam κατά M. E. E. Rijkeboer, 7 Μαΐου 2009.....	103
C-557/07, LSG-Gesellschaft zur Wahrnehmung von Leistungsschutzrechten GMBH κατά Tele2 Telecommunication GMBH, 19 Φεβρουαρίου 2009	105
C-301/06, Ιρλανδία κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου της Ε.Ε, 10 Φεβρουαρίου 2009	107
C-73/07, Tietosuoja-valtuutettu κατά Satakunnan Markkinapörssi Oy και Satamedia Oy, 16 Δεκεμβρίου 2008.....	109
C-524/06, Huber κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, 16 Δεκεμβρίου 2008	111
C-275/06, Productores de Música de España (Promusicae) κατά Telef3nica de Espa3a SAU, 29 Ιανουαρίου 2008	114
T-194/04 - Bavarian Lager κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 8 Νοεμβρίου 2007.....	118
C-317 και 318/04, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (PNR), 30 Μαΐου 2006.....	121
C-101/01, Bodil Lindqvist, 6 Νοεμβρίου 2003.....	123
C-465/00, C-138/01 και C-139/01, Österreichischer Rundfunk κ.λ.π., 20 Μαΐου 2003	125
C-450/00, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου, 4 Οκτωβρίου 2001	127

C-25/17 Tietosuojavaltuutettu κατά Jehovan todistajat — uskonnollinen yhdyskunta, 10 Ιουλίου 2018

Σχετικά με την υπόθεση:

Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαδικασίας που κίνησε ο tietosuojavaltuutettu (Επόπτης προστασίας δεδομένων, Φινλανδία) σχετικά με τη νομιμότητα απόφασης της tietosuojalautakunta (Επιτροπής προστασίας δεδομένων, Φινλανδία) με την οποία απαγορευόταν στη Jehovan todistajat – uskonnollinen yhdyskunta (θρησκευτική κοινότητα των μαρτύρων του Ιεχωβά, στο εξής: κοινότητα των μαρτύρων του Ιεχωβά) η συλλογή και η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της δραστηριότητας του κηρύγματος από πόρτα σε πόρτα χωρίς να τηρούνται οι προϋποθέσεις της φινλανδικής νομοθεσίας για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

42 Όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο, το άρθρο 3, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 95/46 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αφορά αποκλειστικά τις δραστηριότητες οι οποίες εντάσσονται στο πλαίσιο της ιδιωτικής ή οικογενειακής ζωής των ιδιωτών. Συναφώς, μια δραστηριότητα δεν μπορεί να θεωρηθεί αποκλειστικά προσωπική ή οικιακή, υπό την έννοια της διάταξης αυτής, όταν σκοπός της είναι να δώσει σε απροσδιόριστο αριθμό ατόμων πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή όταν η δραστηριότητα αυτή εκτείνεται, έστω και εν μέρει, στον δημόσιο χώρο και, ως εκ τούτου, εξέρχεται από την ιδιωτική σφαίρα αυτού που προβαίνει στην επεξεργασία των δεδομένων (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 6ης Νοεμβρίου 2003, Lindqvist, C-101/01, EU:C:2003:596, σκέψη 47 της 16ης Δεκεμβρίου 2008, Satakunnan Markkinapörssi και Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727, σκέψη 44, καθώς και της 11ης Δεκεμβρίου 2014, Rynéš, C-212/13, EU:C:2014:2428, σκέψεις 31 και 33).

43 Στο μέτρο που η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα φαίνεται ότι πραγματοποιείται στο πλαίσιο της άσκησης της δραστηριότητας κηρύγματος από πόρτα σε πόρτα εκ μέρους των μελών της κοινότητας των μαρτύρων του Ιεχωβά, πρέπει να κριθεί αν μια τέτοια δραστηριότητα έχει αποκλειστικά προσωπικό ή οικιακό χαρακτήρα υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 95/46.

44 Συναφώς, από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι η δραστηριότητα κηρύγματος από πόρτα σε πόρτα, στο πλαίσιο της οποίας συλλέγονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα από τα μέλη της κοινότητας των μαρτύρων του Ιεχωβά, σκοπεύει, ως εκ της φύσεώς της, στη διάδοση της πίστης της κοινότητας των μαρτύρων του Ιεχωβά σε πρόσωπα τα οποία, όπως επισήμανε κατ' ουσίαν ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 40 των προτάσεών του, δεν ανήκουν στην «εστία» των προσώπων που προβαίνουν στο κήρυγμα. Συνεπώς, η δραστηριότητα αυτή εξέρχεται της ιδιωτικής σφαίρας των προσώπων που προβαίνουν στο κήρυγμα.

45 Περαιτέρω, από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει επίσης ότι ορισμένα από τα προσωπικά δεδομένα που συλλέγονται από τα εν λόγω μέλη της κοινότητας των μαρτύρων του Ιεχωβά διαβιβάζονται από αυτά στις τοπικές δομές της κοινότητας αυτής, οι οποίες τηρούν, βάσει των δεδομένων αυτών, καταλόγους των προσώπων που δεν επιθυμούν να δέχονται επισκέψεις από τα εν λόγω μέλη. Στο πλαίσιο της δραστηριότητας κηρύγματος, τα μέλη αυτά καθιστούν, συνεπώς, ορισμένα, τουλάχιστον, από τα δεδομένα που συλλέγουν διαθέσιμα σε απροσδιόριστο, ενδεχομένως, αριθμό προσώπων.

46 Ως προς το ζήτημα αν η δραστηριότητα κηρύγματος από πόρτα σε πόρτα μπορεί να αποκτά αποκλειστικά προσωπικό ή οικιακό χαρακτήρα λόγω του ότι η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πραγματοποιείται στο πλαίσιο δραστηριότητας σχετικής με την άσκηση θρησκευτικών καθηκόντων, υπενθυμίζεται ότι το δικαίωμα στην ελευθερία συνείδησης και θρησκείας, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 10, παράγραφος 1, του Χάρτη, συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, την ελευθερία κάθε προσώπου να εκδηλώνει το θρήσκευμά του ή τις πεποιθήσεις του, ατομικά ή συλλογικά, δημοσία ή κατ' ιδίαν, με τη λατρεία, την εκπαίδευση, την άσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων και τις τελετές.

47 Ο Χάρτης δέχεται μια ευρεία έννοια του χρησιμοποιούμενου στη διάταξη αυτή όρου «θρησκεία», που καλύπτει τόσο το *forum internum*, δηλαδή την ύπαρξη πεποιθήσεων, όσο και το *forum externum*, δηλαδή τη δημόσια εκδήλωση της θρησκευτικής πίστωσης (απόφαση της 29ης Μαΐου 2018, *Liga van Moskeeën en Islamitische Organisaties Provincie Antwerpen κ.λπ.*, C-426/16, EU:C:2018:335, σκέψη 44 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

48 Περαιτέρω, δεδομένου ότι η ελευθερία εκδήλωσης του θρησκευάτος ατομικά ή συλλογικά, δημοσία ή κατ' ιδίαν, μπορεί να λαμβάνει διάφορες μορφές, όπως η εκπαίδευση, η άσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων και οι τελετές, η ελευθερία αυτή περιλαμβάνει επίσης το δικαίωμα κάθε προσώπου να προσπαθήσει να πείσει άλλα πρόσωπα, παραδείγματος χάριν μέσω κηρύγματος (αποφάσεις του ΕΔΔΑ της 25ης Μαΐου 1993, *Κοκκινάκης κατά Ελλάδα*, CE:ECHR:1993:0525JUD001430788, § 31, καθώς και της 8ης Νοεμβρίου 2007, *Perry κατά Λετονίας*, CE:ECHR:2007:1108JUD003027303, § 52).

49 Ωστόσο, έστω και αν η δραστηριότητα κηρύγματος από πόρτα σε πόρτα που ασκείται από τα μέλη θρησκευτικής κοινότητας προστατεύεται, κατά τα ανωτέρω, από το άρθρο 10, παράγραφος 1, του Χάρτη ως έκφραση της πίστης του προσώπου ή των προσώπων που προβαίνουν στο κήρυγμα, τούτο δεν έχει ως αποτέλεσμα να αποκτά η δραστηριότητα αυτή χαρακτήρα αποκλειστικά προσωπικό ή οικιακό κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 95/46.

50 Συγκεκριμένα, βάσει όσων εκτέθηκαν στις σκέψεις 44 και 45 της παρούσας απόφασης, η δραστηριότητα κηρύγματος υπερβαίνει την ιδιωτική σφαίρα του μέλους μιας θρησκευτικής κοινότητας το οποίο επιδίδεται στη δραστηριότητα αυτή.

51 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 95/46, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 10, παράγραφος 1, του Χάρτη, έχει την έννοια ότι η συλλογή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από μέλη θρησκευτικής κοινότητας στο πλαίσιο δραστηριότητας κηρύγματος από πόρτα σε πόρτα και η μεταγενέστερη επεξεργασία των δεδομένων αυτών δεν αποτελούν επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται στο πλαίσιο δραστηριοτήτων του άρθρου 3, παράγραφος 2, πρώτη περίπτωση, της οδηγίας

αυτής ούτε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται από φυσικά πρόσωπα στο πλαίσιο αποκλειστικά προσωπικών ή οικιακών δραστηριοτήτων, υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση, της εν λόγω οδηγίας.

59 Εν προκειμένω, από τις διαπιστώσεις του αιτούντος δικαστηρίου προκύπτει ότι τα δεδομένα που συλλέγονται στο πλαίσιο της επίμαχης στην κύρια δίκη δραστηριότητας κηρύγματος από πόρτα σε πόρτα συλλέγονται εν είδει υπομνηστικού σημειώματος, βάσει γεωγραφικής κατανομής, ώστε να διευκολύνεται η διοργάνωση μελλοντικών επισκέψεων στα πρόσωπα που έχουν ήδη προσεγγιστεί κατά το παρελθόν. Στα δεδομένα αυτά, πέραν των πληροφοριών για το περιεχόμενο των συνομιλιών σχετικά με τις πεποιθήσεις του προσώπου που δέχεται την επίσκεψη, περιλαμβάνονται επίσης το όνομα και η διεύθυνση του εν λόγω προσώπου. Επιπλέον, οι πληροφορίες αυτές –ή τουλάχιστον ορισμένες εξ αυτών– χρησιμοποιούνται για να καταρτιστούν κατάλογοι τους οποίους διαχειρίζονται οι τοπικές δομές της κοινότητας των μαρτύρων του Ιεχωβά και οι οποίοι αφορούν τα πρόσωπα που δεν επιθυμούν πλέον να δέχονται επισκέψεις μελών της κοινότητας αυτής για κήρυγμα.

60 Συνεπώς, διαπιστώνεται ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται στο πλαίσιο της επίμαχης στην κύρια δίκη δραστηριότητας κηρύγματος από πόρτα σε πόρτα είναι διαρθρωμένα σύμφωνα με κριτήρια που έχουν γίνει δεκτά βάσει του σκοπού που επιδιώκεται με τη συλλογή αυτή, ο οποίος είναι η προετοιμασία μελλοντικών επισκέψεων και η διαχείριση των καταλόγων με τα πρόσωπα που δεν επιθυμούν πλέον να δέχονται επισκέψεις. Όπως προκύπτει από τη διάταξη περί παραπομπής, τα κριτήρια αυτά, στα οποία περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, το όνομα και η διεύθυνση των προσώπων που δέχονται επίσκεψη, οι πεποιθήσεις τους και τυχόν επιθυμία τους να μη δεχτούν στο μέλλον επισκέψεις, επιλέγονται κατά τρόπον ώστε να καθίσταται δυνατή η ευχερής εύρεση των δεδομένων που αφορούν συγκεκριμένα πρόσωπα.

61 Το ζήτημα βάσει ποιου ακριβώς κριτηρίου και υπό ποια συγκεκριμένη μορφή έχει πράγματι διαρθρωθεί το σύνολο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που έχουν συλλεγεί από κάθε μέλος της κοινότητας που μετέχει στο κήρυγμα δεν ασκεί συναφώς επιρροή, στο μέτρο που το σύνολο αυτό καθιστά δυνατή την ευχερή εύρεση των δεδομένων που αφορούν συγκεκριμένο πρόσωπο που έχει δεχτεί επίσκεψη, πράγμα που απόκειται, εντούτοις, στο αιτούν δικαστήριο να ελέγξει υπό το πρίσμα του συνόλου των περιστάσεων της υποθέσεως της κύριας δίκης.

62 Συνεπώς, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι στην κατ' άρθρο 2, στοιχείο γ', της οδηγίας 95/46 έννοια του «αρχείου» εμπίπτει σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται στο πλαίσιο δραστηριότητας κηρύγματος από πόρτα σε πόρτα, στα οποία περιλαμβάνονται ονόματα και διευθύνσεις καθώς και άλλες πληροφορίες σχετικές με τα πρόσωπα που προσεγγίζονται, εφόσον τα δεδομένα αυτά είναι διαρθρωμένα βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων που καθιστούν δυνατή, στην πράξη, την ευχερή εύρεση των δεδομένων για μελλοντική χρήση. Για να εμπίπτει στην έννοια αυτή ένα τέτοιο σύνολο δεδομένων, δεν απαιτείται να περιλαμβάνει δελτία, ειδικούς καταλόγους ή άλλα συστήματα αναζήτησης πληροφοριών.

70 Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τη διάταξη περί παραπομπής, εναπόκειται, βεβαίως, στα μέλη της κοινότητας των μαρτύρων του Ιεχωβά που μετέχουν στο κήρυγμα να εκτιμούν υπό ποιες συγκεκριμένες συνθήκες συλλέγουν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των προσώπων που επισκέπτονται, ποια ακριβώς δεδομένα συλλέγουν και με

ποιον τρόπο προβαίνουν στη μεταγενέστερη επεξεργασία τους. Ωστόσο, όπως υπομνήσθηκε στις σκέψεις 43 και 44 της παρούσας απόφασης, η συλλογή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πραγματοποιείται στο πλαίσιο της άσκησης της δραστηριότητας κηρύγματος από πόρτα σε πόρτα, με την οποία τα μέλη της κοινότητας των μαρτύρων του Ιεχωβά που μετέχουν στο κήρυγμα διαδίδουν την πίστη της κοινότητάς τους. Όπως προκύπτει από τη διάταξη περί παραπομπής, αυτή η δραστηριότητα κηρύγματος αποτελεί σημαντική μορφή δράσης για την κοινότητα αυτή, η οποία οργανώνεται, συντονίζεται και ενθαρρύνεται από την εν λόγω κοινότητα. Στο πλαίσιο αυτό, τα δεδομένα συλλέγονται εν είδει υπομνηστικού σημειώματος για μεταγενέστερη χρήση και μεταγενέστερη νέα τυχόν επίσκεψη. Τέλος, οι τοπικές δομές των μαρτύρων του Ιεχωβά τηρούν, βάσει των δεδομένων που τους διαβιβάζονται από τα μέλη που συμμετέχουν στο κήρυγμα, καταλόγους με τα πρόσωπα που δεν επιθυμούν πλέον να δέχονται επισκέψεις τέτοιων μελών.

71 Διαπιστώνεται, συνεπώς, ότι η συλλογή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν τα πρόσωπα που δέχονται επίσκεψη και η μεταγενέστερη επεξεργασία των δεδομένων αυτών εξυπηρετούν τον σκοπό της κοινότητας των μαρτύρων του Ιεχωβά που συνίσταται στη διάδοση της πίστης της και, ως εκ τούτου, πραγματοποιούνται από τα μέλη της που μετέχουν στο κήρυγμα για ίδιους σκοπούς της κοινότητας αυτής. Περαιτέρω, η κοινότητα των μαρτύρων του Ιεχωβά δεν έχει απλώς γενική γνώση του ότι πραγματοποιείται αυτή η επεξεργασία δεδομένων για σκοπούς διάδοσης της πίστης της, αλλά οργανώνει και συντονίζει τη δραστηριότητα κηρύγματος στην οποία μετέχουν τα μέλη της, μεταξύ άλλων κατανέμοντας τους τομείς δραστηριοποίησης των μελών αυτών.

72 Υπ' αυτές τις συνθήκες, διαπιστώνεται ότι η κοινότητα των μαρτύρων του Ιεχωβά ενθαρρύνει τα μέλη της που μετέχουν στο κήρυγμα να προβαίνουν, στο πλαίσιο της δραστηριότητάς τους αυτής, σε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

73 Συνεπώς, από τη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο συνάγεται ότι η κοινότητα των μαρτύρων του Ιεχωβά, οργανώνοντας, συντονίζοντας και ενθαρρύνοντας τη δραστηριότητα κηρύγματος στην οποία μετέχουν τα μέλη της με σκοπό τη διάδοση της πίστης της, μετέχει από κοινού με τα μέλη αυτά στον καθορισμό των στόχων και του τρόπου επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των προσώπων που προσεγγίζονται, πράγμα που απόκειται ωστόσο στο αιτούν δικαστήριο να κρίνει, βάσει του συνόλου των περιστάσεων της υπόθεσης.

74 Η διαπίστωση αυτή δεν αναιρείται από την αρχή της οργανωτικής αυτονομίας των θρησκευτικών κοινοτήτων, που απορρέει από το άρθρο 17 ΣΛΕΕ. Συγκεκριμένα, η υποχρέωση κάθε προσώπου να συμμορφώνεται προς τους κανόνες του ενωσιακού δικαίου περί προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν μπορεί να θεωρηθεί επέμβαση στην οργανωτική αυτονομία των εν λόγω κοινοτήτων (βλ, κατ' αναλογία, απόφαση της 17ης Απριλίου 2018, Egenberger, C-414/16, EU:C:2018:257, σκέψη 58).

75 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, στο τρίτο και στο τέταρτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 2, στοιχείο δ', της οδηγίας 95/46, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 10, παράγραφος 1, του Χάρτη, έχει την έννοια ότι επιτρέπει να θεωρηθεί μια θρησκευτική κοινότητα, από κοινού με τα μέλη της που μετέχουν στο κήρυγμα, υπεύθυνη της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η οποία πραγματοποιείται από τα μέλη αυτά στο πλαίσιο δραστηριότητας κηρύγματος από πόρτα σε πόρτα που οργανώνεται, συντονίζεται και ενθαρρύνεται από την κοινότητα αυτή, χωρίς να απαιτείται η εν λόγω κοινότητα να έχει πρόσβαση στα δεδομένα ούτε να χρειάζεται να

αποδειχθεί ότι έχει δώσει στα μέλη της γραπτές κατευθυντήριες γραμμές ή εντολές σχετικά με την επεξεργασία αυτή.

C-210/16 Unabhängiges Landeszentrum für Datenschutz Schleswig-Holstein
κατά Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein GmbH, 5 Ιουνίου 2018

Σχετικά με την υπόθεση:

Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Unabhängiges Landeszentrum für Datenschutz Schleswig-Holstein (ανεξάρτητης περιφερειακής αρχής προστασίας δεδομένων του Schleswig-Holstein, Γερμανία) (στο εξής: ULD) και της Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein GmbH, εταιρίας ιδιωτικού δικαίου ειδικευμένης στον τομέα της εκπαίδευσης (στο εξής: Wirtschaftsakademie), με αντικείμενο τη νομιμότητα διαταγής που εξέδωσε η ULD έναντι της εν λόγω εταιρίας να απενεργοποιήσει τη σελίδα της (fan page, στο εξής: σελίδα) που φιλοξενείται στον ιστότοπο του μέσου κοινωνικής δικτύωσης Facebook

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

33 Όπως προκύπτει από την ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφία, οι επίμαχες στην υπόθεση της κύριας δίκης πράξεις επεξεργασίας δεδομένων διενεργούνται ουσιαστικά με την τοποθέτηση cookies από το Facebook στον ηλεκτρονικό υπολογιστή ή σε οποιαδήποτε άλλη συσκευή των προσώπων που επισκέπτονται τη σελίδα, με σκοπό την αποθήκευση πληροφοριών σχετικών με τους φυλλομετρητές ιστού, τα οποία παραμένουν ενεργά επί δύο έτη εφόσον δεν διαγραφούν. Από τη δικογραφία αυτή προκύπτει επίσης ότι, στην πράξη, το Facebook λαμβάνει, αποθηκεύει και επεξεργάζεται τις αποθηκευμένες στα cookies πληροφορίες, ιδίως όταν ένα πρόσωπο χρησιμοποιεί τις «υπηρεσίες Facebook, τις υπηρεσίες που παρέχονται από άλλες εταιρίες Facebook και τις υπηρεσίες που παρέχονται από άλλες επιχειρήσεις οι οποίες χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες Facebook». Επιπλέον, άλλοι φορείς, όπως οι συνεργαζόμενες με το Facebook επιχειρήσεις ή ακόμη και τρίτοι, «είναι δυνατόν να χρησιμοποιούν cookies στις υπηρεσίες του Facebook προκειμένου να [προσφέρουν την παροχή υπηρεσιών απευθείας στο εν λόγω μέσο κοινωνικής δικτύωσης], καθώς και στις επιχειρήσεις που διαφημίζονται στο Facebook».

34 Σκοπός των ανωτέρω πράξεων επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι, μεταξύ άλλων, να παρέχεται η δυνατότητα, αφενός, στο Facebook να βελτιώνει το σύστημα δημοσιεύσεων διαφημίσεων μέσω του δικτύου του και, αφετέρου, στον διαχειριστή της σελίδας να λαμβάνει στατιστικές που καταρτίζει το Facebook με βάση τις επισκέψεις στη σελίδα αυτή, προκειμένου να καθορίσει πώς θα προωθήσει τη δραστηριότητά του, στατιστικές οι οποίες του επιτρέπουν να γνωρίζει, παραδείγματος χάριν, το προφίλ των επισκεπτών που εκδηλώνουν την προτίμησή τους για τη σελίδα του ή που χρησιμοποιούν δικές του εφαρμογές, ώστε να μπορεί να τους προσφέρει καλύτερο περιεχόμενο και να αναπτύξει λειτουργίες που θα μπορούσαν να τους ενδιαφέρουν περισσότερο.

35 Πάντως, μολονότι απλώς και μόνο η χρήση ορισμένου μέσου κοινωνικής δικτύωσης, όπως είναι το Facebook, δεν καθιστά τον χρήστη του Facebook συνυπεύθυνο για τη διενεργούμενη από το μέσο αυτό επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, εντούτοις, πρέπει να επισημανθεί ότι ο διαχειριστής σελίδας φιλοξενούμενης στο Facebook, με τη δημιουργία της σελίδας αυτής, παρέχει τη δυνατότητα στο Facebook να τοποθετεί cookies στον ηλεκτρονικό υπολογιστή ή σε οποιαδήποτε άλλη συσκευή του επισκέπτη της σελίδας του εν λόγω διαχειριστή, ανεξαρτήτως του αν ο επισκέπτης αυτός διαθέτει ή όχι λογαριασμό στο Facebook.

36 Στο πλαίσιο αυτό, από τα στοιχεία που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο προκύπτει ότι η δημιουργία σελίδας στο Facebook προϋποθέτει την εκ μέρους του διαχειριστή της επιλογής συγκεκριμένων ρυθμίσεων με γνώμονα, μεταξύ άλλων, το κοινό στο οποίο στοχεύει (στο εξής: κοινό-στόχος), καθώς και τους σκοπούς διαχείρισεως ή προωθήσεως των δραστηριοτήτων του, επιλογή η οποία ασκεί επιρροή στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διενεργείται για την κατάρτιση στατιστικών με βάση τις επισκέψεις στη σελίδα αυτή. Ο διαχειριστής αυτός μπορεί, με τη βοήθεια φίλτρων που θέτει στη διάθεσή του το Facebook, να καθορίζει τα κριτήρια βάσει των οποίων θα καταρτίζονται οι στατιστικές, ακόμη και να ορίζει τις κατηγορίες προσώπων των οποίων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα αποτελούν αντικείμενο εκμεταλλεύσεως από το Facebook. Κατά συνέπεια, ο διαχειριστής σελίδας στο Facebook συμβάλλει στην επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των επισκεπτών της σελίδας του.

37 Ειδικότερα, ο διαχειριστής της σελίδας μπορεί να ζητήσει να λάβει –και άρα να ζητήσει να τύχουν επεξεργασίας– δημογραφικά δεδομένα που αφορούν το κοινό-στόχο, ιδίως δεδομένα σχετικά με τα κυρίαρχα χαρακτηριστικά του από απόψεως ηλικίας, φύλου, προσωπικής και επαγγελματικής καταστάσεως, πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο ζωής και τα ενδιαφέροντα του κοινού-στόχου και πληροφορίες σχετικά με τις αγορές και την αγοραστική συμπεριφορά στο διαδίκτυο των επισκεπτών της σελίδας του, τις κατηγορίες προϊόντων ή υπηρεσιών που τους ενδιαφέρουν περισσότερο, καθώς και γεωγραφικά δεδομένα που παρέχουν στον διαχειριστή της σελίδας τη δυνατότητα να αποφασίζει πού θα πραγματοποιήσει ειδικές προσφορές ή πού θα διοργανώσει εκδηλώσεις και, γενικότερα, να κατευθύνει αποτελεσματικότερα τις προτεινόμενες από αυτόν πληροφορίες.

38 Μολονότι οι στατιστικές επισκεψιμότητας που καταρτίζει το Facebook διαβιβάζονται στον διαχειριστή της σελίδας αποκλειστικώς σε ανωνυμοποιημένη μορφή, γεγονός πάντως παραμένει ότι η κατάρτιση των στατιστικών αυτών βασίζεται στην προηγούμενη συλλογή, μέσω των cookies που τοποθετεί το Facebook στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές ή σε οποιαδήποτε άλλη συσκευή των προσώπων που έχουν επισκεφθεί τη σελίδα αυτή, και στην επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων των επισκεπτών αυτών για στατιστικούς σκοπούς. Εν πάση περιπτώσει, η οδηγία 95/46 δεν απαιτεί, στην περίπτωση που υφίσταται από κοινού ευθύνη διαφόρων φορέων για μία και την αυτή επεξεργασία, να έχει καθένας από αυτούς πρόσβαση στα σχετικά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

39 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο διαχειριστής σελίδας στο Facebook, όπως είναι η Wirtschaftsakademie, συμμετέχει, μέσω της επιλογής των σχετικών ρυθμίσεων, η οποία αποτελεί συνάρτηση, μεταξύ άλλων, του κοινού-στόχου, καθώς και των σκοπών διαχείρισεως ή προωθήσεως των δραστηριοτήτων του, στον καθορισμό των σκοπών και του τρόπου επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των επισκεπτών της σελίδας που έχει δημιουργήσει. Για τον λόγο αυτό, ο διαχειριστής αυτός πρέπει, εν προκειμένω, να χαρακτηριστεί ως υπεύθυνος σε επίπεδο Ένωσης, από κοινού με

την Facebook Ireland, για την επεξεργασία αυτή, κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο δ', της οδηγίας 95/46.

40 Πράγματι, η εκ μέρους του διαχειριστή της σελίδας χρήση της πλατφόρμας που παρέχει το Facebook με σκοπό την αξιοποίηση των σχετικών υπηρεσιών δεν τον απαλλάσσει από την τήρηση των υποχρεώσεων του όσον αφορά την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

41 Κατά τα λοιπά, υπογραμμίζεται ότι τις σελίδες που φιλοξενούνται στο Facebook μπορούν να επισκέπτονται και άλλα πρόσωπα που δεν είναι χρήστες του Facebook και, επομένως, δεν διαθέτουν λογαριασμό χρήστη για το εν λόγω μέσο κοινωνικής δικτύωσης. Στην περίπτωση αυτή, η ευθύνη του διαχειριστή της σελίδας αναφορικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των προσώπων αυτών καθίσταται ακόμη πιο σημαντική, δεδομένου ότι η απλή επίσκεψη της σελίδας αυτής συνεπάγεται αυτομάτως την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του επισκέπτη.

42 Υπό τις συνθήκες αυτές, η αναγνώριση της από κοινού ευθύνης του φορέα εκμεταλλεύσεως του μέσου κοινωνικής δικτύωσης και του διαχειριστή σελίδας φιλοξενούμενης στο μέσο αυτό για την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων των επισκεπτών της σελίδας αυτής συμβάλλει στη διασφάλιση πληρέστερης προστασίας των δικαιωμάτων των προσώπων που επισκέπτονται μια τέτοια σελίδα, συμφώνως προς τις απαιτήσεις της οδηγίας 95/46.

43 Πάντως, πρέπει να διευκρινιστεί ότι, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 75 και 76 των προτάσεών του, η ύπαρξη από κοινού ευθύνης δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκη ότι η ευθύνη την οποία υπέχουν οι διάφοροι φορείς που εμπλέκονται σε μια επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι ισοδύναμη. Αντιθέτως, οι εν λόγω φορείς ενδέχεται να εμπλέκονται σε διαφορετικά στάδια της επεξεργασίας αυτής και σε διαφορετικό βαθμό, με αποτέλεσμα το επίπεδο ευθύνης καθενός από αυτούς να πρέπει να εκτιμάται λαμβανομένων υπόψη όλων των κρίσιμων περιστάσεων της συγκεκριμένης περιπτώσεως.

44 Υπό το πρίσμα των ανωτέρω εκτιμήσεων, στο πρώτο και στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι, κατ' ορθή ερμηνεία του άρθρου 2, στοιχείο δ', της οδηγίας 95/46, η έννοια «υπεύθυνος της επεξεργασίας», όπως ορίζεται με τη διάταξη αυτή, καλύπτει και τον διαχειριστή σελίδας που φιλοξενείται σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης.

58 Εν προκειμένω, από τη διάταξη περί παραπομπής, καθώς και από τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσε η Facebook Ireland προκύπτει ότι η Facebook Germany είναι επιφορτισμένη με την προώθηση και την πώληση διαφημιστικού χώρου και αναπτύσσει δραστηριότητες προοριζόμενες για πρόσωπα που κατοικούν στη Γερμανία.

59 Όπως υπομνήσθηκε στις σκέψεις 33 και 34 της παρούσας αποφάσεως, η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η οποία εκτελείται από την Facebook Inc. από κοινού με την Facebook Ireland και η οποία συνίσταται στη συλλογή τέτοιων δεδομένων μέσω cookies τοποθετούμενων στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές ή σε οποιαδήποτε άλλη συσκευή των επισκεπτών σελίδων στο Facebook, έχει, μεταξύ άλλων, ως σκοπό να παράσχει στο εν λόγω μέσο κοινωνικής δικτύωσης τη δυνατότητα να βελτιώσει το διαφημιστικό σύστημά του, ώστε να κατευθύνει αποτελεσματικότερα τις ανακοινώσεις που δημοσιεύει.

60 Όπως, όμως, επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 94 των προτάσεών του, δεδομένου, αφενός, ότι ένα μέσο κοινωνικής δικτύωσης, όπως το Facebook, εξασφαλίζει ουσιώδες μέρος των εσόδων του, μεταξύ άλλων, από τη διαφήμιση η οποία διοχετεύεται μέσω των σελίδων που δημιουργούν και επισκέπτονται οι χρήστες του και, αφετέρου, ότι η ευρισκόμενη στη Γερμανία εγκατάσταση της Facebook προορίζεται να διασφαλίσει την προώθηση και την πώληση, εντός του κράτους μέλους αυτού, διαφημιστικού χώρου, ώστε να καταστούν οικονομικώς αποδοτικές οι υπηρεσίες που παρέχονται από το Facebook, οι δραστηριότητες της εγκαταστάσεως αυτής πρέπει να θεωρηθούν άρρηκτα συνδεδεμένες με την επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, για την οποία υπεύθυνη είναι η Facebook Inc. από κοινού με την Facebook Ireland. Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η επεξεργασία αυτή εκτελείται στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων εγκαταστάσεως του υπευθύνου της επεξεργασίας, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 13ης Μαΐου 2014, Google Spain και Google, C-131/12, EU:C:2014:317, σκέψεις 55 και 56).

61 Από τα ανωτέρω έπεται ότι, δεδομένου ότι, δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46, το γερμανικό δίκαιο είναι εφαρμοστέο επί της επίμαχης στην υπόθεση της κύριας δίκης επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η γερμανική αρχή ελέγχου ήταν αρμόδια, συμφώνως προς το άρθρο 28, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, να εφαρμόσει το δίκαιο αυτό επί της εν λόγω επεξεργασίας.

62 Κατά συνέπεια, η ως άνω αρχή ελέγχου ήταν αρμόδια, προς τον σκοπό της διασφάλισης, στο γερμανικό έδαφος, της τηρήσεως των κανόνων περί προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, να ασκήσει έναντι της Facebook Germany το σύνολο των εξουσιών που διαθέτει δυνάμει των εθνικών διατάξεων περί μεταφοράς του άρθρου 28, παράγραφος 3, της οδηγίας 95/46 στην εθνική έννομη τάξη.

63 Πρέπει ακόμη να διευκρινιστεί ότι το γεγονός, στο οποίο έδωσε έμφαση το αιτούν δικαστήριο με το τρίτο ερώτημά του, ότι οι στρατηγικές λήψεως αποφάσεων όσον αφορά τη συλλογή και την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σχετικών με πρόσωπα τα οποία κατοικούν στο έδαφος της Ένωσης καθορίζονται από τη μητρική εταιρία που είναι εγκαταστημένη σε τρίτη χώρα, εν προκειμένω την Facebook Inc., δεν είναι ικανό να θέσει εν αμφιβόλω την αρμοδιότητα της αρχής ελέγχου που υπάγεται στο δίκαιο ενός κράτους μέλους έναντι εγκαταστάσεως που διαθέτει ο υπεύθυνος της επεξεργασίας των εν λόγω δεδομένων στο έδαφος του ίδιου αυτού κράτους.

64 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο τρίτο και στο τέταρτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 4 και 28 της οδηγίας 95/46 έχουν την έννοια ότι, όταν μια επιχείρηση εγκατεστημένη εκτός της Ένωσης διαθέτει πλείονες εγκαταστάσεις εντός διαφόρων κρατών μελών, η αρχή ελέγχου ενός κράτους μέλους δύναται αρμοδίως να ασκήσει τις εξουσίες που της παρέχει το άρθρο 28, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής, έναντι εγκαταστάσεως της ως άνω επιχειρήσεως ευρισκόμενης στο έδαφος του κράτους μέλους αυτού, μολονότι, δυνάμει της ενδοομιλικής κατανομής δραστηριοτήτων, αφενός, η εγκατάσταση αυτή είναι επιφορτισμένη αποκλειστικώς με την πώληση διαφημιστικού χώρου και με άλλες δραστηριότητες μάρκετινγκ στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους και, αφετέρου, αποκλειστικώς υπεύθυνη για τη συλλογή και την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, σε ολόκληρο το έδαφος της Ένωσης, είναι εγκατάσταση ευρισκόμενη σε άλλο κράτος μέλος.

72 Λαμβανομένου υπόψη ότι το άρθρο 28 της οδηγίας 95/46 εφαρμόζεται, ως εκ της φύσεώς του, σε κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ακόμη και αν έχει εκδοθεί απόφαση από αρχή ελέγχου άλλου κράτους μέλους, η αρχή ελέγχου στην οποία ορισμένο πρόσωπο έχει υποβάλει αίτηση για την προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών του έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, οφείλει να εξετάζει, με πλήρη ανεξαρτησία, αν η επεξεργασία των δεδομένων αυτών συνάδει προς τις απαιτήσεις που ορίζει η εν λόγω οδηγία (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2015, Schrems, C-362/14, EU:C:2015:650, σκέψη 57).

73 Από τα ανωτέρω έπεται ότι, εν προκειμένω, δυνάμει του συστήματος που έχει καθιερώσει η οδηγία 95/46, η ULD ήταν αρμόδια να εκτιμήσει, αυτοτελώς σε σχέση με τις εκτιμήσεις που διατύπωσε η ιρλανδική αρχή ελέγχου, τη νομιμότητα της επίμαχης στην υπόθεση της κύριας δίκης επεξεργασίας δεδομένων.

74 Κατά συνέπεια, στο πέμπτο και στο έκτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', και το άρθρο 28, παράγραφοι 3 και 6, της οδηγίας 95/46 έχουν την έννοια ότι, σε περίπτωση που η αρχή ελέγχου κράτους μέλους προτίθεται να ασκήσει έναντι φορέα εγκατεστημένου στο έδαφος του κράτους μέλους αυτού τις εξουσίες παρεμβάσεως που προβλέπονται στο άρθρο 28, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής, λόγω παραβάσεως των κανόνων περί προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τρίτο υπεύθυνο της επεξεργασίας των δεδομένων αυτών που έχει την έδρα του σε άλλο κράτος μέλος, η εν λόγω αρχή ελέγχου είναι αρμόδια να εκτιμήσει, αυτοτελώς σε σχέση με την αρχή ελέγχου του τελευταίου αυτού κράτους μέλους, τη νομιμότητα της προαναφερθείσας επεξεργασίας δεδομένων και δύναται να ασκήσει τις εξουσίες παρεμβάσεως που διαθέτει έναντι του φορέα που είναι εγκατεστημένος στο έδαφος της δικαιοδοσίας της χωρίς προηγουμένως να καλέσει την αρχή ελέγχου του άλλου κράτους μέλους να παρέμβει.

C-473/16, F κατά Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal, 25 Ιανουαρίου 2018

Σχετικά με την υπόθεση:

Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του F, Νιγηριανού υπηκόου, και του Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (Γραφείου Μεταναστεύσεως και Ιθαγένειας, Ουγγαρία), σχετικά με την απόφαση με την οποία απορρίπτεται η αίτηση ασύλου του F και διαπιστώνεται ότι δεν υπάρχει κώλυμα για την επαναπροώθησή του.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

51 Συναφώς, επισημαίνεται ότι ψυχολογική πραγματογνωμοσύνη όπως η επίδικη στην κύρια δίκη διατάσσεται από την αποφαινόμενη αρχή στο πλαίσιο της διαδικασίας εξετάσεως της αιτήσεως παροχής διεθνούς προστασίας την οποία έχει υποβάλει ο ενδιαφερόμενος.

52 Συνεπώς, η πραγματογνωμοσύνη αυτή διενεργείται εντός ενός πλαισίου στο οποίο το πρόσωπο που καλείται να υποβληθεί σε προβολικά τεστ προσωπικότητας ευρίσκεται σε κατάσταση χαρακτηριζόμενη από το γεγονός ότι το μέλλον του εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την τύχη που θα επιφυλάξει η αποφαινόμενη αρχή στην αίτησή του για την παροχή

διεθνούς προστασίας και από το γεγονός ότι τυχόν άρνηση υποβολής στα τεστ αυτά μπορεί να αποτελέσει σημαντικό στοιχείο επί του οποίου η εν λόγω αρχή θα στηριχθεί προκειμένου να κρίνει αν το πρόσωπο αυτό τεκμηρίωσε επαρκώς την αίτησή του.

53 Επομένως, ακόμη και στην περίπτωση κατά την οποία η διενέργεια των ψυχολογικών τεστ επί των οποίων βασίζεται πραγματογνωμοσύνη όπως η επίδικη στην κύρια δίκη τυπικώς εξαρτάται από την παροχή της συναινέσεως του ενδιαφερομένου, πρέπει να θεωρηθεί ότι η συναίνεση αυτή δεν είναι κατ' ανάγκην ελεύθερη, δεδομένου ότι επιβάλλεται de facto υπό την πίεση των συνθηκών υπό τις οποίες τελούν οι αιτούντες διεθνή προστασία (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 2ας Δεκεμβρίου 2014, Α κ.λπ., C 148/13 έως C 150/13, EU:C:2014:2406, σκέψη 66).

54 Υπ' αυτές τις συνθήκες, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 43 των προτάσεών του, η διενέργεια και η χρήση ψυχολογικής πραγματογνωμοσύνης όπως η επίδικη στην κύρια δίκη συνιστά επέμβαση στο δικαίωμα του προσώπου αυτού στον σεβασμό της ιδιωτικής του ζωής.

63 Από τον συνδυασμό των στοιχείων αυτών προκύπτει ότι η βαρύτητα της επεμβάσεως στην ιδιωτική ζωή την οποία συνεπάγονται η διενέργεια και η χρήση πραγματογνωμοσύνης όπως η επίδικη στην κύρια δίκη βαίνει πέραν των όσων συνεπάγεται η αξιολόγηση των δηλώσεων του αιτούντος διεθνή προστασία σχετικά με τον φόβο διώξεως λόγω του γενετήσιου προσανατολισμού του ή η διενέργεια ψυχολογικής πραγματογνωμοσύνης έχουσας αντικείμενο άλλο από τον προσδιορισμό του γενετήσιου προσανατολισμού του αιτούντος.

64 Δεύτερον, υπενθυμίζεται ότι πραγματογνωμοσύνη όπως η επίδικη στην κύρια δίκη εντάσσεται στο πλαίσιο της προβλεπόμενης στο άρθρο 4 της οδηγίας 2011/95 αξιολογήσεως των γεγονότων και των περιστάσεων.

65 Στο πλαίσιο αυτό, μια τέτοια πραγματογνωμοσύνη δεν μπορεί να θεωρείται ως απαραίτητη για την επιβεβαίωση των δηλώσεων του αιτούντος διεθνή προστασία σχετικά με τον γενετήσιο προσανατολισμό του προκειμένου να κριθεί αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας που αιτιολογείται από φόβο διώξεως λόγω γενετήσιου προσανατολισμού.

66 Ειδικότερα, αφενός, η πραγματοποίηση προσωπικής συνεντεύξεως την οποία διεξάγει το προσωπικό της αποφαινόμενης αρχής είναι ικανή να συνεισφέρει στην αξιολόγηση των δηλώσεων αυτών, στο μέτρο που τόσο το άρθρο 13, παράγραφος 3, στοιχείο α', της οδηγίας 2005/85 όσο και το άρθρο 15, παράγραφος 3, στοιχείο α', της οδηγίας 2013/32 προβλέπουν ότι τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε το πρόσωπο το οποίο διεξάγει τη συνέντευξη να διαθέτει τα κατάλληλα προσόντα για να συνεκτιμήσει τις προσωπικές συνθήκες που περιβάλλουν την αίτηση, οι δε συνθήκες αυτές περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τον γενετήσιο προσανατολισμό του αιτούντος.

67 Γενικότερα, από το άρθρο 4, παράγραφος 1, της ως άνω οδηγίας προκύπτει ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να μεριμνούν ώστε να παρέχονται στην αποφαινόμενη αρχή τα κατάλληλα μέσα, συμπεριλαμβανομένου επαρκούς και ικανού προσωπικού, για την άσκηση των καθηκόντων της. Συνεπώς, το προσωπικό της αρχής αυτής πρέπει ιδίως να διαθέτει επαρκείς ικανότητες για να εκτιμήσει τις αιτήσεις παροχής διεθνούς προστασίας οι οποίες αιτιολογούνται από φόβο διώξεως λόγω γενετήσιου προσανατολισμού.

68 Αφετέρου, από το άρθρο 4, παράγραφος 5, της οδηγίας 2011/95 προκύπτει ότι, οσάκις τα κράτη μέλη εφαρμόζουν την αρχή σύμφωνα με την οποία εναπόκειται στον αιτούντα να τεκμηριώσει την αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας, οι δηλώσεις του αιτούντος σχετικά με τον γενετήσιο προσανατολισμό του οι οποίες δεν τεκμηριώνονται με έγγραφα ή άλλες αποδείξεις δεν χρειάζονται επιβεβαίωση όταν πληρούνται οι διαλαμβανόμενοι στη διάταξη αυτή όροι, λαμβανομένου υπόψη ότι οι όροι αυτοί αφορούν ιδίως τον συνεπή και ευλογοφανή χαρακτήρα των δηλώσεων αυτών και ουδόλως αναφέρονται στη διενέργεια ή στη χρήση πραγματογνωμοσύνης.

69 Εξάλλου, ακόμη και αν υποτεθεί ότι πραγματογνωμοσύνη η οποία βασίζεται σε προβολικά τεστ προσωπικότητας, όπως η επίδικη στην κύρια δίκη, δύναται να συμβάλει στο να καθοριστεί με κάποιο βαθμό αξιοπιστίας ο γενετήσιος προσανατολισμός του ενδιαφερομένου, από τα όσα εκθέτει το αιτούν δικαστήριο προκύπτει ότι τα πορίσματα μιας τέτοιας πραγματογνωμοσύνης είναι ικανά να δώσουν μόνο μια εικόνα του γενετήσιου προσανατολισμού. Κατά συνέπεια, τα πορίσματα αυτά έχουν εν πάση περιπτώσει προσεγγιστικό χαρακτήρα και ως εκ τούτου περιορισμένο ενδιαφέρον για την εκτίμηση των δηλώσεων του αιτούντος διεθνή προστασία, ιδίως σε περίπτωση που, όπως συμβαίνει στην υπόθεση της κύριας δίκης, οι δηλώσεις αυτές δεν εμφανίζουν αντιφάσεις.

70 Υπ' αυτές τις συνθήκες δεν χρειάζεται, για τους σκοπούς της απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, να ερμηνευθεί το άρθρο 4 της οδηγίας 2011/95 και υπό το πρίσμα του άρθρου 1 του Χάρτη.

71 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 4 της οδηγίας 2011/95, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 7 του Χάρτη, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται στη διενέργεια και στη χρήση, προκειμένου να εκτιμηθεί κατά πόσον αληθεύει ο προβαλλόμενος γενετήσιος προσανατολισμός του αιτούντος διεθνή προστασία, ψυχολογικής πραγματογνωμοσύνης όπως η επίδικη στην κύρια δίκη, η οποία αποβλέπει στο να δώσει μια εικόνα, βάσει προβολικών τεστ προσωπικότητας, για τον γενετήσιο προσανατολισμό του αιτούντος.

C-434/16, Peter Nowak κατά Data Protection Commissioner, 20 Δεκεμβρίου 2017

Σχετικά με την υπόθεση:

Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του Peter Nowak και του Data Protection Commissioner (επιτρόπου προστασίας δεδομένων, Ιρλανδία) σχετικά με την άρνηση του δευτέρου να επιτρέψει στον P. Nowak την πρόσβαση στο διορθωμένο γραπτό του σε εξέταση στην οποία αυτός είχε μετάσχει, με το αιτιολογικό ότι οι πληροφορίες που περιλαμβάνονταν σε αυτό δεν αποτελούσαν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

33 Όπως έχει διαπιστώσει το Δικαστήριο, το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 95/46 είναι πολύ ευρύ, τα δε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία αφορά η οδηγία αυτή

ποικίλλουν (απόφαση της 7ης Μαΐου 2009, Rijkeboer, C-553/07, EU:C:2009:293, σκέψη 59 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

34 Πράγματι, η χρησιμοποίηση της εκφράσεως «κάθε πληροφορία» στο πλαίσιο του ορισμού του «δεδομένου προσωπικού χαρακτήρα», που περιλαμβάνεται στο άρθρο 2, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46, αποτελεί ένδειξη του σκοπού του νομοθέτη της Ένωσης να προσδώσει ευρεία έννοια στον όρο αυτόν, η οποία δεν περιορίζεται στις ευαίσθητες ή προσωπικού χαρακτήρα πληροφορίες, αλλά μπορεί να καλύπτει ενδεχομένως κάθε είδος πληροφοριών, τόσο αντικειμενικών όσο και υποκειμενικών, με τη μορφή γνώμης ή εκτιμήσεως, υπό την προϋπόθεση ότι οι πληροφορίες «αφορούν» το ενδιαφερόμενο πρόσωπο.

57 Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να υπομνησθεί ότι η προστασία του θεμελιώδους δικαιώματος στον σεβασμό του ιδιωτικού βίου προϋποθέτει, μεταξύ άλλων, ότι κάθε φυσικό πρόσωπο βεβαιώνεται ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν είναι ακριβή και η επεξεργασία τους γίνεται με νόμιμο τρόπο. Όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 41 της οδηγίας 95/46, το άρθρο 12, στοιχείο α', της οδηγίας παρέχει στον ενδιαφερόμενο δικαίωμα προσβάσεως στα δεδομένα που τον αφορούν και τα οποία αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας. Αυτό το δικαίωμα προσβάσεως είναι αναγκαίο, προκειμένου, μεταξύ άλλων, αυτός να μπορεί να απαιτήσει από τον υπεύθυνο της επεξεργασίας να διορθώσει, να διαγράψει ή να κλειδώσει τα δεδομένα του και, κατά συνέπεια, να ασκήσει ο ενδιαφερόμενος το δικαίωμα του άρθρου 12, στοιχείο β', της εν λόγω οδηγίας (απόφαση της 17ης Ιουλίου 2014, YS κ.λπ., C-141/12 και C-372/12, EU:C:2014:2081, σκέψη 44 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

58 Τέλος, διαπιστώνεται, αφενός, ότι τα δικαιώματα προσβάσεως και διορθώσεως, δυνάμει του άρθρου 12, στοιχεία α' και β', της οδηγίας 95/46, δεν επεκτείνονται στις ερωτήσεις των εξετάσεων, οι οποίες δεν συνιστούν αυτές καθαυτές δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του υποψηφίου.

59 Αφετέρου, τόσο η οδηγία 95/46 όσο και ο κανονισμός 2016/679 που την αντικαθιστά προβλέπουν ορισμένους περιορισμούς των δικαιωμάτων αυτών.

60 Έτσι, κατά το άρθρο 13, παράγραφος 1, στοιχείο ζ', της οδηγίας 95/46, τα κράτη μέλη μπορούν να περιορίζουν με νομοθετικά μέτρα το περιεχόμενο των υποχρεώσεων και δικαιωμάτων που προβλέπονται, ιδίως, στο άρθρο 6, παράγραφος 1, και στο άρθρο 12 της οδηγίας αυτής, όταν ο περιορισμός αυτός είναι απαραίτητος για την προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών άλλων προσώπων.

61 Το άρθρο 23, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού 2016/679 επεκτείνει τον κατάλογο των περιπτώσεων που δικαιολογούν περιορισμούς, ο οποίος προβλέπεται επί του παρόντος στο άρθρο 13, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/46, σε «άλλ[ους] σημαντικ[ούς] στόχ[ους] γενικού δημόσιου συμφέροντος της Ένωσης ή κράτους μέλους». Επιπλέον, το άρθρο 15 του κανονισμού 2016/679, που αφορά το δικαίωμα προσβάσεως του ενδιαφερομένου, προβλέπει, στην παράγραφο 4, ότι το δικαίωμα λήψεως αντιγράφου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν πρέπει να θίγει τα δικαιώματα και τις ελευθερίες άλλων προσώπων.

62 Βάσει του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 2, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 έχει την έννοια ότι, υπό συνθήκες όπως αυτές της διαφοράς της κύριας δίκης, οι γραπτές απαντήσεις υποψηφίου

σε επαγγελματικές εξετάσεις και οι ενδεχόμενες διορθώσεις του εξεταστή σχετικά με τις απαντήσεις αυτές συνιστούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, υπό την έννοια της διατάξεως αυτής.

Γνωμοδότηση 1/15 του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως), Σχέδιο συμφωνίας μεταξύ του Καναδά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Διαβίβαση δεδομένων από τις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών από την Ένωση προς τον Καναδά, 26 Ιουλίου 2017

Σχετικά με την υπόθεση:

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 218, παράγραφος 11, ΣΛΕΕ, υπέβαλε στο ΔΕΕ αίτηση γνωμοδοτήσεως αναφορικά με τη σχεδιαζόμενη Συμφωνία μεταξύ του Καναδά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τη διαβίβαση και επεξεργασία δεδομένων από τις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών, προκειμένου να μπορέσει να εξετάσει το αίτημα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο υποβλήθηκε τον Ιούλιο του 2014, για έγκριση από το Κοινοβούλιο της προτάσεως αποφάσεως για τη σύναψη της σχεδιαζόμενης Συμφωνίας. Συνοπτικά, η σχεδιαζόμενη Συμφωνία προβλέπει ότι τα δεδομένα από τις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών (Passenger Name Record, στο εξής: δεδομένα PNR), τα οποία συλλέγουν οι αερομεταφορείς από τους επιβάτες ενόψει των κρατήσεων πτήσεων μεταξύ του Καναδά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διαβιβάζονται στις αρμόδιες καναδικές αρχές, οι οποίες ακολούθως τα επεξεργάζονται και τα χρησιμοποιούν με σκοπό την πρόληψη και την ανίχνευση τρομοκρατικών αδικημάτων ή άλλων σοβαρών διεθνικών εγκλημάτων, ενώ παράλληλα καθιερώνει σειρά εγγυήσεων για τον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των επιβατών. Η αίτηση γνωμοδοτήσεως, αφορά, αφενός, τη συμβατότητα της σχεδιαζόμενης Συμφωνίας με το πρωτογενές δίκαιο της Ένωσης και, αφετέρου, την προσήκουσα νομική βάση για την απόφαση του Συμβουλίου περί συνάψεως της σχεδιαζόμενης Συμφωνίας.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

62 Βάσει του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 2, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 έχει την έννοια ότι, υπό συνθήκες όπως αυτές της διαφοράς της κύριας δίκης, οι γραπτές απαντήσεις υποψηφίου σε επαγγελματικές εξετάσεις και οι ενδεχόμενες διορθώσεις του εξεταστή σχετικά με τις απαντήσεις αυτές συνιστούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, υπό την έννοια της διατάξεως αυτής.

124 Όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο, η κοινοποίηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε τρίτο, όπως είναι μια δημόσια αρχή, συνιστά επέμβαση στο θεμελιώδες δικαίωμα που κατοχυρώνεται με το άρθρο 7 του Χάρτη, ανεξαρτήτως της μεταγενέστερης χρήσεως των κοινοποιούμενων πληροφοριών. Το αυτό ισχύει και για τη διατήρηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως και για την πρόσβαση στα δεδομένα αυτά με σκοπό τη

χρήση τους από τις δημόσιες αρχές. Συναφώς, ελάχιστη σημασία έχει αν οι σχετικές με την ιδιωτική ζωή γνωστοποιούμενες πληροφορίες είναι ή όχι ευαίσθητου χαρακτήρα ή αν οι ενδιαφερόμενοι υπέστησαν ή όχι ενδεχομένως δυσμενείς συνέπειες λόγω της επεμβάσεως αυτής (βλ., σχετικώς, αποφάσεις της 20ής Μαΐου 2003, Österreichischer Rundfunk κ.λπ., C-465/00, C-138/01 και C-139/01, EU:C:2003:294, σκέψεις 74 και 75, της 8ης Απριλίου 2014, Digital Rights Ireland κ.λπ., C-293/12 και C-594/12, EU:C:2014:238, σκέψεις 33 έως 35, και της 6ης Οκτωβρίου 2015, Schrems, C-362/14, EU:C:2015:650, σκέψη 87).

125 Επομένως, τόσο η διαβίβαση δεδομένων PNR από την Ένωση στην αρμόδια καναδική αρχή όσο και η διαπραγματευθείσα μεταξύ της Ένωσης και του Καναδά θέσπιση νομικού πλαισίου για τις προϋποθέσεις διατήρησης των δεδομένων αυτών, τη χρήση τους και ενδεχόμενες μεταγενέστερες διαβιβάσεις τους σε άλλες καναδικές αρχές, την Ευρωπόλ, τη Eurojust, στις δικαστικές ή αστυνομικές αρχές των κρατών μελών ή, ακόμη, σε αρχές άλλων τρίτων χωρών, που επιτρέπονται βάσει, ιδίως, των άρθρων 3, 4, 6, 8, 12, 15, 16, 18 και 19 της σχεδιαζόμενης συμφωνίας, συνιστούν επεμβάσεις στο δικαίωμα που κατοχυρώνεται με το άρθρο 7 του Χάρτη.

148 Όπως διαπιστώθηκε στη σκέψη 82 της παρούσας γνωμοδοτήσεως, η σχεδιαζόμενη συμφωνία έχει ως σκοπό, ιδίως, την προστασία της δημόσιας ασφάλειας μέσω της διαβιβάσεως δεδομένων PNR στον Καναδά και της χρήσεώς τους στο πλαίσιο της καταπολεμήσεως των τρομοκρατικών αξιόποινων πράξεων και των σοβαρών μορφών διεθνικού εγκλήματος.

149 Ο σκοπός αυτός συνιστά, όπως προκύπτει από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, σκοπό γενικού συμφέροντος της Ένωσης δυνάμενο να δικαιολογήσει ακόμη και σοβαρές επεμβάσεις στα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται με τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη. Κατά τα λοιπά, η προστασία της δημόσιας ασφάλειας συμβάλλει επίσης στην προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των τρίτων. Ως προς το σημείο αυτό, το άρθρο 6 του Χάρτη διακηρύσσει το δικαίωμα κάθε προσώπου όχι μόνο στην ελευθερία, αλλά και στην ασφάλεια (βλ., σχετικώς, απόφαση της 8ης Απριλίου 2014, Digital Rights Ireland κ.λπ., C-293/12 και C 594/12, EU:C:2014:238, σκέψεις 42 και 44, και απόφαση της 15ης Φεβρουαρίου 2016, J.N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, σκέψη 53).

150 Όσον αφορά το ουσιώδες περιεχόμενο του θεμελιώδους δικαιώματος του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής, κατά το άρθρο 7 του Χάρτη, μολοντί τα δεδομένα PNR δύνανται, ενδεχομένως, να αποκαλύπτουν ιδιαιτέρως ακριβείς πληροφορίες για την ιδιωτική ζωή προσώπου, το είδος των πληροφοριών αυτών αφορά μόνον ορισμένες πτυχές της ιδιωτικής ζωής, σχετιζόμενες ειδικότερα με τα αεροπορικά ταξίδια μεταξύ του Καναδά και της Ένωσης. Όσον αφορά το ουσιώδες περιεχόμενο του δικαιώματος προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, κατά το άρθρο 8 του Χάρτη, η σχεδιαζόμενη συμφωνία οριοθετεί, με το άρθρο της 3, τους σκοπούς της επεξεργασίας δεδομένων PNR και προβλέπει, στο άρθρο της 9, κανόνες που αποσκοπούν να εγγυηθούν, μεταξύ άλλων, την ασφάλεια, την εμπιστευτικότητα και την ακεραιότητα των δεδομένων αυτών, και να τα προστατεύσουν από τον κίνδυνο παράνομης προσβάσεως και επεξεργασίας.

151 Υπό τις συνθήκες αυτές, οι επεμβάσεις που συνεπάγεται η σχεδιαζόμενη συμφωνία μπορούν να δικαιολογηθούν από τον σκοπό γενικού συμφέροντος της Ένωσης και δεν δύνανται να θίξουν το ουσιώδες περιεχόμενο των θεμελιωδών δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται με τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη.

171 Βεβαίως, όσον αφορά τις συνέπειες αυτοματοποιημένης επεξεργασίας των δεδομένων PNR, το άρθρο 15 της σχεδιαζόμενης συμφωνίας προβλέπει ότι ο Καναδάς δεν λαμβάνει «καμία απόφαση με σημαντικά δυσμενή επίπτωση για κάποιον επιβάτη αποκλειστικά βάσει αυτοματοποιημένης επεξεργασίας δεδομένων PNR». Ομοίως, το άρθρο 3 της συμφωνίας αυτής, με το οποίο καθορίζονται οι σκοποί κάθε επεξεργασίας των δεδομένων αυτών από την αρμόδια καναδική αρχή, και το άρθρο 7 της εν λόγω συμφωνίας, το οποίο περιέχει ρήτρα απαγορεύσεως των διακρίσεων, έχουν εφαρμογή σε αυτό το είδος επεξεργασίας.

172 Τούτου δοθέντος, το εύρος της επεμβάσεως που συνεπάγονται οι αυτοματοποιημένες αναλύσεις δεδομένων PNR στα δικαιώματα που κατοχυρώνονται με τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη εξαρτάται κατ' ουσίαν από τα προκαθορισμένα πρότυπα και κριτήρια και από τις βάσεις δεδομένων, δηλαδή τα στοιχεία στα οποία στηρίζεται αυτό το είδος επεξεργασίας δεδομένων. Επομένως, λαμβανομένων υπόψη των κρίσεων που περιέχονται στις σκέψεις 169 και 170 της παρούσας γνωμοδοτήσεως, τα προκαθορισμένα πρότυπα και κριτήρια θα πρέπει να είναι, αφενός, ειδικά και αξιόπιστα, καθιστώντας δυνατή, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 256 των προτάσεών του, την εξαγωγή αποτελεσμάτων βάσει των οποίων θα εντοπίζονται τα άτομα που μπορεί να βαρύνονται με εύλογη υποψία συμμετοχής σε τρομοκρατικές αξιόποινες πράξεις ή σε σοβαρά διεθνικά εγκλήματα, και, αφετέρου, να μην εισάγουν διακρίσεις. Επίσης, θα έπρεπε να διευκρινισθεί ότι οι βάσεις δεδομένων προς τις οποίες αντιπαραβάλλονται τα δεδομένα PNR πρέπει να είναι αξιόπιστες και ενημερωμένες και να περιορίζονται σε βάσεις δεδομένων τις οποίες χρησιμοποιεί ο Καναδάς σχετικά με την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και των σοβαρών μορφών διεθνικού εγκλήματος.

218 Το άρθρο 8, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, του Χάρτη διασφαλίζει ότι τα πρόσωπα των οποίων συνελέγησαν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δικαιούνται να έχουν πρόσβαση σε αυτά και να επιτυγχάνουν τη διόρθωσή τους.

219 Εξάλλου, όσον αφορά το άρθρο 7 του Χάρτη, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι το θεμελιώδες δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής ζωής, το οποίο κατοχυρώνεται με το άρθρο αυτό, προϋποθέτει ότι ο ενδιαφερόμενος βεβαιώνεται ότι η επεξεργασία των δεδομένων του προσωπικού χαρακτήρα γίνεται κατά ακριβή και νόμιμο τρόπο. Προκειμένου να προβεί στις αναγκαίες διακριβώσεις, το πρόσωπο αυτό πρέπει να έχει δικαίωμα προσβάσεως στα δεδομένα που το αφορούν και τα οποία αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας (βλ., σχετικώς, απόφαση της 7ης Μαΐου 2009, *Rijkeboer*, C-553/07, EU:C:2009:293, σκέψη 49).

220 Για να διασφαλισθεί ο σεβασμός των δικαιωμάτων αυτών, είναι σημαντικό να ενημερώνονται οι επιβάτες αεροπορικών μεταφορών για τη διαβίβαση των δεδομένων τους PNR προς τον Καναδά και για τη χρήση των δεδομένων αυτών, από τη στιγμή που η ενημέρωση αυτή δεν δύναται να θέσει σε κίνδυνο τις έρευνες τις οποίες διεξάγουν οι διαλαμβανόμενες στη σχεδιαζόμενη συμφωνία δημόσιες αρχές. Πράγματι, η ενημέρωση αυτή είναι, στην πράξη, αναγκαία, προκειμένου οι επιβάτες αεροπορικών μεταφορών να μπορούν να ασκήσουν τα δικαιώματά τους περί παροχής προσβάσεως στα δεδομένα PNR τα οποία τους αφορούν και, ενδεχομένως, ασκήσεως, σύμφωνα με το άρθρο 47, πρώτο εδάφιο, του Χάρτη, αποτελεσματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2016, *Tele2 Sverige και Watson κ.λπ.*, C-203/15 και C-698/15, EU:C:2016:970, σκέψη 121 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

226 Όσον αφορά το δικαίωμα προσφυγής των επιβατών αεροπορικών μεταφορών, το άρθρο 14, παράγραφος 2, της σχεδιαζομένης συμφωνίας προβλέπει ότι ο Καναδάς μεριμνά ώστε κάθε πρόσωπο το οποίο φρονεί ότι έχουν παραβιασθεί τα δικαιώματά του με απόφαση ή μέτρο σχετικό με τα δεδομένα του PNR να διαθέτει αποτελεσματική δικαστική προσφυγή, σύμφωνα με το καναδικό δίκαιο, ή οποιοδήποτε άλλο ένδικο βοήθημα, περιλαμβανομένων και εκείνων με τα οποία μπορεί να προβληθεί αίτημα αποζημιώσεως.

227 Κατά το μέτρο που η διάταξη αυτή αφορά «κάθε πρόσωπο που [φρονεί] ότι έχουν παραβιασθεί τα δικαιώματά του», περιλαμβάνει το σύνολο των επιβατών αεροπορικών μεταφορών, ανεξαρτήτως της ιθαγένειάς τους, του τόπου διαμονής ή κατοικίας τους ή της παρουσίας τους στον Καναδά. Επιπλέον, πρέπει, όπως επισήμανε το Συμβούλιο, να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι οι επιβάτες αεροπορικών μεταφορών μπορούν να ασκήσουν προσφυγή ενώπιον δικαστηρίου, όπως επιτάσσει το άρθρο 47, πρώτο εδάφιο, του Χάρτη. Το γεγονός ότι το άρθρο 14, παράγραφος 2, της σχεδιαζομένης συμφωνίας προβλέπει ότι η «αποτελεσματική δικαστική [προσφυγή]» μπορεί να συμπληρωθεί με την άσκηση ενδίκου βοηθήματος με αίτημα αποζημιώσεως δεν έχει ως αποτέλεσμα, αντιθέτως προς ό,τι διατείνεται το Κοινοβούλιο, να στερεί από τους επιβάτες αεροπορικών μεταφορών την εν λόγω αποτελεσματική προσφυγή, αλλά μάλλον δύναται, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 324 των προτάσεών του, να ενισχύσει τη δικαστική προστασία των οικείων προσώπων.

228 Κατά το άρθρο 8, παράγραφος 3, του Χάρτη, η τήρηση των απαιτήσεων που απορρέουν από το άρθρο του 8, παράγραφοι 1 και 2, υπόκειται στον έλεγχο ανεξάρτητης αρχής.

229 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η εγγύηση περί ανεξαρτησίας αυτής της ελεγκτικής αρχής, της οποίας η σύσταση προβλέπεται και στο άρθρο 16, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, σκοπεί στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας και της αξιοπιστίας του ελέγχου της τηρήσεως των διατάξεων περί προστασίας των φυσικών προσώπων από την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα του σκοπού αυτού. Η σύσταση ανεξάρτητης ελεγκτικής αρχής αποτελεί, επομένως, ουσιώδες στοιχείο του σεβασμού της προστασίας των ατόμων από την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (αποφάσεις της 9ης Μαρτίου 2010, Επιτροπή κατά Γερμανίας, C-518/07, EU:C:2010:125, σκέψη 25, της 8ης Απριλίου 2014, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας, C-288/12, EU:C:2014:237, σκέψη 48, και της 6ης Οκτωβρίου 2015, Schrems, C-362/14, EU:C:2015:650, σκέψη 41).

230 Εν προκειμένω, το άρθρο 10, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, της σχεδιαζομένης συμφωνίας ορίζει ότι οι εγγυήσεις περί προστασίας των δεδομένων όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων PNR υπόκεινται στην εποπτεία «ανεξάρτητης δημόσιας αρχής» ή «αρχής που συγκροτείται με διοικητικά μέσα [και] η οποία ασκεί τα καθήκοντά της αντικειμενικά και με αποδεδειγμένο ιστορικό ανεξαρτησίας». Καθόσον η διάταξη αυτή προβλέπει ότι η εν λόγω εποπτεία ασκείται από ανεξάρτητη αρχή, πληροί την απαίτηση του άρθρου 8, παράγραφος 3, του Χάρτη. Αντιθέτως, η εναλλακτική διατύπωσή τους επιτρέπει, κατά τα φαινόμενα, το ενδεχόμενο η εν λόγω εποπτεία να ασκείται, εν όλω ή εν μέρει, από αρχή η οποία δεν ασκεί τα καθήκοντά της κατά τρόπο πλήρως ανεξάρτητο, αλλά υπόκειται σε επιβλέπουσα αρχή, από την οποία μπορεί να λαμβάνει εντολές, και δεν βρίσκεται, επομένως, εκτός κάθε εξωτερικής επιρροής δυνάμενης να καθορίσει τις αποφάσεις της.

231 Υπό τις συνθήκες αυτές και όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 316 των προτάσεών του, το άρθρο 10 της σχεδιαζομένης συμφωνίας δεν διασφαλίζει κατά τρόπο αρκούντως σαφή και ακριβή ότι η εποπτεία της τηρήσεως των κανόνων της συμφωνίας αυτής, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων PNR, θα ασκείται από ανεξάρτητη αρχή, κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 3, του Χάρτη.

233 Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) γνωμοδοτεί ως εξής:

- 1) Η απόφαση του Συμβουλίου για τη σύναψη, εξ ονόματος της Ένωσης, της Συμφωνίας μεταξύ του Καναδά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τη διαβίβαση και επεξεργασία δεδομένων [προερχομένων] από τις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών πρέπει να στηρίζεται από κοινού στο άρθρο 16, παράγραφος 2, και στο άρθρο 87, παράγραφος 2, στοιχείο α', ΣΛΕΕ.
- 2) Η Συμφωνία μεταξύ του Καναδά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τη διαβίβαση και επεξεργασία δεδομένων [προερχομένων] από τις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών δεν είναι συμβατή με τα άρθρα 7, 8 και 21, καθώς και με το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθόσον δεν αποκλείει τη διαβίβαση ευαίσθητων δεδομένων από την Ευρωπαϊκή Ένωση στον Καναδά και τη χρήση και διατήρηση των δεδομένων αυτών.
- 3) Η Συμφωνία μεταξύ του Καναδά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τη διαβίβαση και επεξεργασία δεδομένων [προερχομένων] από τις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών πρέπει, για να είναι συμβατή με τα άρθρα 7 και 8, καθώς και με το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων:
 - α) να καθορίζει σαφώς και επακριβώς τα δεδομένα από τις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών που πρόκειται να διαβιβάζονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση στον Καναδά·
 - β) να προβλέπει ότι τα πρότυπα και κριτήρια που θα χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο της αυτοματοποιημένης επεξεργασίας των δεδομένων από τις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών θα είναι ειδικά και αξιόπιστα και ότι δεν θα ενέχουν διακρίσεις· να προβλέπει ότι οι χρησιμοποιούμενες βάσεις δεδομένων θα περιορίζονται σε εκείνες των οποίων κάνει χρήση ο Καναδάς σχετικά με την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και των σοβαρών μορφών διεθνικού εγκλήματος·
 - γ) να προβλέπει, εκτός των περιπτώσεων χρήσεως στο πλαίσιο διακριβώσεων σχετικών με τα προκαθορισμένα πρότυπα και κριτήρια στα οποία στηρίζεται η αυτοματοποιημένη επεξεργασία των δεδομένων από τις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών, ότι η εκ μέρους της αρμόδιας καναδικής αρχής χρήση των δεδομένων αυτών κατά την παραμονή στον Καναδά των επιβατών αεροπορικών μεταφορών και κατόπιν της αναχωρήσεώς τους από τη χώρα αυτή, καθώς και κάθε κοινοποίηση των εν λόγω δεδομένων σε άλλες αρχές, υπόκειται σε ουσιαστικές και διαδικαστικές προϋποθέσεις στηριζόμενες σε αντικειμενικά κριτήρια· να εξαρτά τη χρήση και κοινοποίηση αυτή, εκτός περιπτώσεων έκτακτης ανάγκης δεόντως αιτιολογημένων, από προηγούμενο έλεγχο τον οποίο θα διενεργεί είτε δικαστήριο είτε ανεξάρτητη διοικητική οντότητα, των οποίων η απόφαση, βάσει της οποίας θα επιτρέπεται η χρήση, εκδίδεται κατόπιν αιτιολογημένης αιτήσεως των αρχών αυτών, υποβληθείσας, ιδίως, στο πλαίσιο διαδικασιών για την πρόληψη, την ανίχνευση ή την ποινική δίωξη·

- δ) να περιορίζει τη διατήρηση των δεδομένων από τις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών, κατόπιν της αναχωρήσεως των επιβατών αεροπορικών μεταφορών, στα δεδομένα των επιβατών για τους οποίους υφίστανται αντικειμενικά στοιχεία βάσει των οποίων μπορεί να γίνει δεκτό ότι αποτελούν ενδεχομένως κίνδυνο με γνώμονα την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του σοβαρού διεθνικού εγκλήματος·
- ε) να εξαρτά την εκ μέρους της αρμόδιας καναδικής αρχής κοινοποίηση των δεδομένων από τις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών στις δημόσιες αρχές τρίτης χώρας από την προϋπόθεση ότι υφίσταται είτε συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της τρίτης χώρας αυτής, ισοδύναμη με τη συμφωνία μεταξύ του Καναδά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τη διαβίβαση και επεξεργασία δεδομένων [προερχομένων] από τις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών, είτε απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, δυνάμει του άρθρου 25, παράγραφος 6, της οδηγίας 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, αφορώσα τις αρχές προς τις οποίες εξετάζεται να διαβιβασθούν τα δεδομένα που προέρχονται από τις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών·
- στ) να προβλέπει δικαίωμα ατομικής ενημερώσεως των επιβατών αεροπορικών μεταφορών σε περίπτωση χρήσεως των δεδομένων που προέρχονται από τις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών και τα οποία τους αφορούν κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στον Καναδά και κατόπιν της αναχωρήσεώς τους από τη χώρα αυτή, καθώς και σε περίπτωση δημοσιοποιήσεως των δεδομένων αυτών από την αρμόδια καναδική αρχή σε άλλες αρχές ή σε ιδιώτες·
- ζ) να διασφαλίζει ότι η εποπτεία των κανόνων που προβλέπει η συμφωνία μεταξύ του Καναδά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τη διαβίβαση και επεξεργασία δεδομένων [προερχομένων] από τις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών, σχετικά με την προστασία των επιβατών αεροπορικών μεταφορών έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων από τις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών τα οποία τους αφορούν, θα ασκείται από ανεξάρτητη ελεγκτική αρχή.

[Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-203/15 και C-698/15, Tele2 Sverige AB κατά Post- och telestyrelsen και Secretary of State for the Home Department κατά Tom Watson and Others \(τμήμα μείζονος συνθέσεως\), 21 Δεκεμβρίου 2016](#)

Σχετικά με τις υποθέσεις:

Οι αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως αφορούν την ερμηνεία του άρθρου 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες) (ΕΕ 2002, L 201, σ. 37), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/136/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009 (ΕΕ 2009, L 337, σ. 11) (στο εξής: οδηγία 2002/58),

ερμηνευόμενου υπό το πρίσμα των άρθρων 7 και 8 καθώς και του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).

Οι αιτήσεις αυτές υποβλήθηκαν στο πλαίσιο δύο ενδίκων διαφορών μεταξύ, η μεν πρώτη, της Tele2 Sverige AB και της Post- och telestyrelsen (σουηδικής εποπτεύουσας αρχής των ταχυδρομείων και τηλεπικοινωνιών, στο εξής: PTS), με αντικείμενο διαταγή που η τελευταία απηύθυνε στην Tele2 Sverige για τη διατήρηση των δεδομένων κινήσεως και των δεδομένων θέσεως των συνδρομητών και των εγγεγραμμένων χρηστών της (υπόθεση C-203/15), η δε δεύτερη, αφενός, των Tom Watson, Peter Brice και Geoffrey Lewis και, αφετέρου, του Secretary of State for the Home Department (Υπουργού Εσωτερικών, Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας), με αντικείμενο τη συμβατότητα με το δίκαιο της Ένωσης του άρθρου 1 του Data Retention and Investigatory Powers Act 2014 (νόμου του 2014 περί διατήρησης δεδομένων και εξουσιών για διενέργεια ερευνών, στο εξής: DRIPA) (υπόθεση C-698/15).

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

92 Συναφώς, υπογραμμίζεται ότι η υποχρέωση που επιβάλλεται στους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, από εθνική ρύθμιση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, να διατηρούν τα δεδομένα κινήσεως, προκειμένου οι αρμόδιες εθνικές αρχές να έχουν πρόσβαση σε αυτά, εφόσον παρίσταται ανάγκη, εγείρει ζητήματα που συνδέονται με τον σεβασμό όχι μόνον των άρθρων 7 και 8 του Χάρτη, τα οποία ρητώς αναφέρονται στα προδικαστικά ερωτήματα, αλλά και με τον σεβασμό της ελευθερίας εκφράσεως που κατοχυρώνεται στο άρθρο 11 του Χάρτη (βλ., κατ' αναλογίαν, όσον αφορά την οδηγία 2006/24, απόφαση Digital Rights, σκέψεις 25 και 70).

93 Επομένως, κατά την ερμηνεία του άρθρου 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η σημασία τόσο του δικαιώματος στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 7 του Χάρτη, όσο και του δικαιώματος προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 8 του Χάρτη, όπως αυτή συνάγεται από τη νομολογία του Δικαστηρίου (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2015, Schrems, C-362/14, EU:C:2015:650, σκέψη 39 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Το ίδιο ισχύει όσον αφορά το δικαίωμα στην ελευθερία εκφράσεως, λαμβανομένης υπόψη της ιδιαίτερης σημασίας της ελευθερίας αυτής σε κάθε δημοκρατική κοινωνία. Το θεμελιώδες αυτό δικαίωμα, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 11 του Χάρτη, συνιστά ένα από τα βασικά θεμέλια μιας δημοκρατικής και πλουραλιστικής κοινωνίας και περιλαμβάνεται μεταξύ των αξιών επί των οποίων στηρίζεται, κατά το άρθρο 2 ΣΕΕ, η Ένωση (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 12ης Ιουνίου 2003, Schmidberger, C-112/00, EU:C:2003:333, σκέψη 79, καθώς και της 6ης Σεπτεμβρίου 2011, Patriciello, C-163/10, EU:C:2011:543, σκέψη 31).

96 Η τήρηση της αρχής της αναλογικότητας απορρέει επίσης από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου κατά την οποία η προστασία του θεμελιώδους δικαιώματος του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής στο επίπεδο της Ένωσης επιτάσσει οι παρεκκλίσεις από την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και οι περιορισμοί της να μην υπερβαίνουν τα όρια του

απολύτως αναγκαίου (αποφάσεις της 16ης Δεκεμβρίου 2008, *Satakunnan Markkinapörssi και Satamedia*, C-73/07, EU:C:2008:727, σκέψη 56, της 9ης Νοεμβρίου 2010, *Volker und Markus Schecke και Eifert*, C-92/09 και C-93/09, EU:C:2010:662, σκέψη 77, *Digital Rights*, σκέψη 52, καθώς και της 6ης Οκτωβρίου 2015, *Schrems*, C-362/14, EU:C:2015:650, σκέψη 92).

97 Όσον αφορά το ζήτημα αν εθνική ρύθμιση όπως η επίμαχη στην υπόθεση C-203/15 πληροί τις εν λόγω προϋποθέσεις, επισημαίνεται ότι αυτή προβλέπει γενική και χωρίς διάκριση διατήρηση του συνόλου των δεδομένων κινήσεως και των δεδομένων θέσεως όλων των συνδρομητών και των εγγεγραμμένων χρηστών αφορώσα όλα τα μέσα ηλεκτρονικής επικοινωνίας και ότι υποχρεώνει τους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών να διατηρούν τα εν λόγω δεδομένα κατά τρόπο συστηματικό και συνεχή, χωρίς καμία εξαίρεση. Όπως προκύπτει από την απόφαση του αιτούντος δικαστηρίου, οι κατηγορίες δεδομένων τις οποίες αφορά η εν λόγω ρύθμιση αντιστοιχούν, κατ' ουσίαν, σε εκείνες τις κατηγορίες δεδομένων των οποίων η διατήρηση προβλεπόταν από την οδηγία 2006/24.

98 Επομένως, τα δεδομένα τα οποία οφείλουν να διατηρούν οι πάροχοι υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών επιτρέπουν την ανίχνευση και τον προσδιορισμό της πηγής της επικοινωνίας και του προσορισμού της, τον προσδιορισμό της ημερομηνίας, της ώρας, της διάρκειας και του είδους της επικοινωνίας, του εξοπλισμού επικοινωνίας των χρηστών, καθώς και τον προσδιορισμό της θέσεως του εξοπλισμού κινητής επικοινωνίας. Τα εν λόγω δεδομένα περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, το ονοματεπώνυμο και τη διεύθυνση του συνδρομητή ή του εγγεγραμμένου χρήστη, τον αριθμό τηλεφώνου του καλούντος και τον αριθμό του καλούμενου, καθώς και τη διεύθυνση IP για τις υπηρεσίες του διαδικτύου. Τα δεδομένα αυτά παρέχουν τη δυνατότητα, μεταξύ άλλων, διαπιστώσεως της ταυτότητας του προσώπου με το οποίο ο συνδρομητής ή ο εγγεγραμμένος χρήστης επικοινωνήσε, καθώς και του μέσου με το οποίο έγινε η επικοινωνία, καθώς και τη δυνατότητα προσδιορισμού του χρόνου της επικοινωνίας και της γεωγραφικής θέσεως από την οποία έλαβε χώρα η επικοινωνία αυτή. Επιπλέον, τα δεδομένα αυτά παρέχουν τη δυνατότητα να διαπιστωθεί η συχνότητα των επικοινωνιών του συνδρομητή ή του εγγεγραμμένου χρήστη με συγκεκριμένα πρόσωπα σε δεδομένη χρονική περίοδο (βλ., κατ' αναλογία, όσον αφορά την οδηγία 2006/24, απόφαση *Digital Rights*, σκέψη 26).

99 Τα δεδομένα αυτά, λαμβανόμενα στο σύνολό τους, παρέχουν τη δυνατότητα συναγωγής ιδιαιτέρως ακριβών συμπερασμάτων σε σχέση με την ιδιωτική ζωή των προσώπων των οποίων τα δεδομένα έχουν διατηρηθεί, όπως είναι οι καθημερινές συνήθειες, οι μόνιμοι ή οι προσωρινοί τόποι διαμονής, οι καθημερινές και άλλες μετακινήσεις, οι ασκούμενες δραστηριότητες, οι κοινωνικές σχέσεις των προσώπων αυτών και τα κοινωνικά περιβάλλοντα στα οποία τα πρόσωπα αυτά συχνάζουν (βλ., κατ' αναλογία, όσον αφορά την οδηγία 2006/24, απόφαση *Digital Rights*, σκέψη 27). Ειδικότερα, τα δεδομένα αυτά παρέχουν τα μέσα για τον προσδιορισμό, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με τα σημεία 253, 254 και 257 έως 259 των προτάσεών του, του προφίλ των προσώπων περί των οποίων πρόκειται, πληροφορία εξίσου ευαίσθητη, υπό το

πρίσμα του δικαιώματος του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής, με το περιεχόμενο αυτό καθεαυτό των επικοινωνιών.

100 Η επέμβαση που συνεπάγεται η ρύθμιση αυτή στα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνουν τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη έχει τεράστιο εύρος και πρέπει να θεωρηθεί ως ιδιαίτερος σοβαρή. Το γεγονός ότι η διατήρηση των δεδομένων πραγματοποιείται χωρίς οι χρήστες υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών να ενημερώνονται σχετικώς μπορεί να προκαλέσει στα οικεία πρόσωπα την αίσθηση ότι η ιδιωτική τους ζωή αποτελεί το αντικείμενο διαρκούς παρακολουθήσεως (βλ., κατ' αναλογία, όσον αφορά την οδηγία 2006/24, απόφαση Digital Rights, σκέψη 37).

101 Καίτοι η ρύθμιση αυτή δεν επιτρέπει τη διατήρηση του περιεχομένου της επικοινωνίας και, επομένως, δεν μπορεί να θίξει το βασικό περιεχόμενο των εν λόγω δικαιωμάτων (βλ., κατ' αναλογία, όσον αφορά την οδηγία 2006/24, απόφαση Digital Rights, σκέψη 39), η διατήρηση των δεδομένων κινήσεως και των δεδομένων θέσεως θα μπορούσε εντούτοις να επηρεάσει τη χρήση των μέσων ηλεκτρονικής επικοινωνίας και, ως εκ τούτου, την άσκηση από τους χρήστες των εν λόγω μέσων της ελευθερίας τους εκφράσεως την οποία κατοχυρώνει το άρθρο 11 του Χάρτη (βλ., κατ' αναλογία, όσον αφορά την οδηγία 2006/24, απόφαση Digital Rights, σκέψη 28).

102 Λαμβανομένης υπόψη της σοβαρότητας της επεμβάσεως στα επίμαχα θεμελιώδη δικαιώματα που συνεπάγεται εθνική ρύθμιση η οποία, προς τον σκοπό καταπολεμήσεως του εγκλήματος, προβλέπει τη διατήρηση των δεδομένων κινήσεως και των δεδομένων θέσεως, μόνον η καταπολέμηση του σοβαρού εγκλήματος μπορεί να δικαιολογήσει ένα τέτοιο μέτρο (βλ., κατ' αναλογία, όσον αφορά την οδηγία 2006/24, απόφαση Digital Rights, σκέψη 60).

103 Επιπλέον, καίτοι η καταπολέμηση της βαριάς εγκληματικότητας, και ιδίως του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας ενδέχεται να εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη χρήση σύγχρονων τεχνικών έρευνας, εντούτοις, ένας τέτοιος σκοπός γενικού συμφέροντος, όσο θεμελιώδης και αν είναι, δεν μπορεί, αυτός και μόνον, να προταθεί ως δικαιολογία προκειμένου εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει τη γενική και χωρίς διάκριση διατήρηση όλων των δεδομένων κινήσεως και των δεδομένων θέσεως να θεωρηθεί ως αναγκαία για τους σκοπούς της εν λόγω καταπολεμήσεως (βλ., κατ' αναλογία, όσον αφορά την οδηγία 2006/24, απόφαση Digital Rights, σκέψη 51).

104 Συναφώς επισημαίνεται, αφενός, ότι η ρύθμιση αυτή έχει ως αποτέλεσμα, λαμβανομένων υπόψη των χαρακτηριστικών που περιγράφονται στη σκέψη 97 της παρούσας αποφάσεως, η διατήρηση των δεδομένων κινήσεως και των δεδομένων θέσεως να συνιστά τον κανόνα, ενώ το σύστημα που καθιερώνει η οδηγία 2002/58 απαιτεί η διατήρηση των δεδομένων να είναι η εξαίρεση.

105 Αφετέρου, εθνική ρύθμιση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία καλύπτει κατά τρόπο γενικό όλους τους συνδρομητές και τους εγγεγραμμένους χρήστες και αφορά όλα τα μέσα ηλεκτρονικής επικοινωνίας καθώς και όλα τα δεδομένα κινήσεως, δεν προβλέπει

καμία διαφοροποίηση, περιορισμό ή εξαίρεση σε σχέση προς τον επιδιωκόμενο σκοπό. Αφορά εν γένει το σύνολο των προσώπων που κάνουν χρήση των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, χωρίς εντούτοις τα πρόσωπα αυτά να ευρίσκονται, έστω και εμμέσως, σε κατάσταση δυνάμενη να προκαλέσει ποινικές διώξεις. Συνεπώς, εφαρμόζεται ακόμη και σε πρόσωπα για τα οποία ουδεμία ένδειξη υφίσταται από την οποία θα μπορούσε να προκύψει ότι η συμπεριφορά τους μπορεί να συνδέεται, έστω και κατά τρόπο έμμεσο ή απομακρυσμένο, με σοβαρές παραβάσεις. Περαιτέρω, δεν προβλέπει καμία εξαίρεση, οπότε εφαρμόζεται ακόμη και σε πρόσωπα των οποίων οι επικοινωνίες εμπίπτουν, βάσει των κανόνων του εθνικού δικαίου, στο επαγγελματικό απόρρητο (βλ., κατ' αναλογία, όσον αφορά την οδηγία 2006/24, απόφαση Digital Rights, σκέψεις 57 και 58).

106 Η ρύθμιση αυτή δεν απαιτεί να υφίσταται σχέση μεταξύ των δεδομένων, των οποίων τη διατήρηση προβλέπει, και κάποιας απειλής για τη δημόσια ασφάλεια. Ιδίως, δεν περιορίζεται σε διατήρηση η οποία να αφορά είτε δεδομένα σχετικά με μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο και/ή μια συγκεκριμένη γεωγραφική ζώνη και/ή έναν κύκλο προσώπων που θα μπορούσαν να είναι αναμειγμένοι, με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, σε κάποια σοβαρή παράβαση είτε πρόσωπα που θα μπορούσαν, για άλλους λόγους, να συμβάλουν, μέσω της διατήρησης των δεδομένων που τους αφορούν, στην καταπολέμηση του εγκλήματος (βλ., κατ' αναλογία, όσον αφορά την οδηγία 2006/24, απόφαση Digital Rights, σκέψη 59).

107 Επομένως, εθνική ρύθμιση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη υπερβαίνει τα όρια του απολύτως αναγκαίου και δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί δικαιολογημένη σε μια δημοκρατική κοινωνία όπως απαιτεί το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα των άρθρων 7, 8 και 11 καθώς και του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη.

108 Αντιθέτως, το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα των άρθρων 7, 8 και 11 καθώς και του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, δεν αντιτίθεται στη θέσπιση από κράτος μέλος ρυθμίσεως η οποία επιτρέπει, προληπτικώς, τη στοχευμένη διατήρηση των δεδομένων κινήσεως και των δεδομένων θέσεως, προς τον σκοπό καταπολεμήσεως του σοβαρού εγκλήματος, υπό την προϋπόθεση ότι η διατήρηση των δεδομένων περιορίζεται σε ό,τι είναι απολύτως αναγκαίο όσον αφορά τις κατηγορίες διατηρούμενων δεδομένων, τα πρόσωπα των οποίων τα δεδομένα διατηρούνται καθώς και το διάστημα για το οποίο γίνεται δεκτό ότι πραγματοποιείται η διατήρηση.

109 Προκειμένου να συμμορφώνεται προς τις απαιτήσεις που παρατίθενται στην προηγούμενη σκέψη της παρούσας αποφάσεως, η εθνική αυτή ρύθμιση πρέπει, κατά πρώτον, να προβλέπει σαφείς και ακριβείς κανόνες που να διέπουν την έκταση και την εφαρμογή του μέτρου της διατήρησης των δεδομένων και να επιβάλλουν έναν ελάχιστο αριθμό απαιτήσεων ούτως ώστε τα πρόσωπα των οποίων τα δεδομένα διατηρούνται να έχουν επαρκείς εγγυήσεις ότι προστατεύονται αποτελεσματικά τα προσωπικού χαρακτήρα δεδομένα τους από κινδύνους καταχρήσεως. Ειδικότερα, πρέπει να αναφέρει σε ποιες περιπτώσεις και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι δυνατό να λαμβάνεται, προληπτικώς, μέτρο διατήρησης των δεδομένων, ούτως ώστε να διασφαλίζεται ότι το μέτρο αυτό περιορίζεται

σε ό,τι είναι απολύτως αναγκαίο (βλ., κατ' αναλογία, όσον αφορά την οδηγία 2006/24, απόφαση Digital Rights, σκέψη 54 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

112 Κατόπιν του συνόλου των προεκτεθέντων, στο πρώτο ερώτημα στην υπόθεση C-203/15 πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα των άρθρων 7, 8 και 11 καθώς και του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, έχει την έννοια ότι αντιβαίνει προς αυτό εθνική ρύθμιση η οποία, προς τον σκοπό καταπολεμήσεως του εγκλήματος, προβλέπει γενική και χωρίς διάκριση διατήρηση του συνόλου των δεδομένων κινήσεως και των δεδομένων θέσεως όλων των συνδρομητών και των εγγεγραμμένων χρηστών αφορώσα όλα τα μέσα ηλεκτρονικής επικοινωνίας.

114 Με το δεύτερο ερώτημα στην υπόθεση C-203/15 και το πρώτο ερώτημα στην υπόθεση C-698/15, τα αιτούντα δικαστήρια ζητούν, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα των άρθρων 7 και 8, καθώς και του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, έχει την έννοια ότι αντιβαίνει προς αυτό εθνική ρύθμιση η οποία καθορίζει τα σχετικά με την προστασία και την ασφάλεια των δεδομένων κινήσεως και των δεδομένων θέσεως και, ιδίως, την πρόσβαση των αρμόδιων εθνικών αρχών στα διατηρούμενα δεδομένα, χωρίς να περιορίζει την εν λόγω πρόσβαση μόνο στις περιπτώσεις που συνδέονται με την καταπολέμηση του σοβαρού εγκλήματος, χωρίς να προβλέπει ότι η εν λόγω πρόσβαση υπόκειται στον προηγούμενο έλεγχο δικαστηρίου ή ανεξάρτητης διοικητικής αρχής και χωρίς να επιβάλλει τη διατήρηση των εν λόγω δεδομένων εντός των εδαφικών ορίων της Ένωσης.

119 Επομένως, και στο μέτρο που δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι γενική πρόσβαση σε όλα τα διατηρούμενα δεδομένα, ανεξαρτήτως αν αυτά συνδέονται, τουλάχιστον έμμεσα, με τον επιδιωκόμενο σκοπό, περιορίζεται στον απολύτως αναγκαίο βαθμό, η επίμαχη εθνική ρύθμιση πρέπει να στηρίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια για τον προσδιορισμό των περιπτώσεων και των προϋποθέσεων υπό τις οποίες πρέπει να παρέχεται στις αρμόδιες εθνικές αρχές πρόσβαση στα δεδομένα των συνδρομητών ή των εγγεγραμμένων χρηστών. Συναφώς, πρόσβαση μπορεί, καταρχήν, να παρασχεθεί, προς τον σκοπό της καταπολεμήσεως του εγκλήματος, μόνο στα δεδομένα προσώπων για τα οποία υπάρχουν υπόνοιες ότι σχεδιάζουν, προτίθενται να διαπράξουν ή έχουν διαπράξει σοβαρή παράβαση ή ακόμη ότι εμπλέκονται καθ' οιονδήποτε τρόπο σε μια τέτοια παράβαση (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση του ΕΔΔΑ, της 4ης Δεκεμβρίου 2015, Zakharov κατά Ρωσίας, CE:ECHR:2015:1204JUD004714306, § 260). Εντούτοις, σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις, όπως εκείνες στις οποίες ζωτικά συμφέροντα της εθνικής ασφάλειας, της εθνικής άμυνας και της δημόσιας ασφάλειας απειλούνται από πράξεις τρομοκρατίας, θα μπορούσε επίσης να παρασχεθεί πρόσβαση στα δεδομένα άλλων προσώπων, εφόσον υφίστανται αντικειμενικά στοιχεία ικανά να στοιχειοθετήσουν ότι τα εν λόγω δεδομένα θα μπορούσαν, σε μια συγκεκριμένη περίπτωση, να συμβάλουν αποφασιστικά στην καταπολέμηση τέτοιων πράξεων.

120 Προκειμένου να εξασφαλισθεί στην πράξη η πλήρης τήρηση των εν λόγω προϋποθέσεων, είναι σημαντικό η πρόσβαση των αρμόδιων εθνικών αρχών στα

διατηρούμενα δεδομένα να εξαρτάται, καταρχήν, εκτός αν πρόκειται για επείγουσες περιπτώσεις δεόντως αιτιολογημένες, από προηγούμενο έλεγχο πραγματοποιούμενο είτε από δικαστήριο είτε από ανεξάρτητη διοικητική αρχή και η απόφαση του εν λόγω δικαστηρίου ή της εν λόγω αρχής να εκδίδεται κατόπιν αιτιολογημένης αιτήσεως των αρμόδιων εθνικών αρχών υποβληθείσας στο πλαίσιο διαδικασιών για την πρόληψη, τη διαπίστωση ή την ποινική δίωξη (βλ., κατ' αναλογία, όσον αφορά την οδηγία 2006/24, απόφαση Digital Rights, σκέψη 62· βλ., επίσης, κατ' αναλογία, όσον αφορά το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ, απόφαση του ΕΔΔΑ, της 12ης Ιανουαρίου 2016, Szabó και Vissy κατά Ουγγαρίας, CE:ECHR:2016:0112JUD003713814, §§ 77 και 80).

121 Ομοίως, είναι σημαντικό οι αρμόδιες εθνικές αρχές στις οποίες παρασχέθηκε πρόσβαση στα διατηρούμενα δεδομένα να ενημερώνουν συναφώς τα οικεία πρόσωπα, στο πλαίσιο των ισχυουσών εθνικών διαδικασιών, αψήσ στιγμής η ενημέρωση δεν θα έθετε σε κίνδυνο τις έρευνες που διεξάγουν οι εν λόγω αρχές. Συγκεκριμένα, η ενημέρωση αυτή είναι, στην πράξη, αναγκαία, προκειμένου τα εν λόγω πρόσωπα να μπορούν να ασκήσουν, μεταξύ άλλων, το δικαίωμα προσφυγής, το οποίο ρητώς προβλέπεται από το άρθρο 15, παράγραφος 2, της οδηγίας 2002/58, σε συνδυασμό με το άρθρο 22 της οδηγίας 95/46, σε περίπτωση προσβολής των δικαιωμάτων τους (βλ., κατ' αναλογίαν, αποφάσεις της 7ης Μαΐου 2009, Rijkeboer, C-553/07, EU:C:2009:293, σκέψη 52, καθώς και της 6ης Οκτωβρίου 2015, Schrems, C-362/14, EU:C:2015:650, σκέψη 95).

122 Όσον αφορά τους κανόνες που διέπουν την ασφάλεια και την προστασία των δεδομένων που διατηρούν οι πάροχοι υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58 δεν παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να παρεκκλίνουν από το άρθρο 4, παράγραφος 1, καθώς και από το άρθρο 4, παράγραφος 1α, αυτής. Οι εν λόγω διατάξεις επιβάλλουν στους παρόχους την υποχρέωση να λαμβάνουν τα ενδεδειγμένα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα προκειμένου τα διατηρούμενα δεδομένα να προστατεύονται αποτελεσματικά από τους κινδύνους καταχρήσεων καθώς και από οποιασδήποτε αθέμιτη πρόσβαση σε αυτά. Λαμβανομένης υπόψη της ποσότητας των διατηρούμενων δεδομένων, του ευαίσθητου χαρακτήρα των δεδομένων αυτών, καθώς και του κινδύνου αθέμιτης προσβάσεως σε αυτά, οι πάροχοι υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών οφείλουν να εξασφαλίζουν ιδιαίτερα υψηλό επίπεδο προστασίας και ασφάλειας των εν λόγω δεδομένων, ούτως ώστε να διασφαλίζεται η απόλυτη ακεραιότητα και ο απόρρητος χαρακτήρας τους. Ειδικότερα, η εθνική ρύθμιση πρέπει να προβλέπει τη διατήρηση των δεδομένων εντός των εδαφικών ορίων της Ένωσης καθώς και την οριστική καταστροφή τους με το πέρας της διάρκειας της διατηρήσεώς τους (βλ., κατ' αναλογίαν, όσον αφορά την οδηγία 2006/24, απόφαση Digital Rights, σκέψεις 66 έως 68).

123 Εν πάση περιπτώσει, τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίζουν τον έλεγχο από ανεξάρτητη αρχή της τηρήσεως του επιπέδου προστασίας που κατοχυρώνει το δίκαιο της Ένωσης στον τομέα της προστασίας των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, στο μέτρο που ο έλεγχος αυτός απαιτείται ρητώς από το άρθρο 8, παράγραφος 3, του Χάρτη και, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, συνιστά ουσιώδες στοιχείο του σεβασμού της προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας

δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Σε διαφορετική περίπτωση, τα πρόσωπα των οποίων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διατηρήθηκαν θα έχαναν το δικαίωμα, το οποίο κατοχυρώνεται με το άρθρο 8, παράγραφοι 1 και 3, του Χάρτη, να υποβάλουν στις εθνικές αρχές ελέγχου αίτηση για την προστασία των δεδομένων τους (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις Digital Rights, σκέψη 68, καθώς και της 6ης Οκτωβρίου 2015, Schrems, C-362/14, EU:C:2015:650, σκέψεις 41 και 58).

124 Στα αιτούμενα δικαστήρια απόκειται να εξακριβώσουν αν και κατά πόσον οι επίμαχες στο πλαίσιο των κύριων δικών εθνικές ρυθμίσεις τηρούν τις απαιτήσεις που απορρέουν από το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα των άρθρων 7, 8 και 11 καθώς και του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, όπως αυτά διευκρινίστηκαν στις σκέψεις 115 έως 123 της παρούσας αποφάσεως, όσον αφορά τόσο την πρόσβαση των αρμόδιων εθνικών αρχών στα διατηρούμενα δεδομένα όσο και την προστασία και το επίπεδο ασφάλειας των εν λόγω δεδομένων.

125 Κατόπιν του συνόλου των προεκτεθέντων, στο δεύτερο ερώτημα στην υπόθεση C-203/15 και στο πρώτο ερώτημα στην υπόθεση C-698/15 πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα των άρθρων 7, 8 και 11 καθώς και του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, έχει την έννοια ότι αντιβαίνει προς αυτό εθνική ρύθμιση η οποία καθορίζει τα σχετικά με την προστασία και την ασφάλεια των δεδομένων κινήσεως και των δεδομένων θέσεως και, ιδίως, την πρόσβαση των αρμόδιων εθνικών αρχών στα διατηρούμενα δεδομένα, χωρίς να περιορίζει την εν λόγω πρόσβαση μόνο στις περιπτώσεις που συνδέονται με την καταπολέμηση του σοβαρού εγκλήματος, χωρίς να προβλέπει ότι η εν λόγω πρόσβαση υπόκειται στον προηγούμενο έλεγχο δικαστηρίου ή ανεξάρτητης διοικητικής αρχής και χωρίς να επιβάλλει τη διατήρηση των εν λόγω δεδομένων εντός των εδαφικών ορίων της Ένωσης.

C-582/14, Patrick Breyer κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, 19 Οκτωβρίου 2016

Σχετικά με την υπόθεση:

Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του Patrick Breyer και της Bundesrepublik Deutschland (Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας), σχετικά με την καταχώριση και αποθήκευση από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας της διευθύνσεως πρωτοκόλλου του διαδικτύου (στο εξής: διεύθυνση IP) του P. Breyer στο πλαίσιο επισκέψεώς του σε ιστοτόπους των γερμανικών ομοσπονδιακών υπηρεσιών.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

41 Η εκ μέρους του νομοθέτη της Ένωσης χρήση του όρου «έμμεσα» υποδηλώνει ότι, για τον χαρακτηρισμό πληροφορίας ως δεδομένου προσωπικού χαρακτήρα, δεν απαιτείται αυτή και μόνον η πληροφορία να καθιστά δυνατή την εξακρίβωση της ταυτότητας του οικείου προσώπου.

- 42 Επιπλέον, η αιτιολογική σκέψη 26 της οδηγίας 95/46 αναφέρει ότι, για να διαπιστωθεί αν η ταυτότητα ενός προσώπου μπορεί να εξακριβωθεί, πρέπει να ληφθεί υπόψη το σύνολο των μέσων που μπορούν ευλόγως να χρησιμοποιηθούν είτε από τον υπεύθυνο της επεξεργασίας είτε από τρίτο για να εξακριβωθεί η ταυτότητα του εν λόγω προσώπου.
- 43 Καθόσον η ως άνω αιτιολογική σκέψη κάνει λόγο για μέσα που μπορούν ευλόγως να χρησιμοποιηθούν είτε από τον υπεύθυνο της επεξεργασίας είτε από «τρίτο», το γράμμα της υπαγορεύει ότι, για να χαρακτηριστεί ένα στοιχείο ως «δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα», κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο α', της εν λόγω οδηγίας, δεν απαιτείται όλες οι πληροφορίες που καθιστούν δυνατή την εξακρίβωση του εμπλεκόμενου προσώπου να βρίσκονται στη διάθεση ενός μόνον προσώπου.
- 44 Εκ του γεγονότος ότι οι πρόσθετες πληροφορίες που απαιτούνται για την εξακρίβωση της ταυτότητας του χρήστη ιστοτόπου δεν βρίσκονται στη διάθεση του φορέα της παροχής υπηρεσιών τηλεμέσων αλλά του παρόχου υπηρεσιών προσβάσεως στο διαδίκτυο του χρήστη αυτού, δεν μπορεί να συναχθεί ότι οι δυναμικές διευθύνσεις IP που έχει αποθηκεύσει ο φορέας παροχής υπηρεσιών τηλεμέσων αποκλείεται να αποτελούν, έναντι αυτού, δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46.
- 45 Πάντως, πρέπει να καθορισθεί αν η δυνατότητα συνδυασμού δυναμικής διευθύνσεως IP με τις εν λόγω πρόσθετες πληροφορίες που έχει στη διάθεσή του ο ως άνω πάροχος υπηρεσιών προσβάσεως στο διαδίκτυο αποτελεί μέσο που μπορεί ευλόγως να χρησιμοποιηθεί για να εξακριβωθεί η ταυτότητα του οικείου προσώπου.
- 49 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 2, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 έχει την έννοια ότι δυναμική διεύθυνση IP αποθηκευθείσα από τον φορέα παροχής υπηρεσιών τηλεμέσων κατά την επίσκεψη προσώπου σε ιστότοπο τον οποίο ο εν λόγω φορέας καθιστά προσβάσιμο στο κοινό αποτελεί, έναντι του φορέα αυτού, δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα κατά την έννοια της ως άνω διατάξεως, όταν έχει στη διάθεσή του νόμιμα μέσα βάσει των οποίων μπορεί να εξακριβωθεί η ταυτότητα του οικείου προσώπου χάρη στις πρόσθετες πληροφορίες που έχει στη διάθεσή του ο πάροχος υπηρεσιών προσβάσεως στο διαδίκτυο του εν λόγω προσώπου.
- 62 Συναφώς, υπενθυμίζεται επίσης ότι το άρθρο 7, στοιχείο στ', της εν λόγω οδηγίας απαγορεύει σε κράτος μέλος να αποκλείει κατηγορηματικώς και γενικώς τη δυνατότητα επεξεργασίας ορισμένων κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, χωρίς να επιτρέπει στάθμιση των οικείων αντιτιθεμένων δικαιωμάτων και συμφερόντων στο πλαίσιο συγκεκριμένης περιπτώσεως. Επομένως, κράτος μέλος δεν μπορεί να υπαγορεύει σαφώς για τις εν λόγω κατηγορίες το αποτέλεσμα της σταθμίσεως των αντιτιθεμένων δικαιωμάτων και συμφερόντων, χωρίς να επιτρέπει διαφορετικό αποτέλεσμα λόγω των ειδικών περιστάσεων συγκεκριμένης περιπτώσεως (βλ., συναφώς, απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 2011, ASNEF και FECEMD, C-468/10 και C-469/10, EU:C:2011:777, σκέψεις 47 και 48).
- 63 Επομένως, ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των χρηστών τηλεμέσων, περιορίζει το πεδίο εφαρμογής της αρχής του άρθρου 7, στοιχείο στ', της οδηγίας 95/46, αποκλείοντας τη στάθμιση του σκοπού διασφάλισης της γενικής λειτουργικότητας του εν λόγω

τηλεμέσου με το συμφέρον ή τα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες των ως άνω χρηστών, που χρήζουν προστασίας δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής.

64 Από το σύνολο των προεκτεθέντων, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί απάντηση ότι το άρθρο 7, στοιχείο στ', της οδηγίας 95/46 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε ρύθμιση κράτους μέλους δυνάμει της οποίας φορέας παροχής υπηρεσιών τηλεμέσων δύναται να συλλέγει και να χρησιμοποιεί δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα αφορώντα χρήστη των ως άνω υπηρεσιών χωρίς τη συγκατάθεσή του, μόνον αν η εν λόγω συλλογή και χρησιμοποίηση απαιτούνται για να καταστεί δυνατή και να τιμολογηθεί η συγκεκριμένη χρήση των ως άνω υπηρεσιών από τον εν λόγω χρήστη, και κατά την οποία ο σκοπός της διασφάλισης της γενικής λειτουργικότητας των ιδίων υπηρεσιών δεν μπορεί να δικαιολογήσει τη χρησιμοποίηση των δεδομένων αυτών μετά τη λήξη της εκάστοτε επισκέψεως σε ιστότοπο.

C-362/14, Maximilian Schrems κατά Data Protection Commissioner, 6 Οκτωβρίου 2015

Σχετικά με την υπόθεση:

Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία, υπό το πρίσμα των άρθρων 7, 8 και 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), των άρθρων 25, παράγραφος 6, και 28 της οδηγίας 95/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 281, σ. 31), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1882/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Σεπτεμβρίου 2003, περί προσαρμογής στην απόφαση 1999/468/EK του Συμβουλίου των διατάξεων των σχετικών με τις επιτροπές που επικουρούν την Επιτροπή στην άσκηση των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων της, οι οποίες προβλέπονται από πράξεις υποκείμενες στη διαδικασία του άρθρου [294 ΣΛΕΕ] (ΕΕ L 284, σ. 1, στο εξής: οδηγία 95/46), καθώς επίσης, κατ' ουσίαν, και το κύρος της αποφάσεως 2000/520/EK της Επιτροπής, της 26ης Ιουλίου 2000, βάσει της οδηγίας 95/46, σχετικά με την επάρκεια της προστασίας που παρέχεται από τις αρχές ασφαλούς λιμένα για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και τις συναφείς συχνές ερωτήσεις που εκδίδονται από το Υπουργείο Εμπορίου των ΗΠΑ (ΕΕ L 215, σ. 7).

Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του M. Schrems και του Data Protection Commissioner (επίτροπος προστασίας δεδομένων, στο εξής: επίτροπος) σχετικά με την άρνηση του τελευταίου να ερευνήσει καταγγελία που υπέβαλε ο M. Schrems λόγω του γεγονότος ότι η Facebook Ireland Ltd (στο εξής: Facebook Ireland) διαβίβασε στις Ηνωμένες Πολιτείες δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των χρηστών του και τα διατηρεί σε διακομιστές εγκατεστημένους στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

23 Στο σημείο 7.2 της ανακοινώσεως COM(2013) 847 τελικό, το οποίο φέρει τον τίτλο «[π]εριορισμοί και δυνατότητες έννομης προστασίας», η Επιτροπή υπογράμμισε ότι «οι εγγυήσεις που παρέχει η νομοθεσία των ΗΠΑ αφορούν κυρίως τους πολίτες ή τους νόμιμους κάτοικους των ΗΠΑ» και ότι «[ε]πιπλέον, τα πρόσωπα, είτε της [Ένωσης] ή των ΗΠΑ, στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα, δεν έχουν δυνατότητα πρόσβασης, διόρθωσης ή διαγραφής δεδομένων, ή διοικητικών ή δικαστικών προσφυγών όσον αφορά τη συλλογή και περαιτέρω επεξεργασία των προσωπικών τους δεδομένων τους που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο των προγραμμάτων παρακολούθησης των ΗΠΑ».

41 Η εγγύηση της ανεξαρτησίας των εθνικών αρχών ελέγχου σκοπεί στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας και της αξιοπιστίας του ελέγχου της τήρησης των διατάξεων περί προστασίας των φυσικών προσώπων από την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα του σκοπού αυτού. Θεσπίστηκε προκειμένου να ενισχυθεί η προστασία των προσώπων και των οργανισμών τους οποίους αφορούν οι αποφάσεις των ανωτέρω αρχών. Η σύσταση ανεξάρτητων αρχών ελέγχου εντός των κρατών μελών συνιστά έτσι, όπως επισημαίνεται στην αιτιολογική σκέψη 62 της οδηγίας 95/46, ουσιώδες στοιχείο του σεβασμού της προστασίας των ατόμων από την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (βλ. αποφάσεις Επιτροπή κατά Γερμανίας, C-518/07, EU:C:2010:125, σκέψη 25, καθώς και Επιτροπή κατά Ουγγαρίας, C-288/12, EU:C:2014:237, σκέψη 48 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

87 Λόγω του γενικού χαρακτήρα της παρεκκλίσεως που προβλέπεται στο παράρτημα I, τέταρτο εδάφιο, της αποφάσεως 2000/520, καθίστανται πιθανές ενέργειες θίγουσες τα θεμελιώδη δικαιώματα των προσώπων των οποίων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα έχουν διαβιβαστεί ή θα μπορούσαν να διαβιβαστούν από την Ένωση στις Ηνωμένες Πολιτείες, στηριζόμενες στις απαιτήσεις εθνικής ασφάλειας, δημοσίου συμφέροντος ή εφαρμογής της νομοθεσίας των Ηνωμένων Πολιτειών. Ως προς το ζήτημα αυτό, προκειμένου να στοιχειοθετηθεί προσβολή του θεμελιώδους δικαιώματος σεβασμού της ιδιωτικής ζωής, ελάχιστη σημασία έχει αν οι σχετικές πληροφορίες για την ιδιωτική ζωή είναι ή όχι ευαίσθητου χαρακτήρα ή αν οι ενδιαφερόμενοι υπέστησαν ή όχι ενδεχομένως δυσμενείς συνέπειες λόγω της επεμβάσεως αυτής (απόφαση Digital Rights Ireland κ.λπ., C-293/12 και C-594/12, EU:C:2014:238, σκέψη 33 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

88 Επιπλέον, η απόφαση 2000/520 δεν περιλαμβάνει καμία διαπίστωση σχετικά με την ύπαρξη στις Ηνωμένες Πολιτείες κρατικών κανόνων για τον περιορισμό τυχόν επεμβάσεων στα θεμελιώδη δικαιώματα των προσώπων των οποίων τα δεδομένα διαβιβάζονται από την Ένωση στις Ηνωμένες Πολιτείες, επεμβάσεις στις οποίες επιτρέπεται να προβαίνουν κρατικοί φορείς των Ηνωμένων Πολιτικών, όταν υπηρετούν νόμιμους σκοπούς όπως η εθνική ασφάλεια.

89 Επίσης, η απόφαση 2000/520 δεν αναφέρεται στην ύπαρξη αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας κατά τέτοιων επεμβάσεων. Όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 204 έως 206 των προτάσεών του, οι μηχανισμοί ιδιωτικής διαιτησίας και οι διαδικασίες ενώπιον της ομοσπονδιακής επιτροπής εμπορίου, οι αρμοδιότητες των οποίων περιγράφονται στη ΣΕ 11 και παρατίθενται στο παράρτημα II της αποφάσεως αυτής, αφορούν μόνο τις διαφορές εμπορικού χαρακτήρα σχετικά με την τήρηση των αρχών του ασφαλούς λιμένα εκ μέρους των αμερικανικών επιχειρήσεων και δεν μπορούν να εφαρμοστούν στο πλαίσιο διαφορών σχετικά με επεμβάσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα λόγω κρατικών μέτρων.

90 Εξάλλου, η προηγηθείσα ανάλυση της αποφάσεως 2000/520 ενισχύεται από την εκτίμηση που έκανε η ίδια η Επιτροπή σχετικά με την κατάσταση που προκύπτει από την εφαρμογή της αποφάσεως αυτής. Πράγματι, στα σημεία 2 και 3.2 της ανακοινώσεως COM(2013) 846 τελικό συγκεκριμένα καθώς και στα σημεία 7.1, 7.2 και 8 της ανακοινώσεως COM(2013) 847 τελικό, το περιεχόμενο των οποίων παρατέθηκε στις σκέψεις 13 έως 16 και 22, 23 και 25 της παρούσας αποφάσεως, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι αμερικανικές αρχές μπορούσαν να έχουν πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάζονται από τα κράτη μέλη προς τις Ηνωμένες Πολιτείες και να τα επεξεργαστούν κατά τρόπο ασυμβίβαστο με τον σκοπό για τον οποίο διαβιβάστηκαν, καθ' υπέρβαση των ορίων του απολύτως αναγκαίου και του αναλογικού για την προστασία της εθνικής ασφάλειας. Ομοίως, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι για τους ενδιαφερομένους δεν υπάρχει η δυνατότητα μέσω της διοικητικής ή της δικαστικής οδού να έχουν πρόσβαση στα δεδομένα που τους αφορούν, και εφόσον χρειαστεί να εξασφαλίσουν την τροποποίηση ή τη διαγραφή τους.

91 Όσον αφορά το επίπεδο προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών που προστατεύεται εντός της Ένωσης, κατά την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, ρύθμιση που συνεπάγεται επέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα που προστατεύονται από τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη πρέπει να προβλέπει σαφείς και ακριβείς κανόνες που να διέπουν την έκταση και την εφαρμογή του οικείου μέτρου και να επιβάλλουν έναν ελάχιστο αριθμό απαιτήσεων ούτως ώστε τα πρόσωπα των οποίων τα δεδομένα διατηρούνται να έχουν επαρκείς εγγυήσεις ότι προστατεύονται αποτελεσματικά τα δεδομένα τους από κινδύνους καταχρήσεως, καθώς και από οποιαδήποτε αθέμιτη πρόσβαση και οποιαδήποτε αθέμιτη χρήση των δεδομένων αυτών. Η ανάγκη να παρέχονται τέτοιες εγγυήσεις είναι κατά μείζονα λόγο σημαντική όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε αυτόματη επεξεργασία και υπάρχει σημαντικός κίνδυνος παράνομης προσβάσεως σε αυτά (απόφαση Digital Rights Ireland κ.λπ., C-293/12 και C-594/12, EU:C:2014:238, σκέψεις 54 και 55 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

92 Εξάλλου και ιδίως, η προστασία του θεμελιώδους δικαιώματος του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής στο επίπεδο της Ένωσης επιτάσσει οι παρεκκλίσεις από την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και οι περιορισμοί της να μην υπερβαίνουν τα όρια του απολύτως αναγκαίου (απόφαση Digital Rights Ireland κ.λπ., C-293/12 και C-594/12, EU:C:2014:238, σκέψη 52 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

93 Έτσι, δεν περιορίζεται στα όρια του απολύτως αναγκαίου μια ρύθμιση που επιτρέπει κατά γενικευμένο τρόπο τη διατήρηση του συνόλου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα όλων των προσώπων των οποίων τα δεδομένα διαβιβάστηκαν από την Ένωση στις Ηνωμένες Πολιτείες, χωρίς καμία διαφοροποίηση, περιορισμό ή εξαίρεση σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό και χωρίς να προβλέπεται αντικειμενικό κριτήριο που θα μπορούσε να οριοθετήσει την πρόσβαση των δημόσιων αρχών στα δεδομένα και τη μεταγενέστερη χρήση τους για συγκεκριμένους σκοπούς, αυστηρά περιορισμένους, που μπορούν να δικαιολογήσουν την προσβολή που συνεπάγεται τόσο η πρόσβαση όσο και η χρήση των δεδομένων αυτών [βλ., υπ' αυτή την έννοια, όσον αφορά την οδηγία 2006/24/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2006, για τη διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθεσίμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίων δικτύων επικοινωνιών και για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/58/EK (EE L 105, σ. 54), απόφαση Digital Rights Ireland κ.λπ., C-293/12 και C-594/12, EU:C:2014:238, σκέψεις 57 έως 61].

94 Ειδικότερα, ρύθμιση που επιτρέπει στις δημόσιες αρχές την πρόσβαση κατά γενικευμένο τρόπο στο περιεχόμενο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών πρέπει να θεωρηθεί ότι προσβάλλει το ουσιαστικό περιεχόμενο του θεμελιώδους δικαιώματος του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής, όπως αυτό κατοχυρώνεται από το άρθρο 7 του Χάρτη (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση Digital Rights Ireland κ.λπ., C-293/12 και C-594/12, EU:C:2014:238, σκέψη 39).

95 Ομοίως, ρύθμιση που δεν προβλέπει ένδικα βοηθήματα προκειμένου ο ενδιαφερόμενος να έχει πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν ή να επιτύχει την τροποποίηση ή την κατάργηση τέτοιων δεδομένων δεν σέβεται το ουσιαστικό περιεχόμενο του θεμελιώδους δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη. Συγκεκριμένα, το άρθρο 47, πρώτο εδάφιο, του Χάρτη ορίζει ότι, σε περιπτώσεις προσβολής των δικαιωμάτων και των ελευθεριών που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης, ο ενδιαφερόμενος πρέπει να έχει, στην πράξη, τη δυνατότητα να προσφύγει στη δικαιοσύνη σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που προβλέπει το συγκεκριμένο άρθρο. Η ύπαρξη αποτελεσματικού δικαστικού ελέγχου για την προστασία της τηρήσεως των διατάξεων της Ένωσης είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένη με την ύπαρξη κράτους δικαίου (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις Les Verts κατά Κοινοβουλίου, 294/83, EU:C:1986:166, σκέψη 23· Johnston, 222/84, EU:C:1986:206, σκέψεις 18 και 19· Heylens κ.λπ., 222/86, EU:C:1987:442, σκέψη 14, καθώς και UGT-Rioja κ.λπ., C-428/06 έως C-434/06, EU:C:2008:488, σκέψη 80).

99 Από τις αιτιολογικές σκέψεις που εκτέθηκαν στις σκέψεις 53, 57 και 63 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι, βάσει του άρθρου 28 της οδηγίας 95/46 υπό το φως ιδίως του άρθρου 8 του Χάρτη, οι εθνικές αρχές έλεγχου πρέπει να μπορούν να εξετάσουν αμερόληπτα κάθε αίτηση σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών προσώπου έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. Το ίδιο ισχύει ιδίως όταν στην εν λόγω αίτηση το πρόσωπο αυτό προβάλλει ζητήματα σχετικά με τη συμφωνία αποφάσεως που εξέδωσε η Επιτροπή βάσει του άρθρου 25, παράγραφος 6, της ανωτέρω οδηγίας με την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των προσώπων.

106 Λαμβανομένων υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, πρέπει να κριθεί ότι η απόφαση 2000/520 είναι ανίσχυρη.

C-615/13, P, Client Earth κ.λπ. κατά EFSA, 16 Ιουλίου 2015

Σχετικά με την υπόθεση:

Με την αίτησή τους, η ClientEarth και η Pesticide Action Network Europe (PAN Europe) (στο εξής: PAN Europe) ζητούν την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ClientEarth και PAN Europe κατά EFSA (T-214/11, EU:T:2013:483, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), με την οποία απορρίφθηκε η προσφυγή τους με αντικείμενο, αρχικώς, αίτημα ακυρώσεως της αποφάσεως της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA), της 10ης Φεβρουαρίου 2011, περί απορρίψεως αιτήσεως προσβάσεως σε ορισμένα έγγραφα εργασίας σχετικά με κατευθυντήρια οδηγία, την οποία κατήρτισε η EFSA, με αποδέκτες τους φορείς που υποβάλλουν αιτήσεις άδειας διαθέσεως

προϊόντων φυτοπροστασίας στην αγορά, και, στη συνέχεια, αίτημα ακυρώσεως της αποφάσεως της EFSA της 12ης Δεκεμβρίου 2011 περί ανακλήσεως της προγενέστερης αποφάσεως και παροχής στις αναιρεσιδούσες προσβάσεως σε όλα τα ζητηθέντα πληροφοριακά στοιχεία, με την εξαίρεση όσων αφορούν τα ονόματα των εξωτερικών πραγματογνωμόνων οι οποίοι υπέβαλαν ορισμένες παρατηρήσεις επί του σχεδίου της εν λόγω κατευθυντήριας οδηγίας.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

- 28** Εν προκειμένω, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 43 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η ClientEarth και η PAN Europe, ζητώντας τη γνωστοποίηση του επίμαχου πληροφοριακού στοιχείου, επιθυμούν να λάβουν γνώση της ταυτότητας του εξωτερικού πραγματογνώμονα που συνέταξε καθεμία από τις υποβληθείσες παρατηρήσεις.
- 29** Το πληροφοριακό στοιχείο αυτό, καθόσον καθιστά δυνατό τον προσδιορισμό του συγκεκριμένου πραγματογνώμονα που έχει συντάξει την αντίστοιχη παρατήρηση, αφορά φυσικά πρόσωπα των οποίων η ταυτότητα είναι γνωστή και, επομένως, συνιστά σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο α', του κανονισμού 45/2001.
- 30** Όπως ορθώς έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 44 έως 46 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το γεγονός ότι το εν λόγω πληροφοριακό στοιχείο εντάσσεται στο πλαίσιο επαγγελματικής δραστηριότητας δεν δύναται να αναιρέσει τον χαρακτηρισμό του ως συνόλου δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις Österreichischer Rundfunk κ.λπ., C-465/00, C-138/01 και C-139/01, EU:C:2003:294, σκέψη 64· Επιτροπή κατά Bavarian Lager, C-28/08 P, EU:C:2010:378, σκέψεις 66 έως 70, καθώς και Worten, C-342/12, EU:C:2013:355, σκέψεις 19 και 22).
- 31** Ομοίως, το γεγονός ότι τόσο η ταυτότητα των εμπλεκόμενων πραγματογνωμόνων όσο και οι παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν επί του σχεδίου κατευθυντήριας οδηγίας δημοσιοποιήθηκαν μέσω του ιστοτόπου της EFSA δεν σημαίνει ότι το επίμαχο πληροφοριακό στοιχείο έπαυσε να έχει τον ως άνω χαρακτηρισμό (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση Satakunnan Markkinarörssi και Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727, σκέψη 49).
- 32** Επιπλέον, όπως υποστήριξαν η EFSA, η Επιτροπή και ο ΕΕΠΔ, οι έννοιες «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα», κατά το άρθρο 2, στοιχείο α', του κανονισμού 45/2001, και «δεδομένα της ιδιωτικής ζωής» δεν είναι ταυτόσημες. Επομένως, άνευ σημασίας στην εξεταζόμενη υπόθεση είναι το επιχείρημα της ClientEarth και της PAN Europe ότι το επίμαχο πληροφοριακό στοιχείο δεν εμπίπτει στην ιδιωτική ζωή των εμπλεκόμενων πραγματογνωμόνων.
- 33** Τέλος, δεδομένου ότι η αντίταξη του υποκειμένου των δεδομένων στη γνωστοποίηση του επίμαχου πληροφοριακού στοιχείου δεν είναι συστατικό στοιχείο της έννοιας «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα», κατά το άρθρο 2, στοιχείο α', του κανονισμού 45/2001, ορθώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 58 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ο χαρακτηρισμός πληροφοριακού στοιχείου σχετικού με ορισμένο πρόσωπο ως δεδομένου προσωπικού χαρακτήρα δεν εξαρτάται από την ύπαρξη τέτοιας αντιτάξεως.

- 44 Όταν αίτηση αποσκοπεί στην πρόσβαση σε έγγραφα που περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο α΄, του κανονισμού 45/2001, οι διατάξεις του κανονισμού 45/2001 εφαρμόζονται πλήρως, συμπεριλαμβανομένου του άρθρου 8, στοιχείο β΄, αυτού (βλ. αποφάσεις Επιτροπή κατά Bavarian Lager, C-28/08 P, EU:C:2010:378, σκέψη 63, και Strack κατά Επιτροπής, C-127/13 P, EU:C:2014:2250, σκέψη 101).
- 45 Κατά το άρθρο 8, στοιχείο β΄, του κανονισμού 45/2001, δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μπορούν να διαβιβάζονται μόνον εφόσον ο αποδέκτης αποδεικνύει την αναγκαιότητα της διαβίβασής τους και δεν υφίσταται ορισμένος λόγος βάσει του οποίου θα μπορούσε να υποτεθεί ότι η διαβίβαση αυτή δύναται να θίξει τα έννομα συμφέροντα των υποκειμένων των δεδομένων.
- 46 Από το γράμμα της προμνησθείσας διατάξεως προκύπτει ότι, όπως ορθώς έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 83 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η διάταξη αυτή εξαρτά τη διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τη συνδρομή δύο σωρευτικών προϋποθέσεων.
- 47 Στο πλαίσιο αυτό, απόκειται καταρχάς στον αιτούντα τη διαβίβαση να αποδείξει την αναγκαιότητά της. Εφόσον αυτή αποδειχθεί, το οικείο θεσμικό όργανο οφείλει να εξετάσει αν υφίσταται κάποιος λόγος βάσει του οποίου θα μπορούσε να υποτεθεί ότι η εν λόγω διαβίβαση δύναται να θίξει τα έννομα συμφέροντα του υποκειμένου των δεδομένων. Εφόσον δεν υφίσταται τέτοιος λόγος, η ζητηθείσα διαβίβαση πρέπει να πραγματοποιηθεί, ενώ, στην αντίθετη περίπτωση, το οικείο θεσμικό όργανο οφείλει να προβεί σε στάθμιση των υφιστάμενων συμφερόντων προκειμένου να λάβει απόφαση επί της αιτήσεως προσβάσεως (βλ., υπ’ αυτή την έννοια, αποφάσεις Επιτροπή κατά Bavarian Lager, C-28/08 P, EU:C:2010:378, σκέψεις 77 και 78, καθώς και Strack κατά Επιτροπής, C-127/13 P, EU:C:2014:2250, σκέψεις 107 και 108· βλ. επίσης, υπό την ίδια έννοια, απόφαση Volker und Markus Schecke και Eifert, C-92/09 και C-93/09, EU:C:2010:662, σκέψη 85).
- 51 Εντούτοις, το Δικαστήριο έχει κρίνει συναφώς ότι δεν θα πρέπει να αναγνωρίζεται αυτομάτως υπεροχή του σκοπού της διαφάνειας έναντι του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (απόφαση Volker und Markus Schecke και Eifert, C-92/09 και C-93/09, EU:C:2010:662, σκέψη 85).
- 52 Επομένως, ορθώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 78 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι αναιρεσείουσες δεν απέδειξαν, με το πρώτο επιχειρήμα τους, την αναγκαιότητα της γνωστοποίησεως του επίμαχου πληροφοριακού στοιχείου.
- 53 Το δεύτερο επιχειρήμα, το οποίο εκτίθεται στη σκέψη 79 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στηριζόταν στην ύπαρξη κλίματος δυσπιστίας έναντι της EFSA, στην οποία συχνά προσαπτόταν μεροληπτική συμπεριφορά λόγω της συνεργασίας της με πραγματογνώμονες που είχαν προσωπικά συμφέροντα υπαγορευόμενα από τις σχέσεις τους με βιομηχανικούς κύκλους, καθώς και στην ανάγκη διασφάλισης της διαφάνειας των διαδικασιών λήψεως αποφάσεων της εν λόγω αρχής.
- 54 Συναφώς, πρέπει, αφενός, να επισημανθεί ότι το επίμαχο πληροφοριακό στοιχείο αφορά πρόσωπα που μετείχαν με την ιδιότητα του έμμισθου πραγματογνώμονα στη διαδικασία κατάρτισης από την EFSA εγγράφου κατευθυντήριας οδηγίας με αποδέκτες τους φορείς που επιθυμούν να υποβάλουν αίτηση διαθέσεως προϊόντων φυτοπροστασίας στην αγορά.

55 Όπως υποστηρίζουν η ClientEarth και η PAN Europe, η γνωστοποίηση του ως άνω πληροφοριακού στοιχείου ήταν, στην αλληλουχία αυτή, αναγκαία προκειμένου να διασφαλιστεί η διαφάνεια της διαδικασίας θεσπίσεως πράξεως η οποία επρόκειτο να έχει συνέπειες για τις δραστηριότητες οικονομικών φορέων και, ειδικότερα, προκειμένου να εκτιμηθεί ο τρόπος κατά τον οποίο καθένας από τους πραγματογνώμονες που έλαβαν μέρος στη διαδικασία αυτή επηρέασε, με την αντίστοιχη επιστημονική του γνωμάτευση, το περιεχόμενο της πράξεως αυτής.

56 Πράγματι, η διαφάνεια της διαδικασίας που ακολουθεί μια δημόσια αρχή για την έκδοση πράξεως αυτής της φύσεως συμβάλλει στην ενίσχυση τόσο της νομιμοποίησεως της εν λόγω αρχής έναντι των αποδεκτών της πράξεως όσο και της εμπιστοσύνης των δεύτερων προς την πρώτη (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις Σουηδία και Turco κατά Συμβουλίου, C-39/05 P και C-52/05 P, EU:C:2008:374, σκέψη 59, καθώς και Σουηδία κατά MyTravel και Επιτροπής, C-506/08 P, EU:C:2011:496, σκέψη 113), καθώς και στην ενίσχυση της υπευθυνότητας της οικείας αρχής έναντι των πολιτών σε ένα δημοκρατικό σύστημα (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις Σουηδία και Turco κατά Συμβουλίου, C-39/05 P et C-52/05 P, EU:C:2008:374, σκέψη 45· Συμβούλιο κατά Access Info Europe, C-280/11 P, EU:C:2013:671, σκέψη 32, και Συμβούλιο κατά in 't Veld, C-350/12 P, EU:C:2014:2039, σκέψεις 53, 106 και 107).

57 Αφετέρου, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι το επιχείρημα που μνημονεύεται στη σκέψη 53 της παρούσας αποφάσεως όχι μόνο δεν περιορίζεται σε εκτιμήσεις γενικού και αφηρημένου χαρακτήρα, αλλ' αντιθέτως, όπως επισημαίνεται στη σκέψη 79 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στηρίζεται σε μελέτη από την οποία προκύπτουν οι δεσμοί μεταξύ της πλειονότητας των πραγματογνώμων που μετείχαν σε ομάδα εργασίας της EFSA και ομάδων πιέσεως προερχόμενων από τη βιομηχανία.

58 Πάντως, μολονότι, κατά τα εκτιθέμενα στη σκέψη 80 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το όνομα, το βιογραφικό και οι δηλώσεις συμφερόντων των πραγματογνώμων που υπέβαλαν παρατηρήσεις επί του σχεδίου κατευθυντήριας οδηγίας γνωστοποιήθηκαν στην ClientEarth και στην PAN Europe, γεγονός πάντως είναι ότι η απόκτηση του επίμαχου πληροφοριακού στοιχείου παρίσταται αναγκαία προκειμένου να καταστεί δυνατός ο ακριβής έλεγχος της αμεροληψίας καθενός από τους πραγματογνώμονες αυτούς, κατά την άσκηση του επιστημονικού καθήκοντός του για λογαριασμό της EFSA.

69 Από τα ανωτέρω έπεται ότι, ενώ η οικεία αρχή οφείλει να εκτιμά αν η ζητούμενη γνωστοποίηση είναι ικανή να θίξει κατά τρόπο συγκεκριμένο και ουσιαστικό το προστατευόμενο συμφέρον (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση Σουηδία και Turco κατά Συμβουλίου, C-39/05 P και C-52/05 P, EU:C:2008:374, σκέψη 49), εντούτοις το επιχείρημα της EFSA ότι η γνωστοποίηση του επίμαχου πληροφοριακού στοιχείου θα ενείχε κίνδυνο προσβολής της ιδιωτικής ζωής και της ακεραιότητας των εν λόγω πραγματογνώμων αποτελεί εκτίμηση γενικού χαρακτήρα που δεν τεκμηριώνεται από κανένα στοιχείο σχετικό με την υπό κρίση υπόθεση. Αντιθέτως, μια τέτοια γνωστοποίηση θα καθιστούσε αυτή καθεαυτή δυνατή τη διάλυση των επίμαχων υπονοιών περί μεροληψίας η θα παρείχε στους τυχόν εμπλεκόμενους πραγματογνώμονες τη δυνατότητα να αμφισβητούσουν, χρησιμοποιώντας ενδεχομένως τα διαθέσιμα μέσα έννομης προστασίας, το βάσιμο των προαναφερθεισών αιτιάσεων περί μεροληψίας.

70 Το επιχείρημα αυτό της EFSA, που δεν συνοδεύεται από αποδείξεις, αν γινόταν αποδεκτό, θα μπορούσε να ισχύει γενικώς για κάθε περίπτωση κατά την οποία μια αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης ζητεί και λαμβάνει γνώμη πραγματογνωμόνων πριν την έκδοση πράξεως που έχει συνέπειες για τις δραστηριότητες οικονομικών φορέων ασχολούμενων με τον τομέα τον οποίο αφορά η εν λόγω πράξη, όποιος και αν είναι ο τομέας αυτός. Το αποτέλεσμα αυτό θα ήταν αντίθετο στην επιταγή περί συσταλτικής ερμηνείας των εξαιρέσεων από το δικαίωμα προσβάσεως στα έγγραφα που κατέχουν τα θεσμικά όργανα, η οποία επιβάλλει να διαπιστώνεται η ύπαρξη κινδύνου συγκεκριμένης και ουσιαστικής προσβολής του προστατευόμενου συμφέροντος.

71 Από τις ανωτέρω εκτιμήσεις προκύπτει ότι, σε αντίθεση με όσα έκρινε η EFSA με την απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2011, πληρούνταν εν προκειμένω οι προϋποθέσεις που τάσσει το άρθρο 8, στοιχείο β', του κανονισμού 45/2001 για να επιτραπεί η διαβίβαση του επίμαχου πληροφοριακού στοιχείου.

72 Επομένως, ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως πρέπει να γίνει δεκτός.

73 Ως εκ τούτου, η προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή και η απόφαση της EFSA της 12ης Δεκεμβρίου 2011 πρέπει να ακυρωθεί.

C-201/14, Smaranda Bara κ.λ.π. κατά Presedintele Casei Nationale de Asigurari de Sanatate (CNAS) κ.λ.π., 1 Οκτωβρίου 2015

Σχετικά με την υπόθεση:

Η υπό κρίση αίτηση υποβλήθηκε στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς μεταξύ της S. Bara κ.λπ. και του Presedintele Casei Naționale de Asigurări de Sănătate (Προέδρου του Εθνικού Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων), του Casa Națională de Asigurări de Sănătate (Εθνικού Ταμείου Κοινωνικής Ασφάλισης, στο εξής: CNAS) και της Agenția Națională de Administrare Fiscală (εθνικής φορολογικής αρχής, στο εξής: ANAF) όσον αφορά την επεξεργασία ορισμένων δεδομένων.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

28 Με το τέταρτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινισθεί αν τα άρθρα 10, 11 και 13 της οδηγίας 95/46 έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνικά μέτρα όπως τα επίδικα, τα οποία επιτρέπουν σε διοικητική αρχή κράτους μέλους τη διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και τη μεταγενέστερη επεξεργασία τους χωρίς προηγούμενη ενημέρωση των προσώπων τα οποία αφορούν τα δεδομένα σχετικά με την εν λόγω διαβίβαση ή επεξεργασία.

29 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, βάσει των πληροφοριών που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο, τα διαβιβασθέντα φορολογικά δεδομένα από το CNAS στην ANAF συνιστούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο α', της εν λόγω οδηγίας, καθώς πρόκειται για «πληροφορίες που αναφέρονται σε φυσικό πρόσωπο του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί» (απόφαση Satakunnan Markkinarörssi και Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727, σκέψη 35). Κατά συνέπεια, τόσο η διαβίβασή τους από την ANAF, οργανισμό επιφορτισμένο με τη

διαχείριση της βάσεως δεδομένων που τα συγκεντρώνει, όσο και η μεταγενέστερη επεξεργασία τους από το CNAS, έχουν τον χαρακτήρα «επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο β', της ίδιας οδηγίας (βλ., υπ' αυτή την έννοια, μεταξύ άλλων, αποφάσεις Österreichischer Rundfunk κ.λπ., C-465/00, C-138/01 και C-139/01, EU:C:2003:294, σκέψη 64, καθώς και Huber, C-524/06, EU:C:2008:724, σκέψη 43).

32 Πρώτον, όσον αφορά το άρθρο 10 της εν λόγω οδηγίας, αυτό προβλέπει ότι ο υπεύθυνος της επεξεργασίας πρέπει να παρέχει στο πρόσωπο από το οποίο συλλέγονται δεδομένα που το αφορούν τουλάχιστον τις πληροφορίες που απαριθμούνται στα στοιχεία α' έως γ', εκτός εάν το πρόσωπο αυτό έχει ήδη ενημερωθεί σχετικώς. Οι πληροφορίες αυτές αφορούν την ταυτότητα του υπευθύνου της επεξεργασίας των δεδομένων αυτών, τους σκοπούς της επεξεργασίας για την οποία προορίζονται τα δεδομένα, καθώς και κάθε πρόσθετη απαραίτητη πληροφορία προκειμένου να διασφαλίζεται η θεμιτή επεξεργασία των δεδομένων αυτών. Στις πρόσθετες πληροφορίες για τη διασφάλιση της θεμιτής επεξεργασίας των δεδομένων, το άρθρο 10, στοιχείο γ', της ίδιας οδηγίας αναφέρει ρητώς «τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των προσωπικών δεδομένων» καθώς και «την ύπαρξη δικαιώματος πρόσβασης στα συγκεκριμένα δεδομένα [...] όσον αφορά [το εν λόγω πρόσωπο] και δικαιώματος διόρθωσής τους».

34 Συνεπώς, η απαίτηση περί θεμιτής επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων την οποία προβλέπει το άρθρο 6 της οδηγίας 95/46 υποχρεώνει τη διοικητική αρχή να ενημερώνει τα πρόσωπα τα οποία αφορούν τα δεδομένα σχετικά με τη διαβίβαση των εν λόγω δεδομένων σε άλλη διοικητική αρχή προς τον σκοπό επεξεργασίας τους από τη δεύτερη ως αποδέκτρια των εν λόγω δεδομένων.

35 Από τις επεξηγήσεις που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο προκύπτει ότι οι προσφεύγοντες στην κύρια δίκη δεν ενημερώθηκαν από την ANAF σχετικά με τη διαβίβαση των προσωπικών δεδομένων τους στο CNAS.

36 Εντούτοις, η Ρουμανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η ANAF υποχρεούται, δυνάμει, ιδίως, του άρθρου 315 του νόμου 95/2006, να διαβιβάζει στα τοπικά ταμεία ασφαλίσεως υγείας τις απαραίτητες πληροφορίες για τον προσδιορισμό από το CNAS των προσώπων που πραγματοποιούν εισοδήματα από ανεξάρτητες δραστηριότητες στα οποία πρέπει να αναγνωρισθεί η ιδιότητα του ασφαλισμένου.

37 Ασφαλώς, το άρθρο 315 του νόμου 95/2006 προβλέπει ρητώς ότι «τα δεδομένα που είναι απαραίτητα για την αναγνώριση της ιδιότητας του ασφαλισμένου διαβιβάζονται ατελώς στα ταμεία ασφαλίσεως υγείας από τις αρχές, τους δημόσιους οργανισμούς ή άλλους φορείς, βάσει πρωτοκόλλου». Εντούτοις, από τις επεξηγήσεις που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο προκύπτει ότι στα απαραίτητα για την αναγνώριση της ιδιότητας του ασφαλισμένου δεδομένα, κατά την έννοια της προαναφερθείσας διατάξεως, δεν συγκαταλέγονται τα σχετικά με τα εισοδήματα δεδομένα, καθόσον ο νόμος αναγνωρίζει την ιδιότητα του ασφαλισμένου και σε πρόσωπα χωρίς φορολογητέα εισοδήματα.

38 Υπό αυτές τις συνθήκες, το άρθρο 315 του νόμου 95/2006 δεν μπορεί να συνιστά, υπό την έννοια του άρθρου 10 της οδηγίας 95/46, προηγούμενη ενημέρωση ικανή να απαλλάξει τον υπεύθυνο της επεξεργασίας από την υποχρέωσή του να ενημερώνει τα πρόσωπα από τα οποία συγκεντρώνει δεδομένα σχετικά με εισοδήματα όσον αφορά τους αποδέκτες των

εν λόγω δεδομένων. Επομένως, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η επίμαχη διαβίβαση πραγματοποιήθηκε συμφώνως προς τα οριζόμενα στο άρθρο 10 της οδηγίας 95/46.

39 Είναι σκόπιμο να εξετασθεί αν η εν λόγω έλλειψη πληροφοριών σχετικά με τα πρόσωπα τα οποία αφορούν τα δεδομένα είναι δυνατό να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 13 της εν λόγω οδηγίας. Ειδικότερα, από την παράγραφο 1, στοιχεία ε' και στ', του συγκεκριμένου άρθρου 13 προκύπτει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να περιορίζουν με νομοθετικά μέτρα την εμβέλεια των υποχρεώσεων και δικαιωμάτων που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 6, παράγραφος 1, του άρθρου 10, του άρθρου 11, παράγραφος 1, και των άρθρων 12 και 21, όταν ο περιορισμός αυτός απαιτείται για τη διαφύλαξη «σημαντικού οικονομικού ή χρηματοοικονομικού συμφέροντος κράτους μέλους [...], συμπεριλαμβανομένων νομισματικών, δημοσιονομικών και φορολογικών θεμάτων» καθώς και «αποστολής ελέγχου, επιθεώρησης ή ρυθμιστικών καθηκόντων που συνδέονται, έστω και ευκαιριακά, με την άσκηση δημόσιας εξουσίας στις περιπτώσεις που αναφέρονται στα στοιχεία γ), δ) και ε)». Εντούτοις, το εν λόγω άρθρο 13 απαιτεί ρητώς να επιβάλλονται τέτοιου είδους περιορισμοί με νομοθετικά μέτρα.

40 Επιπλέον, πέραν της περιστάσεως ότι τα σχετικά με τα εισοδήματα δεδομένα δεν συγκαταλέγονται μεταξύ των προσωπικών δεδομένων που είναι απαραίτητα για την αναγνώριση της ιδιότητας του ασφαλισμένου, την οποία υπογράμμισε το αιτούν δικαστήριο, πρέπει να τονισθεί ότι το άρθρο 315 του νόμου 95/2006 προβλέπει καταρχήν τη διαβίβαση απλώς και μόνο των προσωπικών δεδομένων που έχουν στη διάθεσή τους οι αρχές, οι δημόσιοι οργανισμοί και άλλοι φορείς. Επίσης από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι ο ορισμός των διαβιβάσιμων πληροφοριών καθώς και οι όροι της διαβίβασεως των εν λόγω πληροφοριών θεσπίσθηκαν όχι με νομοθετικό μέτρο, αλλά με πρωτόκολλο του 2007 που συνήφθη μεταξύ της ANAF και του CNAS, το οποίο δεν αποτέλεσε αντικείμενο επίσημης δημοσιεύσεως.

41 Υπό αυτές τις περιστάσεις, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις που τάσσει το άρθρο 13 της οδηγίας 95/46 προκειμένου ένα κράτος μέλος να μπορεί να εξαιρεθεί από τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του άρθρου 10 της εν λόγω οδηγίας.

42 Δεύτερον, όσον αφορά, το άρθρο 11 της εν λόγω οδηγίας, αυτό προβλέπει, στην πρώτη του παράγραφο, ότι ο υπεύθυνος της επεξεργασίας πρέπει να παρέχει στο πρόσωπο το οποίο αφορούν τα δεδομένα τις πληροφορίες που απαριθμούν τα στοιχεία α' έως γ'. Οι πληροφορίες αυτές αφορούν την ταυτότητα του υπεύθυνου επεξεργασίας καθώς και όλες τις πρόσθετες πληροφορίες που είναι απαραίτητες για να διασφαλισθεί η θεμιτή επεξεργασία των δεδομένων. Μεταξύ των εν λόγω πρόσθετων πληροφοριών, το άρθρο 11, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της ίδιας οδηγίας αναφέρει ρητώς «τις κατηγορίες των σχετικών δεδομένων» καθώς και «την ύπαρξη δικαιώματος πρόσβασης στα συγκεκριμένα δεδομένα και δικαιώματος διόρθωσής τους».

43 Κατά συνέπεια, συμφώνως προς το άρθρο 11, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', της οδηγίας 95/46, υπό τις περιστάσεις της υποθέσεως της κύριας δίκης, η επεξεργασία από το CNAS των δεδομένων που διαβίβασε η ANAF προϋποθέτει ότι τα πρόσωπα τα οποία αφορούν τα εν λόγω δεδομένα ενημερώθηκαν σχετικά με τους σκοπούς της επεξεργασίας αυτής καθώς και τις κατηγορίες των σχετικών δεδομένων.

44 Από τις επεξηγήσεις που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο προκύπτει ότι το CNAS δεν παρέσχε στους προσφεύγοντες της κύριας δίκης τις πληροφορίες που απαριθμεί το άρθρο 11, παράγραφος 1, στοιχεία α' έως γ' της εν λόγω οδηγίας.

45 Πρέπει να προστεθεί ακόμη ότι, κατά το άρθρο 11, παράγραφος 2, της οδηγίας 95/46, οι διατάξεις του άρθρου 11, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας δεν εφαρμόζονται όταν η καταχώριση ή η ανακοίνωση επιβάλλεται ρητώς από τον νόμο, περιπτώσεις στις οποίες τα κράτη μέλη οφείλουν να προβλέπουν κατάλληλες εγγυήσεις. Για τους λόγους που παρατέθηκαν στις σκέψεις 40 και 41 της παρούσας αποφάσεως, οι διατάξεις του νόμου 95/2006 τις οποίες επικαλείται η Ρουμανική Κυβέρνηση και το πρωτόκολλο του 2007 δεν εμπίπτουν ούτε στο εξαιρετικό καθεστώς του άρθρου 11, παράγραφος 2, ούτε στο καθεστώς που προβλέπει το άρθρο 13 της εν λόγω οδηγίας.

C-230/14 Weltimmo s.r.o. κατά Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, 1 Οκτωβρίου 2015

Σχετικά με την υπόθεση:

Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Weltimmo s. r. o. (στο εξής: Weltimmo), εταιρίας εδρεύουσας στη Σλοβακία, και του Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (εθνικής αρχής για την προστασία προσωπικών δεδομένων και για την ελευθερία πληροφόρησης, στο εξής: ουγγρική αρχή ελέγχου) που αφορά πρόστιμο το οποίο επέβαλε η τελευταία λόγω παραβάσεως του νόμου CXII του 2011, σχετικά με το δικαίωμα αυτοπροσδιορισμού σε θέματα πληροφόρησης και με την ελευθερία πληροφόρησης (az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény, στο εξής: νόμος για την πληροφόρηση), που μετέφερε την οδηγία 95/46 στο ουγγρικό δίκαιο.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

28 Όσον αφορά, πρώτον, την έννοια της «εγκαταστάσεως», πρέπει να υπομνησθεί ότι η αιτιολογική σκέψη 19 της οδηγίας 95/46 αναφέρει ότι η εγκατάσταση στο έδαφος κράτους μέλους περιλαμβάνει την πραγματική άσκηση δραστηριότητας βάσει μονίμου καταστήματος και ότι η νομική μορφή ενός τέτοιου καταστήματος, είτε πρόκειται για απλό υποκατάστημα είτε για θυγατρική με νομική προσωπικότητα, δεν συνιστά καθοριστικό παράγοντα εν προκειμένω (απόφαση Google Spain και Google, C-131/12, EU:C:2014:317, σκέψη 48). Η ως άνω αιτιολογική σκέψη εκθέτει ειδικότερα, εξάλλου, ότι, όταν ένας υπεύθυνος επεξεργασίας είναι εγκατεστημένος στο έδαφος πλειόνων κρατών μελών, πρέπει να εξασφαλίζει, κυρίως για να αποφεύγονται οι καταστρατηγήσεις, ότι κάθε κατάστημά του πληροί τις απαιτήσεις τις οποίες προβλέπει η οικεία εθνική νομοθεσία που έχει εφαρμογή στις δραστηριότητες καθενός από αυτά.

29 Εξ αυτού συνάγεται, όπως τόνισε κατ' ουσίαν ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 28 και 32 έως 34 των προτάσεών του, μια ευέλικτη ερμηνεία της έννοιας της εγκαταστάσεως, διαφοροποιούμενης από την τυπολατρική προσέγγιση κατά την οποία μια εταιρία λογίζεται εγκατεστημένη αποκλειστικά στον τόπο στα μητρώα εταιριών του οποίου είναι

καταχωρισμένη. Ειδικότερα, προκειμένου να προσδιοριστεί αν μια εταιρία, υπεύθυνη για την επεξεργασία δεδομένων, διαθέτει εγκατάσταση, υπό την έννοια της οδηγίας 95/46, εντός κράτους μέλους πέραν του κράτους μέλους ή της τρίτης χώρας όπου έχει καταχωριστεί, πρέπει να εκτιμηθεί τόσο ο βαθμός μονιμότητας της εγκαταστάσεως όσο και ο πραγματικός χαρακτήρας της ασκήσεως των δραστηριοτήτων εντός του άλλου αυτού κράτους μέλους, λαμβανομένης υπόψη της συγκεκριμένης φύσεως των οικονομικών δραστηριοτήτων και της σχετικής παροχής υπηρεσιών. Τούτο ισχύει ιδιαίτερα για τις επιχειρήσεις που ασχολούνται με την παροχή υπηρεσιών αποκλειστικά μέσω Διαδικτύου.

30 Συναφώς, πρέπει να γίνει δεκτό, ιδίως, λαμβανομένου υπόψη του σκοπού τον οποίο επιδιώκει η οδηγία αυτή, που συνίσταται στην εξασφάλιση αποτελεσματικής και πλήρους προστασίας του δικαιώματος στην προσωπική σφαίρα και στην αποφυγή κάθε καταστρατηγήσεως, ότι η παρουσία ενός μόνον εκπροσώπου μπορεί να αρκεί, υπό ορισμένες περιστάσεις, για να αποτελεί μόνιμη εγκατάσταση αν οι ενέργειές του εμφανίζουν επαρκή βαθμό μονιμότητας με τη χρήση των αναγκαίων μέσων για την παροχή των οικείων υπηρεσιών, εντός του κράτους μέλους αυτού.

31 Επιπλέον, προς επίτευξη του ως άνω σκοπού, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η χρησιμοποιούμενη στην οδηγία 95/46 έννοια της «εγκαταστάσεως» καλύπτει κάθε πραγματική και ουσιαστικού χαρακτήρα δραστηριότητα, έστω και περιορισμένη, ασκούμενη μέσω μόνιμης εγκαταστάσεως.

32 Εν προκειμένω, η δραστηριότητα την οποία ασκεί η Weltimmo συνίσταται, τουλάχιστον, στη διαχείριση ενός ή περισσότερων ιστοσελίδων αγγελιών ακινήτων σχετικά με ακίνητα ευρισκόμενα στην Ουγγαρία, ιστοσελίδων που συντάσσονται στην ουγγρική γλώσσα και για τις οποίες ζητείται αντίτιμο για τη δημοσίευσή τους μετά από ένα χρονικό όριο ενός μηνός. Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η εταιρία αυτή ασκεί πραγματική και ουσιαστικού χαρακτήρα δραστηριότητα στην Ουγγαρία.

33 Επιπροσθέτως, ιδίως από τις διευκρινίσεις που παρέσχε η ουγγρική αρχή ελέγχου προκύπτει ότι η Weltimmo διαθέτει εκπρόσωπο στην Ουγγαρία, το όνομα του οποίου αναγράφεται στο σλοβακικό μητρώο εταιριών με διεύθυνση στην Ουγγαρία και ο οποίος επιχείρησε να διαπραγματευθεί με τους δημοσιεύοντες αγγελίες τη διευθέτηση του ζητήματος των ανεξόφλητων τιμολογίων. Ο εν λόγω εκπρόσωπος ενήργησε ως ενδιάμεσος μεταξύ της εταιρίας αυτής και των καταγγελλόντων και την εκπροσώπησε σε διοικητικές και δικαστικές διαδικασίες. Επιπλέον, η εν λόγω εταιρία άνοιξε τραπεζικό λογαριασμό στην Ουγγαρία, για την είσπραξη των απαιτήσεών της, χρησιμοποιεί δε γραμματοθυρίδα στο έδαφος του κράτους μέλους αυτού για τη διαχείριση των τρεχουσών υποθέσεών της. Τα ως άνω στοιχεία, τα οποία εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει, είναι ικανά να αποδείξουν, σε καταστάσεις όπως αυτή της κύριας δίκης, την ύπαρξη «εγκαταστάσεως», υπό την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46.

36 Εν προκειμένω, η επίμαχη επεξεργασία της κύριας δίκης συνίσταται στη δημοσίευση, στις ιστοσελίδες αγγελιών ακινήτων της Weltimmo, δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σχετικών με τους ιδιοκτήτες των ακινήτων αυτών, καθώς και, ενδεχομένως, στη χρησιμοποίηση των δεδομένων αυτών για τις ανάγκες τιμολογήσεως των αγγελιών μετά το χρονικό όριο ενός μηνός.

37 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, όσον αφορά ειδικά το Διαδίκτυο, το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να διαπιστώσει ότι η πράξη που συνίσταται στην ανάρτηση, σε

ιστοσελίδα του Διαδικτύου, δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να λογίζεται ως «επεξεργασία» κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο β', της οδηγίας 95/46 (αποφάσεις Lindqvist, C-101/01, EU:C:2003:596, σκέψη 25, καθώς και Google Spain και Google, C-131/12, EU:C:2014:317, σκέψη 26).

38 Δεν υπάρχει όμως καμία αμφιβολία ότι η εν λόγω επεξεργασία πραγματοποιείται στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων που περιγράφονται στη σκέψη 32 της παρούσας αποφάσεως, τις οποίες ασκεί η Weltimmo στην Ουγγαρία.

39 Επομένως, με την επιφύλαξη της εξακριβώσεως που υπομνήσθηκε στη σκέψη 33 της παρούσας αποφάσεως, στην οποία εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να προβεί για να εκτιμήσει, ενδεχομένως, την ύπαρξη εγκαταστάσεως του υπευθύνου της επεξεργασίας στην Ουγγαρία, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η ως άνω επεξεργασία πραγματοποιείται στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της εγκαταστάσεως αυτής και ότι το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 παρέχει τη δυνατότητα, σε καταστάσεις όπως αυτή της κύριας δίκης, εφαρμογής του ουγγρικού δικαίου περί προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

40 Αντιθέτως, η περίπτωση ότι οι κύριοι των ακινήτων που αποτελούν το αντικείμενο των αγγελιών έχουν την ουγγρική ιθαγένεια ουδόλως ασκεί επιρροή όσον αφορά τον προσδιορισμό του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου στην επεξεργασία των επίμαχων στην κύρια δίκη δεδομένων.

44 Όσον αφορά, πρώτον, την αρμοδιότητα μιας αρχής ελέγχου να ενεργεί σε τέτοιες περιπτώσεις, πρέπει να σημειωθεί ότι, κατά το άρθρο 28, παράγραφος 4, της οδηγίας 95/46, κάθε πρόσωπο μπορεί να υποβάλει σε κάθε αρχή ελέγχου αίτηση σχετική με την προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών του έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

45 Κατά συνέπεια, σε καταστάσεις όπως αυτή της κύριας δίκης, στην ουγγρική αρχή ελέγχου μπορούν να υποβάλλουν σχετική αίτηση άτομα, όπως οι δημοσιεύοντες αγγελίες ακινήτων στην κύρια δίκη, που εκτιμούν ότι υπήρξαν θύματα παράνομης επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τους αφορούν εντός του κράτους μέλους στο οποίο κατέχουν τα ακίνητα αυτά.

46 Δεύτερον, πρέπει να εξεταστεί ποιες είναι οι εξουσίες της αρχής αυτής ελέγχου, με γνώμονα το άρθρο 28, παράγραφοι 1, 3 και 6, της οδηγίας 95/46.

47 Από το άρθρο 28, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής προκύπτει ότι κάθε αρχή ελέγχου συσταθείσα από κράτος μέλος φροντίζει για την τήρηση, στο έδαφος του κράτους μέλους αυτού, των διατάξεων που θεσπίζουν τα κράτη μέλη κατ' εφαρμογήν της οδηγίας 95/46.

48 Κατά το άρθρο 28, παράγραφος 3, της οδηγίας 95/46, οι αρχές αυτές ελέγχου διαθέτουν ιδίως εξουσίες προς διεξαγωγή ερευνών, όπως η εξουσία συλλογής όλων των αναγκαίων πληροφοριών για την εκτέλεση του ελεγκτικού έργου που τους έχει ανατεθεί, καθώς και αποτελεσματικές εξουσίες παρεμβάσεως, όπως είναι η εξουσία να διατάσσουν τη δέσμευση, τη διαγραφή ή την καταστροφή δεδομένων, ή να απαγορεύουν προσωρινά ή οριστικά την επεξεργασία, ή να απευθύνουν προειδοποίηση ή επίπληξη προς τον υπεύθυνο για την επεξεργασία.

49 Λαμβανομένου υπόψη του μη εξαντλητικού χαρακτήρα των εξουσιών που απαριθμούνται με τον τρόπο αυτόν και του είδους των παρεμβάσεως που

μνημονεύονται στη διάταξη αυτή, καθώς και του περιθωρίου δράσεως που έχουν στη διάθεσή τους τα κράτη μέλη για τη μεταφορά στην εθνική έννομη τάξη της οδηγίας 95/46, πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι εξουσίες αυτές παρεμβάσεως μπορούν να περιλαμβάνουν και την εξουσία επιβολής κυρώσεων στον υπεύθυνο για την επεξεργασία των δεδομένων, επιβάλλοντάς του, ενδεχομένως, σχετικό πρόστιμο.

50 Οι παρεχόμενες στις αρχές ελέγχου εξουσίες πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με το δικονομικό δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο αυτές υπάγονται.

51 Από το άρθρο 28, παράγραφοι 1 και 3, της οδηγίας 95/46 προκύπτει ότι κάθε αρχή ελέγχου ασκεί το σύνολο των εξουσιών που της έχουν παρασχεθεί στο έδαφος του κράτους μέλους στο οποίο υπάγεται, προς εξασφάλιση εντός του εδάφους αυτού της τηρήσεως των κανόνων στον τομέα της προστασίας των δεδομένων.

52 Η εν λόγω εδαφική εφαρμογή των εξουσιών κάθε αρχής ελέγχου επιβεβαιώνεται στο άρθρο 28, παράγραφος 6, της οδηγίας αυτής, το οποίο ορίζει ότι κάθε αρχή ελέγχου είναι αρμόδια για την άσκηση, στο έδαφος του κράτους μέλους στο οποίο υπάγεται, των εξουσιών που διαθέτει σύμφωνα με το άρθρο 28, παράγραφος 3, της εν λόγω οδηγίας, τούτο δε ανεξαρτήτως του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου. Το άρθρο αυτό 28, παράγραφος 6, ορίζει επίσης ειδικότερα ότι κάθε αρχή μπορεί να κληθεί να ασκήσει τις εξουσίες της από αρχή άλλου κράτους μέλους και ότι οι αρχές ελέγχου διατηρούν μεταξύ τους την αναγκαία συνεργασία για την εκπλήρωση της αποστολής τους, ιδίως με την ανταλλαγή όλων των χρήσιμων πληροφοριών.

53 Η διάταξη αυτή είναι αναγκαία προς εξασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εντός της Ένωσης, εξασφαλιζομένης παράλληλα της τηρήσεως των κανόνων που αφορούν την προστασία της προσωπικής σφαίρας των φυσικών προσώπων τους οποίους προβλέπει η οδηγία 95/46. Πράγματι, αν δεν υφίστατο η εν λόγω διάταξη, σε περίπτωση που ο υπεύθυνος για την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα υπάγεται στη νομοθεσία κράτους μέλους και παραβιάζει τη νομοθεσία περί προστασίας της προσωπικής σφαίρας των φυσικών προσώπων εντός άλλου κράτους μέλους, ιδίως όταν η δραστηριότητά του συνδέεται με αυτό το άλλο κράτος μέλος, χωρίς ωστόσο να είναι εγκατεστημένος σε αυτό, υπό την έννοια της ως άνω οδηγίας, θα είναι δυσχερές, ή ακόμα και αδύνατο, για τα άτομα αυτά να επιτύχουν τον σεβασμό του δικαιώματός τους όσον αφορά την εν λόγω προστασία.

54 Έτσι, από το άρθρο 28, παράγραφος 6, της οδηγίας 95/46 προκύπτει ότι η αρχή ελέγχου κράτους μέλους, στην οποία υποβάλλεται από φυσικά πρόσωπα ένσταση σχετική με επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τους αφορούν, δυνάμει του άρθρου 28, παράγραφος 4, της οδηγίας αυτής, μπορεί να εξετάσει την ένσταση αυτή ανεξαρτήτως του εφαρμοστέου δικαίου και, κατά συνέπεια, ακόμα και αν το εφαρμοστέο δίκαιο στη επεξεργασία των σχετικών δεδομένων είναι αυτό άλλου κράτους μέλους.

55 Εντούτοις, στην περίπτωση αυτή, οι εξουσίες της εν λόγω αρχής δεν περιλαμβάνουν κατ' ανάγκη το σύνολο εκείνων που της έχουν παρασχεθεί σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο αυτή υπάγεται.

56 Πράγματι, όπως τόνισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 50 των προτάσεών του, από τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την εδαφική κυριαρχία του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους, από την αρχή της νομιμότητας και από την έννοια του κράτους δικαίου απορρέει ότι η εξουσία καταστολής δεν μπορεί να ασκείται, καταρχήν, εκτός των νομίμων ορίων

εντός των οποίων επιτρέπεται να ενεργεί κάθε διοικητική αρχή, τηρώντας το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο αυτή υπάγεται.

57 Έτσι, όταν μια αρχή ελέγχου επιλαμβάνεται καταγγελίας, σύμφωνα με το άρθρο 28, παράγραφος 4, της οδηγίας 95/46, η εν λόγω αρχή μπορεί να ασκεί τις εξουσίες της ελέγχου ανεξαρτήτως του εφαρμοστέου δικαίου και ακόμα και πριν τεθεί το ζήτημα ποιο είναι το εθνικό δίκαιο που έχει εφαρμογή στην οικεία επεξεργασία. Εντούτοις, αν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι εφαρμοστέο είναι το δίκαιο άλλου κράτους μέλους, δεν μπορεί να επιβάλει κυρώσεις εκτός του εδάφους του κράτους μέλους στο οποίο αυτή υπάγεται. Σε μια τέτοια κατάσταση, στην ίδια εναπόκειται να ζητήσει, στο πλαίσιο της υποχρέωσης συνεργασίας την οποία προβλέπει το άρθρο 28, παράγραφος 6, της οδηγίας αυτής, από την αρχή ελέγχου τού ως άνω άλλου κράτους μέλους να διαπιστώσει εκείνη ενδεχόμενη παραβίαση του δικαίου αυτού και να επιβάλει κυρώσεις αν το εν λόγω δίκαιο παρέχει τη σχετική δυνατότητα, στηριζόμενη, ενδεχομένως, σε πληροφορίες διαβιβαζόμενες από την ίδια.

58 Η αρχή ελέγχου στην οποία υποβάλλεται τέτοια καταγγελία μπορεί να προβεί, στο πλαίσιο της συνεργασίας αυτής, σε άλλες έρευνες, βάσει οδηγιών της αρχής ελέγχου του άλλου κράτους μέλους.

59 Επομένως, σε καταστάσεις όπως αυτή της κύριας δίκης, σε περίπτωση που το εφαρμοστέο δίκαιο είναι αυτό άλλου κράτους μέλους πέραν της Ουγγαρίας, η ουγγρική αρχή ελέγχου δεν μπορεί να ασκήσει τις εξουσίες επιβολής κυρώσεων που έχει δυνάμει του ουγγρικού δικαίου.

C-212/13, Rynes κατά Úřad pro ochranu osobních údajů, 11 Δεκεμβρίου 2014

Σχετικά με την υπόθεση:

Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του F. Ryneš και του Úřad pro ochranu osobních údajů (Γραφείου για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, στο εξής: Úřad), όσον αφορά απόφαση με την οποία το εν λόγω Γραφείο διαπίστωσε ότι ο F. Ryneš διέπραξε διάφορες παραβάσεις της νομοθεσίας περί προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

21 Η έννοια των «δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» της διατάξεως αυτής περιλαμβάνει, σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 2, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46, «κάθε πληροφορία που αναφέρεται σε φυσικό πρόσωπο του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί». Ως πρόσωπο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί λογίζεται «το πρόσωπο εκείνο που μπορεί να προσδιοριστεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως βάσει [...] ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων στοιχείων που χαρακτηρίζουν την υπόστασή του από φυσική [...] άποψη».

- 22 Συνεπώς, η εικόνα ενός προσώπου την οποία καταγράφει μία κάμερα συνιστά δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα κατά την έννοια της ως άνω διατάξεως στον βαθμό που παρέχει τη δυνατότητα ταυτοποίησης του συγκεκριμένου προσώπου.
- 24 Όπως προκύπτει ιδίως από τις αιτιολογικές σκέψεις 15 και 16 της οδηγίας 95/46, η παρακολούθηση με κάμερα ασφαλείας εμπίπτει, κατ' αρχήν, στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας αυτής στον βαθμό που αποτελεί αυτοματοποιημένη επεξεργασία.
- 25 Η παρακολούθηση που πραγματοποιείται με βιντεοσκόπηση προσώπων, όπως στην υπόθεση της κύριας δίκης, και η οποία αποθηκεύεται σε μέσο συνεχούς ροής, δηλαδή σε σκληρό δίσκο, συνιστά, κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/46, αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- 28 Συναφώς, πρέπει να τονιστεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η προστασία του θεμελιώδους δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή, το οποίο κατοχυρώνει το άρθρο 7 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επιτάσσει οι παρεκκλίσεις από την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και οι περιορισμοί τους να μην υπερβαίνουν τα όρια του απολύτως αναγκαίου (βλ. αποφάσεις IPI, C-473/12, EU:C:2013:715, σκέψη 39, καθώς και Digital Rights Ireland κ.λπ., C-293/12 και C-594/12, EU:C:2014:238, σκέψη 52).
- 29 Στον βαθμό που οι διατάξεις της οδηγίας 95/46, κατά το μέρος που διέπουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία μπορούν να οδηγήσουν σε προσβολή των θεμελιωδών ελευθεριών και, ειδικότερα, του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή, πρέπει οπωσδήποτε να ερμηνεύονται υπό το φως των θεμελιωδών δικαιωμάτων, τα οποία είναι κατοχυρωμένα με τον εν λόγω Χάρτη (βλ. απόφαση Google Spain και Google, EU:C:2014:317, σκέψη 68), η παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 3, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας αυτής πρέπει να ερμηνεύεται περιοριστικά.
- 30 Η εν λόγω περιοριστική ερμηνεία βασίζεται στο ίδιο το γράμμα της διατάξεως αυτής με την οποία εξαιρείται από την εφαρμογή της οδηγίας 95/46 η επεξεργασία δεδομένων που πραγματοποιείται στο πλαίσιο όχι απλώς προσωπικών ή οικιακών, αλλά «αποκλειστικά» προσωπικών ή οικιακών δραστηριοτήτων.
- 31 Κατόπιν των προεκτεθέντων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 53 των προτάσεών του, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εμπίπτει στην παρέκκλιση του άρθρου 3, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 95/46, μόνον όταν πραγματοποιείται στην αποκλειστικά προσωπική ή οικιακή σφαίρα αυτού που προβαίνει στην εν λόγω επεξεργασία.
- 32 Έτσι, όσον αφορά τα φυσικά πρόσωπα, η αλληλογραφία και η τήρηση καταλόγων διευθύνσεων συνιστούν, κατά την αιτιολογική σκέψη 12 της οδηγίας 95/46, «αποκλειστικά προσωπικές ή οικιακές δραστηριότητες» ακόμη και αν, παρεμπιπτόντως, αφορούν ή μπορεί να αφορούν την ιδιωτική ζωή άλλων προσώπων.
- 33 Στον βαθμό που μια παρακολούθηση με κάμερα ασφαλείας, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, εκτείνεται, έστω και εν μέρει, στον δημόσιο χώρο και, ως εκ τούτου, εξέρχεται από την ιδιωτική σφαίρα αυτού που προβαίνει στην επεξεργασία των δεδομένων με το μέσο αυτό, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αποκλειστικώς «προσωπική ή οικιακή» δραστηριότητα κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 95/46.

34 Συγχρόνως, η εφαρμογή των διατάξεων της οδηγίας αυτής παρέχει, ενδεχομένως, τη δυνατότητα να ληφθούν υπόψη, σύμφωνα ειδικότερα με τα άρθρα 7, στοιχείο η', 11, παράγραφος 2, καθώς και 13, παράγραφος 1, στοιχεία δ' και ζ', της εν λόγω οδηγίας, τα νόμιμα συμφέροντα του υπευθύνου της επεξεργασίας, τα οποία συνίστανται ιδίως, όπως στην υπόθεση της κύριας δίκης, στην προστασία της ιδιοκτησίας, της υγείας και της ζωής του υπευθύνου αυτού και της οικογένειάς του.

35 Επομένως, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 3, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 95/46 έχει την έννοια ότι η χρήση συστήματος με κάμερα, που παρέχει τη δυνατότητα βιντεοσκόπησης προσώπων με αποθήκευση σε μέσο εγγραφής συνεχούς ροής, όπως ο σκληρός δίσκος, το οποίο εγκατέστησε φυσικό πρόσωπο στην κατοικία του με σκοπό την προστασία της ιδιοκτησίας, της υγείας και της ζωής των ιδιοκτητών της οικίας, και το οποίο παρακολουθεί επίσης τον δημόσιο χώρο, δεν συνιστά επεξεργασία δεδομένων η οποία πραγματοποιείται στο πλαίσιο αποκλειστικά προσωπικών ή οικιακών δραστηριοτήτων, κατά την έννοια της διατάξεως αυτής.

C-291/12, Schwarz κατά Bochum, 17 Οκτωβρίου 2014

Σχετικά με την υπόθεση:

Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του M. Schwarz και του Stadt Bochum (Δήμου Bochum), σχετικά με την άρνηση του εν λόγω δήμου να χορηγήσει διαβατήριο στον ενδιαφερόμενο χωρίς ταυτόχρονη λήψη των ψηφιακών δακτυλικών αποτυπωμάτων του τα οποία θα αποθηκεύονταν στο εν λόγω διαβατήριο.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

27 Τα ψηφιακά δακτυλικά αποτυπώματα εμπίπτουν στην έννοια αυτή στο μέτρο που περιέχουν αντικειμενικώς εξατομικευμένες πληροφορίες σχετικά με φυσικά πρόσωπα και καθιστούν δυνατή την εξακρίβωση της ταυτότητάς τους (βλ. συναφώς, μεταξύ άλλων, ΕΔΔΑ, απόφαση S. και Marper κατά Ηνωμένου Βασιλείου της 4ης Δεκεμβρίου 2008, Recueil des arrêts et décisions 2008-V, σ. 213, § 68 και 84).

28 Αφετέρου, όπως προκύπτει από το άρθρο 2, στοιχείο β', της οδηγίας 95/46, ως επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα νοείται κάθε εργασία που πραγματοποιείται από τρίτο επί των δεδομένων αυτών, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η αποθήκευση, η αναζήτηση πληροφοριών ή η χρήση τους.

29 Η εφαρμογή του άρθρου 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 2252/2004 προϋποθέτει ότι οι εθνικές αρχές λαμβάνουν τα ψηφιακά δακτυλικά αποτυπώματα των οικείων προσώπων και ότι τα αποτυπώματα αυτά καταχωρίζονται στο μέσο αποθήκευσης που ενσωματώνεται στο διαβατήριο. Τα μέτρα αυτά πρέπει να νοηθούν, κατά συνέπεια, ως επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

30 Υπό τις συνθήκες αυτές, διαπιστώνεται ότι η εκ μέρους των εθνικών αρχών λήψη και αποθήκευση ψηφιακών δακτυλικών αποτυπωμάτων, όπως αυτές προβλέπονται στο άρθρο

1, παράγραφος 2, του κανονισμού 2252/2004, συνιστούν προσβολή των δικαιωμάτων σεβασμού της ιδιωτικής ζωής και προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Συνεπώς, πρέπει να εξεταστεί αν οι προσβολές αυτές είναι δικαιολογημένες.

32 Όσον αφορά, καταρχάς, την προϋπόθεση συγκατάθεσης εκ μέρους των αιτούντων τη χορήγηση διαβατηρίων με λήψη των ψηφιακών δακτυλικών αποτυπωμάτων τους, επισημαίνεται ότι η κατοχή διαβατηρίου είναι εν γένει απαραίτητη στους υπηκόους της Ένωσης ιδίως για τη μετακίνησή τους προς τρίτες χώρες και ότι το έγγραφο αυτό πρέπει να περιλαμβάνει ψηφιακά δακτυλικά αποτυπώματα, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 2252/2004. Στο πλαίσιο αυτό, οι υπήκοοι της Ένωσης που επιθυμούν να πραγματοποιήσουν τέτοιες μετακινήσεις δεν μπορούν να αντιταχθούν ελεύθερα στην επεξεργασία των ψηφιακών δακτυλικών αποτυπωμάτων τους. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι οι αιτούντες τη χορήγηση διαβατηρίου έχουν συγκατατεθεί στην εν λόγω επεξεργασία.

34 Πράγματι, το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη δέχεται περιορισμούς στην άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων υπό την προϋπόθεση ότι οι περιορισμοί αυτοί προβλέπονται από τον νόμο, συνάδουν με το βασικό περιεχόμενο των εν λόγω δικαιωμάτων και ελευθεριών και ότι, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, είναι αναγκαίοι και ανταποκρίνονται πραγματικά σε σκοπούς γενικού συμφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων.

35 Εν προκειμένω, είναι βέβαιο, πρώτον, ότι ο περιορισμός που απορρέει από τη λήψη και αποθήκευση ψηφιακών δακτυλικών αποτυπωμάτων στο πλαίσιο της χορήγησης διαβατηρίων πρέπει να θεωρηθεί προβλεπόμενος από τον νόμο, κατά την έννοια του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, στο μέτρο που το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 2252/2004 προβλέπει τις εν λόγω εργασίες.

36 Όσον αφορά, δεύτερον, τον συνυφασμένο με τον περιορισμό αυτό σκοπό γενικού συμφέροντος, από το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 2252/2004, σε συνδυασμό με τις αιτιολογικές του σκέψεις 2 και 3, προκύπτει ότι η διάταξη αυτή επιδιώκει δύο συγκεκριμένους σκοπούς, ο πρώτος από τους οποίους συνίσταται στην πρόληψη της πλαστογράφησης των διαβατηρίων και ο δεύτερος στην καταπολέμηση της δόλιας χρήσης τους, ήτοι της χρήσης από άλλα πρόσωπα πλην του νομίμου κατόχου τους.

37 Επιδιώκοντας τους εν λόγω σκοπούς, η διάταξη αυτή προσβλέπει επομένως στην αποτροπή, μεταξύ άλλων, της παράνομης εισόδου προσώπων στο έδαφος της Ένωσης.

38 Υπό τις περιστάσεις αυτές, διαπιστώνεται ότι το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 2252/2004 επιδιώκει σκοπό γενικού συμφέροντος αναγνωριζόμενο από την Ένωση.

41 Όσον αφορά το ζήτημα αν το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 2252/2004 ενδείκνυται για την εκπλήρωση του σκοπού πρόληψης της πλαστογράφησης διαβατηρίων, είναι γεγονός ότι η προβλεπόμενη στη διάταξη αυτή καταχώριση των ψηφιακών δακτυλικών αποτυπωμάτων σε μέσο αποθήκευσης υψηλής ασφάλειας προϋποθέτει υπερσύγχρονη τεχνολογία, οπότεν είναι ικανή να μειώσει τον κίνδυνο πλαστογράφησης των διαβατηρίων και να διευκολύνει τα καθήκοντα των αρχών που είναι επιφορτισμένες με τον έλεγχο της γνησιότητάς τους κατά τη διέλευση των συνόρων.

- 42 Όσον αφορά τον σκοπό περί καταπολέμησης της δόλιας χρήσης των διαβατηρίων, ο M. Schwarz υποστηρίζει ότι η μέθοδος εξακρίβωσης της ταυτότητας μέσω των ψηφιακών δακτυλικών αποτυπωμάτων δεν ενδείκνυται για την εκπλήρωσή του, στο μέτρο που η πρακτική εφαρμογή της χαρακτηρίζεται από σφάλματα. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι δύο ψηφιακά αντίγραφα δακτυλικών αποτυπωμάτων ουδέποτε συμπίπτουν, τα συστήματα που χρησιμοποιούν τη μέθοδο αυτή δεν είναι αρκούντως ακριβή, με αποτέλεσμα να υπάρχει ένα μη αμελητέο ποσοστό περιπτώσεων στις οποίες κακώς εισήλθαν στο έδαφος της Ένωσης πρόσωπα στα οποία δεν επιτρέπεται η είσοδος και περιπτώσεων στις οποίες κακώς απαγορεύθηκε η είσοδος σε πρόσωπα στα οποία θα έπρεπε να επιτραπεί.
- 43 Συναφώς, πρέπει πάντως να διαπιστωθεί ότι δεν είναι βέβαιον ότι η εν λόγω μέθοδος δεν είναι πλήρως αξιόπιστη. Συγκεκριμένα, αφενός, ναι μεν η μέθοδος αυτή δεν αποκλείει εντελώς τις περιπτώσεις εσφαλμένης έγκρισης της διέλευσης των συνόρων από πρόσωπα στα οποία δεν επιτρέπεται η είσοδος στο έδαφος της Ένωσης, πλην όμως μειώνει σημαντικά τον κίνδυνο τέτοιων εσφαλμένων εγκρίσεων εισόδου ο οποίος θα υφίστατο σε περίπτωση μη εφαρμογής της.
- 44 Αφετέρου, μολονότι η εφαρμογή της μεθόδου εξακρίβωσης της ταυτότητας μέσω ψηφιακών δακτυλικών αποτυπωμάτων ενέχει όντως τον κίνδυνο να αποκλεισθεί κατ' εξαίρεση και εσφαλμένα η είσοδος σε πρόσωπα στα οποία θα έπρεπε να επιτραπεί, τούτο δεν μεταβάλλει το γεγονός ότι η μη αντιστοιχία των ψηφιακών δακτυλικών αποτυπωμάτων του κατόχου του διαβατηρίου με τα στοιχεία που έχουν ενταχθεί στο έγγραφο αυτό δεν συνεπάγεται, όπως προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 2252/2004, αυτόματο αποκλεισμό της εισόδου του ενδιαφερομένου στο έδαφος της Ένωσης. Αυτή η έλλειψη αντιστοιχίας έχει ως μοναδική συνέπεια την κινητοποίηση των αρμόδιων αρχών σε σχέση με το οικείο πρόσωπο και την εκ μέρους τους διενέργεια ενδελεχούς ελέγχου προς οριστική εξακρίβωση της ταυτότητάς του.
- 45 Κατόπιν του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, διαπιστώνεται ότι η λήψη και η αποθήκευση των ψηφιακών δακτυλικών αποτυπωμάτων, όπως αυτές προβλέπονται στο άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 2252/2004, αποτελούν πρόσφορα μέτρα εκπλήρωσης των επιδιωκόμενων με τον κανονισμό σκοπών και, ως εκ τούτου, του σκοπού αποτροπής της παράνομης εισόδου προσώπων στο έδαφος της Ένωσης.
- 48 Συναφώς, υπενθυμίζεται, αφενός, ότι λήψη αποτυπωμάτων γίνεται από δύο δάκτυλα. Η διαδικασία αυτή πραγματοποιείται παρουσία άλλων προσώπων, οπότε δεν πρόκειται για κατ' ιδίαν πράξη. Επιπλέον, η εν λόγω διαδικασία, όπως και η διαδικασία λήψης φωτογραφίας προσώπου, δεν είναι ιδιαίτερα δυσάρεστη σωματικά ή ψυχολογικά.
- 49 Βεβαίως, η λήψη ψηφιακών δακτυλικών αποτυπωμάτων είναι μια επιπλέον πράξη σε σχέση με τη λήψη φωτογραφίας προσώπου. Εντούτοις, ο συνδυασμός δύο πράξεων για την ταυτοποίηση προσώπων δεν μπορεί a priori να θεωρηθεί ότι θίγει, αφ' εαυτού, τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη περισσότερο από όσο θα τα έθιγε μεμονωμένα καθεμία από τις πράξεις αυτές.
- 50 Ως εκ τούτου, όσον αφορά την υπόθεση της κύριας δίκης, από κανένα εκ των στοιχείων της δικογραφίας που υποβλήθηκε στην κρίση του Δικαστηρίου δεν προκύπτει ότι ο συνδυασμός της λήψης ψηφιακών δακτυλικών αποτυπωμάτων και φωτογραφίας προσώπου θίγει, άνευ ετέρου, σε μεγαλύτερο βαθμό τα εν λόγω δικαιώματα.

- 51 Αφετέρου, επισημαίνεται ότι η μοναδική πραγματική εναλλακτική της λήψης ψηφιακών δακτυλικών αποτυπωμάτων λύση που προβλήθηκε κατά την ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία είναι η λήψη εικόνας της ίριδας του ματιού. Από κανένα σημείο της υποβληθείσας στο Δικαστήριο δικογραφίας όμως δεν προκύπτει ότι η διαδικασία αυτή θίγει τα προστατευόμενα από τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη δικαιώματα λιγότερο από τη λήψη ψηφιακών δακτυλικών αποτυπωμάτων.
- 52 Περαιτέρω, όσον αφορά την αποτελεσματικότητα των δύο αυτών τελευταίων μεθόδων, είναι γεγονός ότι το τεχνολογικό επίπεδο της μεθόδου που στηρίζεται στην αναγνώριση της ίριδας δεν είναι εξίσου υψηλό με εκείνο της μεθόδου που στηρίζεται στη λήψη ψηφιακών δακτυλικών αποτυπωμάτων. Εξάλλου, η αναγνώριση της ίριδας αποτελεί σήμερα διαδικασία με σαφώς υψηλότερο κόστος έναντι της σύγκρισης των ψηφιακών δακτυλικών αποτυπωμάτων και, ως εκ τούτου, ενδείκνυται λιγότερο για γενικευμένη χρήση.
- 53 Υπό τις συνθήκες αυτές, διαπιστώνεται ότι δεν έχει περιέλθει σε γνώση του Δικαστηρίου η ύπαρξη μέτρων τα οποία δύνανται να συμβάλουν αρκούντως αποφασιστικά στον σκοπό προστασίας των διαβατηρίων από δόλια χρήση και συγχρόνως θίγουν τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη σε μικρότερο βαθμό έναντι της μεθόδου που στηρίζεται στη λήψη ψηφιακών δακτυλικών αποτυπωμάτων.
- 61 Στο μέτρο που ο εν λόγω κανονισμός δεν προβλέπει καμία άλλη μορφή και κανένα άλλο μέσο αποθήκευσης των οικείων ψηφιακών δακτυλικών αποτυπωμάτων, δεν μπορεί να ερμηνευθεί, όπως τονίζεται στην αιτιολογική σκέψη 5 του κανονισμού 444/2009, υπό την έννοια ότι συνιστά, αυτός καθεαυτόν, νομική βάση για ενδεχόμενη συγκεντρωτική επεξεργασία των δεδομένων που συλλέγονται βάσει των διατάξεων του ή για χρήση των δεδομένων αυτών με άλλο σκοπό πλην του σκοπού αποτροπής της παράνομης εισόδου προσώπων στο έδαφος της Ένωσης.
- 62 Υπό τις περιστάσεις αυτές, οι εκτιμήσεις του αιτούντος δικαστηρίου περί των κινδύνων που συνδέονται με ενδεχόμενη συγκεντρωτική επεξεργασία των εν λόγω δεδομένων δεν είναι, εν πάση περιπτώσει, ικανά να θίξουν το κύρος του κανονισμού αυτού και θα έπρεπε, εφόσον παραστεί ανάγκη, να εξεταστούν στο πλαίσιο μιας ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων προσφυγής κατά νομοθετικής διάταξης προβλέπουσας τη σε συγκεντρωτική βάση επεξεργασία των ψηφιακών δακτυλικών αποτυπωμάτων.
- 66 Κατόπιν του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι από την εξέτασή του δεν προέκυψαν στοιχεία δυνάμενα να θίξουν το κύρος του άρθρου 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 2252/2004.

C-141/12 και C-372/12, Minister voor Immigratie κατά M, 17 Ιουλίου 2014

Σχετικά με τις υποθέσεις:

Οι αιτήσεις αυτές υποβλήθηκαν στο πλαίσιο δύο ένδικων διαφορών, αφενός, μεταξύ του Υ.Σ., υπηκόου τρίτης χώρας, ο οποίος είχε υποβάλει αίτηση άδειας προσωρινής παραμονής στις Κάτω Χώρες, και του minister voor Immigratie, Integratie en Asiel (υπουργού αρμοδίου για τη μετανάστευση, την ενσωμάτωση και το άσυλο, στο εξής: minister), και, αφετέρου, μεταξύ, του minister και των M. και S., επίσης υπηκόων τρίτων χωρών που είχαν υποβάλει αντίστοιχη αίτηση, σχετικά με την άρνηση του minister να χορηγήσει στους

προαναφερθέντες υπηκόους τρίτων χωρών αντίγραφο διοικητικού εγγράφου καταρτισθέντος ενόψει της εκδόσεως των αποφάσεων επί των αιτήσεων άδειας διαμονής.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

34 Ενώ όλοι οι ενδιαφερόμενοι που διατύπωσαν την άποψή τους επί του ζητήματος αυτού θεωρούν ότι τα δεδομένα σχετικά με τον αιτούντα άδεια διαμονής, τα οποία περιλαμβάνονται στο πρακτικό, εμπίπτουν στην έννοια του όρου «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα» και, ως εκ τούτου, πρέπει να δοθεί καταφατική απάντηση στο πρώτο ερώτημα στο πλαίσιο της υποθέσεως C-141/12, υπάρχει διάσταση απόψεων όσον αφορά τη νομική ανάλυση που περιλαμβάνεται στο εν λόγω διοικητικό έγγραφο, το οποίο αποτελεί αντικείμενο του δεύτερου ερωτήματος στην ίδια υπόθεση, καθώς και του πέμπτου ερωτήματος στην υπόθεση C-372/12.

38 Δεν υπάρχει, ωστόσο, αμφιβολία ότι τα σχετικά με τον αιτούντα άδεια διαμονής στοιχεία που περιλαμβάνονται στο πρακτικό, όπως το όνομα, η ημερομηνία γεννήσεως, η υπηκοότητα, το φύλο, η εθνότητα, η θρησκεία και η γλώσσα, αποτελούν πληροφορίες που αναφέρονται στο εν λόγω φυσικό πρόσωπο, του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί στο πρακτικό αυτό, ιδίως διά του ονόματός του, και ότι, ως εκ τούτου, οι πληροφορίες αυτές πρέπει να χαρακτηριστούν ως «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα» (βλ., συναφώς, μεταξύ άλλων, απόφαση Huber, C-524/06, EU:C:2008:724, σκέψεις 31 και 43).

39 Όσον αφορά, αντιθέτως, τη νομική ανάλυση που περιλαμβάνεται στο εν λόγω πρακτικό, διαπιστώνεται ότι αυτή, μολοντί βεβαίως μπορεί να περιέχει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, εντούτοις δεν αποτελεί αυτή καθαυτήν τέτοιο δεδομένο κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46.

40 Συγκεκριμένα, όπως ουσιαστικά επισήμανε η γενική εισαγγελέας με το σημείο 59 των προτάσεών της, καθώς και η Ολλανδική, η Τσεχική και η Γαλλική Κυβέρνηση μια τέτοια νομική ανάλυση δεν συνιστά πληροφορία που αφορά τον αιτούντα άδεια διαμονής, αλλά μάλλον, εφόσον δεν περιορίζεται σε μια αποκλειστικά αφηρημένη ερμηνεία της νομοθεσίας, πληροφορία που αφορά την ερμηνεία και εφαρμογή, από την αρμόδια αρχή, της εν λόγω νομοθεσίας στην περίπτωση του αιτούντος, του οποίου η προσωπική κατάσταση διαπιστώνεται βάσει των σχετικών με το πρόσωπο αυτό δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που έχει στη διάθεσή της η εν λόγω αρμόδια αρχή.

41 Η ερμηνεία αυτή του όρου «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα», κατά την έννοια της οδηγίας 95/46, προκύπτει όχι μόνον από το γράμμα του άρθρου 2, στοιχείο α', αλλά επιβεβαιώνεται και από τον σκοπό και την οικονομία της διατάξεως αυτής.

44 Όσον αφορά τα προαναφερθέντα δικαιώματα του προσώπου το οποίο αφορούν τα δεδομένα, όπως αυτά προβλέπονται από την οδηγία 95/46, επισημαίνεται ότι η προστασία του θεμελιώδους δικαιώματος στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής προϋποθέτει, μεταξύ άλλων, ότι το πρόσωπο αυτό βεβαιώνεται ότι η επεξεργασία των δεδομένων του προσωπικού χαρακτήρα γίνεται κατά ακριβή και νόμιμο τρόπο. Για να έχει ο ενδιαφερόμενος αυτή τη βεβαιότητα, όπως προκύπτει από την τεσσαρακοστή πρώτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας, το άρθρο 12, στοιχείο α', αυτής του παρέχει δικαίωμα προσβάσεως στα δεδομένα που τον αφορούν και τα οποία αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας. Το εν λόγω δικαίωμα προσβάσεως είναι αναγκαίο, προκειμένου, μεταξύ

άλλων, ο ενδιαφερόμενος να μπορεί να απαιτήσει από τον υπεύθυνο της επεξεργασίας να διορθώσει, να διαγράψει ή να κλειδώσει τα δεδομένα του και, κατά συνέπεια, να ασκήσει το δικαίωμα του άρθρου 12, στοιχείο β', της οδηγίας (βλ., συναφώς, απόφαση Rijkeboer, C-553/07, EU:C:2009:293, σκέψεις 49 και 51).

45 Ωστόσο, κατ' αντίθεση προς τα σχετικά με τον αιτούντα άδεια διαμονής δεδομένα που περιέχονται στο πρακτικό και τα οποία αποτελούν το πραγματικό υπόβαθρο της περιλαμβανόμενης σε αυτό νομικής αναλύσεως, δεν χωρεί, όπως επισήμαναν η Ολλανδική και η Γαλλική Κυβέρνηση, εξακρίβωση του περιεχομένου αυτής καθαυτήν της νομικής αναλύσεως από τον αιτούντα άδεια διαμονής και διόρθωσή του βάσει του άρθρου 12, στοιχείο β', της οδηγίας 95/46.

46 Υπό τις συνθήκες αυτές, η επέκταση του δικαιώματος προσβάσεως του αιτούντος άδεια διαμονής στην προαναφερθείσα νομική ανάλυση θα εξυπηρετούσε ουσιαστικά όχι την επίτευξη του σκοπού της οδηγίας αυτής, ο οποίος συνίσταται στην προστασία της ιδιωτικής ζωής του εν λόγω αιτούντος από την επεξεργασία δεδομένων που τον αφορούν, αλλά την εξασφάλιση του δικαιώματος προσβάσεως σε διοικητικά έγγραφα, η οποία, όμως, δεν αποτελεί αντικείμενο της οδηγίας 95/46.

59 Σε περιπτώσεις όπως αυτές που αποτελούν αντικείμενο των υποθέσεων των κύριων δικών, από την απάντηση που δόθηκε με τη σκέψη 48 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι μόνον τα δεδομένα σχετικά με τον αιτούντα άδεια διαμονής τα οποία περιέχει το πρακτικό και, ενδεχομένως, η νομική ανάλυση που περιλαμβάνεται σε αυτό αποτελούν «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα» κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46. Κατά συνέπεια, το δικαίωμα προσβάσεως που ο εν λόγω αιτών μπορεί να επικαλεστεί δυνάμει του άρθρου 12, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 και του άρθρου 8, παράγραφος 2, του Χάρτη αφορά μόνον τα δεδομένα αυτά. Για να ασκηθεί το δικαίωμα αυτό, αρκεί να δοθεί στον αιτούντα άδεια διαμονής πλήρης εικόνα των δεδομένων αυτών κατά τρόπο εύληπτο, δηλαδή κατά τρόπο που να επιτρέπει στον ενδιαφερόμενο να βεβαιώνεται για την ακρίβεια των δεδομένων αυτών και για τη σύμφωνη με την οδηγία επεξεργασία τους, ούτως ώστε να μπορεί ενδεχομένως να ασκήσει τα δικαιώματα που του απονέμουν τα άρθρα 12, στοιχεία β' και γ', 14, 22 και 23 της εν λόγω οδηγίας.

60 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι στο τρίτο και στο πέμπτο ερώτημα στην υπόθεση C-141/12 και στο πρώτο και στο δεύτερο ερώτημα στην υπόθεση C-372/12 πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 12, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 και το άρθρο 8, παράγραφος 2, του Χάρτη έχουν την έννοια ότι ο αιτών άδεια διαμονής έχει δικαίωμα προσβάσεως στο σύνολο των περιλαμβανόμενων στο πρακτικό δεδομένων που τον αφορούν και τα οποία αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας από τις αρμόδιες εθνικές διοικητικές αρχές κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο β', της οδηγίας αυτής. Για την άσκηση του δικαιώματος αυτού, αρκεί να δοθεί στον αιτούντα πλήρης εικόνα των δεδομένων αυτών κατά τρόπο εύληπτο, δηλαδή κατά τρόπο που να επιτρέπει στον ενδιαφερόμενο να βεβαιώνεται για την ακρίβεια των δεδομένων αυτών και για τη σύμφωνη με την οδηγία επεξεργασία τους, ούτως ώστε να μπορεί ενδεχομένως να ασκήσει τα δικαιώματα που απορρέουν από την εν λόγω οδηγία.

66 Υπενθυμίζεται, καταρχάς, ότι το άρθρο 41 του Χάρτη, που επιγράφεται «Δικαίωμα χρηστής διοίκησης» των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ορίζει, στην

παράγραφο 1, ότι κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα σε αμερόληπτη, δίκαιη και εντός ευλόγου χρόνου εξέταση των υποθέσεων του από τα όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης. Στην παράγραφο 2 του άρθρου αυτού διευκρινίζεται ότι το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, το δικαίωμα κάθε προσώπου να έχει πρόσβαση στον φάκελό του, τηρουμένων των νομίμων συμφερόντων της εμπιστευτικότητας και του επαγγελματικού και επιχειρηματικού απορρήτου.

67 Συγκεκριμένα, από το γράμμα του άρθρου 41 του Χάρτη προκύπτει σαφώς ότι αυτό δεν απευθύνεται στα κράτη μέλη, αλλά μόνο στα όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης (βλ., συναφώς, απόφαση Cicala, C-482/10, EU:C:2011:868, σκέψη 28). Επομένως, ο αιτών άδεια διαμονής δεν μπορεί να επικαλεστεί, βάσει του άρθρου 41, παράγραφος 2, στοιχείο β', του Χάρτη, δικαίωμα προσβάσεως στον σχετικό με την αίτησή του εθνικό φάκελο.

68 Βεβαίως, το δικαίωμα χρηστής διοίκησης που κατοχυρώνεται με τη διάταξη αυτή αποτυπώνει γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης (απόφαση H.N., C-604/12, EU:C:2014:302, σκέψη 49). Ωστόσο, με τα ερωτήματά τους στις υπό κρίση υποθέσεις, τα αιτούντα δικαστήρια δεν ζητούν ερμηνεία αυτής της γενικής αρχής, αλλά ζητούν να διευκρινιστεί εάν το άρθρο 41 του Χάρτη έχει εφαρμογή ως προς τα κράτη μέλη της Ένωσης.

69 Κατά συνέπεια, στο τέταρτο ερώτημα στην υπόθεση C-141/12, καθώς και στο τρίτο και στο τέταρτο ερώτημα στην υπόθεση C-372/12, πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 41, παράγραφος 2, στοιχείο β', του Χάρτη έχει την έννοια ότι ο αιτών άδεια διαμονής δεν μπορεί να επικαλεστεί τη διάταξη αυτή έναντι των εθνικών αρχών.

C-131/12, [Google Spain SL κατά AEPD και Mario Costeja Gonzalez](#), 13 Μαΐου 2014

Σχετικά με την υπόθεση:

Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ, αφενός, της Google Spain SL (στο εξής: Google Spain) και της Google Inc. και, αφετέρου, της Agencia Española de Protección de Datos (ισπανικής αρχής προστασίας δεδομένων, στο εξής: AEPD) και του M. Costeja González με αντικείμενο την απόφαση της αρχής αυτής με την οποία έγινε δεκτή η καταγγελία που υπέβαλε ο M. Costeja González κατά των δύο προαναφερθεισών εταιριών και επιβλήθηκε στην Google Inc. η υποχρέωση, αφενός, να λάβει τα αναγκαία μέτρα για τη διαγραφή από το ευρετήριό της των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν τον M. Costeja González και, αφετέρου, να καταστήσει ανέφικτη τη μελλοντική πρόσβαση στα δεδομένα αυτά.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

26 Όσον αφορά ειδικά το διαδίκτυο, το Δικαστήριο έχει διαπιστώσει ότι η πράξη που συνίσταται στην ανάρτηση, σε σελίδα του διαδικτύου, δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να θεωρηθεί ως «επεξεργασία» κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο β', της οδηγίας 95/46 (βλ. απόφαση Lindqvist, C-101/01, EU:C:2003:596, σκέψη 25).

27 Αναφορικά με την επίμαχη στην κύρια δίκη δραστηριότητα, δεν αμφισβητείται ότι, μεταξύ των δεδομένων που εντοπίζονται, ευρετηριάζονται, αποθηκεύονται από τις μηχανές

αναζήτησης και τίθενται στη διάθεση των χρηστών των μηχανών αυτών, περιλαμβάνονται επίσης πληροφορίες που αφορούν φυσικά πρόσωπα των οποίων η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί και, ως εκ τούτου, «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα» κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο α', της οδηγίας αυτής.

28 Επομένως, διαπιστώνεται ότι ο φορέας εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης, καθόσον ερευνά με αυτοματοποιημένο, διαρκή και συστηματικό τρόπο το διαδίκτυο προς αναζήτηση πληροφοριών δημοσιευμένων σε αυτό, «συλλέγει» τέτοια δεδομένα τα οποία «ανακτά», «καταχωρίζει» και «οργανώνει» εν συνεχεία στο πλαίσιο των προγραμμάτων ευρετηρίασης που διαθέτει, τα «αποθηκεύει» στους εξυπηρετητές του και, ενδεχομένως, τα «ανακοινώνει» και τα «θέτει στη διάθεση» των χρηστών της μηχανής υπό μορφή καταλόγων αποτελεσμάτων αναζήτησης. Δεδομένου ότι το άρθρο 2, στοιχείο β', της οδηγίας 95/46 κατονομάζει ρητώς και ανεπιφύλακτα τις εν λόγω πράξεις, αυτές πρέπει να χαρακτηριστούν ως «επεξεργασία» κατά την έννοια της διάταξης αυτής, χωρίς να ασκεί επιρροή το ότι ο φορέας εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης προβαίνει στις ίδιες πράξεις και για άλλου είδους πληροφορίες και δεν κάνει διαφοροποίηση μεταξύ των πράξεων αυτών και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

29 Η προηγούμενη διαπίστωση δεν κλονίζεται εξάλλου από το γεγονός ότι τα δεδομένα αυτά είναι ήδη δημοσιευμένα στο διαδίκτυο και δεν τροποποιούνται από τη μηχανή αναζήτησης.

30 Ειδικότερα, το Δικαστήριο έχει διαπιστώσει ότι οι πράξεις στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 2, στοιχείο β', της οδηγίας 95/46 πρέπει να χαρακτηρίζονται ως επεξεργασία ακόμη και στην περίπτωση κατά την οποία αφορούν αποκλειστικά πληροφορίες οι οποίες έχουν ήδη δημοσιευθεί αυτούσιες στα μέσα ενημέρωσης. Πράγματι, το Δικαστήριο επισήμανε συναφώς ότι αν σε μια τέτοια περίπτωση γινόταν δεκτή μια γενική παρέκκλιση από την εφαρμογή της οδηγίας 95/46, η τελευταία θα καθίστατο σε μεγάλο βαθμό άνευ περιεχομένου (βλ., επ' αυτού, απόφαση Satakunnan Markkinarörssi και Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727, σκέψεις 48 και 49).

31 Εξάλλου, όπως προκύπτει από τον ορισμό που περιλαμβάνεται στο άρθρο 2, στοιχείο β', της οδηγίας 95/46, μολονότι η τροποποίηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αποτελεί ασφαλώς επεξεργασία κατά την έννοια της οδηγίας, εντούτοις οι λοιπές πράξεις που διαλαμβάνονται στη διάταξη αυτή ουδόλως προϋποθέτουν την τροποποίηση των ως άνω δεδομένων.

32 Όσον αφορά το ζήτημα αν ο φορέας εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης πρέπει ή όχι να θεωρείται ως «υπεύθυνος της επεξεργασίας» των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η οποία πραγματοποιείται με τη μηχανή αυτή στο πλαίσιο δραστηριότητας όπως η επίμαχη στη διαφορά της κύριας δίκης, υπενθυμίζεται ότι κατά το άρθρο 2, στοιχείο δ', της οδηγίας 95/46 ως «υπεύθυνος της επεξεργασίας» νοείται «το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος φορέας που μόνος ή από κοινού με άλλους καθορίζει τους στόχους και τον τρόπο της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».

33 Συνεπώς, ο φορέας εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης, δεδομένου ότι καθορίζει τους σκοπούς και τον τρόπο άσκησης της δραστηριότητας αυτής και, επομένως, της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην οποία προβαίνει στο πλαίσιο της

ως άνω δραστηριότητας, πρέπει να χαρακτηριστεί ως «υπεύθυνος» της επεξεργασίας αυτής δυνάμει του προαναφερθέντος άρθρου 2, στοιχείο δ'.

34 Επιπλέον, διαπιστώνεται ότι ο αποκλεισμός του φορέα εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης από την έννοια «υπεύθυνος» για τον λόγο ότι δεν ασκεί έλεγχο επί των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που είναι δημοσιευμένα σε ιστοσελίδες τρίτων θα ήταν αντίθετος όχι μόνο στο σαφές γράμμα αλλά και στον σκοπό της προαναφερθείσας διάταξης, ο οποίος συνίσταται στη διασφάλιση, μέσω του ευρέος ορισμού της εν λόγω έννοιας, αποτελεσματικής και πλήρους προστασίας των υποκειμένων των δεδομένων.

35 Συναφώς, υπογραμμίζεται ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται στο πλαίσιο της δραστηριότητας μηχανής αναζήτησης διαφέρει από και συμπληρώνει τη δραστηριότητα των εκδοτών ιστοτόπων, η οποία συνίσταται στην ανάρτηση των δεδομένων αυτών σε σελίδα του διαδικτύου.

36 Εξάλλου, δεν αμφισβητείται ότι η δραστηριότητα αυτή των μηχανών αναζήτησης διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην καθολική διάδοση των εν λόγω δεδομένων, καθόσον τα καθιστά προσβάσιμα σε οποιονδήποτε χρήστη του διαδικτύου πραγματοποιεί αναζήτηση με βάση το ονοματεπώνυμο του υποκειμένου των δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων των χρηστών του διαδικτύου οι οποίοι διαφορετικά δεν θα μπορούσαν να εντοπίσουν την ιστοσελίδα στην οποία έχουν δημοσιευθεί τα προαναφερθέντα δεδομένα.

37 Επιπλέον, η οργάνωση και η συγκέντρωση των δημοσιευόμενων στο διαδίκτυο πληροφοριών που πραγματοποιούν οι μηχανές αναζήτησης με σκοπό τη διευκόλυνση της πρόσβασης των χρηστών σε αυτές μπορεί, όταν η αναζήτηση πραγματοποιείται με βάση το ονοματεπώνυμο φυσικού προσώπου, να έχει ως αποτέλεσμα να μπορούν οι χρήστες να αποκτήσουν, μέσω του καταλόγου αποτελεσμάτων, μια συστηματική επισκόπηση των διαθέσιμων στο διαδίκτυο πληροφοριών που αφορούν το εν λόγω πρόσωπο και που παρέχουν στους χρήστες τη δυνατότητα να σχηματίσουν ένα, κατά το μάλλον ή ήττον, λεπτομερές προφίλ του υποκειμένου των δεδομένων.

38 Επομένως, στο μέτρο κατά το οποίο η δραστηριότητα της μηχανής αναζήτησης ενδέχεται να θίγει σε μεγάλο βαθμό και συμπληρωματικά προς τη δραστηριότητα των εκδοτών ιστοτόπων τα θεμελιώδη δικαιώματα στην ιδιωτική ζωή και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ο φορέας εκμετάλλευσης της μηχανής αυτής, ως πρόσωπο που καθορίζει τους σκοπούς και τον τρόπο άσκησης της εν λόγω δραστηριότητας, πρέπει να διασφαλίζει, στο πλαίσιο των ευθυνών, των ικανοτήτων και των δυνατοτήτων του, ότι η εν λόγω δραστηριότητα ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της οδηγίας 95/46 ώστε οι προβλεπόμενες με αυτήν εγγυήσεις να μπορούν να παράγουν πλήρως τα αποτελέσματά τους και να μπορεί να υλοποιείται στην πράξη η αποτελεσματική και πλήρης προστασία των υποκειμένων των δικαιωμάτων, ιδίως η προστασία του δικαιώματός του στην προστασία της ιδιωτικής τους ζωής.

39 Τέλος, η δυνατότητα των εκδοτών ιστοτόπων να διευκρινίζουν στους φορείς εκμετάλλευσης μηχανών αναζήτησης, χρησιμοποιώντας μεταξύ άλλων πρωτόκολλα αποκλεισμού όπως το «robot.txt» ή κωδικούς τύπου «noindex» ή «noarchive», ότι επιθυμούν να αποκλειστεί εξ ολοκλήρου ή κατά ένα μέρος από τα αυτόματα ευρετήρια των μηχανών αναζήτησης ορισμένη πληροφορία που έχουν δημοσιεύσει στον ιστότοπό τους δεν σημαίνει ότι τυχόν παράλειψη τέτοιας διευκρίνισης εκ μέρους των ως άνω εκδοτών

απαλλάσσει τον φορέα εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης από την ευθύνη του για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην οποία έχει προβεί στο πλαίσιο της δραστηριότητας της μηχανής αυτής.

40 Πράγματι, η προαναφερθείσα δυνατότητα δεν αλλάζει το γεγονός ότι οι σκοποί και ο τρόπος της επεξεργασίας αυτής καθορίζονται από τον φορέα εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης. Εξάλλου, ακόμη και αν υποθεθεί ότι η εν λόγω δυνατότητα των εκδοτών ιστοτόπων έχει την έννοια ότι αυτοί καθορίζουν από κοινού με τον εν λόγω φορέα εκμετάλλευσης τον τρόπο της ως άνω επεξεργασίας, η διαπίστωση αυτή ουδόλως επηρεάζει την ευθύνη του φορέα αυτού, δεδομένου ότι το άρθρο 2, στοιχείο δ', της οδηγίας 95/46 ορίζει ρητώς ότι ο υπεύθυνος μπορεί να καθορίζει τον τρόπο επεξεργασίας «μόνος ή από κοινού με άλλους».

41 Από το σύνολο των ανωτέρω εκτιμήσεων έπεται ότι στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, στοιχεία α' και β', πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 2, στοιχεία β' και δ', της οδηγίας 95/46 έχει την έννοια ότι, αφενός, η δραστηριότητα μηχανής αναζήτησης, η οποία συνίσταται στον εντοπισμό πληροφοριών που δημοσιεύουν ή αναρτούν στο διαδίκτυο τρίτοι, στην αυτόματη ευρετηρίασή τους, στην προσωρινή αποθήκευσή τους και, τελικώς, στη διάθεσή τους στους χρήστες του διαδικτύου με ορισμένη σειρά προτίμησης, πρέπει να χαρακτηρίζεται ως «επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο β', όταν οι εν λόγω πληροφορίες περιλαμβάνουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και, αφετέρου, ότι ο φορέας εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης πρέπει να θεωρείται ως «υπεύθυνος» της εν λόγω επεξεργασίας κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο δ'.

48 Συναφώς, επισημαίνεται καταρχάς ότι στην αιτιολογική σκέψη 19 της οδηγίας 95/46 διευκρινίζεται ότι «η εγκατάσταση στο έδαφος κράτους μέλους περιλαμβάνει την πραγματική άσκηση δραστηριότητας βάσει μόνιμου καταστήματος» και ότι «η νομική μορφή ενός τέτοιου καταστήματος, είτε πρόκειται για απλό υποκατάστημα είτε για θυγατρική με νομική προσωπικότητα, δεν συνιστά καθοριστικό παράγοντα εν προκειμένω».

49 Πάντως, δεν αμφισβητείται ότι η Google Spain ασκεί πραγματική και υπαρκτή δραστηριότητα μέσω μόνιμου καταστήματος στην Ισπανία. Εξάλλου, δεδομένου ότι έχει χωριστή νομική προσωπικότητα, η Google Spain αποτελεί θυγατρική της Google Inc. επί του ισπανικού εδάφους και, ως εκ τούτου, «εγκατάσταση» κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46.

50 Προκειμένου να πληρούται το οριζόμενο από την ως άνω διάταξη κριτήριο, πρέπει επίσης η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τον υπεύθυνο της επεξεργασίας να «εκτελείται στα πλαίσια των δραστηριοτήτων» εγκατάστασης που έχει ο εν λόγω υπεύθυνος στο έδαφος ορισμένου κράτους μέλους.

52 Εντούτοις, όπως υπογράμμισαν μεταξύ άλλων η Ισπανική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 δεν απαιτεί η επίμαχη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα να γίνεται «από» την οικεία εγκατάσταση, αλλά απλώς να γίνεται «στα πλαίσια των δραστηριοτήτων» της εγκατάστασης αυτής.

53 Εξάλλου, λαμβανομένου υπόψη του σκοπού της οδηγίας 95/46, ο οποίος συνίσταται στη διασφάλιση αποτελεσματικής και πλήρους προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων των φυσικών προσώπων και, ιδίως, του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή, έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η τελευταία αυτή φράση δεν μπορεί να

ερμηνεύεται υπό στενή έννοια (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση L'Oréal κ.λπ., C-324/09, EU:C:2011:474, σκέψεις 62 και 63).

54 Επισημαίνεται συναφώς ότι, όπως προκύπτει μεταξύ άλλων από τις αιτιολογικές σκέψεις 18 έως 20 και από το άρθρο 4 της οδηγίας 95/46, βούληση του νομοθέτη της Ένωσης ήταν να αποτραπεί, αφενός, τυχόν αποκλεισμός κάποιου προσώπου από την προστασία που εγγυάται η οδηγία και, αφετέρου, η καταστρατήγηση της εν λόγω προστασίας την οποία θα συνεπαγόταν ο καθορισμός ιδιαιτέρως ευρέος εδαφικού πεδίου εφαρμογής.

55 Λαμβανομένου υπόψη του σκοπού αυτού της οδηγίας 95/46 και του γράμματος του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', πρέπει να γίνει δεκτό ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται για τις ανάγκες υπηρεσίας μηχανής αναζήτησης, όπως η Google Search, την οποία εκμεταλλεύεται επιχείρηση που έχει έδρα σε τρίτο κράτος αλλά διαθέτει εγκατάσταση εντός ορισμένου κράτους μέλους, εκτελείται «στα πλαίσια των δραστηριοτήτων» της εν λόγω εγκατάστασης, εφόσον αυτή έχει ως σκοπό την προώθηση και πώληση, εντός του προαναφερθέντος κράτους μέλους, του διαφημιστικού χώρου που διατίθεται στο πλαίσιο της μηχανής αναζήτησης και που αποσκοπεί στην οικονομική εκμετάλλευση της υπηρεσίας που παρέχεται με την εν λόγω μηχανή.

56 Πράγματι, υπό τις περιστάσεις αυτές, οι δραστηριότητες του φορέα εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης και οι δραστηριότητες της εγκατάστασής του εντός του οικείου κράτους μέλους είναι αδιάσπαστα συνδεδεμένες, εφόσον οι σχετικές με τον διαφημιστικό χώρο δραστηριότητες αποτελούν το μέσο για να καταστεί η επίμαχη μηχανή αναζήτησης οικονομικώς αποδοτική και εφόσον η μηχανή αυτή είναι συγχρόνως το μέσο που καθιστά δυνατή την άσκηση των ως άνω δραστηριοτήτων.

70 Όσον αφορά το άρθρο 12, στοιχείο β', της οδηγίας 95/46, αυτό ορίζει ότι τα κράτη μέλη εγγυώνται στα υποκείμενα των δεδομένων το δικαίωμα να ζητούν από τον υπεύθυνο της επεξεργασίας να προβεί, κατά περίπτωση, στη διόρθωση, στη διαγραφή ή στο κλείδωμα των δεδομένων των οποίων η επεξεργασία δεν είναι σύμφωνη προς τις διατάξεις της οδηγίας 95/46, ιδίως λόγω του ελλιπούς ή του ανακριβούς χαρακτήρα των δεδομένων. Δεδομένου ότι η τελευταία αυτή διευκρίνιση σχετικά με την τήρηση ορισμένων απαιτήσεων που διαλαμβάνονται στο άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της οδηγίας 95/46 έχει ενδεικτικό και μη εξαντλητικό χαρακτήρα, ο μη σύμφωνος με τις διατάξεις της οδηγίας χαρακτήρας της επεξεργασίας, στον οποίο μπορεί να στηριχθεί το υποκείμενο των δεδομένων για να ασκήσει το δικαίωμα που του αναγνωρίζει το άρθρο 12, στοιχείο β', αυτής, μπορεί επίσης να προκύπτει από τη μη τήρηση άλλων προϋποθέσεων που αυτή επιβάλλει προκειμένου η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα να είναι νόμιμη.

71 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, με την επιφύλαξη των παρεκκλίσεων που δέχεται το άρθρο 13 της οδηγίας αυτής, κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να είναι σύμφωνη, αφενός, προς τις αρχές σχετικά με την ποιότητα των δεδομένων κατά το άρθρο 6 της ως άνω οδηγίας, και, αφετέρου, προς τις βασικές αρχές της νόμιμης επεξεργασίας δεδομένων που απαριθμεί το άρθρο 7 της εν λόγω οδηγίας (βλ. αποφάσεις Österreichischer Rundfunk κ.λπ., EU:C:2003:294, σκέψη 65· ASNEF και FECEMD, C-468/10 και C-469/10, EU:C:2011:777, σκέψη 26, καθώς και Worten, C-342/12, EU:C:2013:355, σκέψη 33).

72 Κατά το προαναφερθέν άρθρο 6 και με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων που μπορούν να θεσπίζουν τα κράτη μέλη στις περιπτώσεις επεξεργασίας για ιστορικούς, στατιστικούς ή επιστημονικούς σκοπούς, εναπόκειται στον υπεύθυνο της επεξεργασίας να διασφαλίζει ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα «υφίστανται σύννομη και θεμιτή επεξεργασία», ότι «συλλέγονται για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και [ότι] η μεταγενέστερη επεξεργασία τους [...] συμβιβάζεται με τους σκοπούς αυτούς», ότι είναι «κατάλληλα, συναφή προς το θέμα και όχι υπερβολικά σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους συλλέγονται και υφίστανται επεξεργασία», ότι είναι «ακριβή και, εφόσον χρειάζεται, [...] ενημερώνονται» και, τέλος, ότι «διατηρούνται με μορφή που επιτρέπει τον προσδιορισμό της ταυτότητας των προσώπων στα οποία αναφέρονται μόνο κατά τη διάρκεια περιόδου που δεν υπερβαίνει την απαιτούμενη για την επίτευξη των σκοπών για τους οποίους έχουν συλλεγεί ή για τους οποίους αργότερα υφίστανται επεξεργασία». Στην αλληλουχία αυτή, ο υπεύθυνος της επεξεργασίας πρέπει να λαμβάνει όλα τα εύλογα μέτρα ώστε δεδομένα που δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της διάταξης αυτής να διαγράφονται ή να διορθώνονται.

73 Όσον αφορά τον νόμιμο χαρακτήρα, κατά την έννοια του άρθρου 7 της οδηγίας 95/46, επεξεργασίας όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, την οποία πραγματοποιεί ο φορέας εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης, η επεξεργασία αυτή ενδέχεται να εμπίπτει στην περίπτωση του εν λόγω άρθρου 7, στοιχείο στ'.

74 Η ως άνω διάταξη επιτρέπει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εφόσον αυτή είναι απαραίτητη για την επίτευξη του εννόμου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος της επεξεργασίας ή ο τρίτος ή οι τρίτοι στους οποίους ανακοινώνονται τα δεδομένα, υπό τον όρο ότι δεν προέχει το συμφέρον ή τα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες του υποκειμένου των δεδομένων, ιδίως το δικαίωμά του στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, που χρήζουν προστασίας δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής. Ειδικότερα, η εφαρμογή του εν λόγω άρθρου 7, στοιχείο στ', προϋποθέτει τη στάθμιση των επίμαχων αντιτιθεμένων δικαιωμάτων και συμφερόντων στο πλαίσιο της οποίας πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η σπουδαιότητα των δικαιωμάτων που αντλεί το υποκείμενο των δεδομένων από τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη (βλ. απόφαση ASNEF και FECEMD, EU:C:2011:777, σκέψεις 38 και 40).

75 Μολονότι ο σύμφωνος με τα άρθρα 6 και 7, στοιχείο στ', της οδηγίας 95/46 χαρακτήρας της επεξεργασίας μπορεί να ελέγχεται στο πλαίσιο αίτησης κατά την έννοια του άρθρου 12, στοιχείο β', της οδηγίας αυτής, το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί επιπροσθέτως να ασκήσει υπό ορισμένες προϋποθέσεις το δικαίωμα αντίταξης που προβλέπεται με το άρθρο 14, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', της οδηγίας αυτής.

80 Συναφώς, πρέπει εξ αρχής να επισημανθεί ότι, όπως διαπιστώθηκε στις σκέψεις 36 έως 38 της παρούσας απόφασης, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, την οποία πραγματοποιεί ο φορέας εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης, ενδέχεται να θίγει σημαντικά τα θεμελιώδη δικαιώματα στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όταν η αναζήτηση μέσω της μηχανής αυτής πραγματοποιείται με βάση το ονοματεπώνυμο φυσικού προσώπου, εφόσον η εν λόγω επεξεργασία παρέχει τη δυνατότητα σε οποιονδήποτε χρήστη του διαδικτύου να αποκτά, μέσω του καταλόγου αποτελεσμάτων, μια συστηματική επισκόπηση των διαθέσιμων στο διαδίκτυο πληροφοριών σχετικά με το εν λόγω πρόσωπο, οι οποίες αφορούν δυνητικά διάφορες πτυχές της ιδιωτικής του ζωής και

θα ήταν αδύνατο ή εξαιρετικά δυσχερές να διασταυρωθούν χωρίς τη μηχανή αναζήτησης, και κατά τον τρόπο αυτό, να σχηματίζει ένα, κατά το μάλλον ή ήττον, λεπτομερές προφίλ του προσώπου αυτού. Εξάλλου, οι συνέπειες που έχει η επέμβαση στα προαναφερθέντα δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων διογκώνονται λόγω του σημαντικού ρόλου που διαδραματίζουν το διαδίκτυο και οι μηχανές αναζήτησης στη σύγχρονη κοινωνία, με αποτέλεσμα οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στον κατάλογο αποτελεσμάτων να είναι προσβάσιμες ανά πάσα στιγμή και από οποιοδήποτε σημείο (βλ., επ' αυτού, απόφαση eDate Advertising κ.λπ., C-509/09 και C-161/10, EU:C:2011:685, σκέψη 45).

81 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η επέμβαση αυτή, λόγω της ενδεχόμενης σοβαρότητάς της, δεν μπορεί να δικαιολογείται μόνο με βάση το οικονομικό συμφέρον του φορέα εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης στην ως άνω επεξεργασία. Εντούτοις, στον βαθμό που η απάλειψη συνδέσμων από τον κατάλογο αποτελεσμάτων θα μπορούσε, αναλόγως της πληροφορίας για την οποία πρόκειται, να έχει αντίκτυπο στο έννομο συμφέρον των δυνητικά ενδιαφερόμενων χρηστών του διαδικτύου για πρόσβαση στην πληροφορία αυτή, πρέπει, σε περιπτώσεις όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, να αναζητείται η δίκαιη εξισορρόπηση ιδίως μεταξύ του συμφέροντος αυτού και των θεμελιωδών δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων δυνάμει των άρθρων 7 και 8 του Χάρτη. Μολονότι, ασφαλώς, τα προστατευόμενα με τα άρθρα αυτά δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων υπερέρχουν, κατά κανόνα, του προαναφερθέντος συμφέροντος των χρηστών του διαδικτύου, εντούτοις η εξισορρόπηση αυτή μπορεί, σε ειδικές περιπτώσεις, να εξαρτάται από τη φύση της επίμαχης πληροφορίας και από τον ευαίσθητο χαρακτήρα της για την ιδιωτική ζωή του υποκειμένου των δεδομένων καθώς και από το συμφέρον του κοινού να διαθέτει την πληροφορία αυτή, συμφέρον το οποίο μπορεί να διαφοροποιείται αναλόγως, μεταξύ άλλων, του ρόλου που διαδραματίζει το εν λόγω υποκείμενο στον δημόσιο βίο.

82 Η αρχή ελέγχου ή η δικαστική αρχή, κατόπιν εκτίμησης των προϋποθέσεων εφαρμογής των άρθρων 12, στοιχείο β', και 14, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 στην οποία πρέπει να προβαίνουν όταν επιλαμβάνονται αίτησης όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, μπορούν να επιβάλλουν στον φορέα εκμετάλλευσης την υποχρέωση να απαλείψει από τον κατάλογο αποτελεσμάτων, ο οποίος εμφανίζεται κατόπιν αναζήτησης που έχει διενεργηθεί με βάση το ονοματεπώνυμο ενός προσώπου, συνδέσμους προς δημοσιευμένες από τρίτους ιστοσελίδες που περιέχουν πληροφορίες σχετικές με το πρόσωπο αυτό, χωρίς για την επιβολή της υποχρέωσης αυτής να απαιτείται να απαλειφθούν προηγουμένως ή ταυτοχρόνως, με τη συγκατάθεση του εκδότη ή σε εκτέλεση σχετικής διαταγής, το ως άνω ονοματεπώνυμο και οι ως άνω πληροφορίες από την ιστοσελίδα στην οποία δημοσιεύτηκαν.

83 Πράγματι, όπως διαπιστώθηκε στις σκέψεις 35 έως 38 της παρούσας απόφασης, στο μέτρο κατά το οποίο η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται στο πλαίσιο της δραστηριότητας μηχανής αναζήτησης διαφέρει από και συμπληρώνει τη δραστηριότητα των εκδοτών ιστοτόπων και επηρεάζει συμπληρωματικά προς την τελευταία αυτή δραστηριότητα τα θεμελιώδη δικαιώματα του υποκειμένου των δικαιωμάτων, ο φορέας εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης, ως υπεύθυνος της επεξεργασίας αυτής, πρέπει να διασφαλίζει, στο πλαίσιο των ευθυνών, των ικανοτήτων και των δυνατοτήτων του, ότι η εν λόγω δραστηριότητα ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της οδηγίας 95/46 ώστε οι προβλεπόμενες με αυτήν εγγυήσεις να μπορούν να παράγουν πλήρως τα αποτελέσματά τους.

84 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, λαμβανομένης υπόψη, αφενός, της ευχέρειας με την οποία οι δημοσιευμένες σε ορισμένο ιστοτόπο πληροφορίες μπορούν να αναπαραχθούν σε άλλους ιστοτόπους και, αφετέρου, του γεγονότος ότι οι υπεύθυνοι για τη δημοσίευσή τους δεν υπόκεινται πάντοτε στο δίκαιο της Ένωσης, η αποτελεσματική και πλήρης προστασία των υποκειμένων των δεδομένων δεν θα μπορούσε να διασφαλιστεί αν αυτά όφειλαν, καταρχάς ή παράλληλα, να επιτύχουν τη διαγραφή, εκ μέρους των εκδοτών των ιστοτόπων, των πληροφοριών που τα αφορούν.

85 Εξάλλου, η επεξεργασία από εκδότη ιστοσελίδας, η οποία συνίσταται στη δημοσίευση πληροφοριών σχετικών με ορισμένο φυσικό πρόσωπο, μπορεί ενδεχομένως να πραγματοποιείται «αποκλειστικώς για δημοσιογραφικούς σκοπούς» και, επομένως, να υπάγεται, δυνάμει του άρθρου 9 της οδηγίας 95/46, στις παρεκκλίσεις από τις απαιτήσεις της οδηγίας αυτής, πράγμα το οποίο δεν ισχύει για την επεξεργασία την οποία πραγματοποιεί ο φορέας εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης. Επομένως, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να ασκήσει, υπό ορισμένες περιστάσεις, το υποκείμενο των δεδομένων τα δικαιώματα που προβλέπονται με τα άρθρα 12, στοιχείο β', και 14, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 κατά του εν λόγω φορέα, όχι όμως κατά του εκδότη της εν λόγω ιστοσελίδας.

98 Όσον αφορά περίπτωση όπως αυτή της κύριας δίκης, η οποία αφορά την εμφάνιση, εντός του καταλόγου αποτελεσμάτων που προκύπτει όταν ο χρήστης του διαδικτύου πραγματοποιεί αναζήτηση βάσει του ονοματεπώνυμου του υποκειμένου των δεδομένων με τη χρήση της υπηρεσίας Google Search, συνδέσμων προς δύο σελίδες των προσβάσιμων στο διαδίκτυο αρχείων καθημερινής εφημερίδας, οι οποίες περιλαμβάνουν το ονοματεπώνυμο του υποκειμένου αυτού και αφορούν πλειστηριασμούς ακινήτων κατόπιν κατάσχεσης που επιβλήθηκε λόγω κοινωνικοασφαλιστικών οφειλών, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, λαμβανομένου υπόψη, αφενός, του ευαίσθητου χαρακτήρα των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στις ανακοινώσεις αυτές για την ιδιωτική ζωή του εν λόγω υποκειμένου και, αφετέρου, του γεγονότος ότι η αρχική δημοσίευση των σελίδων έλαβε χώρα προ δεκαέξι ετών, το υποκείμενο των δεδομένων έχει βασίμως δικαίωμα να πάψουν οι πληροφορίες αυτές να συνδέονται με το ονοματεπώνυμό του μέσω τέτοιου καταλόγου. Επομένως, στον βαθμό που, εν προκειμένω, προφανώς δεν υφίστανται ιδιαίτεροι λόγοι που να δικαιολογούν υπέρτερο συμφέρον του κοινού για πρόσβαση, μέσω αναζήτησης, στις ως άνω πληροφορίες, στοιχείο το οποίο εναπόκειται πάντως στο αιτούν δικαστήριο να ελέγξει, το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί, δυνάμει των άρθρων 12, στοιχείο β', και 14, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46, να απαιτήσει την απάλειψη των εν λόγω συνδέσμων από τον κατάλογο αποτελεσμάτων.

99 Κατόπιν των ανωτέρω εκτιμήσεων, στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 12, στοιχείο β', και 14, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 έχουν την έννοια ότι, στο πλαίσιο της εκτίμησης σχετικά με τη συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής των εν λόγω διατάξεων, πρέπει μεταξύ άλλων να εξετάζεται αν το υποκείμενο των δεδομένων έχει δικαίωμα να πάψει η σχετική με το πρόσωπό του πληροφορία να συνδέεται, επί του παρόντος, με το ονοματεπώνυμό του μέσω του καταλόγου αποτελεσμάτων ο οποίος προκύπτει κατόπιν αναζήτησης που έχει διενεργηθεί με βάση το ονοματεπώνυμο αυτό, χωρίς πάντως η αναγνώριση του δικαιώματος αυτού να προϋποθέτει ότι η εμφάνιση της επίμαχης πληροφορίας στον κατάλογο αποτελεσμάτων προκαλεί βλάβη στο υποκείμενο των δεδομένων. Δεδομένου ότι το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί, βάσει των θεμελιωδών δικαιωμάτων του κατά τα άρθρα 7 και 8 του

Χάρτη, να ζητήσει να πάψει η επίμαχη πληροφορία να τίθεται στη διάθεση του ευρέος κοινού λόγω της εμφάνισής της στον προαναφερθέντα κατάλογο αποτελεσμάτων, τα δικαιώματα αυτά καταρχήν υπερέχουν όχι μόνο του οικονομικού συμφέροντος του φορέα εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης, αλλά και του συμφέροντος του κοινού να αποκτήσει πρόσβαση στην πληροφορία αυτή στο πλαίσιο αναζήτησης με βάση το ονοματεπώνυμο του εν λόγω υποκειμένου. Εντούτοις, τούτο δεν ισχύει όταν, για ειδικούς λόγους, όπως ο ρόλος που διαδραματίζει το εν λόγω υποκείμενο στον δημόσιο βίο, προκύπτει ότι η επέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα του υποκειμένου δικαιολογείται από το υπέρτερο συμφέρον του κοινού για πρόσβαση στην επίμαχη πληροφορία συνεπεία της εμφάνισής της στον προαναφερθέντα κατάλογο.

C-288/12, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Ουγγαρίας, 8 Απριλίου 2014

Σχετικά με την υπόθεση:

Με την προσφυγή της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να κρίνει ότι η Ουγγαρία, θέτοντας πρόωρα τέρμα στη θητεία της αρχής ελέγχου της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 281, σ. 31).

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

47 Προκαταρκτικώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι το άρθρο 28, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 95/46 επιβάλλει στα κράτη μέλη να συστήσουν μία ή περισσότερες αρχές ελέγχου οι οποίες ασκούν τα ανατεθειμένα σε αυτές καθήκοντα με πλήρη ανεξαρτησία. Η απαίτηση περί ελέγχου από ανεξάρτητη αρχή της τηρήσεως των κανόνων της Ένωσης που αφορούν την προστασία των φυσικών προσώπων σε σχέση με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προκύπτει επίσης από το πρωτογενές δίκαιο της Ένωσης, ιδίως από το άρθρο 8, παράγραφος 3, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από το άρθρο 16, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ.

48 Η σύσταση ανεξάρτητων αρχών ελέγχου εντός των κρατών μελών συνιστά επίσης ουσιώδες στοιχείο του σεβασμού της προστασίας των ατόμων από την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (αποφάσεις Επιτροπή κατά Γερμανίας, C-518/07, ΕU:C:2010:125, σκέψη 23, και Επιτροπή κατά Αυστρίας, C-614/10, ΕU:C:2012:631, σκέψη 37), όπως εξάλλου επισημάνθηκε στην αιτιολογική σκέψη 62 της οδηγίας 95/46.

50 Προκειμένου να εκτιμηθεί το βάσιμο της υπό κρίση προσφυγής, πρέπει να εξεταστεί εάν, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, η απαίτηση του άρθρου 28, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 95/46, περί διασφάλισης της ασκήσεως από κάθε αρχή ελέγχου των καθηκόντων που της έχουν ανατεθεί με πλήρη ανεξαρτησία συνεπάγεται για το οικείο κράτος μέλος την υποχρέωση σεβασμού της διάρκειας της θητείας τέτοιας αρχής μέχρι την αρχικώς προβλεπόμενη λήξη της.

- 58 Ωστόσο, είναι σαφές ότι η θητεία του επιτρόπου δεν τερματίστηκε κατ' εφαρμογήν κάποιας εκ των διατάξεων αυτών και, ιδίως, ότι αυτός δεν παραιτήθηκε επισήμως.
- 59 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η Ουγγαρία έθεσε πρόωρα τέρμα στη θητεία του επιτρόπου κατά παράβαση των προστατευτικών της θητείας του εγγυήσεων του νόμου, θίγοντας, επομένως, την ανεξαρτησία του κατά την έννοια του άρθρου 28, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 95/46. Το γεγονός ότι ο εν λόγω πρόωρος τερματισμός αποτελεί συνέπεια αλλαγής του θεσμικού πλαισίου δεν μπορεί να τον καταστήσει συμβατό με την ανεξαρτησία των αρχών ελέγχου που απαιτείται από τη διάταξη αυτή, όπως επισημάνθηκε και στη σκέψη 54 της παρούσας αποφάσεως.
- 60 Βεβαίως, τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να επιλέξουν και να τροποποιήσουν το θεσμικό πλαίσιο που εκτιμούν ότι προσιδιάζει κατά τον καλύτερο τρόπο στις δικές τους αρχές ελέγχου. Εντούτοις, οφείλουν, εντός αυτού του πλαισίου, να μεριμνούν ώστε να μη θίγουν την ανεξαρτησία της αρχής ελέγχου την οποία κατοχυρώνει το άρθρο 28, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 95/46 και η οποία συνεπάγεται την υποχρέωση σεβασμού της διάρκειας της θητείας αυτής, σύμφωνα προς τα εκτεθέντα στη σκέψη 54 της παρούσας αποφάσεως.
- 61 Επιπροσθέτως, ακόμα και εάν, όπως υποστηρίζει η Ουγγαρία, ο επίτροπος και η Αρχή διαφέρουν ουσιωδώς ως προς την οργάνωση και τη διάρθρωσή τους, οι δύο αυτές οντότητες έχουν, κατ' ουσίαν, τα ίδια καθήκοντα, ήτοι αυτά που ανατίθενται στις εθνικές αρχές ελέγχου κατ' εφαρμογήν της οδηγίας 95/46, όπως προκύπτει από τα καθήκοντα που τους έχουν αντιστοιχώς ανατεθεί και από τη μεταξύ τους συνέχεια ως προς τον χειρισμό των υποθέσεων, η οποία διασφαλίζεται από το άρθρο 75, παράγραφοι 1 και 2, του νόμου του 2011. Η αλλαγή θεσμικού πλαισίου δεν μπορεί αφ' εαυτής να δικαιολογήσει αντικειμενικώς τον τερματισμό της θητείας του προσώπου που κατείχε το αξίωμα του επιτρόπου χωρίς τη λήψη μεταβατικών μέτρων τα οποία θα επέτρεπαν τη διασφάλιση του σεβασμού της διάρκειας της θητείας του.
- 64 Συναφώς, ακόμα και αν υποθεθεί ότι οι αποφάσεις που εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ έχουν τα ίδια αποτελέσματα με αυτές που εκδίδονται βάσει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ και ότι, συνεπώς, για λόγους ασφάλειας δικαίου μπορεί να είναι αναγκαίος, κατ' εξαίρεση, ο διαχρονικός περιορισμός των αποτελεσμάτων τους, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις που έχει διαπλάσει η νομολογία του Δικαστηρίου στο πλαίσιο του άρθρου 267 ΣΛΕΕ (βλ. ιδίως αποφάσεις Επιτροπή κατά Ελλάδα, C-178/05, EU:C:2007:317, σκέψη 67 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και Επιτροπή κατά Ιρλανδίας, C-82/10, EU:C:2011:621, σκέψη 63 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), πρέπει να διαπιστωθεί ότι, εν προκειμένω, η Ουγγαρία δεν απέδειξε ότι συντρέχουν οι εν λόγω προϋποθέσεις. Ιδιαίτερως, λαμβανομένης υπόψη της παραβάσεως που διαπιστώθηκε στη σκέψη 62 της παρούσας αποφάσεως, η έκφραση «με πλήρη ανεξαρτησία» του άρθρου 28, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 95/46 είναι καθαυτή σαφής και, πάντως, είχε ήδη ερμηνευθεί από το Δικαστήριο στην απόφασή του Επιτροπή κατά Γερμανίας, EU:C:2010:125, προγενέστερης κατά ένα χρόνο της ως άνω παραβάσεως. Κατόπιν της αποφάσεως αυτής, δεν ήταν δυνατόν να ευλόγως να ερμηνευθεί το δίκαιο της Ένωσης υπό την έννοια ότι επέτρεπε στην Ουγγαρία να θέσει πρόωρα τέρμα στη θητεία του επιτρόπου.
- 65 Κατά συνέπεια, το αίτημα της Ουγγαρίας αναφορικά με τον διαχρονικό περιορισμό των αποτελεσμάτων της παρούσας αποφάσεως είναι απορριπτικό.

67 Κατά το άρθρο 140, παράγραφος 3, του ίδιου Κανονισμού, το Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει ότι ο παρεμβαίνων, ακόμα και όταν είναι άλλος από τους αναφερόμενους στις παραγράφους 1 και 2 του ίδιου άρθρου, φέρει τα δικαστικά του έξοδα. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο αποφασίζει ότι ο ΕΕΠΔ, ο οποίος παρενέβη στη δίκη, θα φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφασίζει:

- 1) Η Ουγγαρία, θέτοντας πρόωρα τέρμα στη θητεία της αρχής ελέγχου της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών.
- 2) Η Ουγγαρία καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα.
- 3) Ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ) φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-293/12 και C-594/12, Digital Rights Ireland και Seitlinger κ.λ.π., 8 Απριλίου 2014

Σχετικά με τις υποθέσεις:

Οι αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως αφορούν το κύρος της οδηγίας 2006/24/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2006, για τη διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθεσίμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίων δικτύων επικοινωνιών και για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/58/ΕΚ (ΕΕ L 105, σ. 54).

Η αίτηση που υπέβαλε το High Court (υπόθεση C-293/12) αφορά διένεξη μεταξύ της Digital Rights Ireland Ltd. (στο εξής: Digital Rights) και του Minister for Communications, Marine and Natural Resources, του Minister for Justice, Equality and Law Reform, του Commissioner of the Garda Síochána, της Ιρλανδίας, καθώς και του Attorney General σε σχέση με τη νομιμότητα εθνικών νομοθετικών και διοικητικών μέτρων που αφορούν τη διατήρηση δεδομένων σχετικών με ηλεκτρονικές επικοινωνίες.

Η αίτηση που υπέβαλε το Verfassungsgerichtshof (υπόθεση C-594/12) συνδέεται με συνταγματικές προσφυγές που ασκήθηκαν ενώπιον αυτού του δικαστηρίου αντιστοίχως από την Kärntner Landesregierung (Κυβέρνηση του ομόσπονδου κράτους της Καρινθίας), καθώς και από τους M. Seitlinger και C. Tschohl κ.λπ. που έχουν ως αντικείμενο τη συμβατότητα του νόμου περί μεταφοράς της οδηγίας 2006/24 στο εσωτερικό αυστριακό δίκαιο με τον ομοσπονδιακό συνταγματικό νόμο (Bundes Verfassungsgesetz).

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

26 Συναφώς, πρέπει να τονιστεί ότι τα δεδομένα που πρέπει να διατηρούν οι πάροχοι διαθεσίμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίου δικτύου επικοινωνιών, βάσει των άρθρων 3 και 5 της οδηγίας 2006/24, είναι, μεταξύ άλλων, αυτά

που είναι αναγκαία για την ανίχνευση και τον προσδιορισμό της πηγής της επικοινωνίας και του προορισμού της, για τον προσδιορισμό της ημερομηνίας, της ώρας, της διάρκειας και του είδους της επικοινωνίας, του εξοπλισμού επικοινωνίας των χρηστών, καθώς και για τον προσδιορισμό της θέσεως του εξοπλισμού κινητής επικοινωνίας, δεδομένα τα οποία περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, το ονοματεπώνυμο και τη διεύθυνση του συνδρομητή ή του εγγεγραμμένου χρήστη, τον αριθμό τηλεφώνου του καλούντος και τον αριθμό του καλουμένου, καθώς και τη διεύθυνση IP για τις υπηρεσίες του διαδικτύου. Τα δεδομένα αυτά παρέχουν τη δυνατότητα, μεταξύ άλλων, διαπιστώσεως της ταυτότητας του προσώπου με το οποίο ο συνδρομητής ή ο εγγεγραμμένος χρήστης επικοινωνήσε, καθώς και του μέσου με το οποίο έγινε η επικοινωνία, καθώς και τη δυνατότητα προσδιορισμού του χρόνου της επικοινωνίας και της γεωγραφικής θέσεως από την οποία έλαβε χώρα η επικοινωνία αυτή. Επιπλέον, τα δεδομένα αυτά παρέχουν τη δυνατότητα να διαπιστωθεί η συχνότητα των επικοινωνιών του συνδρομητή ή του εγγεγραμμένου χρήστη με συγκεκριμένα πρόσωπα σε δεδομένη χρονική περίοδο.

27 Τα δεδομένα αυτά, λαμβανόμενα στο σύνολό τους, παρέχουν τη δυνατότητα συναγωγής ιδιαιτέρως ακριβών συμπερασμάτων σε σχέση με την ιδιωτική ζωή των προσώπων των οποίων τα δεδομένα έχουν διατηρηθεί, όπως είναι οι καθημερινές συνήθειες, οι μόνιμοι ή οι προσωρινοί τόποι διαμονής, οι καθημερινές και άλλες μετακινήσεις, οι ασκούμενες δραστηριότητες, οι κοινωνικές σχέσεις των προσώπων αυτών και τα κοινωνικά περιβάλλοντα στα οποία τα πρόσωπα αυτά συχνάζουν.

28 Υπό τις περιστάσεις αυτές, έστω και αν η οδηγία 2006/24 δεν επιτρέπει, όπως προκύπτει από τα άρθρα της 1, παράγραφος 2, και 5, παράγραφος 2, τη διατήρηση του περιεχομένου της επικοινωνίας και των πληροφοριών στις οποίες η πρόσβαση πραγματοποιείται με τη χρήση δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών, δεν αποκλείεται η διατήρηση των εν λόγω δεδομένων να μπορεί να επηρεάσει τη χρήση, από τους συνδρομητές ή τους εγγεγραμμένους χρήστες, των μέσων επικοινωνίας που μνημονεύει η οδηγία αυτή και, ως εκ τούτου, την άσκηση από τα πρόσωπα αυτά της ελευθερίας τους εκφράσεως την οποία κατοχυρώνει το άρθρο 11 του Χάρτη.

34 Εντεύθεν συνάγεται ότι η υποχρέωση που επιβάλλουν τα άρθρα 3 και 6 της οδηγίας 2006/24 στους παρόχους διαθεσίμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίων δικτύων επικοινωνιών να διατηρούν για ορισμένο χρονικό διάστημα τα δεδομένα σχετικά με την ιδιωτική ζωή ενός προσώπου και των επικοινωνιών του, όπως είναι αυτά που απαριθμεί το άρθρο 5 της εν λόγω οδηγίας, συνιστά καθ' εαυτήν επέμβαση στα δικαιώματα που κατοχυρώνει το άρθρο 7 του Χάρτη.

35 Περαιτέρω, η πρόσβαση των αρμόδιων εθνικών αρχών στα δεδομένα συνιστά επιπλέον επέμβαση σε αυτό το θεμελιώδες δικαίωμα (βλ., όσον αφορά το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ, ΕΔΔΑ, αποφάσεις Leander κατά Σουηδίας της 26ης Μαρτίου 1987, σειρά Α αριθ. 116, § 48, Rotaru κατά Ρουμανίας [GC], αριθ. 28341/95, § 46, ΕΔΔΑ 2000-V, καθώς και Weber και Saravia κατά Γερμανίας (déc.), αριθ. 54934/00, § 79, ΕΔΔΑ 2006-XI). Έτσι, τα άρθρα 4 και 8 της οδηγίας 2006/24 που προβλέπουν κανόνες σχετικά με την πρόσβαση των αρμόδιων εθνικών αρχών στα δεδομένα στοιχειοθετούν επίσης επέμβαση στα δικαιώματα που κατοχυρώνει το άρθρο 7 του Χάρτη.

36 Ομοίως, η οδηγία 2006/24 συνιστά επέμβαση στο θεμελιώδες δικαίωμα της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που κατοχυρώνει το άρθρο 8 του Χάρτη, δεδομένου ότι προβλέπει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

- 41 Ως προς το ζήτημα εάν η εν λόγω επέμβαση ανταποκρίνεται σε σκοπό γενικού συμφέροντος, πρέπει να τονιστεί ότι, μολονότι η οδηγία 2006/24 αποβλέπει στην εναρμόνιση των διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με τις υποχρεώσεις των εν λόγω παρόχων όσον αφορά τη διατήρηση ορισμένων δεδομένων που παράγονται ή υφίστανται επεξεργασία από αυτούς, εντούτοις ο ουσιαστικός σκοπός της οδηγίας αυτής είναι, όπως προκύπτει από το άρθρο της 1, παράγραφος 1, να διασφαλιστεί η διαθεσιμότητα των εν λόγω δεδομένων για τους σκοπούς της διερευνήσεως, της διαπιστώσεως και της διώξεως σοβαρών ποινικών αδικημάτων, όπως αυτά ορίζονται βάσει του εθνικού δικαίου των κρατών μελών. Ως εκ τούτου, ο ουσιαστικός σκοπός της οδηγίας αυτής είναι να συμβάλει στην καταπολέμηση της βαριάς εγκληματικότητας και έτσι, εν τελευταία αναλύσει, στη δημόσια ασφάλεια.
- 42 Από τη νομολογία του Δικαστηρίου συνάγεται ότι η καταπολέμηση της διεθνούς τρομοκρατίας αποτελεί σκοπό γενικού συμφέροντος της Ένωσης προκειμένου να διατηρηθεί η διεθνής ειρήνη και η διεθνής ασφάλεια (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις Kadi και Al Barakaat International Foundation κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, C-402/05 P και C-415/05 P, EU:C:2008:461, σκέψη 363, καθώς και Al-Aqsa κατά Συμβουλίου, C-539/10 P και C-550/10 P, EU:C:2012:711, σκέψη 130). Το ίδιο ισχύει για την καταπολέμηση της βαριάς εγκληματικότητας προκειμένου να διασφαλισθεί η δημόσια ασφάλεια (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση Τσακουρίδης, C-145/09, EU:C:2010:708, σκέψεις 46 και 47). Εξάλλου, πρέπει να τονιστεί, συναφώς, ότι το άρθρο 6 του Χάρτη διακηρύσσει το δικαίωμα κάθε προσώπου όχι μόνο στην ελευθερία, αλλά και στην ασφάλεια.
- 43 Συναφώς, από την αιτιολογική σκέψη 7 της οδηγίας 2006/24 συνάγεται ότι, λόγω της σημαντικής αυξήσεως των δυνατοτήτων των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, το Συμβούλιο «Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις», της 19ης Δεκεμβρίου 2002, τονίζει ότι τα δεδομένα που αφορούν τη χρήση τους είναι ιδιαίτερος σημαντικά και, επομένως, αποτελούν πολύτιμο εργαλείο για την πρόληψη των παραβάσεων και την καταπολέμηση της εγκληματικότητας, και ιδίως του οργανωμένου εγκλήματος.
- 44 Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η διατήρηση δεδομένων για τους σκοπούς της ενδεχόμενης προσβάσεως σε αυτά από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, την οποία επιβάλλει η οδηγία 2006/24, ανταποκρίνεται πράγματι σε σκοπό γενικού συμφέροντος.
- 47 Όσον αφορά τον δικαιοδοτικό έλεγχο της τηρήσεως των προϋποθέσεων αυτών, οσάκις πρόκειται για επεμβάσεις σε θεμελιώδη δικαιώματα, η έκταση της εξουσίας εκτιμήσεως του νομοθέτη της Ένωσης μπορεί να περιορίζεται από ορισμένα στοιχεία μεταξύ των οποίων είναι ο οικείος τομέας, η φύση του συγκεκριμένου δικαιώματος που κατοχυρώνει ο Χάρτης, η φύση και η σοβαρότητα της επεμβάσεως, καθώς και ο επιδιωκόμενος από αυτήν σκοπός (βλ., κατ' αναλογία, όσον αφορά το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ, ΕΔΔΑ, απόφαση S και Marper κατά Ηνωμένου Βασιλείου [GC], αριθ. 30562/04 και 30566/04, § 102, ΕΔΔΑ 2008-V).
- 48 Εν προκειμένω, λαμβανομένου υπόψη, αφενός, της σημασίας που έχει η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα υπό το πρίσμα του θεμελιώδους δικαιώματος του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής και, αφετέρου, της εκτάσεως και της σοβαρότητας της παρεμβάσεως στο εν λόγω δικαίωμα που συνεπάγεται η οδηγία 2006/24, η εξουσία εκτιμήσεως του νομοθέτη της Ένωσης είναι περιορισμένη, οπότε επιβάλλεται η διενέργεια ενός αυστηρού ελέγχου.

- 51 Όσον αφορά την αναγκαιότητα της διατήρησης δεδομένων την οποία επιβάλλει η οδηγία 2006/24, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, βεβαίως, η καταπολέμηση της βαριάς εγκληματικότητας, και ιδίως του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας, είναι πρωταρχικής σημασίας για τη διασφάλιση της δημόσιας ασφάλειας και η αποτελεσματικότητά της ενδέχεται να εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη χρήση σύγχρονων τεχνικών έρευνας. Εντούτοις, ένας τέτοιος σκοπός γενικού συμφέροντος, όσο θεμελιώδης και αν είναι, δεν μπορεί, αυτός και μόνον, να προταθεί ως δικαιολογία προκειμένου το μέτρο της διατήρησης, όπως είναι αυτό που καθιερώνει η οδηγία 2006/24, να θεωρηθεί ως αναγκαίο για τους σκοπούς της εν λόγω καταπολεμήσεως.
- 52 Όσον αφορά το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής, η προστασία αυτού του θεμελιώδους δικαιώματος, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, επιτάσσει, εν πάση περιπτώσει, οι παρεκκλίσεις από την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και οι περιορισμοί της να μην υπερβαίνουν τα όρια του απολύτως αναγκαίου (απόφαση IPI, C-473/12, EU:C:2013:715, σκέψη 39 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 53 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι η προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η οποία απορρέει από τη ρητή υποχρέωση που προβλέπει το άρθρο 8, παράγραφος 1, του Χάρτη, αποκτά ιδιαίτερη σημασία για το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής που καθιερώνει το άρθρο του 7.
- 54 Έτσι, η επίμαχη ρύθμιση της Ένωσης πρέπει να προβλέπει σαφείς και ακριβείς κανόνες που να διέπουν την έκταση και την εφαρμογή του οικείου μέτρου και να επιβάλλουν έναν ελάχιστο αριθμό απαιτήσεων ούτως ώστε τα πρόσωπα των οποίων τα δεδομένα διατηρούνται να έχουν επαρκείς εγγυήσεις ότι προστατεύονται αποτελεσματικά τα προσωπικού χαρακτήρα δεδομένα τους από κινδύνους καταχρήσεως, καθώς και από οποιασδήποτε αθέμιτη πρόσβαση και οποιασδήποτε αθέμιτη χρήση των δεδομένων αυτών (βλ., κατ' αναλογία, όσον αφορά το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ, ΕΔΔΑ, αποφάσεις Liberty κ.λπ. κατά Ηνωμένου Βασιλείου της 1ης Ιουλίου 2008, αριθ. 58243/00, §§ 62 και 63, Rotaru κατά Ρουμανίας, προπαρατεθείσα, §§ 57 έως 59, καθώς και S και Marper κατά Ηνωμένου Βασιλείου, προπαρατεθείσα, § 99).
- 55 Η ανάγκη να παρέχονται τέτοιες εγγυήσεις είναι κατά μείζονα λόγο σημαντική οσάκις, όπως προβλέπει η οδηγία 2006/24, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε αυτόματη επεξεργασία και υπάρχει σημαντικός κίνδυνος παράνομης προσβάσεως σε αυτά (βλ., κατ' αναλογία, όσον αφορά το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ, ΕΔΔΑ, αποφάσεις S και Marper κατά Ηνωμένου Βασιλείου, προπαρατεθείσα, § 103, καθώς και M. K. κατά Γαλλίας της 18ης Απριλίου 2013, αριθ. 19522/09, § 35).
- 56 Ως προς το ζήτημα εάν η επέμβαση που συνεπάγεται η οδηγία 2006/24 περιορίζεται στο απολύτως αναγκαίο μέτρο, πρέπει να τονιστεί ότι η εν λόγω οδηγία επιβάλλει, συμφώνως προς το άρθρο της 3 σε συνδυασμό με το άρθρο της 5, παράγραφος 1, τη διατήρηση όλων των δεδομένων κινήσεως που αφορούν τη σταθερή τηλεφωνία, την κινητή τηλεφωνία, την πρόσβαση στο διαδίκτυο, την ηλεκτρονική αλληλογραφία μέσω διαδικτύου, καθώς και την τηλεφωνία μέσω διαδικτύου. Έτσι, αφορά όλα τα μέσα ηλεκτρονικής επικοινωνίας των οποίων η χρήση είναι άκρως διαδεδομένη και αυξανόμενης σημασίας στον καθ' ημέραν βίο εκάστου. Περαιτέρω, συμφώνως προς το άρθρο της 3, η εν λόγω οδηγία καλύπτει όλους τους συνδρομητές και τους εγγεγραμμένους χρήστες. Επομένως, συνεπάγεται επέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα σχεδόν του συνόλου του ευρωπαϊκού πληθυσμού.

57 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση, πρώτον, ότι η οδηγία 2006/24 καλύπτει εν γένει κάθε πρόσωπο και κάθε μέσο ηλεκτρονικής επικοινωνίας, καθώς και το σύνολο των δεδομένων κινήσεως άνευ ουδεμίας διαφοροποίησης, περιορισμού ή εξαιρέσεως σε σχέση προς τον σκοπό της καταπολεμήσεως των σοβαρών παραβάσεων.

58 Πράγματι, αφενός, η οδηγία 2006/24 αφορά εν γένει το σύνολο των προσώπων που κάνουν χρήση των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, χωρίς εντούτοις τα πρόσωπα, των οποίων τα δεδομένα διατηρούνται, να ευρίσκονται, έστω και εμμέσως, σε κατάσταση δυνάμενη να προκαλέσει ποινικές δίωξεις. Συνεπώς, εφαρμόζεται ακόμη και σε πρόσωπα για τα οποία ουδεμία ένδειξη υφίσταται από την οποία θα μπορούσε να προκύψει ότι η συμπεριφορά τους μπορεί να συνδέεται, έστω και κατά τρόπο έμμεσο ή απομακρυσμένο, με σοβαρές παραβάσεις. Περαιτέρω, δεν προβλέπει καμία εξαίρεση, οπότε εφαρμόζεται ακόμη και σε πρόσωπα των οποίων οι επικοινωνίες εμπίπτουν, βάσει των κανόνων του εθνικού δικαίου, στο επαγγελματικό απόρρητο.

59 Αφετέρου, μολονότι σκοπεί να συμβάλει στην καταπολέμηση της βαριάς εγκληματικότητας, η εν λόγω οδηγία δεν απαιτεί να υφίσταται σχέση μεταξύ των δεδομένων, των οποίων τη διατήρηση προβλέπει, και κάποιας απειλής για τη δημόσια ασφάλεια και, ιδίως, δεν περιορίζεται σε διατήρηση η οποία να αφορά είτε δεδομένα σχετικά με μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο και/ή μια συγκεκριμένη γεωγραφική ζώνη και/ή έναν κύκλο συγκεκριμένων προσώπων που θα μπορούσαν να είναι αναμειγμένοι, με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, σε κάποια σοβαρή παράβαση είτε πρόσωπα που θα μπορούσαν, για άλλους λόγους, να συμβάλουν, μέσω της διατήρησης των δεδομένων που τους αφορούν, στην πρόληψη, τη διαπίστωση ή τη δίωξη σοβαρών παραβάσεων.

60 Δεύτερον, πέραν αυτής της γενικής απουσίας ορίων υπάρχει και το γεγονός ότι η οδηγία 2006/24 δεν προβλέπει κανένα αντικειμενικό κριτήριο δυνάμενο να οριοθετήσει την πρόσβαση των αρμόδιων εθνικών αρχών στα δεδομένα και στην εν συνεχεία χρήση τους για σκοπούς που άπτονται της προλήψεως, της διαπιστώσεως ή της ποινικής δίωξης σε σχέση με παραβάσεις οι οποίες μπορούν, υπό το πρίσμα της εκτάσεως και της σοβαρότητας της επεμβάσεως στα θεμελιώδη δικαιώματα που καθιερώνουν τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, να θεωρηθούν ως αρκούντως σοβαρές προκειμένου να δικαιολογούν μια τέτοια επέμβαση. Αντιθέτως, η οδηγία 2006/24 παραπέμπει απλώς, με το άρθρο της 1, παράγραφος 1, κατά τρόπο γενικόλογο στις σοβαρές παραβάσεις όπως αυτές ορίζονται από το εσωτερικό δίκαιο εκάστου κράτους μέλους.

61 Περαιτέρω, ως προς την πρόσβαση των αρμόδιων εθνικών αρχών στα δεδομένα και στην εν συνεχεία χρήση τους, η οδηγία 2006/24 δεν προβλέπει τις συναφείς ουσιαστικές και διαδικαστικές προϋποθέσεις. Το άρθρο 4 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο διέπει την πρόσβαση των εν λόγω αρχών στα δεδομένα που έχουν διατηρηθεί, δεν ορίζει ρητώς ότι η πρόσβαση αυτή και η εν συνεχεία χρήση των εν λόγω δεδομένων πρέπει να περιορίζεται αυστηρώς στην πρόληψη και τη διαπίστωση επακριβώς καθοριζόμενων σοβαρών παραβάσεων ή στην ποινική δίωξη τέτοιων παραβάσεων, αλλά περιορίζεται να προβλέψει ότι έκαστο κράτος μέλος καθορίζει την εφαρμοστέα διαδικασία και τις προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν ούτως ώστε να επιτρέπεται η πρόσβαση στα διατηρούμενα δεδομένα τηρουμένων των απαιτήσεων της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας.

62 Ειδικότερα, η οδηγία 2006/24 δεν προβλέπει κανένα αντικειμενικό κριτήριο για τον καθορισμό του αριθμού των προσώπων στα οποία επιτρέπεται η πρόσβαση και η εν συνεχεία χρήση των διατηρούμενων δεδομένων στον απολύτως αναγκαίο βαθμό υπό το πρίσμα του επιδιωκόμενου σκοπού. Το κυριότερο είναι ότι η πρόσβαση στα διατηρούμενα δεδομένα από τις αρμόδιες εθνικές αρχές δεν εξαρτάται από προηγούμενο έλεγχο πραγματοποιούμενο είτε από δικαστήριο είτε από ανεξάρτητη διοικητική αρχή με απόφαση σκοπούσα να περιορίσει την πρόσβαση στα δεδομένα και την εν συνεχεία χρήση τους στον απολύτως αναγκαίο βαθμό, προκειμένου να επιτευχθεί ο επιδιωκόμενος σκοπός, και εκδιδόμενη κατόπιν αιτιολογημένης αιτήσεως των αρχών αυτών υποβληθείσας στο πλαίσιο των διαδικασιών για την πρόληψη, τη διαπίστωση ή την ποινική δίωξη. Δεν προβλέπεται ούτε ότι τα κράτη μέλη υπέχουν τη συγκεκριμένη υποχρέωση να προβαίνουν σε τέτοιου είδους οριοθετήσεις.

63 Τρίτον, όσον αφορά τη διάρκεια της διατήρησης των δεδομένων, η οδηγία 2006/24 επιβάλλει, στο άρθρο της 6, τη διατήρησή τους για περίοδο τουλάχιστον έξι μηνών χωρίς να προβαίνει σε οποιαδήποτε διάκριση μεταξύ των κατηγοριών δεδομένων που προβλέπει το άρθρο 5 της εν λόγω οδηγίας αναλόγως της ενδεχόμενης χρησιμότητάς τους για τον επιδιωκόμενο σκοπό ή των θιγόμενων προσώπων.

64 Η διάρκεια αυτή κυμαίνεται, περαιτέρω, μεταξύ έξι μηνών τουλάχιστον και είκοσι τεσσάρων μηνών, κατά μέγιστο όριο, χωρίς να διευκρινίζεται ότι ο καθορισμός της διάρκειας διατήρησης πρέπει να στηρίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια προκειμένου να διασφαλίζεται ότι τούτη περιορίζεται στον απολύτως αναγκαίο βαθμό.

65 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η οδηγία 2006/24 δεν προβλέπει σαφείς και ακριβείς κανόνες σχετικά με την έκταση της επεμβάσεως στα θεμελιώδη δικαιώματα που καθιερώνουν τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη. Συνεπώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η οδηγία αυτή συνεπάγεται μια τεράστιας εκτάσεως και ιδιαιτέρως μεγάλης βαρύτητας στο πλαίσιο της έννομης τάξεως της Ένωσης επέμβαση σε αυτά τα θεμελιώδη δικαιώματα χωρίς η επέμβαση αυτή να οριοθετείται επακριβώς μέσω διατάξεων δυνάμενων να διασφαλίσουν ότι πράγματι περιορίζεται στον απολύτως αναγκαίο βαθμό.

66 Επιπλέον, όσον αφορά τους κανόνες που διέπουν την ασφάλεια και την προστασία των δεδομένων που διατηρούν οι πάροχοι διαθεσίμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίων δικτύων επικοινωνιών, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η οδηγία 2006/24 δεν προβλέπει επαρκείς εγγυήσεις, όπως είναι αυτές που απαιτεί το άρθρο 8 του Χάρτη, δυνάμενες να διασφαλίσουν την αποτελεσματική προστασία των διατηρούμενων δεδομένων κατά των κινδύνων καταχρήσεως, καθώς και κατά κάθε αθέμιτης προσβάσεως και χρήσεως των δεδομένων αυτών. Πράγματι, κατ' αρχάς, το άρθρο 7 της οδηγίας 2006/24 δεν προβλέπει κανόνες ειδικούς και προσαρμοσμένους στην τεράστια ποσότητα δεδομένων των οποίων τη διατήρηση επιβάλλει η οδηγία αυτή, στον ευαίσθητο χαρακτήρα των δεδομένων αυτών, καθώς και στον κίνδυνο αθέμιτης προσβάσεως σε αυτά, κανόνες προκειμένου, μεταξύ άλλων, να διέπουν κατά τρόπο σαφή και αυστηρό την προστασία και την ασφάλεια των εν λόγω δεδομένων, ούτως ώστε να διασφαλίζουν την απόλυτη ακεραιότητα και τον απόρρητο χαρακτήρα τους. Επιπλέον, δεν έχει προβλεφθεί ούτε η in concreto υποχρέωση των κρατών μελών να θέτουν τέτοιους κανόνες.

67 Το άρθρο 7 της οδηγίας 2006/24, σε συνδυασμό με τα άρθρα 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58 και 17, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 95/46, δεν διασφαλίζει την εφαρμογή από τους εν λόγω παρόχους ενός ιδιαιτέρως υψηλού επιπέδου

προστασίας και ασφάλειας μέσω τεχνικών και οργανωτικών μέτρων, αλλά επιτρέπει, μεταξύ άλλων, στους παρόχους αυτούς να συνεκτιμούν οικονομικές παραμέτρους κατά τον καθορισμό του επιπέδου προστασίας που εφαρμόζουν, όσον αφορά το κόστος εφαρμογής των μέτρων ασφαλείας. Ειδικότερα, η οδηγία 2006/24 δεν διασφαλίζει την οριστική καταστροφή των δεδομένων με το πέρας της διάρκειας της διατηρήσεώς τους.

68 Δεύτερον, πρέπει να προστεθεί ότι η εν λόγω οδηγία δεν επιβάλλει τη διατήρηση των εν λόγω δεδομένων εντός των εδαφικών ορίων της Ένωσης και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι διασφαλίζει πλήρως τον έλεγχο από ανεξάρτητη αρχή, τον οποίο ρητώς απαιτεί το άρθρο 8, παράγραφος 3, του Χάρτη, της τηρήσεως των απαιτήσεων προστασίας και ασφάλειας, όπως αυτές εξετέθησαν στις δύο προηγούμενες σκέψεις. Ωστόσο, ένας τέτοιος έλεγχος πραγματοποιούμενος επί τη βάση του δικαίου της Ένωσης συνιστά ουσιώδες στοιχείο του σεβασμού της προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση Επιτροπή κατά Αυστρίας, C-614/10, EU:C:2012:631, σκέψη 37).

69 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω εκτιμήσεων, πρέπει να θεωρηθεί ότι ο νομοθέτης της Ένωσης, εκδίδοντας την οδηγία 2006/24, υπερέβη τα όρια που επιβάλλει η τήρηση της αρχής της αναλογικότητας υπό το πρίσμα των άρθρων 7, 8 και 52, παράγραφος 1, του Χάρτη.

71 Κατά συνέπεια, στο δεύτερο ερώτημα, σκέλη β' έως δ', στην υπόθεση C-293/12 και στο πρώτο ερώτημα στην υπόθεση C-594/12 προσήκει η απάντηση ότι η οδηγία 2006/24 είναι ανίσχυρη.

C-486/12, X, 12 Δεκεμβρίου 2013

Σχετικά με την υπόθεση:

Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαδικασίας που κίνησε η X σχετικά με την καταβολή τέλους για τη χορήγηση επικυρωμένου αντιγράφου ενός πιστοποιητικού περιλαμβάνοντος δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

18 Επισημαίνεται ότι η ολλανδική απόδοση του άρθρου 12, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 χρησιμοποιεί την έκφραση «bovenmatige vertraging of kosten». Η διατύπωση αυτή ενδέχεται να υπονοεί ότι ο όρος «bovenmatige» (υπερβολική) αναφέρεται αποκλειστικά στην καθυστέρηση (vertraging), υποδηλώνοντας με τον τρόπο αυτό ότι το δικαίωμα πρόσβασης στις πληροφορίες που απαριθμεί η εν λόγω διάταξη πρέπει να παρέχεται δωρεάν.

19 Ωστόσο, προς τον σκοπό της ερμηνείας του, το άρθρο 12, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 δεν μπορεί να εξεταστεί μόνον υπό το πρίσμα της αποδόσεώς του στην ολλανδική γλώσσα. Συγκεκριμένα, κατά πάγια νομολογία, η ανάγκη ενιαίας εφαρμογής και, ως εκ τούτου, ενιαίας ερμηνείας μιας πράξεως της Ένωσης δεν επιτρέπει να λαμβάνεται υπόψη αυτή μεμονωμένα όπως έχει αποδοθεί σε μία γλώσσα, αλλά επιτάσσει να ερμηνεύεται σε

σχέση τόσο με την αληθή βούληση του οργάνου που την εξέδωσε όσο και με τον σκοπό που το τελευταίο επιδίωκε, υπό το πρίσμα ιδίως των αποδόσεων της σε όλες τις γλώσσες (βλ. συναφώς, μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 12ης Νοεμβρίου 1969, 29/69, Stauder, Συλλογή τόμος 1969, σ. 147, σκέψη 3· της 8ης Δεκεμβρίου 2005, C-280/04, Jyske Finans, Συλλογή 2005, σ. I-10683, σκέψη 31, καθώς και της 7ης Ιουλίου 2011, C-445/09, IMC Securities, Συλλογή 2011, σ. I-5917, σκέψη 25).

20 Πάντως, οι πλην της ολλανδικής γλωσσικές αποδόσεις του άρθρου 12, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 δεν περιλαμβάνουν ενδεικτικά στοιχεία από τα οποία να μπορεί να συναχθεί ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να γνωστοποιούν δωρεάν τις πληροφορίες που απαριθμεί η διάταξη αυτή. Αντιθέτως, από τις γλωσσικές αποδόσεις της διατάξεως αυτής, μεταξύ άλλων, στα ισπανικά (*sin retrasos ni gastos excesivos*), στα δανικά (*uden større ventetid eller større udgifter*), στα γερμανικά (*ohne unzumutbare Verzögerung oder übermäßiger Kosten*), στα γαλλικά (*sans délais ou frais excessifs*), στα ιταλικά (*senza ritardi o spese eccessivi*), στα πορτογαλικά (*sem demora ou custos excessivos*) και στα φινλανδικά (*aiheetonta viivnytystä tai aiheettomia kustannuksia*) προκύπτει ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να γνωστοποιούν τα στοιχεία αυτά χωρίς υπερβολική δαπάνη.

21 Είναι βέβαια αληθές ότι ορισμένες γλωσσικές αποδόσεις της επίμαχης διατάξεως, όπως η αγγλική (*without excessive delay or expense*) και η σουηδική (*större tidsutdräkt eller kostnader*), χαρακτηρίζονται από ορισμένη αμφισημία, ακριβώς όπως και η ολλανδική απόδοση, στο μέτρο που δεν είναι σαφές αν το επίθετο «υπερβολική» προσδιορίζει το ουσιαστικό «δαπάνη». Εντούτοις, από καμία γλωσσική απόδοση της επίμαχης διατάξεως δεν προκύπτει αδιαμφισβήτητα ότι η εν λόγω γνωστοποίηση πρέπει να γίνεται δωρεάν.

22 Κατά συνέπεια, από το γράμμα του άρθρου 12, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 απορρέει ότι η διάταξη αυτή δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη αλλ' ούτε τους απαγορεύει να εισπράττουν τέλη από τα πρόσωπα που ασκούν το δικαίωμα προσβάσεως στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, υπό τον όρο ότι το ποσό των εν λόγω τελών δεν είναι υπερβολικό.

24 Με το τρίτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστούν τα κριτήρια τα οποία μπορούν να διασφαλίσουν ότι το ποσό του επιβαλλόμενου τέλους για την άσκηση του δικαιώματος προσβάσεως στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι υπερβολικό κατά την έννοια του άρθρου 12, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46.

25 Η διάταξη αυτή προβλέπει ότι τα κράτη μέλη εγγυώνται στον ενδιαφερόμενο το δικαίωμα προσβάσεως στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν, καθώς και το δικαίωμά του να ενημερώνεται για τους αποδέκτες ή την κατηγορία αποδεκτών των δεδομένων αυτών, αλλά και τη λογική στην οποία στηρίζεται η αυτοματοποιημένη επεξεργασία των εν λόγω στοιχείων. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων στο πλαίσιο της αναλύσεως του δεύτερου ερωτήματος, η εν λόγω διάταξη πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να εξασφαλίζουν την άσκηση του εν λόγω δικαιώματος προσβάσεως ελεύθερα και απεριόριστα, χωρίς υπερβολική καθυστέρηση και χωρίς υπερβολική δαπάνη.

28 Επομένως, εναπόκειται στα κράτη μέλη που επιβάλλουν την καταβολή τέλους για την άσκηση του δικαιώματος προσβάσεως στις πληροφορίες τις οποίες αφορά το άρθρο 12, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 να καθορίζουν το ποσό του εν λόγω τέλους σε τέτοιο επίπεδο ώστε να εξασφαλίζεται η ορθή ισορροπία μεταξύ, αφενός, του συμφέροντος του ενδιαφερομένου στην προστασία της ιδιωτικής του ζωής, ιδίως μέσω του δικαιώματός του

να λαμβάνει με εύληπτο τρόπο γνώση των δεδομένων ώστε να είναι σε θέση, ενδεχομένως, να ασκήσει τα δικαιώματά του διόρθωσης, διαγραφής και κλειδώματος των δεδομένων σε περίπτωση μη σύννομης προς την οδηγία επεξεργασίας τους καθώς και μέσω των δικαιωμάτων του να αντιταχθεί στην κοινοποίηση των δεδομένων του και να ασκήσει ένδικη προσφυγή, και, αφετέρου, της επιβαρύνσεως που η υποχρέωση διατήρησης των στοιχείων αυτών συνεπάγεται για τον υπεύθυνο της επεξεργασίας (βλ., κατ' αναλογία, προαναφερθείσα απόφαση Rijkeboer, σκέψη 64).

29 Δεδομένης της σημασίας που έχει η προστασία της ιδιωτικής ζωής, η οποία υπογραμμίζεται με τις αιτιολογικές σκέψεις 2 και 10 της οδηγίας 95/46 και με τη νομολογία του Δικαστηρίου (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Rijkeboer, σκέψη 47 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) και κατοχυρώνεται στο άρθρο 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πρέπει να θεωρηθεί ότι το ποσό του τέλους που δύναται να επιβληθεί δυνάμει του άρθρου 12, στοιχείο α', της οδηγίας αυτής δεν μπορεί να είναι τόσο υψηλό ώστε να συνιστά εμπόδιο στην άσκηση του δικαιώματος προσβάσεως που εξασφαλίζει η διάταξη αυτή.

30 Πρέπει να γίνει δεκτό ότι, για την εφαρμογή του άρθρου 12, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46, όταν μια εθνική δημόσια αρχή επιβάλλει στα φυσικά πρόσωπα την καταβολή τέλους για την άσκηση του δικαιώματός τους προσβάσεως στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τα αφορούν, το ποσό του τέλους αυτού δεν πρέπει να υπερβαίνει το κόστος της γνωστοποίησης των οικείων δεδομένων. Εντούτοις, το ανώτατο αυτό όριο δεν συνιστά εμπόδιο στην ευχέρεια των κρατών μελών να καθορίσουν σε χαμηλότερο επίπεδο το ποσό του εν λόγω τέλους προκειμένου να εξασφαλίσουν σε κάθε φυσικό πρόσωπο τη δυνατότητα αποτελεσματικής ασκήσεως του εν λόγω δικαιώματος.

31 Επομένως, η απάντηση που πρέπει να δοθεί στο τρίτο ερώτημα είναι ότι το άρθρο 12, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 έχει την έννοια ότι, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι το ποσό του επιβαλλόμενου τέλους για την άσκηση του δικαιώματος προσβάσεως στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι υπερβολικό κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, το εν λόγω ποσό δεν πρέπει να υπερβαίνει το κόστος της γνωστοποίησης των οικείων δεδομένων. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να προβεί στην αναγκαία επαλήθευση λαμβάνοντας υπόψη τις περιστάσεις της υποθέσεως της κύριας δίκης.

C-473/12, Institut professionnel des agents immobiliers (IPI) κατά G. Englebert
κ.λ.π., 7 Νοεμβρίου 2013

Σχετικά με την υπόθεση:

Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του Institut professionnel des agents immobiliers (IPI) και των G. Englebert, Immo 9 SPRL και G. Francotte, η οποία αφορά εικαζόμενες παραβάσεις της εθνικής νομοθεσίας περί της ασκήσεως του επαγγέλματος του κτηματομεσίτη.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

32 Όσον αφορά το άρθρο 13, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/46, προκύπτει σαφώς από το γράμμα του, και ιδίως από τη χρήση της φράσεως «τα κράτη μέλη μπορούν», ότι η διάταξη αυτή δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να θεσπίσουν στο εσωτερικό τους δίκαιο εξαιρέσεις για τους σκοπούς που εκτίθενται στο άρθρο 13, παράγραφος 1, στοιχεία α' έως ζ', αλλά, αντιθέτως, ότι βούληση του νομοθέτη ήταν τα κράτη μέλη να είναι αυτά που θα αποφασίσουν αν και για ποιους σκοπούς επιθυμούν να περιορίσουν με νομοθετικά μέτρα, μεταξύ άλλων, την έκταση της υποχρέωσης ενημερώσεως του ενδιαφερόμενου προσώπου. Εξάλλου, από το γράμμα του ανωτέρω άρθρου 13, παράγραφος 1, προκύπτει επίσης ότι τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίσουν τέτοια μέτρα μόνον εφόσον αυτά είναι αναγκαία. Η «αναγκαιότητα» των μέτρων τίθεται, συνεπώς, ως προϋπόθεση για την άσκηση της δυνατότητας που παρέχεται στα κράτη μέλη από το άρθρο 13, παράγραφος 1, και ουδόλως έχει την έννοια ότι τα κράτη μέλη είναι υποχρεωμένα να θεσπίσουν τις επίμαχες εξαιρέσεις σε κάθε περίπτωση κατά την οποία πληρούται η ανωτέρω προϋπόθεση.

33 Αυτή η ερμηνεία ενισχύεται, καταρχάς, από το γράμμα της αιτιολογικής σκέψεως 43 της οδηγίας 95/46, κατά την οποία «τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλλουν περιορισμούς» του δικαιώματος ενημερώσεως «εφόσον είναι απολύτως αναγκαίοι για τη διαφύλαξη» των εν λόγω σκοπών. Η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται επίσης από τη σύγκριση μεταξύ, αφενός, του γράμματος του άρθρου 13, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/46 και, αφετέρου, του άρθρου 9 και της αιτιολογικής σκέψεως 37 της οδηγίας αυτής, τα οποία, αντιθέτως, επιβάλλουν σαφώς στα κράτη μέλη την υποχρέωση να θεσπίσουν εξαιρέσεις και παρεκκλίσεις για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται αποκλειστικώς για δημοσιογραφικούς σκοπούς ή στο πλαίσιο καλλιτεχνικής ή λογοτεχνικής έκφρασης, στο μέτρο που αυτό είναι αναγκαίο, ώστε το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή να συμβιβάζεται με τους κανόνες που διέπουν την ελευθερία της έκφρασης.

34 Αυτή η ερμηνεία ενισχύεται επίσης από τη συλλογιστική που ανέπτυξε το Δικαστήριο στην απόφαση της 29ης Ιανουαρίου 2008, C-275/06, Promusicae (Συλλογή 2008, σ. I-271), σχετικά με το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, το οποίο έχει παρόμοια διατύπωση με αυτή του άρθρου 13, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/46 και, επιπλέον, παραπέμπει ρητά σε αυτό.

53 Επομένως, στα δύο πρώτα ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι:

- Το άρθρο 13, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/46 έχει την έννοια ότι τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα και όχι την υποχρέωση να μεταφέρουν στο εθνικό τους δίκαιο μία ή περισσότερες από τις προβλεπόμενες σε αυτό εξαιρέσεις από την υποχρέωση ενημερώσεως του ενδιαφερόμενου προσώπου σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν·
- η δραστηριότητα του ιδιωτικού ντετέκτιβ ο οποίος ενεργεί για λογαριασμό επαγγελματικής οργανώσεως προκειμένου να ερευνήσει παραβάσεις της δεοντολογίας ενός νομοθετικά κατοχυρωμένου επαγγέλματος, εν προκειμένω του επαγγέλματος του κτηματομεσίτη, εμπίπτει στην εξαίρεση του άρθρου 13, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της οδηγίας 95/46.

C-300/11, ZZ κατά Secretary of the State of Home Department, 4 Ιουνίου 2013

Σχετικά με την υπόθεση:

Η υπό κρίση αίτηση υποβλήθηκε στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς μεταξύ του ZZ και του Secretary of State for the Home Department (στο εξής: Secretary of State) με αντικείμενο την απόφαση του δεύτερου να απαγορεύσει την είσοδο του πρώτου στην επικράτεια του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας για λόγους δημόσιας ασφάλειας.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

38 Διαπιστώνεται ότι τούτο δεν συντρέχει εν προκειμένω. Ειδικότερα, αφενός, το υποβληθέν ερώτημα αφορά την ερμηνεία του άρθρου 30, παράγραφος 2, της οδηγίας 2004/38, ερμηνευόμενου σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη. Αφετέρου, το εν λόγω ερώτημα τίθεται στο πλαίσιο πραγματικής ένδικης διαφοράς που έχει ως αντικείμενο τη νομιμότητα αποφάσεως απαγορεύσεως της εισόδου, κατ' εφαρμογή της εν λόγω οδηγίας, από τον Secretary of State κατά του ZZ. Επιπλέον, μολονότι εναπόκειται στα κράτη μέλη να θεσπίσουν τα κατάλληλα μέτρα για την προάσπιση της εσωτερικής και εξωτερικής τους ασφάλειας, ωστόσο αυτό δεν σημαίνει ότι τα μέτρα αυτά διαφεύγουν πλήρως της εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 2009, C-387/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 2009, σ. I-11831, σκέψη 45).

61 Επομένως, στην αρμόδια εθνική αρχή εναπόκειται να αποδείξει, κατά τους εθνικούς δικονομικούς κανόνες, ότι η ασφάλεια του κράτους θα διέτρεχε πράγματι κίνδυνο από την κοινοποίηση στον ενδιαφερόμενο της «ακριβούς και πλήρους αιτιολογίας» αποφάσεως ληφθείσας κατ' εφαρμογή του άρθρου 27 της οδηγίας 2004/38 καθώς και των σχετικών αποδεικτικών στοιχείων (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 2009, C-284/05, Επιτροπή κατά Φινλανδίας, Συλλογή 2009, σ. I-11705, σκέψεις 47 και 49). Ως εκ τούτου, δεν υπάρχει τεκμήριο υπέρ της υπάρξεως και του βάσιμου των λόγων που επικαλείται μια δημόσια αρχή.

62 Συναφώς, το αρμόδιο εθνικό δικαστήριο πρέπει να εξετάζει κατά τρόπο ανεξάρτητο το σύνολο των νομικών και των πραγματικών στοιχείων που επικαλείται η αρμόδια εθνική αρχή και πρέπει να αξιολογεί, σύμφωνα με τους εθνικούς δικονομικούς κανόνες, αν η ασφάλεια του κράτους αποκλείει τέτοιου είδους κοινοποίηση.

63 Αν το εν λόγω δικαστήριο καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η ασφάλεια του κράτους δεν αποκλείει την κοινοποίηση στον ενδιαφερόμενο της «ακριβούς και πλήρους αιτιολογίας» αποφάσεως περί απαγορεύσεως της εισόδου που ελήφθη κατ' εφαρμογή του άρθρου 27 της οδηγίας 2004/38, παρέχει στην αρμόδια εθνική αρχή τη δυνατότητα να γνωστοποιήσει στον ενδιαφερόμενο τους υπόλοιπους λόγους και τα λοιπά αποδεικτικά στοιχεία. Αν η εν λόγω αρχή δεν επιτρέψει τη γνωστοποίησή τους, το δικαστήριο θα εξετάσει τη νομιμότητα τέτοιου είδους αποφάσεως αποκλειστικώς βάσει των λόγων και των αποδεικτικών στοιχείων που του κοινοποιήθηκαν.

- 64 Αντιθέτως, αν αποδειχθεί ότι η ασφάλεια του κράτους αποκλείει πράγματι την κοινοποίηση στον ενδιαφερόμενο των συγκεκριμένων λόγων, ο δικαστικός έλεγχος της νομιμότητας αποφάσεως που ελήφθη κατ' εφαρμογή του άρθρου 27 της οδηγίας 2004/38, όπως ο προβλεπόμενος στο άρθρο 31, παράγραφος 1, αυτής έλεγχος, πρέπει, κατόπιν των επισημάνσεων στις σκέψεις 52 και 57 της παρούσας αποφάσεως, να διενεργείται στο πλαίσιο διαδικασίας που να σταθμίζει προσηκόντως τις απαιτήσεις οι οποίες απορρέουν, αφενός, από την ασφάλεια του κράτους και, αφετέρου, από το δικαίωμα σε αποτελεσματική δικαστική προστασία, περιορίζοντας στον απολύτως αναγκαίο βαθμό τις ενδεχόμενες παρεμβάσεις κατά την άσκηση του δικαιώματος αυτού.
- 65 Συναφώς, αφενός, λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης τηρήσεως του άρθρου 47 του Χάρτη, η εν λόγω διαδικασία πρέπει να διασφαλίζει, στον μέγιστο δυνατό βαθμό, την τήρηση της αρχής της αντιμωλίας, προκειμένου να παρέχεται στον ενδιαφερόμενο η δυνατότητα να αμφισβητήσει τους λόγους στους οποίους βασίσθηκε η επίμαχη απόφαση καθώς και να υποβάλει παρατηρήσεις όσον αφορά τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία και, συνεπώς, να προβάλλει λυσιτελώς τους αμυντικούς του ισχυρισμούς. Ιδίως, πρέπει να γνωστοποιείται εν πάση περιπτώσει στον ενδιαφερόμενο το ουσιαστικό περιεχόμενο των λόγων στους οποίους βασίσθηκε η απόφαση περί απαγορεύσεως της εισόδου κατ' εφαρμογή του άρθρου 27 της οδηγίας 2004/38, καθότι η ανάγκη κατοχυρώσεως της ασφάλειας του κράτους δεν μπορεί να στερήσει από τον ενδιαφερόμενο το δικαίωμά του ακροάσεως και, κατά συνέπεια, να καταστήσει άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας το δικαίωμα προσφυγής του, όπως το προβλεπόμενο στο άρθρο 31 της εν λόγω οδηγίας.
- 66 Αφετέρου, η στάθμιση του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας και της ανάγκης κατοχυρώσεως της ασφάλειας του οικείου κράτους μέλους στην οποία βασίσθηκε το συμπέρασμα της προηγούμενης σκέψεως δεν ισχύει όσον αφορά τα αποδεικτικά στοιχεία στα οποία βασίζονται οι λόγοι που προβάλλονται ενώπιον του αρμόδιου εθνικού δικαστηρίου. Ειδικότερα, σε ορισμένες περιπτώσεις, η κοινοποίηση των εν λόγω αποδεικτικών στοιχείων ενδέχεται να θίγει κατά τρόπο άμεσο και ιδιαίτερο την ασφάλεια του κράτους, καθόσον μπορεί, μεταξύ άλλων, να θέσει σε κίνδυνο τη ζωή, την υγεία ή την ελευθερία ατόμων ή να αποκαλύψει τις ειδικές μεθόδους έρευνας που μετέρχονται οι εθνικές αρχές ασφάλειας και συνεπώς να παρακωλύσει σοβαρά ή ακόμη και να εμποδίσει τη μελλοντική άσκηση των καθηκόντων των εν λόγω αρχών.
- 67 Στο πλαίσιο αυτό, στο αρμόδιο εθνικό δικαστήριο απόκειται να εκτιμήσει αν και σε ποιον βαθμό οι περιορισμοί των δικαιωμάτων άμυνας του προσφεύγοντος που απορρέουν ιδίως από τη μη κοινοποίηση αποδεικτικών στοιχείων και της ακριβούς και πλήρους αιτιολογίας αποφάσεως που έχει ληφθεί κατ' εφαρμογή του εν λόγω άρθρου 27 μπορούν να επηρεάσουν την αποδεικτική δύναμη απόρρητων αποδεικτικών στοιχείων.
- 68 Υπό αυτές τις συνθήκες, στο αρμόδιο εθνικό δικαστήριο απόκειται, αφενός, να μεριμνά ώστε το ουσιαστικό περιεχόμενο των λόγων στους οποίους βασίσθηκε η επίμαχη απόφαση να γνωστοποιείται στον ενδιαφερόμενο κατά τρόπο ώστε να λαμβάνεται δεόντως υπόψη η ανάγκη να διατηρούνται απόρρητα τα αποδεικτικά στοιχεία και, αφετέρου, να καθορίσει τις συνέπειες που ενδέχεται να έχει δυνάμει του εθνικού δικαίου η ενδεχόμενη αθέτηση της εν λόγω υποχρέωσης κοινοποίησης.
- 69 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 30, παράγραφος 2, και 31 της οδηγίας 2004/38, ερμηνευόμενα υπό το πρίσμα του άρθρου 47 του Χάρτη, έχουν την έννοια ότι

απαιτούν όπως το αρμόδιο εθνικό δικαστήριο μεριμνά ώστε η μη κοινοποίηση του ουσιαστικού περιεχομένου των λόγων στους οποίους βασίσθηκε απόφαση ληφθείσα κατ' εφαρμογή του άρθρου 27 της εν λόγω οδηγίας καθώς και των σχετικών αποδεικτικών στοιχείων να περιορίζεται στον ελάχιστο δυνατό βαθμό και, εν πάση περιπτώσει, να γνωστοποιείται στον ενδιαφερόμενο το ουσιαστικό περιεχόμενο των συγκεκριμένων λόγων κατά τρόπο ώστε να λαμβάνεται δεόντως υπόψη η ανάγκη να διατηρούνται απόρρητα τα αποδεικτικά στοιχεία.

C-342-12, *Worten-Equipamentos para o lar SA κατά ACT (Authority for Working Conditions)*, 30 Μαΐου 2013

Σχετικά με την υπόθεση:

Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 2 και 17, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 281, σ. 31).

Η ως άνω αίτηση προδικαστικής αποφάσεως υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Worten – Equipamentos para o Lar SA (στο εξής: Worten), εταιρίας με έδρα το Viseu (Πορτογαλία), και της Autoridade para as Condições de Trabalho (ACT) (αρχής αρμόδιας για την εποπτεία των συνθηκών εργασίας, στο εξής: ACT) με αντικείμενο το αίτημα της τελευταίας για την παροχή προσβάσεως στο δελτίο καταγραφής του χρόνου εργασίας της ως άνω εταιρίας.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

18 Με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν το άρθρο 2, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 έχει την έννοια ότι ένα δελτίο καταγραφής του χρόνου εργασίας, όπως το επίμαχο στην κύρια δίκη, το οποίο περιλαμβάνει την ένδειξη, για κάθε εργαζόμενο, της ώρας ενάρξεως και της ώρας λήξεως της εργασίας, καθώς και των αντίστοιχων διακοπών ή διαλειμμάτων, εμπίπτει στην έννοια των «δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» κατά το πνεύμα της εν λόγω διατάξεως.

19 Συναφώς, αρκεί η διαπίστωση ότι, όπως υποστηρίχθηκε από το σύνολο των ενδιαφερομένων που υπέβαλαν γραπτές παρατηρήσεις, τα δεδομένα που περιέχονται σε ένα δελτίο καταγραφής του χρόνου εργασίας, όπως το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης, τα οποία αφορούν, για κάθε εργαζόμενο, τις περιόδους εργασίας ανά ημέρα καθώς και τις περιόδους ανάπαυλας, αποτελούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υπό την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46, εφόσον πρόκειται για «πληροφορίες που αναφέρονται σε φυσικό πρόσωπο του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί» (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 20ής Μαΐου 2003, C-465/00, C-138/01 και C-139/01, Österreichischer Rundfunk κ.λπ., Συλλογή 2003, σ. I-4989,

σκέψη 64· της 16ης Δεκεμβρίου 2008, C-524/06, Huber, Συλλογή 2008, σ. I-9705, σκέψη 43, καθώς και της 7ης Μαΐου 2009, C-553/07, Rijkeboer, Συλλογή 2009, σ. I-3889, σκέψη 42).

24 Πρέπει να υπομνηστεί ότι, κατά το άρθρο 17, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/46, το οποίο αφορά την ασφάλεια της επεξεργασίας, τα κράτη μέλη οφείλουν να προβλέπουν ότι ο υπεύθυνος της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να λαμβάνει τεχνικά και οργανωτικά μέτρα προκειμένου να εξασφαλίζεται επίπεδο ασφαλείας ανάλογο προς τους κινδύνους που απορρέουν από την εν λόγω επεξεργασία και τη φύση των δεδομένων που απολαύουν προστασίας, λαμβανομένης υπόψη της τεχνολογικής εξέλιξης και του κόστους εφαρμογής τους (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, απόφαση Rijkeboer, προπαρατεθείσα, σκέψη 62).

25 Επομένως, αντιθέτως προς την παραδοχή επί της οποίας στηρίζονται το δεύτερο και το τρίτο ερώτημα, το εν λόγω άρθρο 17, παράγραφος 1, δεν επιβάλλει στα κράτη μέλη, εκτός από την περίπτωση στην οποία τα εν λόγω κράτη μέλη έχουν την ιδιότητα του υπευθύνου της επεξεργασίας, την υποχρέωση να θεσπίσουν τα εν λόγω τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, λαμβανομένου υπόψη ότι η υποχρέωση θεσπίσεως τέτοιων μέτρων βαρύνει μόνον τον υπεύθυνο της επεξεργασίας, ήτοι, εν προκειμένω, τον εργοδότη. Αντιθέτως, η ως άνω διάταξη επιβάλλει στα κράτη μέλη να θεσπίσουν, στο εσωτερικό τους δίκαιο, μια διάταξη που να προβλέπει την υποχρέωση αυτή.

26 Εξάλλου, από την απόφαση περί παραπομπής ουδόλως προκύπτει ότι τα δεδομένα, τα οποία είναι επίμαχα στην υπόθεση της κύριας δίκης, αποτέλεσαν αντικείμενο τυχαίας ή παράνομης καταστροφής, τυχαίας απώλειας, αλλοιώσεως, απαγορευμένης διαδόσεως ή προσβάσεως, ή μάλιστα άλλης μορφής αθέμιτης επεξεργασίας, κατά την έννοια τα άρθρου 17, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/46. Αντιθέτως, από τα στοιχεία τα οποία περιλαμβάνονται στον φάκελο που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο προκύπτει ότι δεν αμφισβητείται, στην υπό κρίση υπόθεση, ότι η πρόσβαση των αρμόδιων για την εποπτεία των συνθηκών εργασίας εθνικών αρχών στα εν λόγω δεδομένα επιτρέπεται δυνάμει του εθνικού δικαίου.

27 Ωστόσο, με τις γραπτές παρατηρήσεις της, η Worten προβάλλει ότι η υποχρέωση να τίθεται στη διάθεση των ενδιαφερομένων το δελτίο καταγραφής του χρόνου εργασίας προκειμένου να καθίσταται δυνατή η άμεση εξέτασή του, η οποία προβλέπεται από το άρθρο 202, παράγραφος 1, του Κώδικα Εργασίας, είναι, στην πράξη, ασύμβατη προς την υποχρέωση θεσπίσεως ενός προσήκοντος συστήματος προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται στο εν λόγω δελτίο. Συγκεκριμένα, μια τέτοια υποχρέωση θα κατέληγε στο να γίνει δεκτό ότι κάθε υπάλληλος της οικείας επιχειρήσεως μπορεί να έχει πρόσβαση σε τέτοια δεδομένα, τούτο δε κατά παράβαση της προβλεπόμενης από το άρθρο 17, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/46 υποχρεώσεως κατοχυρώσεως της ασφάλειας των δεδομένων αυτών. Επομένως, μια τέτοια γενικευμένη πρόσβαση θα στερούσε από την εν λόγω διάταξη κάθε πρακτική αποτελεσματικότητα.

28 Μια τέτοια επιχειρηματολογία δεν μπορεί να ευδοκιμήσει. Συγκεκριμένα, αντιθέτως προς την παραδοχή επί της οποίας στηρίζεται η εν λόγω επιχειρηματολογία, η υποχρέωση ενός εργοδότη, ως υπευθύνου της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, να παρέχει στην αρμόδια για την εποπτεία των συνθηκών εργασίας εθνική αρχή άμεση πρόσβαση στο δελτίο καταγραφής του χρόνου εργασίας ουδόλως συνεπάγεται ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία περιλαμβάνονται στο εν λόγω δελτίο θα πρέπει κατ' ανάγκην, λόγω αυτού του γεγονότος και μόνον, να καθίστανται προσβάσιμα σε

μη εξουσιοδοτημένα προς τούτο πρόσωπα. Συγκεκριμένα, όπως ορθώς υποστήριξε η Πορτογαλική Κυβέρνηση, εναπόκειται σε κάθε υπεύθυνο επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, δυνάμει του άρθρου 17, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/46, να θεσπίζει τα αναγκαία τεχνικά και οργανωτικά μέτρα προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι μόνον τα πρόσωπα τα οποία είναι δεόντως εξουσιοδοτημένα να έχουν πρόσβαση στα σχετικά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δικαιούνται να δώσουν απάντηση σε μια αίτηση παροχής προσβάσεως υποβληθείσα από τρίτον.

29 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν προκύπτει ότι η ερμηνεία του άρθρου 17, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/46 είναι κρίσιμη για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης.

34 Ειδικότερα, τα δεδομένα πρέπει, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', της οδηγίας 95/46, «να συλλέγονται για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς», καθώς και να είναι «κατάλληλα, συναφή προς το θέμα και όχι υπερβολικά» σε σχέση με τους εν λόγω σκοπούς. Επιπλέον, κατά το άρθρο 7, στοιχεία γ' και ε', της εν λόγω οδηγίας, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι θεμιτή, αντιστοίχως, αν «είναι απαραίτητη για την τήρηση εκ του νόμου υποχρέωσης του υπευθύνου της επεξεργασίας» ή αν «είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση έργου δημοσίου συμφέροντος ή εμπύκτοντος στην άσκηση δημοσίας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο της επεξεργασίας ή στον τρίτο στον οποίο ανακοινώνονται τα δεδομένα» (απόφαση *Österreichischer Rundfunk* κ.λπ., προπαρατεθείσα, σκέψη 66).

35 Προφανώς, τούτο συμβαίνει σε περίπτωση όπως αυτή της υποθέσεως της κύριας δίκης, εφόσον προκύπτει, πράγμα που εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει, αφενός, ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που περιλαμβάνονται στο δελτίο καταγραφής του χρόνου εργασίας συλλέγονται προκειμένου να εξασφαλισθεί η τήρηση της σχετικής με τις συνθήκες εργασίας ρυθμίσεως και, αφετέρου, ότι η επεξεργασία των εν λόγω δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι απαραίτητη για την τήρηση εκ του νόμου υποχρέωσης του εργοδότη καθώς και για την εκπλήρωση των καθηκόντων ελέγχου που έχουν ανατεθεί στην αρμόδια για την εποπτεία των συνθηκών εργασίας εθνική αρχή.

36 Όσον αφορά τις συγκεκριμένες λεπτομέρειες της οργανώσεως της προσβάσεως της ως άνω εθνικής αρχής στα εν λόγω δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα προς τον σκοπό της διασφάλισης της εκπληρώσεως των σχετικών με την εποπτεία των συνθηκών εργασίας καθηκόντων της, πρέπει να υπομνηστεί ότι η παραχώρηση προσβάσεως μπορεί να θεωρηθεί ως αναγκαία υπό την έννοια του άρθρου 7, στοιχείο ε', της οδηγίας 95/46 μόνον προς τις αρχές που είναι αρμόδιες στον τομέα αυτό (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, απόφαση *Huber*, προπαρατεθείσα, σκέψη 61).

37 Ως προς την υποχρέωση του εργοδότη να παρέχει στην εν λόγω εθνική αρχή άμεση πρόσβαση στο δελτίο καταγραφής του χρόνου εργασίας, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι μια τέτοια υποχρέωση ενδέχεται να είναι αναγκαία, υπό την έννοια της ως άνω διατάξεως, εάν συμβάλλει στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή της σχετικής με τις συνθήκες εργασίας ρυθμίσεως (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση *Huber*, προπαρατεθείσα, σκέψη 62).

38 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι η οδηγία 2003/88 έχει ως σκοπό τον καθορισμό των στοιχειωδών προδιαγραφών για τη βελτίωση των συνθηκών διαβιώσεως και εργασίας των εργαζομένων με την προσέγγιση των εθνικών διατάξεων, ιδίως όσον αφορά τη διάρκεια του χρόνου εργασίας, χορηγώντας τους κατώτατες περιόδους αναπαύσεως –

μεταξύ άλλων, ημερήσιας και εβδομαδιαίας– καθώς και επαρκή διαλείμματα, και προβλέποντας ανώτατο όριο της διάρκειας εργασίας ανά εβδομάδα (βλ. υπό το πνεύμα αυτό, μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 5ης Οκτωβρίου 2004, C-397/01 έως C-403/01, Pfeiffer κ.λπ., Συλλογή 2004, σ. I-8835, σκέψη 76, καθώς και της 25ης Νοεμβρίου 2010, C-429/09, Fuß, Συλλογή 2010, σ. I-12167, σκέψη 43).

39 Υπό το πρίσμα αυτό, βάσει του άρθρου 6, στοιχείο β', της οδηγίας 2003/88 τα κράτη μέλη υποχρεούνται να θεσπίσουν τα «αναγκαία μέτρα» ώστε, λαμβανομένων υπόψη των επιταγών προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, ο χρόνος εργασίας να μην υπερβαίνει, ανά επτάήμερο, τις 48 ώρες κατά μέσο όρο, συμπεριλαμβανομένων των υπερωριών (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, προπαρατεθείσες αποφάσεις Pfeiffer κ.λπ., σκέψη 100, καθώς και της 14ης Οκτωβρίου 2010, Fuß, σκέψη 33).

40 Εξάλλου, το άρθρο 22, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2003/88 προβλέπει ότι τα κράτη μέλη δύνανται να μην εφαρμόζουν τις διατάξεις του άρθρου 6 της οδηγίας αυτής, υπό την προϋπόθεση, ιδίως, ότι λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλίζεται ότι ο εργοδότης τηρεί και ενημερώνει αρχεία για όλους τους ενδιαφερόμενους εργαζομένους (άρθρο 22, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχείο γ', της εν λόγω οδηγίας) και ότι τα αρχεία αυτά είναι στη διάθεση των αρμοδίων αρχών οι οποίες δικαιούνται να απαγορεύουν ή να περιορίζουν τη δυνατότητα υπέρβασης της ανώτατης εβδομαδιαίας διάρκειας εργασίας, για λόγους ασφάλειας ή/και υγείας των εργαζομένων (άρθρο 22, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχείο δ', της ίδιας οδηγίας).

41 Κατά την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έστω και αν η οδηγία 2003/88 δεν επιβάλλει ρητώς στα κράτη μέλη την υποχρέωση να θεσπίσουν ρύθμιση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, γεγονός παραμένει ότι ο έλεγχος του αν τηρήθηκαν οι επιβαλλόμενες από την εν λόγω οδηγία υποχρεώσεις μπορεί να περιλαμβάνει, στο πλαίσιο των «αναγκαίων μέτρων» για την επίτευξη των επιδιωκόμενων με την εν λόγω οδηγία σκοπών, τη θέσπιση μέτρων εποπτείας. Πάντως, κατά την Επιτροπή, η υποχρέωση του εργοδότη να επιτρέψει την άμεση εξέταση του δελτίου καταγραφής του χρόνου εργασίας είναι ικανή να αποτρέπει κάθε ενδεχόμενο αλλοιώσεως των δεδομένων κατά το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της επιτόπιας επιθεωρήσεως, την οποία πραγματοποιούν οι αρμόδιες εθνικές αρχές, και του πραγματικού ελέγχου των εν λόγω δεδομένων εκ μέρους των αρχών αυτών.

42 Αντιθέτως, η Worten υποστηρίζει ότι η υποχρέωση αυτή είναι υπερβολική, λαμβανομένου υπόψη ότι αυτή συνεπάγεται την ανάμειξη στην ιδιωτική ζωή των εργαζομένων. Συγκεκριμένα, κατά τη Worten, αφενός, το δελτίο καταγραφής του χρόνου εργασίας αποσκοπεί στο να παρασχεθεί στον εργαζόμενο ένα αποδεικτικό μέσο προς τον σκοπό της εξακριβώσεως του χρόνου εργασίας που πράγματι έχει συμπληρωθεί. Πάντως, η αυθεντικότητα του εν λόγω δελτίου δεν αμφισβητήθηκε στην υπόθεση της κύριας δίκης. Αφετέρου, το εν λόγω δελτίο παρέχει τη δυνατότητα εκτιμήσεως του μέσου όρου του χρόνου εργασίας που έχει συμπληρωθεί, προς τον σκοπό του ελέγχου, ιδίως, των απαλλαγών από τα ωράρια εργασίας. Επ' αυτού, η άμεση διαθεσιμότητα των δελτίων αυτών δεν θα προσέδιδε καμία προστιθέμενη αξία. Εξάλλου, οι πληροφορίες που περιέχονται στο ίδιο δελτίο θα μπορούσαν να διαβιβασθούν μεταγενεστέρως.

43 Στην υπό κρίση υπόθεση, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξετάσει το ζήτημα αν η υποχρέωση του εργοδότη να παράσχει στην εθνική αρχή η οποία είναι αρμόδια για την εποπτεία των συνθηκών εργασίας πρόσβαση στο δελτίο καταγραφής του χρόνου εργασίας κατά τρόπον ώστε να καθίσταται δυνατή η άμεση εξέτασή του μπορεί να

θεωρηθεί αναγκαία προς τον σκοπό της ασκήσεως, εκ μέρους της αρχής αυτής, των καθηκόντων της σχετικά με την εποπτεία, συμβάλλοντας στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή της σχετικής με τις συνθήκες εργασίας ρυθμίσεως, ιδίως, όσον αφορά τον χρόνο εργασίας.

44 Συναφώς, επιβάλλεται, ωστόσο, η διευκρίνιση ότι, εν πάση περιπτώσει, εφόσον μια τέτοια υποχρέωση θεωρείται αναγκαία για την επίτευξη του σκοπού αυτού, οι κυρώσεις που επιβάλλονται προκειμένου να εξασφαλισθεί η αποτελεσματική εφαρμογή των απαιτήσεων, τις οποίες θέτει η οδηγία 2003/88, πρέπει, επίσης, να τηρούν την αρχή της αναλογικότητας, πράγμα που εναπόκειται, επίσης, στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει στην υπόθεση της κύριας δίκης (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 2003, C-101/01, Lindqvist, Συλλογή 2003, σ. I-12971, σκέψη 88).

45 Υπό τις συνθήκες αυτές, στο δεύτερο και στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 6, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', καθώς και 7, στοιχεία γ' και ε', της οδηγίας 95/46 έχουν την έννοια ότι δεν αποκλείουν εθνική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία επιβάλλει στον εργοδότη την υποχρέωση να θέτει στη διάθεση της αρμόδιας για την εποπτεία των συνθηκών εργασίας εθνικής αρχής το δελτίο καταγραφής του χρόνου εργασίας προκειμένου να καθίσταται δυνατή η άμεση εξέτασή του, εφόσον η υποχρέωση αυτή είναι αναγκαία προς τον σκοπό της ασκήσεως, εκ μέρους της αρχής αυτής, των καθηκόντων της σχετικά με την εποπτεία της εφαρμογής της σχετικής με τις συνθήκες εργασίας ρυθμίσεως, ιδίως, όσον αφορά τον χρόνο εργασίας.

C-614/10, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Δημοκρατίας της Αυστρίας, 16 Οκτωβρίου 2012

Σχετικά με την υπόθεση:

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητεί με την προσφυγή της από το Δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι η Δημοκρατία της Αυστρίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 28, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 95/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 281, σ. 31), διότι δεν θέσπισε όλες τις αναγκαίες διατάξεις ώστε η ισχύουσα στην Αυστρία νομοθεσία να ανταποκρίνεται στο κριτήριο ανεξαρτησίας, όσον αφορά την Datenschutzkommission (επιτροπή προστασίας δεδομένων, στο εξής: DSK), η οποία αποτελεί την αρχή ελέγχου της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

36 Το άρθρο 28, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 95/46 επιβάλλει στα κράτη μέλη να προβλέπουν τη σύσταση μιας ή περισσότερων αρχών ελέγχου της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, οι οποίες ασκούν τα καθήκοντα που τους ανατίθενται με πλήρη ανεξαρτησία. Η ανάγκη ελέγχου από ανεξάρτητη αρχή της τήρησης των κανόνων της Ένωσης που αφορούν την προστασία των φυσικών προσώπων σε σχέση με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προκύπτει επίσης από το πρωτογενές

δίκαιο της Ένωσης, και ιδίως από το άρθρο 8, παράγραφος 3, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από το άρθρο 16, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ.

37 Η σύσταση ανεξάρτητων αρχών ελέγχου εντός των κρατών μελών συνιστά επίσης ουσιώδες στοιχείο του σεβασμού της προστασίας των ατόμων από την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (απόφαση της 9ης Μαρτίου 2010, C-518/07, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 2010, σ. I-1885, σκέψη 23).

59 Το ισχύον στην Αυστρία νομοθετικό πλαίσιο δεν πληροί όμως την τελευταία αυτή προϋπόθεση. Συγκεκριμένα, το προσωπικό που τίθεται στη διάθεση της DSK συνίσταται σε δημόσιους υπαλλήλους της ομοσπονδιακής καγκελαρίας, επί των οποίων η καγκελαρία ασκεί την ιεραρχική εποπτεία που προβλέπει το άρθρο 45, παράγραφος 1, του BDG 1979. Όπως όμως προκύπτει από τις σκέψεις 49 έως 52 της παρούσας απόφασης, μια τέτοια εποπτεία του Δημοσίου δεν είναι συμβατή με την απαίτηση ανεξαρτησίας την οποία προβλέπει το άρθρο 28, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 95/46 και την οποία πρέπει να εκπληρώνουν οι αρχές ελέγχου της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

60 Το επιχείρημα της Δημοκρατίας της Αυστρίας ότι η οργάνωση της ειδικής υπηρεσίας δεν θίγει την ανεξαρτησία της DSK, καθόσον η ειδική υπηρεσία εκτελεί απλώς τις αποφάσεις της DSK, πρέπει να απορριφθεί.

61 Συγκεκριμένα, αν ληφθούν υπόψη αφενός ο φόρτος εργασίας των αρχών ελέγχου της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και αφετέρου το γεγονός ότι τα μέλη της DSK, σύμφωνα με το άρθρο 36, παράγραφος 3α, του DSG 2000, ασκούν τα καθήκοντά τους παράλληλα με άλλες επαγγελματικές δραστηριότητες, πρέπει να γίνει δεκτό ότι τα μέλη της εν λόγω αρχής στηρίζονται σε μεγάλο βαθμό, για να επιτελούν το έργο τους, στο προσωπικό που έχει τεθεί στη διάθεση της εν λόγω αρχής. Το γεγονός ότι η ειδική υπηρεσία επανδρώνεται με υπαλλήλους της ομοσπονδιακής καγκελαρίας, η οποία όμως υπόκειται στον έλεγχο της DSK, ενέχει τον κίνδυνο επηρεασμού των αποφάσεων της DSK. Εν πάση περιπτώσει, η οργανωτική αυτή διαπλοκή της DSK με την ομοσπονδιακή καγκελαρία έχει ως αποτέλεσμα ότι η DSK δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι υπεράνω κάθε υποψίας για μεροληψία και, συνεπώς, είναι ασυμβίβαστη με την απαίτηση «ανεξαρτησίας», υπό την έννοια του άρθρου 28, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 95/46.

62 Όσον αφορά την τρίτη αιτίαση της Επιτροπής, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, σύμφωνα με τα άρθρα 20, παράγραφος 2, του B-VG και 38, παράγραφος 2, του DSG 2000, ο ομοσπονδιακός καγκελάριος έχει το δικαίωμα να ενημερώνεται οποτεδήποτε από τον πρόεδρο και τον διοικούντα σύμβουλο της DSK για κάθε ζήτημα που αφορά τη λειτουργία της εν λόγω αρχής ελέγχου.

63 Το δικαίωμα ενημέρωσης αυτό μπορεί επίσης να έχει ως αποτέλεσμα να επηρεάζεται έμμεσα η DSK από τον ομοσπονδιακό καγκελάριο, πράγμα που είναι ασύμβατο με το κριτήριο ανεξαρτησίας που προβλέπει το άρθρο 28, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 95/46. Συναφώς αρκεί να επισημανθεί ότι το δικαίωμα ενημέρωσης αφενός είναι ευρύτατο, αφού αφορά «κάθε ζήτημα που αφορά τη λειτουργία της [DSK]», και αφετέρου δεν υπόκειται σε καμία προϋπόθεση.

64 Υπό τις συνθήκες αυτές, το δικαίωμα ενημέρωσης που προβλέπεται στο άρθρο 20, παράγραφος 2, του B-VG και στο άρθρο 38, παράγραφος 2, του DSG 2000 έχει ως

αποτέλεσμα ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η DSK μπορεί πάντοτε να λειτουργεί κατά τρόπο που να είναι υπεράνω κάθε υποψίας για μεροληψία.

65 Τέλος, όσον αφορά το επιχείρημα της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας που παρατίθεται ανωτέρω στη σκέψη 35, αρκεί να υπενθυμιστεί ότι ο διοικών σύμβουλος της DSK είναι ομοσπονδιακός δημόσιος υπάλληλος που υπόκειται σε ιεραρχική εποπτεία, οπότε δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να ασκεί ο προϊστάμενός του έμμεση επιρροή επί των αποφάσεων της εν λόγω αρχής ελέγχου (βλ. σκέψεις 48 έως 52 της παρούσας απόφασης).

66 Κατόπιν όλων των παραπάνω σκέψεων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Δημοκρατία της Αυστρίας, μη θεσπίζοντας όλες τις αναγκαίες διατάξεις ώστε η ισχύουσα στην Αυστρία νομοθεσία να ανταποκρίνεται στο κριτήριο ανεξαρτησίας, όσον αφορά την DSK, και ειδικότερα θεσπίζοντας ένα νομοθετικό πλαίσιο βάσει του οποίου

- ο διοικών σύμβουλος της DSK είναι ομοσπονδιακός δημόσιος υπάλληλος που υπόκειται σε ιεραρχική εποπτεία,
- η ειδική υπηρεσία της DSK είναι ενταγμένη στη δομή των υπηρεσιών της ομοσπονδιακής καγκελαρίας και
- ο ομοσπονδιακός καγκελάριος έχει δικαίωμα να ενημερώνεται για κάθε ζήτημα που αφορά τη λειτουργία της DSK, χωρίς να προβλέπεται καμία προϋπόθεση για το δικαίωμα αυτό,

παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 28, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 95/46.

C-119/12, Probst κατά Mr. Nexnet GMBH, 22 Νοεμβρίου 2012

Σχετικά με την υπόθεση:

Η υπό κρίση αίτηση υποβλήθηκε στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς μεταξύ της Mr.nexnet GmbH (στο εξής: nexnet), εκχωρήτριας απαιτήσεων σχετικών με την παροχή υπηρεσιών προσβάσεως στο διαδίκτυο από τη Verizon Deutschland GmbH (στο εξής: Verizon) και του Probst, λήπτη των εν λόγω υπηρεσιών.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

16 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινισθεί αν και υπό ποιες συνθήκες, το άρθρο 6, παράγραφοι 2 και 5, της οδηγίας 2002/58 επιτρέπει σε πάροχο υπηρεσιών τη δυνατότητα να διαβιβάζει τα δεδομένα κινήσεως στο εκδοχέα των απαιτήσεών του και στον δεύτερο να επεξεργάζεται τα εν λόγω δεδομένα.

17 Αφενός, κατά το άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2002/58, τα δεδομένα κινήσεως που είναι απαραίτητα για τη χρέωση των συνδρομητών και την πληρωμή των διασυνδέσεων μπορούν να υποβάλλονται σε επεξεργασία. Όπως υπογραμμίζουν η nexnet και η Commission, η συγκεκριμένη διάταξη της εν λόγω οδηγίας επιτρέπει την επεξεργασία των δεδομένων κίνησης όχι μόνον για την έκδοση των τιμολογίων, αλλά και για την πληρωμή τους. Ειδικότερα, επιτρέποντας την επεξεργασία δεδομένων κινήσεως «μόνον

έως το τέλος της χρονικής περιόδου εντός της οποίας δύναται να αμφισβητείται νομίμως ο λογαριασμός ή να επιδιώκεται η πληρωμή», η εν λόγω διάταξη δεν συναρτάται μόνον προς την επεξεργασία των δεδομένων κατά τον χρόνο εκδόσεως των τιμολογίων, αλλά και προς την επεξεργασία που είναι αναγκαία για την εξασφάλιση της πληρωμής τους.

18 Αφετέρου, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 5, της οδηγίας 2002/58, η επιτρεπόμενη από το άρθρο 6, παράγραφος 2, αυτής επεξεργασία των δεδομένων κινήσεως «πρέπει να περιορίζεται σε πρόσωπα τα οποία ενεργούν υπό την εποπτεία του φορέα παροχής [της υπηρεσίας] που ασχολούνται με τη διαχείριση της χρέωσης» και «πρέπει να περιορίζεται στα απολύτως αναγκαία» για την εξυπηρέτηση των σκοπών αυτών.

19 Από τη συνδυασμένη ερμηνεία των εν λόγω διατάξεων της οδηγίας 2002/58 προκύπτει ότι επιτρέπεται η διαβίβαση δεδομένων κινήσεως από τους παρόχους υπηρεσιών στον εκδοχέα των απαιτήσεων του για την είσπραξή τους και ότι επιτρέπεται ο δεύτερος να επεξεργάζεται τα εν λόγω δεδομένα υπό τον όρο ότι, καταρχάς, ενεργεί «υπό την εποπτεία» του παρόχου των υπηρεσιών και, δεύτερον, περιορίζεται να επεξεργάζεται τα απαραίτητα για την είσπραξη των εν λόγω απαιτήσεων δεδομένα.

20 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ούτε η οδηγία 2002/58 ούτε τα κρίσιμα για την ερμηνεία της κείμενα, όπως οι προπαρασκευαστικές εργασίες, διευκρινίζουν το ακριβές περιεχόμενο του όρου «υπό την εποπτεία». Υπό αυτές τις συνθήκες, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, για τον προσδιορισμό της σημασίας των όρων αυτών, επιβάλλεται η προσφυγή στο σύνηθες νόημά τους στην καθημερινή γλώσσα, λαμβανομένου υπόψη του πλαισίου εντός του οποίου αυτοί χρησιμοποιούνται και των σκοπών που επιδιώκει η ρύθμιση της οποίας αποτελούν τμήμα (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση της 10ης Μαρτίου 2005, C-336/03, easyCar, Συλλογή 2005, σ. I-1947, σκέψεις 20 και 21, καθώς και της 5ης Ιουλίου 2012, C-49/11, Content Services, σημείο 32).

21 Όσον αφορά το σύνηθες νόημα των όρων αυτών στην καθημερινή γλώσσα, πρέπει να θεωρηθεί ότι κάποιος ενεργεί υπό την εποπτεία άλλου, όταν ο πρώτος ενεργεί κατόπιν υποδείξεων και υπό τον έλεγχο του δεύτερου.

22 Όσον αφορά το πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσεται το άρθρο 6 της οδηγίας 2002/58, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 5, παράγραφος 1, αυτής προβλέπει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να κατοχυρώνουν το απόρρητο των επικοινωνιών που διενεργούνται μέσω δημόσιου δικτύου επικοινωνιών και των διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς και των συναφών δεδομένων κινήσεως.

23 Το άρθρο 6, παράγραφοι 2 και 5, της οδηγίας 2002/58 εισάγει εξαίρεση από το απόρρητο των επικοινωνιών που προβλέπει το άρθρο της 5, παράγραφος 1, επιτρέποντας την επεξεργασία δεδομένων κινήσεως σύμφωνα με τις ανάγκες των δραστηριοτήτων τιμολογήσεως των υπηρεσιών (βλ., κατ' αυτή την έννοια, απόφαση της 29ης Ιανουαρίου 2008, C-275/06, Promusicae, Συλλογή 2008, σ. I-271, σκέψη 48). Ως εξαίρεση, η συγκεκριμένη διάταξη της εν λόγω οδηγίας και, επομένως, ο όρος «υπό την εποπτεία» πρέπει να ερμηνεύονται συστατικώς (βλ. απόφαση της 17ης Φεβρουαρίου 2011, C-16/10, The Number (UK) και Conduit Enterprises, Συλλογή 2011, σ. I-691, σκέψη 31). Τούτο σημαίνει ότι ο πάροχος των υπηρεσιών διαθέτει εξουσία αποτελεσματικού ελέγχου που του παρέχει τη δυνατότητα να εξακριβώνει ότι ο εκδοχέας των απαιτήσεων τηρεί τις προϋποθέσεις που επιβάλλονται σε αυτόν για την επεξεργασία των δεδομένων κινήσεως.

24 Η συγκεκριμένη ερμηνεία ενισχύεται γενικώς από τον σκοπό της οδηγίας 2002/58 και ειδικώς από το άρθρο 6, παράγραφος 5, αυτής. Όπως προκύπτει από το άρθρο της 1, παράγραφοι 1 και 2, η οδηγία 2002/58 διευκρινίζει και συμπληρώνει, στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, την οδηγία 95/46, προκειμένου, μεταξύ άλλων, να διασφαλίσει στα κράτη μέλη ισοδύναμο επίπεδο προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών, και ειδικότερα του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή, όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

25 Υπό αυτές τις συνθήκες, το άρθρο 6, παράγραφος 5, της οδηγίας 2002/58 πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα παρεμφερών διατάξεων της οδηγίας 95/46. Συγκεκριμένα, από τα άρθρα 16 και 17 της δεύτερης οδηγίας, που διευκρινίζουν το επίπεδο ελέγχου που πρέπει να ασκεί ο υπεύθυνος επεξεργασίας στο πρόσωπο που αυτός υποδεικνύει, προκύπτει ότι ο δεύτερος ενεργεί μόνο κατ' εντολή του υπεύθυνου επεξεργασίας και ότι ο εν λόγω υπεύθυνος μεριμνά για την τήρηση των μέτρων που έχουν συμφωνηθεί για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά κάθε άλλης παράνομης μεταχειρίσεως.

26 Ειδικότερα, όσον αφορά τον επιδιωκόμενο από το άρθρο 6, παράγραφος 5, της οδηγίας 2002/58 σκοπό, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, μολονότι η διάταξη αυτή επιτρέπει την επεξεργασία των δεδομένων κινήσεως από τρίτους ως προς τον προμηθευτή των υπηρεσιών, μεταξύ άλλων, για την είσπραξη των απαιτήσεων αυτού, επιτρέποντάς του, επομένως, να επικεντρωθεί στην παροχή υπηρεσιών τηλεπικοινωνιακών επικοινωνιών, σκοπός της εν λόγω διατάξεως, η οποία προβλέπει ότι η επεξεργασία των δεδομένων κινήσεως πρέπει να περιορίζεται σε πρόσωπα που ενεργούν «υπό την εποπτεία» του παρόχου των υπηρεσιών, είναι να διασφαλίσει ότι τέτοιου είδους εξωτερική ανάθεση δεν θα επηρεάσει το επίπεδο προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, του οποίου απολαύει ο χρήστης.

27 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι, ανεξαρτήτως του χαρακτηρισμού που θα δοθεί στη σύμβαση εκχωρήσεως των απαιτήσεων προς τον σκοπό της εισπράξεώς τους, ο εκδοχέας απαιτήσεως σχετικής με την αμοιβή τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών ενεργεί «υπό την εποπτεία» του παρόχου των εν λόγω υπηρεσιών, κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 5, της οδηγίας 2002/58, όταν, για την επεξεργασία των δεδομένων κινήσεως που συνεπάγεται τέτοιου είδους δραστηριότητα, ο εκδοχέας ενεργεί μόνο κατ' εντολή του υπεύθυνου επεξεργασίας και υπό τον έλεγχο του εν λόγω παρόχου. Ειδικότερα, η σύμβαση που υπεγράφη μεταξύ του παρόχου των υπηρεσιών που εκχωρεί τις απαιτήσεις του και του εκδοχέα αυτών πρέπει να περιέχει ρήτρες ικανές να διασφαλίζουν τη νόμιμη επεξεργασία των δεδομένων κινήσεως από αυτόν και να δίδουν στον πάροχο των υπηρεσιών τη δυνατότητα να εξασφαλίζει, ανά πάσα στιγμή, την τήρηση των εν λόγω διατάξεων από τον εκδοχέα.

29 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθεισών εκτιμήσεων, στο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 6, παράγραφοι 2 και 5, της οδηγίας 2002/58 έχει την έννοια ότι επιτρέπει τη διαβίβαση δεδομένων κινήσεως από τον πάροχο των υπηρεσιών στον εκδοχέα των απαιτήσεών του αναφορικά με την παροχή τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών, προς τον σκοπό της εισπράξεώς τους, και την επεξεργασία των συγκεκριμένων δεδομένων από τον εν λόγω εκδοχέα, υπό τον όρο ότι ο εκδοχέας, καταρχάς, ενεργεί «υπό την εποπτεία» του παρόχου των υπηρεσιών, όσον αφορά την επεξεργασία αυτών καθεαυτών των δεδομένων, και ότι, δεύτερον, ο εν λόγω εκδοχέας

επεξεργάζεται αποκλειστικώς τα αναγκαία για την είσπραξη των εκχωρηθεισών απαιτήσεων δεδομένα.

30 Ανεξαρτήτως του χαρακτηρισμού που θα δοθεί στη σύμβαση εκχώρησης, ο εκδοχέας πρέπει να θεωρηθεί ότι ενεργεί υπό την εποπτεία του παρόχου των υπηρεσιών, κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 5, της οδηγίας 2002/58, όταν, όσον αφορά την επεξεργασία των δεδομένων κινήσεως, ενεργεί μόνον κατ' εντολή του και υπό τον έλεγχο του εν λόγω παρόχου. Ειδικότερα, η συναφθείσα μεταξύ τους σύμβαση πρέπει να περιέχει ρήτρες ικανές να εξασφαλίζουν τη νόμιμη επεξεργασία των δεδομένων κινήσεως από τον εκδοχέα και να δίδουν στον πάροχο των υπηρεσιών τη δυνατότητα να διασφαλίζει, ανά πάσα στιγμή, την τήρηση των εν λόγω διατάξεων από τον εκδοχέα.

C-360/10, SABAM κατά Netlog NV, 16 Φεβρουαρίου 2012

Σχετικά με την υπόθεση:

Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (SABAM) (στο εξής: SABAM) και της Netlog NV (στο εξής: Netlog), η οποία εκμεταλλεύεται μια πλατφόρμα κοινωνικής δικτύωσης μέσω του διαδικτύου, σχετικά με την υποχρέωση της Netlog να θέσει σε λειτουργία ένα σύστημα φιλτραρίσματος των αποθηκευμένων στην πλατφόρμα της πληροφοριών προκειμένου να εμποδίζει το να τεθούν στη διάθεση του κοινού ηλεκτρονικά αρχεία που προσβάλλουν δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

44 Έτσι, υπό συνθήκες όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, οι εθνικές αρχές και τα εθνικά δικαστήρια οφείλουν, μεταξύ άλλων, να διασφαλίζουν δίκαιη εξισορρόπηση μεταξύ της προστασίας του δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας, της οποίας απολαύουν οι κάτοχοι δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, και της προστασίας της επιχειρηματικής ελευθερίας της οποίας απολαύουν οι επιχειρηματίες, όπως οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας, βάσει του άρθρου 16 του Χάρτη (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Scarlet Extended, σκέψη 46).

45 Πάντως, στην υπόθεση της κύριας δίκης, η διαταγή να τεθεί σε λειτουργία το επίμαχο σύστημα φιλτραρίσματος θα έχει ως συνέπεια να ελέγχεται, προς το συμφέρον των δικαιούχων αυτών, το σύνολο ή το μεγαλύτερο μέρος των πληροφοριών που έχουν αποθηκευθεί στον περί ου πρόκειται πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας, επιπλέον δε ο έλεγχος αυτός δεν θα υπόκειται σε χρονικό περιορισμό, θα αφορά κάθε μελλοντική προσβολή και θα προϋποθέτει ότι θα πρέπει να προστατεύονται όχι μόνο τα υφιστάμενα έργα, αλλά και τα έργα που δεν είχαν ακόμη δημιουργηθεί κατά την έναρξη της λειτουργίας του εν λόγω συστήματος.

46 Έτσι, μια τέτοια διαταγή θα συνεπαγόταν κατάφωρη προσβολή της επιχειρηματικής ελευθερίας του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας επειδή θα τον υποχρέωνε να θέσει σε λειτουργία ένα σύστημα πληροφορικής που είναι περίπλοκο και δαπανηρό και θα λειτουργεί σε μόνιμη βάση και με δικά του αποκλειστικώς έξοδα, πράγμα που επιπλέον θα

ήταν αντίθετο με τις προϋποθέσεις του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/48, το οποίο απαιτεί να μην είναι άνευ λόγου περίπλοκα ή δαπανηρά τα μέτρα που λαμβάνονται για να διασφαλιστεί η προστασία των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (βλ., κατ' αναλογία, προαναφερθείσα απόφαση *Scarlet Extended*, σκέψη 48).

47 Υπό τις συνθήκες αυτές, διαπιστώνεται ότι η διαταγή να τεθεί σε λειτουργία το επίμαχο σύστημα φιλτραρίσματος πρέπει να κριθεί αντίθετη προς την απαίτηση να διασφαλίζεται δίκαιη εξισορρόπηση μεταξύ, αφενός, της προστασίας του δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας, της οποίας απολαύουν οι κάτοχοι δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, και της προστασίας της επιχειρηματικής ελευθερίας της οποίας απολαύουν οι επιχειρηματίες όπως οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας (βλ., κατ' αναλογία, προαναφερθείσα απόφαση *Scarlet Extended*, σκέψη 49).

48 Επιπλέον, τα αποτελέσματα της εν λόγω διαταγής δεν θα περιορίζονταν στους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας, δεδομένου ότι το επίμαχο σύστημα φιλτραρίσματος δύναται επίσης να θίξει θεμελιώδη δικαιώματα των χρηστών των υπηρεσιών του εν λόγω παρόχου, δηλαδή το δικαίωμά τους για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα καθώς και την ελευθερία τους να λαμβάνουν ή να μεταδίδουν πληροφορίες, δικαιώματα που κατοχυρώνονται από τα άρθρα 8 και 11 του Χάρτη.

49 Συγκεκριμένα, η διαταγή να τεθεί σε λειτουργία το επίμαχο σύστημα φιλτραρίσματος θα συνεπαγόταν, αφενός, την αναγνώριση, τη συστηματική ανάλυση και την επεξεργασία των πληροφοριών οι οποίες αφορούν τα προφίλ που έχουν δημιουργήσει στο κοινωνικό δίκτυο οι χρήστες του δικτύου αυτού, οι δε πληροφορίες που έχουν σχέση με τα προφίλ αυτά αποτελούν προστατευόμενα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα επειδή, κατ' αρχήν, καθιστούν δυνατή την αναγνώριση των εν λόγω χρηστών (βλ., κατ' αναλογία, προαναφερθείσα απόφαση *Scarlet Extended*, σκέψη 51).

50 Αφετέρου, η εν λόγω διαταγή θα μπορούσε ενδεχομένως να θίξει την ελευθερία πληροφόρησης, επειδή το σύστημα αυτό ενδέχεται να μη διακρίνει επαρκώς μεταξύ παρανόμου και νομίμου περιεχομένου, οπότε η λειτουργία του θα μπορούσε ενδεχομένως να μπλοκάρει επικοινωνίες με νόμιμο περιεχόμενο. Συγκεκριμένα, δεν αμφισβητείται ότι η απάντηση στην ερώτηση αν μια μετάδοση είναι νόμιμη ή όχι εξαρτάται επίσης από την εφαρμογή νόμιμων εξαιρέσεων από το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, οι οποίες ποικίλλουν από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Επιπλέον, σε ορισμένα κράτη μέλη, ορισμένα έργα ενδέχεται να αποτελούν κοινό κτήμα ή να διατίθενται δωρεάν στο διαδίκτυο από τους περί ων πρόκειται δημιουργούς (βλ., κατ' αναλογία, προαναφερθείσα απόφαση *Scarlet Extended*, σκέψη 52).

51 Κατά συνέπεια, διαπιστώνεται ότι το περί ου πρόκειται εθνικό δικαστήριο, αν εκδώσει τη διαταγή με την οποία ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας θα υποχρεώνεται να θέσει σε λειτουργία το επίμαχο σύστημα φιλτραρίσματος, δεν θα τηρήσει την απαίτηση να διασφαλίσει δίκαιη εξισορρόπηση μεταξύ, αφενός, του δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας και, αφετέρου, της επιχειρηματικής ελευθερίας, του δικαιώματος προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ελευθερίας λήψεως ή μεταδόσεως πληροφοριών (βλ., κατ' αναλογία, προαναφερθείσα απόφαση *Scarlet Extended*, σκέψη 53).

52 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, στο ερώτημα που τέθηκε πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι οι οδηγίες 2000/31, 2001/29 και 2004/48, συνδυαζόμενες μεταξύ τους και ερμηνευόμενες με γνώμονα τις απαιτήσεις που απορρέουν από την προστασία των

εφαρμοστέων θεμελιωδών δικαιωμάτων, αποκλείουν να διαταχθεί με δικαστική απόφαση ένας πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας να θέσει σε λειτουργία το επίμαχο σύστημα φιλτραρίσματος.

C-461/10, *Bonnier Audio AB κ.λ.π. κατά Perfect Communication Sweden*, 19 Απριλίου 2012

Σχετικά με την υπόθεση:

Η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 3 έως 5 και 11 της οδηγίας 2006/24/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2006, για τη διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθεσίμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίων δικτύων επικοινωνιών και για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/58/ΕΚ (ΕΕ L 105, σ. 54), καθώς και του άρθρου 8 της οδηγίας 2004/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με την επιβολή των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας (ΕΕ L 157, σ. 45, και διορθωτικό ΕΕ L 195, σ. 16).

Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ των *Bonnier Audio AB*, *Earbooks AB*, *Norstedts Förlagsgrupp AB*, *Piratförlaget AB* και *Storyside AB* (στο εξής, από κοινού: *Bonnier Audio κ.λπ.*), αφενός, και της εταιρείας *Perfect Communication Sweden AB* (στο εξής: *ePhone*), αφετέρου, σχετικά με την ανακοπή που προέβλεπε η τελευταία αυτή κατά αιτήσεως εκδόσεως διαταγής περί κοινοποίησεως στοιχείων την οποία υπέβαλαν οι *Bonnier Audio κ.λπ.*

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

37 Εκ προοιμίου, πρέπει να τονιστεί, αφενός, ότι το Δικαστήριο στηρίζεται στην παραδοχή ότι τα επίμαχα στην κύρια δίκη δεδομένα διατηρήθηκαν σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, τηρουμένων των προϋποθέσεων του άρθρου 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58, πράγμα που εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

38 Αφετέρου, η οδηγία 2006/24, σύμφωνα με το άρθρο της 1, παράγραφος 1, αποβλέπει στην εναρμόνιση των διατάξεων του εσωτερικού δικαίου των κρατών μελών σχετικά με τις υποχρεώσεις των παρόχων διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίου δικτύου επικοινωνιών όσον αφορά την επεξεργασία και τη διατήρηση ορισμένων δεδομένων που παράγονται ή υφίστανται επεξεργασία από αυτούς, ώστε να διασφαλιστεί ότι τα δεδομένα αυτά καθίστανται διαθέσιμα για τους σκοπούς της διερεύνησης, διαπίστωσης και δίωξης σοβαρών ποινικών αδικημάτων, όπως ορίζονται βάσει του εθνικού δικαίου των κρατών μελών.

39 Περαιτέρω, όπως απορρέει από το άρθρο 4 της οδηγίας 2006/24, τα διατηρούμενα σύμφωνα με την οδηγία αυτή δεδομένα μπορούν να διαβιβάζονται μόνο στις αρμόδιες εθνικές αρχές, σε ειδικές περιπτώσεις και σύμφωνα με το εσωτερικό δίκαιο του οικείου κράτους μέλους.

- 40 Έτσι, η οδηγία 2006/24 αφορά αποκλειστικά την επεξεργασία και τη διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία από τους παρόχους διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίου δικτύου επικοινωνιών, για τους σκοπούς της διερεύνησης, διαπίστωσης και δίωξης σοβαρών ποινικών αδικημάτων, καθώς και τη διαβίβαση των δεδομένων αυτών στις αρμόδιες εθνικές αρχές.
- 41 Το ως άνω ορισθέν πεδίο εφαρμογής *ratione materiae* της οδηγίας 2006/24 επιβεβαιώνεται από το άρθρο 11 αυτής το οποίο προβλέπει ότι, σε περίπτωση που τέτοιου είδους δεδομένα διατηρήθηκαν ειδικώς για τους σκοπούς του άρθρου 1, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας, το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58 δεν έχει εφαρμογή επί των εν λόγω δεδομένων.
- 42 Αντιθέτως, όπως προκύπτει από τη δωδέκατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2006/24, το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58 εξακολουθεί να εφαρμόζεται στα δεδομένα που διατηρούνται για σκοπούς άλλους από αυτούς του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 2006/24, ιδίως για δικαστικούς σκοπούς.
- 43 Έτσι, από τον συνδυασμό του άρθρου 11 και της δωδέκατης αιτιολογικής σκέψεως της οδηγίας 2006/24 προκύπτει ότι η οδηγία αυτή συνιστά ειδική και απολύτως οριοθετημένη ρύθμιση, που παρεκκλίνει από και αντικαθιστά τη γενικού περιεχομένου οδηγία 2002/58 και, ειδικότερα, το άρθρο 15, παράγραφος 1, της τελευταίας αυτής.
- 52 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η κοινοποίηση που ζητούν οι Bonnier Audio κ.λπ. συνιστά επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρου 2, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2002/58, σε συνδυασμό με το άρθρο 2, στοιχείο β', της οδηγίας 95/46. Η κοινοποίηση αυτή εμπίπτει συνεπώς στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2002/58 (βλ., κατά την έννοια αυτή, προπαρατεθείσα απόφαση *Promusicae*, σκέψη 45).
- 53 Πρέπει επίσης να τονιστεί ότι, στην υπόθεση της κύριας δίκης, η κοινοποίηση των δεδομένων αυτών απαιτείται στο πλαίσιο αστικής δίκης, υπέρ του δικαιούχου δικαιώματος του δημιουργού ή του διαδόχου του, δηλαδή ενός ιδιώτη, και όχι υπέρ αρμόδιας εθνικής αρχής.
- 54 Συναφώς, επιβάλλεται εκ προοιμίου η διαπίστωση ότι αίτηση περί κοινοποιήσεως δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική προστασία των δικαιωμάτων του δημιουργού εμπίπτει, εκ του αντικειμένου της, στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2004/48 (βλ., κατά την έννοια αυτή, προπαρατεθείσα απόφαση *Promusicae*, σκέψη 58).
- 57 Εν προκειμένω, το οικείο κράτος μέλος αποφάσισε να κάνει χρήση της περιγραφείσας στη σκέψη 55 της παρούσας αποφάσεως ευχέρειας που του είχε παρασχεθεί να προβλέψει την υποχρέωση διαβίβασης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, στο πλαίσιο αστικής δίκης, σε ιδιώτες.
- 58 Πρέπει όμως να τονιστεί ότι η επίμαχη εθνική νομοθεσία απαιτεί, μεταξύ άλλων, για την έκδοση διαταγής κοινοποιήσεως των επίμαχων δεδομένων, να υπάρχουν αποχρώσεις ενδείξεις όσον αφορά την προσβολή ενός δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας επί έργου, να μπορούν οι πληροφορίες που ζητούνται να διευκολύνουν την έρευνα σχετικά με την προσβολή του δικαιώματος του δημιουργού και ο λόγος για τη λήψη του μέτρου να είναι

σημαντικότερος από την όχληση ή τα μειονεκτήματα που αυτή μπορεί να συνεπάγεται για τον αποδέκτη ή για κάποιο άλλο αντίθετο συμφέρον.

59 Έτσι, η νομοθεσία αυτή επιτρέπει στο εθνικό δικαστήριο, ενώπιον του οποίου κατατέθηκε αίτηση εκδόσεως διαταγής περί κοινοποίησης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από νομιμοποιούμενο προς τούτο πρόσωπο, να σταθμίσει, με βάση τις περιστάσεις κάθε συγκεκριμένης περιπτώσεως και λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τις απαιτήσεις που απορρέουν από την αρχή της αναλογικότητας, τα αντιτιθέμενα εν προκειμένω συμφέροντα.

60 Υπό τις συνθήκες αυτές, παρόμοια νομοθεσία πρέπει να θεωρηθεί ότι δύναται, καταρχήν, να διασφαλίσει μια ορθή ισορροπία μεταξύ της προστασίας του δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας, του οποίου απολαύουν οι δικαιούχοι του δικαιώματος του δημιουργού, και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα την οποία δικαιούται ένας συνδρομητής ή χρήστης του Διαδικτύου.

61 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στα προδικαστικά ερωτήματα πρέπει να δοθεί η ακόλουθη απάντηση:

- η οδηγία 2006/24 έχει την έννοια ότι δεν απαγορεύει την εφαρμογή εθνικής νομοθεσίας που θεσπίστηκε βάσει του άρθρου 8 της οδηγίας 2004/48 και η οποία, προκειμένου να προσδιορισθεί η ταυτότητα ενός συνδρομητή ή χρήστη του Διαδικτύου, επιτρέπει να διαταχθεί ο πάροχος υπηρεσιών προσβάσεως στο Διαδίκτυο να κοινοποιήσει στον δικαιούχο δικαιώματος του δημιουργού ή στον διάδοχό του τα στοιχεία ταυτότητας του συνδρομητή στον οποίο έχει χορηγηθεί διεύθυνση IP η οποία φέρεται να χρησιμοποιήθηκε για την προσβολή του εν λόγω δικαιώματος, καθόσον η νομοθεσία αυτή δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής *ratione materiae* της οδηγίας 2006/24·
- δεν ασκεί επιρροή, στην υπόθεση της κύριας δίκης, το γεγονός ότι το οικείο κράτος μέλος δεν έχει ακόμη μεταφέρει στο εσωτερικό του δίκαιο την οδηγία 2006/24, μολονότι έχει λήξει η σχετική προς τούτο προθεσμία·
- οι οδηγίες 2002/58 και 2004/48 έχουν την έννοια ότι δεν απαγορεύουν εθνική νομοθεσία, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, στον βαθμό που η νομοθεσία αυτή επιτρέπει στο εθνικό δικαστήριο, ενώπιον του οποίου υποβλήθηκε αίτηση εκδόσεως διαταγής περί κοινοποίησης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από νομιμοποιούμενο προς τούτο πρόσωπο, να σταθμίσει, με βάση τις περιστάσεις κάθε συγκεκριμένης περιπτώσεως και λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τις απαιτήσεις που απορρέουν από την αρχή της αναλογικότητας, τα αντιτιθέμενα εν προκειμένω συμφέροντα.

C-70/10, *Scarlet Extended SA κατά Societe Belge des Auteurs, Compositeurs et Editeurs SCRL (SABAM)*, 24 Νοεμβρίου 2011

Σχετικά με την υπόθεση:

Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο της εκδικάσεως διαφοράς μεταξύ της Scarlet Extended SA (στο εξής: Scarlet) και της Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs SCRL (SABAM) (στο εξής: SABAM) με αντικείμενο την άρνηση της πρώτης εταιρίας να θέσει σε λειτουργία σύστημα χρήσεως φίλτρου για τις επικοινωνίες μέσω διαδικτύου οι οποίες πραγματοποιούνται με χρήση προγραμμάτων ανταλλαγής αρχείων (γνωστών ως «peer-to-

peer»), προκειμένου να αποκλειστούν όσες ανταλλαγές αρχείων συνιστούν προσβολή των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

47 Πάντως, εν προκειμένω, η υποχρέωση εφαρμογής του επίδικου συστήματος χρήσεως φίλτρου έχει ως συνέπεια την, προς όφελος των ως άνω δικαιούχων, επιτήρηση του συνόλου των επικοινωνιών μέσω διαδικτύου οι οποίες πραγματοποιούνται διά του δικτύου του εμπλεκόμενου ΦΠΠΔ, η επιτήρηση δε αυτή δεν θα υπόκειται σε χρονικό περιορισμό, θα αφορά κάθε μελλοντική προσβολή και θα βασίζεται στην υποχρέωση προστασίας όχι μόνο των υφιστάμενων έργων αλλά και των μελλοντικών, όσων δηλαδή δεν έχουν δημιουργηθεί κατά την έναρξη της λειτουργίας του συστήματος αυτού.

48 Επομένως, η εκδοθείσα διαταγή έχει ως συνέπεια την κατάφωρη προσβολή της επιχειρηματικής ελευθερίας του εμπλεκόμενου ΦΠΠΔ καθόσον τον υποχρεώνει να θέσει σε λειτουργία ένα σύστημα πληροφορικής που είναι περίπλοκο, δαπανηρό και θα λειτουργεί σε μόνιμη βάση με δικά του αποκλειστικώς έξοδα, πράγμα το οποίο είναι επίσης αντίθετο προς τις οριζόμενες στο άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/48 προϋποθέσεις κατά τις οποίες τα μέτρα που λαμβάνονται για την προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας δεν πρέπει να είναι περίπλοκα ή δαπανηρά άνευ λόγου.

49 Υπό τις συνθήκες αυτές, διαπιστώνεται ότι η υποχρέωση εφαρμογής του επίδικου συστήματος χρήσεως φίλτρου πρέπει να κριθεί ως αντίθετη προς την απαίτηση να διασφαλιστεί η εναρμόνιση της προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, των οποίων απολαύουν οι δικαιούχοι του δικαιώματος του δημιουργού, με την προστασία της επιχειρηματικής ελευθερίας η οποία ισχύει για φορείς όπως οι ΦΠΠΔ.

50 Επιπλέον, η ως άνω υποχρέωση δεν θα έχει συνέπειες μόνο για τον εμπλεκόμενο ΦΠΠΔ, δεδομένου ότι το επίδικο σύστημα χρήσεως φίλτρου ενδέχεται να θίγει επίσης τα θεμελιώδη δικαιώματα των πελατών του εν λόγω ΦΠΠΔ και, ειδικότερα, το δικαίωμά τους στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα καθώς και την ελευθερία τους να λαμβάνουν και να μεταδίδουν πληροφορίες, δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 8 και 11 του Χάρτη.

51 Ειδικότερα, δεν αμφισβητείται, αφενός, ότι η υποχρέωση εφαρμογής του επίδικου συστήματος χρήσεως φίλτρου συνεπάγεται τη σε συστηματική βάση επεξεργασία του περιεχομένου όλων των μηνυμάτων καθώς και τη συλλογή και την αναγνώριση των διευθύνσεων IP όσων χρηστών αποστέλλουν μηνύματα με παράνομο περιεχόμενο εντός του δικτύου και ότι οι διευθύνσεις αυτές συνιστούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα καθόσον καθιστούν δυνατή την πλήρη αναγνώριση των εν λόγω χρηστών.

52 Αφετέρου, η εν λόγω υποχρέωση θίγει ενδεχομένως την ελευθερία πληροφόρησης, καθόσον στο πλαίσιο του επίδικου συστήματος ενδέχεται να μην μπορεί να γίνει επαρκής διάκριση μεταξύ παράνομου περιεχομένου και νόμιμου περιεχομένου, με συνέπεια η λειτουργία του συστήματος να έχει πιθανώς ως αποτέλεσμα τον αποκλεισμό των επικοινωνιών νόμιμου περιεχομένου. Ειδικότερα, δεν αμφισβητείται ότι το ζήτημα εάν ορισμένη μετάδοση είναι νόμιμη ή όχι εξαρτάται επίσης από το εάν ο νόμος έχει προβλέψει παρεκκλίσεις από την προστασία του δικαιώματος του δημιουργού, οι οποίες ποικίλλουν αναλόγως του κράτους μέλους. Επιπλέον, σε ορισμένα κράτη μέλη, ορισμένα έργα

ενδέχεται να αποτελούν κοινό κτήμα ή να διατίθενται δωρεάν στο διαδίκτυο από τους ίδιους τους δημιουργούς τους.

53 Κατά συνέπεια, διαπιστώνεται ότι το αιτούν δικαστήριο, εκδίδοντας τη διαταγή με την οποία ο ΦΠΠΔ υποχρεώνεται να θέσει σε λειτουργία το επίδικο σύστημα χρήσεως φίλτρου, δεν τήρησε την υποχρέωση να διασφαλίσει την εναρμόνιση του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας, αφενός, με την επιχειρηματική ελευθερία, το δικαίωμα στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την ελευθερία λήψεως και μεταδόσεως πληροφοριών, αφετέρου.

54 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι από τον συνδυασμό των οδηγιών 2000/31, 2001/29, 2004/48, 95/46 και 2002/58, και λαμβανομένων υπόψη των απαιτήσεων που απορρέουν από την υποχρέωση προστασίας των θιγόμενων εν προκειμένω θεμελιωδών δικαιωμάτων, προκύπτει ότι οι οδηγίες αυτές έχουν την έννοια ότι είναι αντίθετες προς την επιβολή υποχρεώσεως σε ΦΠΠΔ να θέσει σε λειτουργία το επίδικο σύστημα χρήσεως φίλτρου.

Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-468/10 και C-469/10, Asociación Nacional de Establecimientos Financieros de Crédito (ASNEF) και Federación de Comercio Electrónico y Marketing Directo (FECEMD) κατά Administración del Estado, 24 Νοεμβρίου 2011.

Σχετικά με τις υποθέσεις:

Οι αιτήσεις αυτές υποβλήθηκαν στο πλαίσιο διαφορών μεταξύ της Asociación Nacional de Establecimientos Financieros de Crédito (ASNEF) (στο εξής: ASNEF) και της Federación de Comercio Electrónico y Marketing Directo (FECEMD) (στο εξής: FECEMD), αφενός, και της Administración del Estado, αφετέρου.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

27 Από την έβδομη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 95/46 προκύπτει ότι η εγκαθίδρυση και η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς μπορούν να θιγούν σοβαρώς από τις διαφορές που υφίστανται μεταξύ των εθνικών καθεστώτων τα οποία εφαρμόζονται στην επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (βλ. απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 2003, C-101/01, Lindqvist, Συλλογή 2003, σ. I-12971, σκέψη 79).

28 Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να υπομνησθεί ότι η οδηγία 95/46 έχει ως σκοπό, όπως προκύπτει ιδίως από την όγδοη αιτιολογική σκέψη της, να καταστήσει ισοδύναμο σε όλα τα κράτη μέλη το επίπεδο προστασίας των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η δέκατη αιτιολογική σκέψη της προσθέτει ότι η προσέγγιση των εθνικών νομοθεσιών που ισχύουν στον τομέα αυτό δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την εξασθένηση της προστασίας που αυτές εξασφαλίζουν, αλλά πρέπει, αντιθέτως, να έχει ως σκοπό την κατοχύρωση υψηλού επιπέδου προστασίας στην Ένωση (βλ., υπό την έννοια αυτή, προπαρατεθείσες αποφάσεις Lindqvist, σκέψη 95, και Huber, σκέψη 50).

29 Έτσι, έχει κριθεί ότι η εναρμόνιση των εν λόγω εθνικών νομοθεσιών δεν περιορίζεται συνεπώς σε μια ελάχιστη εναρμόνιση, αλλά καταλήγει σε εναρμόνιση η οποία είναι, κατ' αρχήν, πλήρης. Υπό το πρίσμα αυτό, η οδηγία 95/46 επιδιώκει τη διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, κατοχυρώνοντας ταυτόχρονα υψηλό επίπεδο προστασίας των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των προσώπων τα οποία αφορούν τα δεδομένα αυτά (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Lindqvist, σκέψη 96).

30 Επομένως, από τον σκοπό που συνίσταται στη διασφάλιση ισοδυνάμου επιπέδου προστασίας σε όλα τα κράτη μέλη προκύπτει ότι το άρθρο 7 της οδηγίας 95/46 προβλέπει εξαντλητικό και περιοριστικό κατάλογο των περιπτώσεων κατά τις οποίες η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μπορεί να θεωρηθεί σύμφωνη.

31 Η ερμηνεία αυτή ενισχύεται από τους όρους «μπορεί να γίνεται μόνον εάν» και τον σύνδεσμο «ή» που περιλαμβάνονται στο άρθρο 7 της οδηγίας 95/46, οι οποίοι καθιστούν εμφανή τον εξαντλητικό και περιοριστικό χαρακτήρα του καταλόγου που περιλαμβάνεται στο εν λόγω άρθρο.

32 Συνεπώς, τα κράτη μέλη δεν μπορούν ούτε να προσθέτουν νέες αρχές σχετικά με τη νομιμοποίηση επεξεργασιών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο άρθρο 7 της οδηγίας 95/46 ούτε να προβλέπουν πρόσθετες απαιτήσεις που τροποποιούν το περιεχόμενο μιας εκ των έξι αρχών που προβλέπει το εν λόγω άρθρο.

40 Πάντως, πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η δεύτερη από τις προϋποθέσεις αυτές χρήζει της σταθμίσεως των επίμαχων αντιτιθεμένων δικαιωμάτων και συμφερόντων, η οποία εξαρτάται, κατ' αρχήν, από τις συγκεκριμένες περιστάσεις της οικείας ειδικής περιπτώσεως και στο πλαίσιο της οποίας το πρόσωπο ή ο φορέας που πραγματοποιεί τη στάθμιση πρέπει να λάβει υπόψη τη σπουδαιότητα των δικαιωμάτων του ενδιαφερομένου προσώπου που απορρέουν από τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).

41 Επιβάλλεται, συναφώς, η επισήμανση ότι το άρθρο 8, παράγραφος 1, του Χάρτη ορίζει ότι «[κ]άθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν». Το θεμελιώδες αυτό δικαίωμα συνδέεται ευθέως με το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής που προβλέπει το άρθρο 7 του ίδιου Χάρτη (απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010, C-92/09 και C-93/09, Volker und Markus Schicke και Eifert, που δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή, σκέψη 47).

42 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, ο σεβασμός του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή ενόψει της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ο οποίος αναγνωρίζεται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, αφορά κάθε πληροφορία σχετικά με φυσικό πρόσωπο η ταυτότητα του οποίου είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Volker und Markus Schicke και Eifert, σκέψη 52). Πάντως, από τα άρθρα 8, παράγραφος 2, και 52, παράγραφος 1, του Χάρτη προκύπτει ότι, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, περιορισμοί μπορούν να επιβληθούν στο εν λόγω δικαίωμα.

43 Επιπλέον, τα κράτη μέλη οφείλουν, κατά τη μεταφορά της οδηγίας 95/46 στο εσωτερικό δίκαιο, να προσπαθούν να στηριχθούν σε ερμηνεία της εν λόγω οδηγίας που καθιστά δυνατή τη διασφάλιση της ορθής ισορροπίας μεταξύ των διαφόρων θεμελιωδών δικαιωμάτων που προστατεύει η έννομη τάξη της Ενώσεως (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 29ης Ιανουαρίου 2008, C-275/06, Promusicae, Συλλογή 2008, σ. I-271, σκέψη 68).

- 44 Όσον αφορά τη στάθμιση που είναι απαραίτητη δυνάμει του άρθρου 7, στοιχείο στ', της οδηγίας 95/46, είναι δυνατόν να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η σοβαρότητα της προσβολής των θεμελιωδών δικαιωμάτων του προσώπου το οποίο αφορά η εν λόγω επεξεργασία μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με το εάν τα επίδικα δεδομένα περιλαμβάνονται ήδη ή όχι σε προσβάσιμες στο κοινό πηγές.
- 46 Συναφώς, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι τίποτε δεν απαγορεύει στα κράτη μέλη, κατά την άσκηση της διακριτικής τους ευχέρειας που καθιερώνει το άρθρο 5 της οδηγίας 95/46, να χαράσσουν κατευθυντήριες αρχές για την εν λόγω στάθμιση.
- 47 Πάντως, δεν πρόκειται πλέον για καθορισμό κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου 5, αν εθνική νομοθεσία αποκλείει τη δυνατότητα επεξεργασίας ορισμένων κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιβάλλοντας σαφώς για τις εν λόγω κατηγορίες το αποτέλεσμα της σταθμίσεως των αντιτιθεμένων δικαιωμάτων και συμφερόντων, χωρίς να επιτρέπει διαφορετικό αποτέλεσμα λόγω ειδικών περιστάσεων συγκεκριμένης περιπτώσεως.
- 48 Επομένως, υπό την επιφύλαξη του άρθρου 8 της οδηγίας 95/46 που αφορά επεξεργασίες ειδικών κατηγοριών δεδομένων και που δεν αμφισβητείται στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης, το άρθρο 7, στοιχείο στ', της οδηγίας αυτής απαγορεύει σε κράτος μέλος να αποκλείει κατηγορηματικώς και γενικώς τη δυνατότητα επεξεργασίας ορισμένων κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, χωρίς να επιτρέπει στάθμιση των οικείων αντιτιθεμένων δικαιωμάτων και συμφερόντων στο πλαίσιο συγκεκριμένης περιπτώσεως.
- 49 Κατόπιν των εκτιμήσεων αυτών, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 7, στοιχείο στ', της οδηγίας 95/46 έχει την έννοια ότι απαγορεύει εθνική νομοθεσία η οποία, ελλείψει της συγκαταθέσεως του ενδιαφερομένου προσώπου και για να επιτραπεί η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η οποία είναι απαραίτητη για την επίτευξη του εννόμου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος της επεξεργασίας αυτής ή ο τρίτος ή οι τρίτοι στους οποίους ανακοινώνονται τα δεδομένα αυτά, απαιτεί, εκτός του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών του τελευταίου, τα εν λόγω δεδομένα να περιλαμβάνονται σε προσβάσιμες στο κοινό πηγές, αποκλείοντας έτσι κατηγορηματικώς και γενικώς οποιαδήποτε επεξεργασία δεδομένων που δεν περιλαμβάνονται σε αυτές τις πηγές.

C-543/09, Deutsche Telekom AG κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, 5 Μαΐου 2011

Σχετικά με την υπόθεση:

Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Deutsche Telekom AG (στο εξής: Deutsche Telekom) και της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, εκπροσωπούμενης από τη Bundesnetzagentur für Elektrizität, Gas, Telekommunikation, Post und Eisenbahnen (στο εξής: Bundesnetzagentur), σχετικά με την υποχρέωση, η οποία επιβλήθηκε βάσει του νόμου περί τηλεπικοινωνιών (Telekommunikationsgesetz, στο εξής: TKG) στις επιχειρήσεις οι οποίες χορηγούν αριθμούς τηλεφώνου να διαβιβάζουν σε άλλες επιχειρήσεις, των οποίων η δραστηριότητα συνίσταται στην παροχή υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου ή υπηρεσιών καταλόγου συνδρομητών, στις οποίες έχει πρόσβαση

το κοινό, τα στοιχεία που έχουν στην κατοχή τους σχετικά με τους συνδρομητές τρίτων επιχειρήσεων.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

51 Πάντως, το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι απόλυτο, αλλά πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σε σχέση με τη λειτουργία που επιτελεί στο πλαίσιο της κοινωνίας (απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010, C-92/09 και C-93/09, Volker und Markus Schecke και Eifert, η οποία δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή, σκέψη 48 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

52 Επομένως, βάσει του άρθρου 8, παράγραφος 2, του Χάρτη, επιτρέπεται η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις. Η διάταξη αυτή προβλέπει συναφώς ότι «η επεξεργασία των δεδομένων [προσωπικού χαρακτήρα] πρέπει να γίνεται νομίμως, για καθορισμένους σκοπούς και με βάση τη συγκατάθεση του ενδιαφερομένου ή για άλλους θεμιτούς λόγους που προβλέπονται από τον νόμο».

53 Η διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των συνδρομητών σε τρίτη επιχείρηση παρέχουσα διαθέσιμες στο κοινό υπηρεσίες πληροφοριών καταλόγου και υπηρεσίες καταλόγου συνδρομητών συνιστά επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 2, του Χάρτη, η οποία επιτρέπεται να γίνει μόνο «με βάση τη συγκατάθεση του ενδιαφερομένου ή για άλλους θεμιτούς λόγους που προβλέπονται από τον νόμο».

54 Από την οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, όμως, προκύπτει ότι αυτή θέτει ως προϋπόθεση της δημοσίευσης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των συνδρομητών σε έντυπους ή ηλεκτρονικούς καταλόγους τη συγκατάθεση των συνδρομητών αυτών.

55 Έτσι, το άρθρο 12, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας ορίζει ότι οι συνδρομητές έχουν τη δυνατότητα να αποφασίζουν εάν και ποια από τα προσωπικά δεδομένα τους θα περιληφθούν σε δημόσιο κατάλογο.

56 Αντιθέτως, καμία από τις διατάξεις της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες δεν εξαρτά τη δημοσίευση των προσωπικών δεδομένων των συνδρομητών από οποιαδήποτε μορφής συγκατάθεση της επιχείρησης που χορήγησε τους οικείους αριθμούς τηλεφώνου ή έχει στην κατοχή της εξωτερικά στοιχεία. Συγκεκριμένα, μια τέτοια επιχείρηση δεν μπορεί να προβάλει προσωπικά το δικαίωμα συγκαταθέσεως το οποίο αναγνωρίζεται μόνο υπέρ των συνδρομητών.

60 Πάντως, κατόπιν της διαλαμβανομένης στο άρθρο 12, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας ενημερώσεως, ο συνδρομητής, όπως προκύπτει από την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, μπορεί να αποφασίσει μόνον εάν και ποια από τα προσωπικά δεδομένα του θα πρέπει να περιληφθούν σε δημόσιο κατάλογο.

61 Όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 122 των προτάσεών της, από την ερμηνεία του άρθρου 12 της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες βάσει του πλαισίου και του συστήματος στα οποία εντάσσεται η διάταξη αυτή προκύπτει ότι η διαλαμβανόμενη στην παράγραφο 2 του άρθρου αυτού

συγκατάθεση αφορά τον σκοπό της δημοσίευσης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε δημόσιο κατάλογο και όχι ειδικά την ταυτότητα του εκδότη του καταλόγου αυτού.

62 Συγκεκριμένα, πρώτον, βάσει του γράμματος του άρθρου 12, παράγραφος 2, της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι ο συνδρομητής έχει δικαίωμα να επιλέξει συγκεκριμένο πάροχο διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου και υπηρεσιών καταλόγου συνδρομητών. Πρέπει να επισημανθεί συναφώς ότι επιζήμια για συνδρομητή μπορεί να αποβεί η δημοσίευση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε κατάλογο με ειδικό σκοπό. Ωστόσο, σε περίπτωση κατά την οποία ο συνδρομητής ενέκρινε τη δημοσίευση των δεδομένων αυτών σε κατάλογο με ορισμένο σκοπό, δεν θα έχει εν γένει συμφέρον να αντιταχθεί στη δημοσίευση των ιδίων δεδομένων σε παρεμφερή κατάλογο.

63 Δεύτερον, η τριακοστή ένατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας αυτής επιβεβαιώνει ότι επιτρέπεται η διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των συνδρομητών σε τρίτους «υπό την προϋπόθεση ότι τα δεδομένα δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για [σκοπούς] άλλους από εκείνους για τους οποίους συλλέχθηκαν».

64 Τρίτον, η οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες μνημονεύει περίπτωση κατά την οποία μπορεί να απαιτείται εκ νέου ή ειδική συγκατάθεση του συνδρομητή. Έτσι, βάσει του άρθρου 12, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής, τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτήσουν να ζητείται η συγκατάθεση των συνδρομητών για οποιονδήποτε άλλο σκοπό δημόσιου καταλόγου εκτός της απλής αναζητήσεως των προσωπικών στοιχείων επικοινωνίας ατόμων βάσει του ονόματός τους και, εφόσον παρίσταται ανάγκη, ενός ελάχιστου αριθμού άλλων στοιχείων. Από την τριακοστή ένατη αιτιολογική σκέψη της ίδιας οδηγίας προκύπτει ότι εξετάζεται το ενδεχόμενο να απαιτείται η εκ νέου συγκατάθεση του συνδρομητή «[ε]άν [ο συλλέξας] τα δεδομένα από τον συνδρομητή ή [οποιοσδήποτε] τρίτος στον οποίο έχουν διαβιβασθεί τα δεδομένα επιθυμεί να τα χρησιμοποιήσει για [άλλο σκοπό]».

65 Ως εκ τούτου, σε περίπτωση κατά την οποία συνδρομητής ενημερώθηκε από την επιχείρηση που του χορήγησε αριθμό τηλεφώνου για το ενδεχόμενο διαβίβασεως των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν σε τρίτη επιχείρηση, όπως η Deutsche Telekom, με σκοπό τη δημοσίευσή τους σε δημόσιο κατάλογο και εφόσον ενέκρινε τη δημοσίευση των δεδομένων αυτών σε τέτοιο κατάλογο, εν προκειμένω σ' αυτόν της εταιρίας αυτής, τότε για τη διαβίβαση των ιδίων αυτών δεδομένων σε άλλη επιχείρηση με σκοπό την έκδοση έντυπου ή ηλεκτρονικού δημόσιου καταλόγου ή με σκοπό το να καταστεί δυνατή η πρόσβαση στους καταλόγους αυτούς μέσω υπηρεσιών πληροφοριών δεν πρέπει να απαιτείται εκ νέου η συγκατάθεση του συνδρομητή, υπό την προϋπόθεση ότι διασφαλίζεται ότι τα οικεία δεδομένα δεν θα χρησιμοποιηθούν για άλλους σκοπούς εκτός από αυτούς για τους οποίους συνελέγησαν ενόψει της αρχικής δημοσίευσής τους. Συγκεκριμένα, η, βάσει του άρθρου 12, παράγραφος 2, της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, συγκατάθεση δεόντως ενημερωμένου συνδρομητή όσον αφορά τη δημοσίευση των προσωπικών δεδομένων του σε δημόσιο κατάλογο αφορά τον σκοπό της δημοσίευσής αυτής και καλύπτει κατ' αυτόν τον τρόπο οποιαδήποτε μεταγενέστερη επεξεργασία των εν λόγω δεδομένων από τρίτες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην αγορά διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου και υπηρεσιών καταλόγου συνδρομητών, υπό την προϋπόθεση ότι η επεξεργασία αυτή επιδιώκει τον ίδιο αυτό σκοπό.

66 Εξάλλου, εφόσον συνδρομητής συγκατατέθηκε στη διαβίβαση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν σε συγκεκριμένη επιχείρηση με σκοπό τη δημοσίευσή τους σε δημόσιο κατάλογο που εκδίδει η εταιρία αυτή, η διαβίβαση των ιδίων αυτών δεδομένων σε άλλη επιχείρηση με σκοπό την έκδοση δημοσίου καταλόγου χωρίς ο συνδρομητής αυτός να δώσει εκ νέου τη συγκατάθεσή του, δεν θίγει την ουσία του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως προβλέπεται στο άρθρο 8 του Χάρτη.

67 Συνεπώς, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 12 της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες έχει την έννοια ότι δεν απαγορεύει εθνική ρύθμιση η οποία επιβάλλει σε επιχείρηση εκδίδουσα δημόσιους καταλόγους την υποχρέωση να διαβιβάζει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία αφορούν τους συνδρομητές άλλων παρεχόντων τηλεφωνικές υπηρεσίες και τα οποία έχει στην κατοχή της, σε τρίτη επιχείρηση, της οποίας η δραστηριότητα συνίσταται στην έκδοση έντυπου ή ηλεκτρονικού δημόσιου καταλόγου ή στο να καθιστά δυνατή την πρόσβαση στους καταλόγους αυτούς μέσω υπηρεσιών πληροφοριών, χωρίς να απαιτείται για τη διαβίβαση αυτή εκ νέου η συγκατάθεση των συνδρομητών, υπό την προϋπόθεση, πάντως, ότι, αφενός, οι συνδρομητές αυτοί ενημερώθηκαν, πριν από την αρχική καταχώριση των δεδομένων τους σε δημόσιο κατάλογο, για τον σκοπό του, καθώς και για το ενδεχόμενο κοινοποίησής των δεδομένων αυτών σε άλλο πάροχο τηλεφωνικών υπηρεσιών και εφόσον, αφετέρου, διασφαλίζεται ότι τα οικεία δεδομένα, κατόπιν της διαβιβάσεώς τους, δεν θα χρησιμοποιηθούν για άλλους σκοπούς εκτός από αυτούς για τους οποίους συνελέγησαν ενόψει της αρχικής δημοσιεύσεώς τους.

Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-92/09 και C-93/09, Volker und Markus Schecke GbR και Hartmut Eifert κατά Land Hessen, 9 Νοεμβρίου 2010

Σχετικά με τις υποθέσεις:

Οι αιτήσεις εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορούν το κύρος, αφενός, των άρθρων 42, σημείο 8β, και 44α του κανονισμού (ΕΚ) 1290/2005 του Συμβουλίου, της 21ης Ιουνίου 2005, για τη χρηματοδότηση της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΕΕ L 209, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1437/2007 του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2007 (ΕΕ L 322, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 1290/2005), καθώς και, αφετέρου, του κανονισμού (ΕΚ) 259/2008 της Επιτροπής, της 18ης Μαρτίου 2008, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1290/2005 σχετικά με τη δημοσιοποίηση πληροφοριών για τους δικαιούχους κονδυλίων προερχόμενων από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) (ΕΕ L 76, σ. 28), και της οδηγίας 2006/24/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2006, για τη διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθεσίμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίων δικτύων επικοινωνιών και για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/58/ΕΚ (ΕΕ L 105, σ. 54). Σε περίπτωση που το Δικαστήριο αποφανθεί ότι η προαναφερθείσα νομοθεσία της Ένωσης δεν είναι ανίσχυρη, οι αιτήσεις για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως αφορούν επίσης την ερμηνεία των άρθρων 7, 18,

παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση, και 20 της οδηγίας 95/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 281, σ. 31).

Οι αιτήσεις αυτές υποβλήθηκαν στο πλαίσιο διαφορών μεταξύ της Volker und Markus Schecke GbR καθώς και του H. Eifert (στο εξής: προσφεύγοντες στην κύρια δίκη) και του Land Hessen (ομόσπονδου κράτους της Έσσης) με αντικείμενο τη δημοσίευση στον δικτυακό τόπο της Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährung (Ομοσπονδιακής υπηρεσίας γεωργίας και διατροφής, στο εξής: Bundesanstalt) δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τους αφορούσαν υπό την ιδιότητα του δικαιούχου κονδυλίων προερχομένων από το ΕΓΤΕ ή το ΕΓΤΑΑ.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

45 Υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 6, παράγραφος 1, ΣΕΕ, η Ένωση αναγνωρίζει τα δικαιώματα, τις ελευθερίες και τις αρχές που περιέχονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), «ο οποίος έχει το ίδιο νομικό κύρος με τις Συνθήκες».

46 Υπ' αυτές τις συνθήκες, το κύρος των άρθρων 42, σημείο 8β, και 44α του κανονισμού 1290/2005, όπως επίσης και του κανονισμού 259/2008 πρέπει να εκτιμηθεί βάσει των διατάξεων του Χάρτη.

47 Επιβάλλεται, συναφώς, η επισήμανση ότι το άρθρο 8, παράγραφος 1, του Χάρτη ορίζει ότι «[κ]άθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν». Το θεμελιώδες αυτό δικαίωμα συνδέεται ευθέως με το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής που θεσπίζεται στο άρθρο 7 του ίδιου Χάρτη.

48 Το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι πάντως απόλυτο, αλλά πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σε σχέση με τον ρόλο που επιτελεί στην κοινωνία (βλ., συναφώς, απόφαση της 12ης Ιουνίου 2003, C-112/00, Schmidberger, Συλλογή 2003, σ. I-5659, σκέψη 80 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία)

49 Το άρθρο 8, παράγραφος 2, του Χάρτη επιτρέπει, επομένως, την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εφόσον συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις. Η εν λόγω διάταξη προβλέπει σχετικώς ότι «η επεξεργασία των [δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα] πρέπει να γίνεται νομίμως, για καθορισμένους σκοπούς και με βάση τη συγκατάθεση του ενδιαφερομένου ή για άλλους θεμιτούς λόγους που προβλέπονται από το νόμο».

50 Εξάλλου, το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη δέχεται ότι επιτρέπεται η επιβολή περιορισμών στην άσκηση δικαιωμάτων, όπως των άρθρων 7 και 8 αυτού, υπό την προϋπόθεση ότι οι περιορισμοί αυτοί προβλέπονται από τον νόμο, σέβονται το βασικό περιεχόμενο των εν λόγω δικαιωμάτων και ελευθεριών και ότι, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, είναι αναγκαίοι και ανταποκρίνονται πραγματικά σε σκοπούς γενικού συμφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων.

51 Τέλος, από το άρθρο 52, παράγραφος 3, του Χάρτη προκύπτει ότι, στο μέτρο που περιλαμβάνει δικαιώματα τα οποία αντιστοιχούν σε δικαιώματα που εγγυάται η ΕΣΔΑ, η έννοια και η εμβέλειά τους είναι ίδιες με εκείνες που τους επιφυλάσσει ειδικότερα η ΕΣΔΑ.

52 Υπ' αυτές τις συνθήκες, πρέπει να θεωρηθεί, αφενός, ότι ο σεβασμός του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή ενόψει της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ο οποίος αναγνωρίζεται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, αφορά κάθε πληροφορία σχετικά με φυσικό πρόσωπο η ταυτότητα του οποίου είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί (βλ., μεταξύ άλλων, ΕΔΔΑ, αποφάσεις Amann κατά Ελβετίας της 16ης Φεβρουαρίου 2000, Recueil des arrêts et décisions 2000-II, § 65, όπως επίσης και Rotaru κατά Ρουμανίας της 4ης Μαΐου 2000, Recueil des arrêts et décisions 2000-V, § 43) και, αφετέρου, ότι οι περιορισμοί οι οποίοι μπορούν να επιβληθούν νομίμως στο δικαίωμα της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αντιστοιχούν σε εκείνους που γίνονται δεκτοί κατά το άρθρο 8 ΕΣΔΑ.

53 Υπενθυμίζεται, πρώτον, ότι η δημοσιοποίηση κατά το άρθρο 44α του κανονισμού 1290/2005 και τον κανονισμό 259/2008, ο οποίος θέτει σε εφαρμογή το εν λόγω άρθρο, προϋποθέτει ονομαστική αναφορά των δικαιούχων ενισχύσεων του ΕΓΤΕ και του ΕΓΤΑΑ, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται τόσο φυσικά όσο και νομικά πρόσωπα. Βάσει, όμως, των προεκτεθέντων στην σκέψη 52 της παρούσας αποφάσεως, τα νομικά πρόσωπα δεν μπορούν να επικαλούνται την κατά τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη προστασία έναντι μίας τέτοιας αναφοράς παρά μόνο στο μέτρο που η επωνυμία του νομικού προσώπου προσδιορίζει ένα ή περισσότερα φυσικά πρόσωπα.

54 Τούτο ισχύει ειδικώς ως προς την προσφεύγουσα στην κύρια δίκη στην υπόθεση C-92/09. Συγκεκριμένα, η επωνυμία της εν λόγω εταιρίας προσδιορίζει απευθείας τα φυσικά πρόσωπα που συνδέονται με αυτήν.

55 Δεύτερον, πρέπει να εξετασθεί αν το άρθρο 44α του κανονισμού 1290/2005 και ο κανονισμός 259/2008 προσβάλλουν τα κατά τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη δικαιώματα των δικαιούχων ενισχύσεων από το ΕΓΤΕ και το ΕΓΤΑΑ, οι οποίοι είναι φυσικά πρόσωπα η ταυτότητα των οποίων είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί (στο εξής: ενδιαφερόμενοι δικαιούχοι) και αν ενδεχομένως η προσβολή είναι δικαιολογημένη βάσει του άρθρου 52 αυτού.

58 Δεν αμφισβητείται ότι τα ποσά τα οποία έλαβαν οι ενδιαφερόμενοι δικαιούχοι από το ΕΓΤΕ και το ΕΓΤΑΑ αποτελούν, συχνά σημαντικό, μέρος των εσόδων τους. Η δημοσιοποίηση σε δικτυακό τόπο ονομαστικών πληροφοριών σχετικά με τους εν λόγω δικαιούχους και τα συγκεκριμένα ληφθέντα από αυτούς ποσά συνιστά κατ' αυτόν τον τρόπο, λόγω του ότι οι πληροφορίες αυτές καθίστανται προσβάσιμες στους τρίτους, παρέμβαση στην ιδιωτική τους ζωή κατά την έννοια του άρθρου 7 του Χάρτη (βλ., συναφώς, απόφαση Österreichischer Rundfunk κ.λπ., προπαρατεθείσα, σκέψεις 73 και 74).

59 Δεν ασκεί, συναφώς, επιρροή το γεγονός ότι οι δημοσιοποιούμενες πληροφορίες αφορούν επαγγελματικές δραστηριότητες (βλ. απόφαση Österreichischer Rundfunk κ.λπ., προπαρατεθείσα, σκέψεις 73 και 74). Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έκρινε συναφώς, ως προς την ερμηνεία του άρθρου 8 ΕΣΔΑ, ότι ο όρος «ιδιωτική ζωή» δεν πρέπει να ερμηνεύεται συσταλτικά και ότι «δεν υφίσταται κανένας λόγος αρχής για τον αποκλεισμό των επαγγελματικών δραστηριοτήτων [...] από την έννοια της "ιδιωτικής

ζωής» (βλ., ιδίως, ΕΔΔΑ, προπαρατεθείσες αποφάσεις Amann κατά Ελβετίας, § 65, και Rotaru κατά Ρουμανίας, § 43).

65 Υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη επιτρέπει περιορισμούς στην άσκηση δικαιωμάτων όπως των άρθρων 7 και 8 αυτού, υπό την προϋπόθεση ότι οι περιορισμοί αυτοί προβλέπονται από τον νόμο, σέβονται το βασικό περιεχόμενο των εν λόγω δικαιωμάτων και ελευθεριών και ότι, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, είναι αναγκαίοι και ανταποκρίνονται πραγματικά σε σκοπούς γενικού συμφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών τρίτων.

66 Πρώτον, δεν αμφισβητείται ότι η προσβολή από τη δημοσιοποίηση σε δικτυακό τόπο ονομαστικών δεδομένων σχετικά με τους ενδιαφερόμενους δικαιούχους πρέπει να νοηθεί ότι «προβλέπεται από τον νόμο» κατά την έννοια του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη. Συγκεκριμένα, τα άρθρα 1, παράγραφος 1, και 2 του κανονισμού 259/2008 προβλέπουν ρητώς αυτή τη δημοσιοποίηση.

67 Δεύτερον, ως προς το αν η εν λόγω προσβολή ανταποκρίνεται σε σκοπό γενικού συμφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση κατά το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, από την αιτιολογική σκέψη 14 του κανονισμού 1437/2007, με τον οποίο τροποποιήθηκε ο κανονισμός 1290/2005, και από την αιτιολογική σκέψη 6 του κανονισμού 259/2008 προκύπτει ότι η δημοσιοποίηση των ονομάτων των δικαιούχων ενισχύσεων του ΕΓΤΕ και του ΕΓΤΑΑ και των ληφθέντων ποσών από τα Ταμεία αυτά αποσκοπεί να «[βελτιώσει] τη διαφάνεια όσον αφορά τη χρήση των κοινοτικών κονδυλίων στο πλαίσιο της [ΚΓΠ] και [να συμβάλει] στη χρηστή δημοσιονομική τους διαχείριση, μεταξύ άλλων ενισχύοντας το δημόσιο έλεγχο της χρήσης των κονδυλίων».

75 Δεν αμφισβητείται ότι η δημοσιοποίηση σε δικτυακό τόπο ονομαστικών πληροφοριών των ενδιαφερόμενων δικαιούχων, όπως επίσης και των ποσών που έλαβαν από το ΕΓΤΕ και το ΕΓΤΑΑ, είναι πρόσφορη για την ενίσχυση της διαφάνειας όσον αφορά τη διαχείριση των σχετικών γεωργικών ενισχύσεων. Τέτοιου είδους πληροφορίες τιθέμενες στη διάθεση των πολιτών ενισχύουν τον δημόσιο έλεγχο της χρήσεως των σχετικών κονδυλίων και συμβάλλουν στη χρηστή διαχείριση των δημόσιων πόρων.

86 Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι τα θεσμικά όργανα δεν προέβησαν σε ισόρροπη στάθμιση μεταξύ, αφενός, των σκοπών του άρθρου 44α του κανονισμού 1290/2005, όπως και του κανονισμού 259/2008, και, αφετέρου, των δικαιωμάτων που αναγνωρίζουν τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη στα φυσικά πρόσωπα. Δεδομένου ότι οι αποκλίσεις και οι περιορισμοί της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν πρέπει να υπερβαίνουν τα όρια του απολύτως αναγκαίου (απόφαση Satakunnan Markkinarörssi και Satamedia, προπαρατεθείσα, σκέψη 56) και ότι είναι δυνατόν να προβλεφθούν μέτρα που θίγουν σε μικρότερο βαθμό, έναντι των φυσικών προσώπων, το εν λόγω θεμελιώδες δικαίωμα, συμβάλλοντας ταυτοχρόνως κατά τρόπο αποτελεσματικό στους σκοπούς της επίμαχης ρυθμίσεως της Ένωσης, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το Συμβούλιο και η Επιτροπή, επιβάλλοντας τη δημοσιοποίηση των ονομάτων όλων των φυσικών προσώπων που είναι δικαιούχοι ενισχύσεων από το ΕΓΤΕ και το ΕΓΤΑΑ, όπως επίσης και των αντιστοίχως ληφθέντων ποσών, υπερέβησαν τα όρια που επιβάλλει η τήρηση της αρχής της αναλογικότητας.

89 Βάσει των προεκτεθέντων, οι διατάξεις του άρθρου 44α του κανονισμού 1290/2005 και του κανονισμού 259/2008 πρέπει να κηρυχθούν ανίσχυρες κατά το μέτρο που, ως προς

τα φυσικά πρόσωπα που είναι δικαιούχοι ενισχύσεων του ΕΓΤΕ και του ΕΓΤΑΑ, οι διατάξεις αυτές επιβάλλουν τη δημοσιοποίηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για κάθε δικαιούχο, χωρίς να διακρίνουν ανάλογα με τα σχετικά κριτήρια, όπως τις περιόδους κατά τις οποίες έλαβαν τέτοιες ενισχύσεις, τη συχνότητα ή ακόμη και το είδος και τη σημασία αυτών.

92 Επομένως, στο πρώτο ερώτημα και στο πρώτο σκέλος του δευτέρου ερωτήματος πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι οι διατάξεις των άρθρων 42, σημείο 8β, και 44α του κανονισμού 1290/2005, όπως επίσης και του κανονισμού 259/2008, είναι ανίσχυρες στο μέτρο που, ως προς τα φυσικά πρόσωπα που είναι δικαιούχοι ενισχύσεων από το ΕΓΤΕ και το ΕΓΤΑΑ, οι διατάξεις αυτές επιβάλλουν τη δημοσιοποίηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για κάθε δικαιούχο, χωρίς να διακρίνουν ανάλογα με τα σχετικά κριτήρια, όπως τις περιόδους κατά τις οποίες έλαβαν τέτοιες ενισχύσεις, τη συχνότητα ή ακόμη το είδος και τη σημασία αυτών.

C-28/08 P, *Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά The Bavarian Lager Co. Ltd.*, 29 Ιουνίου 2010

Σχετικά με την υπόθεση:

Με την αίτηση αναίρεσής της, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ζητεί από το Δικαστήριο να αναιρέσει την από 8 Νοεμβρίου 2007 απόφαση του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων [νυν Γενικού Δικαστηρίου], T-194/04, *Bavarian Lager* κατά Επιτροπής (Συλλογή 2007, σ. II-4523, στο εξής: ανααιρεσιβαλλόμενη απόφαση), με την οποία αυτό ακύρωσε την από 18 Μαρτίου 2004 απόφαση της Επιτροπής (στο εξής: επίμαχη απόφαση) με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση της *The Bavarian Lager Co. Ltd* (στο εξής: *Bavarian Lager*) περί πλήρους προσβάσεώς της στα πρακτικά της συνεδριάσεως της 11ης Οκτωβρίου 1996, που διεξήχθη στο πλαίσιο διαδικασίας διαπιστώσεως παραβάσεως (στο εξής: συνεδρίαση της 11ης Οκτωβρίου 1996).

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

60 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 1049/2001 καθιερώνει ειδικό καθεστώς ενισχυμένης προστασίας των προσώπων, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των οποίων είναι δυνατόν, κατά περίπτωση, να γνωστοποιηθούν στο κοινό.

61 Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 45/2001, αντικείμενο του κανονισμού είναι η διασφάλιση της «προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των φυσικών προσώπων, και ιδίως της ιδιωτικής τους ζωής, έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα». Η διάταξη αυτή δεν καθιστά δυνατό τον διαχωρισμό των περιπτώσεων επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε δύο κατηγορίες, ήτοι μια κατηγορία στο πλαίσιο της οποίας η επεξεργασία αυτή εξετάζεται μόνο βάσει του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ και της συναφούς με το άρθρο αυτό νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων και μια άλλη κατηγορία στην οποία η εν λόγω επεξεργασία υπόκειται στις διατάξεις του κανονισμού 45/2001.

62 Από την πρώτη περίοδο της δέκατης πέμπτης αιτιολογικής σκέψης του κανονισμού 45/2001 προκύπτει ότι ο νομοθέτης της Ένωσης επισημαίνει την ανάγκη εφαρμογής του άρθρου 6 ΣΕΕ και, μέσω αυτού, του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ, «όταν η επεξεργασία αυτή διενεργείται από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας για την άσκηση δραστηριοτήτων που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, ιδίως εκείνων που προβλέπονται στους τίτλους V και VI [της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως είχε πριν τη θέση σε ισχύ της Συνθήκης της Λισσαβώνας]». Αντιθέτως, τέτοιου είδους παραπομπή δεν είναι αναγκαία για επεξεργασία που πραγματοποιείται κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού, δεδομένου ότι σε τέτοιου είδους περιπτώσεις τυγχάνει εφαρμογής προδήλως ο κανονισμός 45/2001 καθ'αυτός.

63 Επομένως, όταν αίτηση που βασίζεται στον κανονισμό 1049/2001 αποσκοπεί στην πρόσβαση σε έγγραφα που περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, οι διατάξεις του κανονισμού 45/2001 εφαρμόζονται πλήρως, συμπεριλαμβανομένων των άρθρων 8 και 18 αυτού.

64 Παραλείποντας να λάβει υπόψη την παραπομπή του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 1049/2001 στη νομοθεσία της Ένωσης σχετικά με την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, και επομένως, στον κανονισμό 45/2001, το Πρωτοδικείο απέκλεισε εξ αρχής, στη σκέψη 107 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, την εφαρμογή του άρθρου 8, στοιχείο β', του κανονισμού 45/2001 και, στη σκέψη 109 της αποφάσεως αυτής, την εφαρμογή του άρθρου 18 του κανονισμού αυτού. Όμως, τα εν λόγω άρθρα αποτελούν ουσιώδεις διατάξεις του καθεστώτος προστασίας που καθιερώνει ο κανονισμός 45/2001.

65 Συνεπώς, η ιδιαίτερη και περιοριστική ερμηνεία του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 1049/2001 στην οποία προέβη το Πρωτοδικείο δεν αντιστοιχεί στην ισορροπία που ο νομοθέτης της Ένωσης είχε πρόθεση να θεμελιώσει μεταξύ των δύο επίμαχων κανονισμών.

74 Μετά από νέα αίτηση της Bavarian Lager προς την Επιτροπή, στις 5 Δεκεμβρίου 2003, περί κοινοποίησεως του συνόλου των πρακτικών της συνεδριάσεως της 11ης Οκτωβρίου 1996, η Επιτροπή της γνωστοποίησε, στις 27 Ιανουαρίου 2004, ότι, δεδομένου ότι οι κανονισμοί 45/2001 και 1049/2001 είχαν τεθεί σε ισχύ, έπρεπε να εξετάσει την αίτηση αυτή υπό το ειδικό καθεστώς των κανονισμών αυτών, ιδίως του άρθρου 8, στοιχείο β', του κανονισμού 45/2001.

75 Είτε υπό το προηγούμενο καθεστώς της οδηγίας 95/46 είτε υπό το κράτος των κανονισμών 45/2001 και 1049/2001, ορθώς η Επιτροπή εξακρίβωσε αν τα υποκείμενα των δεδομένων είχαν δώσει τη συγκατάθεσή τους για τη δημοσιοποίηση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τους αφορούσαν.

76 Διαπιστώνεται ότι, δημοσιοποιώντας το επίμαχο έγγραφο από το οποίο είχαν παραλειφθεί τα πέντε ονόματα των μετεχόντων στη συνεδρίαση της 11ης Οκτωβρίου 1996, η Επιτροπή δεν παρέβη τις διατάξεις του κανονισμού 1049/2001 και τήρησε πλήρως την υποχρέωση διαφάνειας που υπέχει.

77 Απαιτώντας από την Bavarian Lager να αποδείξει, όσον αφορά τα πέντε πρόσωπα που δεν είχαν δώσει τη ρητή συγκατάθεσή τους, την αναγκαιότητα διαβίβασεως των εν λόγω

δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η Επιτροπή συμμορφώθηκε προς τις διατάξεις του άρθρου 8, στοιχείο β', του κανονισμού 45/2001.

78 Δεδομένου ότι η Bavarian Lager δεν προέβαλε καμία ρητή και θεμιτή δικαιολογία ούτε κάποιο πειστικό επιχείρημα προκειμένου να αποδείξει την αναγκαιότητα διαβίβασης των εν λόγω δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η Επιτροπή δεν μπόρεσε να εξισορροπήσει τα διάφορα διακυβευόμενα συμφέροντα των διαδίκων. Δεν μπορούσε ακόμη να ελέγξει αν συνέτρεχε λόγος να γίνει δεκτό ότι η διαβίβαση αυτή μπορούσε να θίξει τα έννομα συμφέροντα των υποκειμένων των δεδομένων, όπως ορίζει η δεύτερη περίοδος του άρθρου 8, στοιχείο β', του κανονισμού 45/2001.

79 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι ορθώς η Επιτροπή απέρριψε την αίτηση πλήρους προσβάσεως στα πρακτικά της συνεδριάσεως της 11ης Οκτωβρίου 1996.

80 Συνεπώς, το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στις σκέψεις 133 και 139 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης, ότι η Επιτροπή, αφενός, εσφαλμένα εφάρμοσε εν προκειμένω το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 1049/2001 και, αφετέρου, διαπίστωσε ότι η Bavarian Lager δεν είχε αποδείξει ούτε την ύπαρξη σαφούς και νόμιμου σκοπού ούτε την αναγκαιότητα να αποκτήσει πρόσβαση στο σύνολο του επίμαχου εγγράφου.

81 Κατόπιν όλων των προεκτεθέντων, πρέπει, χωρίς να είναι αναγκαία η εξέταση των λοιπών επιχειρημάτων και ισχυρισμών των διαδίκων, να αναιρεθεί η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση κατά το μέρος που ακυρώνει την επίμαχη απόφαση.

C-518/07, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, 9 Μαρτίου 2010

Σχετικά με την υπόθεση:

Με την προσφυγή της, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ζητεί από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 28, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 281, σ. 31), υποβάλλοντας σε κρατική εποπτεία τις αρχές ελέγχου που είναι αρμόδιες για την επίβλεψη της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον εκτός του δημοσίου τομέα στα διάφορα Länder και μεταφέροντας ως εκ τούτου εσφαλμένως στο εσωτερικό δίκαιο την επιταγή περί «πλήρους ανεξαρτησίας» των αρχών που είναι επιφορτισμένες με τη διασφάλιση της προστασίας των δεδομένων αυτών.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

17 Η εκτίμηση του βασίμου της υπό κρίση προσφυγής εξαρτάται από το περιεχόμενο της επιταγής περί ανεξαρτησίας που περιέχεται στο άρθρο 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 95/46 και, ως εκ τούτου, από την ερμηνεία της εν λόγω διατάξεως. Στο πλαίσιο αυτό,

πρέπει να ληφθούν υπόψη το γράμμα καθεαυτό της ως άνω διατάξεως καθώς και οι σκοποί και η οικονομία της οδηγίας 95/46.

18 Όσον αφορά, πρώτον, το γράμμα του άρθρου 28, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 95/46, δεδομένου ότι το περιεχόμενο των όρων «με πλήρη ανεξαρτησία» δεν καθορίζεται στην οδηγία αυτή, πρέπει να ληφθεί υπόψη η συνήθης σημασία τους. Όσον αφορά τα δημόσια όργανα, ο όρος «ανεξαρτησία» σημαίνει συνήθως το καθεστώς το οποίο διασφαλίζει στο οικείο όργανο τη δυνατότητα να ενεργεί με πλήρη ελευθερία, χωρίς να υπόκειται σε εντολές και σε πιέσεις.

19 Αντιθέτως προς την άποψη την οποία υποστηρίζει η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, ουδόλως προκύπτει ότι η επιταγή περί ανεξαρτησίας αφορά αποκλειστικώς και μόνον τη σχέση μεταξύ των αρχών ελέγχου και των υποκειμένων στον έλεγχό τους οργανισμών. Αντιθέτως, η έννοια της «ανεξαρτησίας» ενισχύεται από το επίθετο «πλήρη», πράγμα το οποίο σημαίνει αποφασιστική εξουσία μη υποκείμενη σε καμία εξωτερική προς την αρχή ελέγχου επιρροή, είτε άμεση είτε έμμεση.

20 Όσον αφορά, δεύτερον, τους σκοπούς της οδηγίας 95/46, προκύπτει κυρίως από την τρίτη, την έβδομη και την όγδοη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας αυτής ότι, με την εναρμόνιση των εθνικών κανόνων περί προστασίας των φυσικών προσώπων από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η οδηγία αυτή σκοπεύει κυρίως στη διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των δεδομένων αυτών μεταξύ κρατών μελών (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 20ής Μαΐου 2003, C-465/00, C-138/01 και C-139/01, Österreichischer Rundfunk κ.λπ., Συλλογή 2003, σ. I-4989, σκέψεις 39 και 70), η οποία είναι αναγκαία για την εγκαθίδρυση και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, υπό την έννοια του άρθρου 14, παράγραφος 2, ΕΚ.

21 Η ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι δυνατό να προσβάλλει το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή, όπως αυτό αναγνωρίζεται ιδίως με το άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (βλ., υπό τη έννοια αυτή, ΕΔΔΑ, αποφάσεις Amann κατά Ελβετίας της 16ης Φεβρουαρίου 2000, Recueil des arrêts et décisions 2000-II, § 65, και Rotaru κατά Ρουμανίας της 4ης Μαΐου 2000, Recueil des arrêts et décisions 2000-V, § 43), καθώς και με τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου.

22 Για τον λόγο αυτόν, και όπως προκύπτει ιδίως από τη δέκατη αιτιολογική σκέψη και από το άρθρο 1 της οδηγίας 95/46, η οδηγία αυτή έχει επίσης ως σκοπό να μην αποδυναμώσει την προστασία που διασφαλίζουν οι ισχύοντες εθνικοί κανόνες, αλλά αντιθέτως να εγγυηθεί, εντός της Κοινότητας, υψηλό επίπεδο προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών από την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις Österreichischer Rundfunk κ.λπ., προπαρατεθείσα, σκέψη 70, καθώς της 16ης Δεκεμβρίου 2008, C-73/07, Satukunna Markkinapörssi και Satamedia, Συλλογή 2008, σ. I-9831, σκέψη 52).

23 Συνεπώς, οι αρχές ελέγχου του άρθρου 28 της οδηγίας 95/46 είναι οι θεματοφύλακες των εν λόγω θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών και η σύστασή τους εντός των κρατών μελών θεωρείται, όπως προκύπτει από την εξηκοστή δεύτερη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 95/46, ως ουσιώδες στοιχείο της προστασίας των ατόμων από την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

24 Για να εγγυώνται την προστασία αυτή, οι αρχές ελέγχου πρέπει να διασφαλίζουν την προσήκουσα ισορροπία μεταξύ, αφενός, του σεβασμού του θεμελιώδους δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή και, αφετέρου, των συμφερόντων που επιβάλλουν την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Εξάλλου, κατά το άρθρο 28, παράγραφος 6, της οδηγίας 95/46, οι διάφορες εθνικές αρχές καλούνται να συνεργασθούν μεταξύ τους και, ενδεχομένως, να ασκήσουν τις εξουσίες τους εφόσον τους ζητηθεί από αρχή άλλου κράτους μέλους.

25 Η εγγύηση της ανεξαρτησίας των εθνικών αρχών ελέγχου σκοπεί στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας και της αξιοπιστίας του ελέγχου της τηρήσεως των διατάξεων περί προστασίας των φυσικών προσώπων από την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα του σκοπού αυτού. Δεν έχει θεσπισθεί προκειμένου να απονεμίει ιδιαίτερο καθεστώς στις ίδιες τις αρχές αυτές και στους υπαλλήλους τους, αλλά προκειμένου να ενισχυθεί η προστασία των ατόμων και των οργανισμών τους οποίους αφορούν οι αποφάσεις τους. Συνεπώς, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, οι αρχές ελέγχου πρέπει να ενεργούν αντικειμενικά και αμερόληπτα. Προς τούτο, δεν πρέπει να υπόκεινται σε καμία εξωτερική επιρροή, δηλαδή ούτε στην επιρροή των ελεγχόμενων οργανισμών ούτε στην άμεση ή έμμεση επιρροή του κράτους ή των Länder.

26 Όσον αφορά, τρίτον, την οικονομία της οδηγίας 95/46, η οδηγία αυτή πρέπει να νοηθεί ως αντίστοιχη του άρθρου 286 ΕΚ και του κανονισμού 45/2001. Οι διατάξεις αυτές αφορούν την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εκ μέρους των κοινοτικών οργάνων και οργανισμών καθώς και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών. Η εν λόγω οδηγία επιδιώκει ωσαύτως τους σκοπούς αυτούς, αλλά όσον αφορά την επεξεργασία τέτοιου είδους δεδομένων εντός των κρατών μελών.

27 Κατά τον ίδιο τρόπο που υπάρχουν όργανα ελέγχου σε εθνικό επίπεδο, προβλέπεται επίσης ένα όργανο ελέγχου σε κοινοτικό επίπεδο το οποίο είναι επιφορτισμένο με την επίβλεψη της εφαρμογής των κανόνων περί προστασίας των φυσικών προσώπων από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, δηλαδή ο ΕΕΠΔ. Κατά το άρθρο 44, παράγραφος 1, του κανονισμού 45/2001, το όργανο αυτό απολαύει πλήρους ανεξαρτησίας κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του. Η παράγραφος 2 του εν λόγω άρθρου διευκρινίζει την έννοια αυτή της ανεξαρτησίας προσθέτοντας ότι, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, ο ΕΕΠΔ δεν ζητά ούτε δέχεται εντολές από οιονδήποτε.

28 Λαμβανομένου υπόψη του ότι το άρθρο 44 του κανονισμού 45/2001 και το άρθρο 28 της οδηγίας 95/46 στηρίζονται στην ίδια γενική αντίληψη, οι δύο αυτές διατάξεις πρέπει να ερμηνεύονται ομοιόμορφα και, κατά συνέπεια, όχι μόνον η ανεξαρτησία του ΕΕΠΔ, αλλά και αυτή των εθνικών αρχών προϋποθέτει να μην τους απευθύνονται εντολές κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

29 Με βάση το γράμμα καθεαυτού του άρθρου 28, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 95/46 καθώς και τους σκοπούς και την οικονομία της οδηγίας αυτής, είναι δυνατό να επιτευχθεί σαφής ερμηνεία του εν λόγω άρθρου 28, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο. Κατά συνέπεια, δεν είναι αναγκαίο να ληφθεί υπόψη το ιστορικό της θεσπίσεως της εν λόγω οδηγίας ή να αποφανθεί το Δικαστήριο επί των αντιθέτων ισχυρισμών που ανέπτυξαν επί του ζητήματος αυτού η Επιτροπή και η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας.

30 Κατόπιν των ανωτέρω, το άρθρο 28, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 95/46 έχει την έννοια ότι οι αρχές ελέγχου που είναι αρμόδιες για την επίβλεψη της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον εκτός του δημοσίου τομέα πρέπει να απολαύουν ανεξαρτησίας η οποία τους παρέχει τη δυνατότητα να ασκούν τα καθήκοντά τους χωρίς εξωτερική επιρροή. Η ανεξαρτησία αυτή αποκλείει όχι μόνον κάθε εξωτερική επιρροή εκ μέρους των ελεγχόμενων οργανισμών, αλλά και κάθε εντολή και κάθε άλλη εξωτερική επιρροή, άμεση ή έμμεση, η οποία θα μπορούσε να διακυβεύσει την εκ μέρους των εν λόγω αρχών εκπλήρωση των καθηκόντων τους που συνίσταται στην επίτευξη της προσήκουσας ισορροπίας μεταξύ της προστασίας του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή και της ελεύθερης κυκλοφορίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

C-553/07, *College van burgemeester en wethouders van Rotterdam κατά M. E. E. Rijkeboer*, 7 Μαΐου 2009

Σχετικά με την υπόθεση:

Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του E. E. Rijkeboer και του College van burgemeester en wethouders van Rotterdam (Δημοτική Αρχή του Ρότερνταμ, στο εξής: Δημοτική Αρχή) σχετικά με εν μέρει άρνηση της Δημοτικής Αρχής να του επιτρέψει την πρόσβαση στις πληροφορίες σχετικά με την κοινοποίηση σε τρίτα πρόσωπα των προσωπικών του δεδομένων κατά τα δύο προηγούμενα της αιτήσεώς του πληροφοριών έτη.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

51 Το εν λόγω δικαίωμα προσβάσεως είναι αναγκαίο για να μπορεί ο ενδιαφερόμενος να ασκήσει τα δικαιώματα του άρθρου 12, στοιχεία β' και γ', της οδηγίας, ήτοι, σε περίπτωση που η επεξεργασία των δεδομένων του δεν είναι σύμφωνη προς τις διατάξεις της οδηγίας αυτής, το δικαίωμά του να απαιτήσει από τον υπεύθυνο της επεξεργασίας να διορθώσει, να διαγράψει ή να κλειδώσει τα δεδομένα του (στοιχείο β') ή το δικαίωμά του να απαιτήσει την κοινοποίηση σε τρίτους, στους οποίους έχουν γνωστοποιηθεί τα δεδομένα, της εν λόγω διόρθωσης, διαγραφής ή κλειδώματος, εφόσον τούτο δεν είναι αδύνατον ή δεν προϋποθέτει δυσανάλογες προσπάθειες (στοιχείο γ').

52 Το εν λόγω δικαίωμα προσβάσεως είναι περαιτέρω αναγκαίο προκειμένου ο ενδιαφερόμενος να μπορεί να αντιταχθεί στην επεξεργασία των δεδομένων του προσωπικού χαρακτήρα, σύμφωνα με το άρθρο 14 της οδηγίας, ή να ασκήσει το δικαίωμά του προσφυγής σε περίπτωση ζημίας, σύμφωνα με τα άρθρα 22 και 23 της οδηγίας αυτής.

53 Όσον αφορά το δικαίωμα παροχής πληροφοριών για τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των βασικών δεδομένων καθώς και για το περιεχόμενο των δεδομένων που κοινοποιήθηκαν, η οδηγία δεν διευκρινίζει αν το δικαίωμα αυτό αφορά το παρελθόν ούτε, ενδεχομένως, ποια συγκεκριμένη περίοδο του παρελθόντος.

54 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι το δικαίωμα αυτό, για να εξασφαλίζει την πρακτική αποτελεσματικότητα των διατάξεων των σκέψεων 51 και 52 της παρούσας απόφασης, πρέπει οπωσδήποτε να αφορά το παρελθόν. Συγκεκριμένα, αν δεν συνέβαινε αυτό, ο ενδιαφερόμενος δεν θα μπορούσε να ασκήσει αποτελεσματικώς το δικαίωμά του να

απαιτήσει τη διαγραφή, τη διόρθωση ή το κλείδωμα των δεδομένων που φέρονται να είναι παράνομα ή ανακριβή καθώς και το δικαίωμά του να ασκήσει αγωγή αποζημίωσης.

55 Το ζήτημα που ανακύπτει αφορά την άσκηση του δικαιώματος αυτού για θέματα που ανάγονται στο παρελθόν.

66 Στην προκειμένη περίπτωση, κανονιστική ρύθμιση που περιορίζει σε ένα χρόνο την υποχρέωση διατήρησης των στοιχείων για τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων και για το περιεχόμενο των δεδομένων που κοινοποιήθηκαν και, ως εκ τούτου, περιορίζει την πρόσβαση στα στοιχεία αυτά, ενώ τα βασικά δεδομένα διατηρούνται για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, δεν σταθμίζει δικαίως το συμφέρον του ενδιαφερομένου και την επίμαχη υποχρέωση, εκτός αν αποδεικνύεται ότι η διατήρηση των στοιχείων αυτών για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα συνιστά υπερβολικό βάρος για τον υπεύθυνο της επεξεργασίας. Πάντως, στον εθνικό δικαστή εναπόκειται να προβεί στον απαραίτητο έλεγχο υπό το φως των ανωτέρω σκέψεων.

67 Κατόπιν των προεκτεθέντων, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα ορισμένων κρατών μελών ότι η εφαρμογή των άρθρων 10 και 11 της οδηγίας θα καθιστούσε άνευ αντικειμένου την αναγνώριση για το παρελθόν του δικαιώματος προσβάσεως στα στοιχεία των αποδεκτών ή των κατηγοριών των αποδεκτών του άρθρου 12, στοιχείο α', της οδηγίας.

68 Ειδικότερα, διαπιστώνεται ότι τα εν λόγω άρθρα 10 και 11 επιβάλλουν στον υπεύθυνο της επεξεργασίας ή στον αντιπρόσωπό του την υποχρέωση να ενημερώνει τον ενδιαφερόμενο, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, ιδίως για τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων. Ο υπεύθυνος των δεδομένων ή ο αντιπρόσωπός του οφείλουν από μόνοι τους να κοινοποιήσουν τα στοιχεία αυτά στον ενδιαφερόμενο, ιδίως κατά τη συλλογή των δεδομένων ή, αν τα δεδομένα δεν συλλέγονται απευθείας από τον ενδιαφερόμενο, κατά την καταχώρηση των δεδομένων ή, ενδεχομένως, κατά την κοινοποίηση των δεδομένων αυτών σε τρίτους.

69 Επομένως, οι διατάξεις αυτές σκοπούν στην επιβολή διαφορετικών υποχρεώσεων από εκείνες που απορρέουν από το άρθρο 12, στοιχείο α', της οδηγίας. Συνεπώς, οι διατάξεις αυτές ουδόλως περιορίζουν την υποχρέωση των κρατών μελών να προβλέπουν ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να καθιστά δυνατή την ενημέρωση του ενδιαφερομένου για τα στοιχεία των αποδεκτών ή των κατηγοριών αποδεκτών καθώς και για τα δεδομένα που κοινοποιήθηκαν, όταν ο ενδιαφερόμενος αποφασίζει να ασκήσει το δικαίωμά του προσβάσεως βάσει του εν λόγω άρθρου 12, στοιχείο α'. Τα κράτη μέλη οφείλουν να θεσπίσουν μέτρα για τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο, αφενός, των διατάξεων των άρθρων 10 και 11 της οδηγίας σχετικά με την υποχρέωση ενημέρωσης και, αφετέρου, των διατάξεων του άρθρου 12, στοιχείο α', της οδηγίας, χωρίς τα μέτρα με τα οποία μεταφέρονται οι διατάξεις των εν λόγω άρθρων 10 και 11 να θίγουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τα μέτρα με τα οποία μεταφέρονται οι διατάξεις του εν λόγω άρθρου 12, στοιχείο α'.

70 Επομένως, πρέπει να δοθεί η ακόλουθη απάντηση στο ερώτημα που υποβλήθηκε:

- Το άρθρο 12, στοιχείο α', της οδηγίας υποχρεώνει τα κράτη μέλη να προβλέπουν δικαίωμα προσβάσεως στα στοιχεία των αποδεκτών ή των κατηγοριών των αποδεκτών των δεδομένων καθώς και στο περιεχόμενο των στοιχείων που κοινοποιήθηκαν όχι μόνο για το παρόν αλλά και για το παρελθόν. Στα κράτη μέλη εναπόκειται να καθορίσουν τη χρονική περίοδο διατήρησης των στοιχείων αυτών και να ρυθμίσουν τη συνεπακόλουθη πρόσβαση

στα στοιχεία αυτά κατά τρόπο που να σταθμίζονται δικάως, αφενός, το συμφέρον του ενδιαφερομένου να προστατεύσει την ιδιωτική του ζωή, ιδίως μέσω των τρόπων παρέμβασης ή του δικαιώματος προσφυγής που προβλέπει η οδηγία, και, αφετέρου, το βάρος που η υποχρέωση διατήρησης των στοιχείων αυτών συνεπάγεται για τον υπεύθυνο της επεξεργασίας.

– Κανονιστική ρύθμιση που περιορίζει σε ένα έτος την υποχρέωση διατήρησης των στοιχείων για τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων και για το περιεχόμενο των δεδομένων που κοινοποιήθηκαν και, ως εκ τούτου, περιορίζει την πρόσβαση στα στοιχεία αυτά, ενώ τα βασικά δεδομένα διατηρούνται για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, δεν σταθμίζει δικάως το συμφέρον του ενδιαφερομένου και την επίμαχη υποχρέωση, εκτός αν αποδεικνύεται ότι η διατήρηση των στοιχείων αυτών για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα συνιστά υπερβολικό βάρος για τον υπεύθυνο της επεξεργασίας. Στον εθνικό δικαστή εναπόκειται να προβεί στον απαραίτητο έλεγχο.

C-557/07, LSG-Gesellschaft zur Wahrnehmung von Leistungsschutzrechten GMBH κατά Tele2 Telecommunication GMBH, 19 Φεβρουαρίου 2009

Σχετικά με την υπόθεση:

Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των οδηγιών 2001/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας (EE L 167 σ. 10), 2002/58/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες) (EE L 201, σ. 37), και 2004/48/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (EE L 157 σ. 45).

Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της LSG-Gesellschaft zur Wahrnehmung von Leistungsschutzrechten GmbH (στο εξής: LSG) και της Tele2 Telecommunication GmbH (στο εξής: Tele2) όσον αφορά την άρνηση της δεύτερης να γνωστοποιήσει τα ονόματα και τις διευθύνσεις των προσώπων στα οποία παρέχει πρόσβαση στο Διαδίκτυο.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

24 Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το οποίο πρέπει να εξεταστεί πρώτο, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το κοινοτικό δίκαιο και συγκεκριμένα το άρθρο 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 2004/48, σε συνδυασμό με τα άρθρα 6 και 15 της οδηγίας 2002/58, απαγορεύει στα κράτη μέλη να θεσπίσουν υποχρέωση διαβίβασης σε τρίτους ιδιώτες προσωπικών δεδομένων κινήσεως για να καταστεί δυνατή η άσκηση, ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων, αγωγών κατά των προσβολών του δικαιώματος του δημιουργού.

- 25 Η απάντηση στο ερώτημα αυτό μπορεί να συναχθεί σαφώς από τη νομολογία του Δικαστηρίου.
- 26 Συγκεκριμένα, με τη σκέψη 53 της προπαρατεθείσας αποφάσεως *Promusicae*, το Δικαστήριο έκρινε ότι, μεταξύ των εξαιρέσεων του άρθρου 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58, το οποίο αναφέρεται ρητώς στο άρθρο 13, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/46, περιλαμβάνονται τα μέτρα που είναι απαραίτητα για την προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών άλλων προσώπων. Εφόσον επομένως η οδηγία 2002/58 δεν διευκρινίζει ποια δικαιώματα και ποιες ελευθερίες αφορά η εν λόγω εξαίρεση, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι εκφράζει τη βούληση του κοινοτικού νομοθέτη να μην αποκλείσει από το πεδίο εφαρμογής της την προστασία του δικαιώματος ιδιοκτησίας ούτε τις περιπτώσεις στις οποίες οι δημιουργοί επιδιώκουν να τύχουν της προστασίας αυτής στο πλαίσιο αστικής δίκης.
- 27 Το Δικαστήριο συνήγαγε εξ αυτού, με τις σκέψεις 54 και 55 της εν λόγω αποφάσεως *Promusicae*, ότι η οδηγία 2002/58 και ιδίως το άρθρο της 15, παράγραφος 1, δεν αποκλείει τη δυνατότητα των κρατών μελών να προβλέπουν υποχρέωση γνωστοποίησης, στο πλαίσιο αστικής δίκης, δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, αλλά ούτε υποχρεώνει τα κράτη μέλη να προβλέπουν την υποχρέωση αυτή.
- 42 Σημειωτέον επίσης ότι, δυνάμει του άρθρου 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 2001/29, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι δικαιούχοι να μπορούν να ζητούν τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων κατά των διαμεσολαβητών οι υπηρεσίες των οποίων χρησιμοποιούνται από τρίτον για την προσβολή δικαιώματος του δημιουργού ή συγγενικού δικαιώματος.
- 43 Πάντως, φορέας παροχής πρόσβασης στο Διαδίκτυο, ο οποίος επιτρέπει στον πελάτη μόνον την πρόσβαση στο Διαδίκτυο, έστω και αν δεν προσφέρει άλλες υπηρεσίες ούτε ασκεί νομικό ή πραγματικό έλεγχο επί της χρησιμοποιηθείσας υπηρεσίας, παρέχει υπηρεσία δυνάμενη να χρησιμοποιηθεί από τρίτον για την προσβολή του δικαιώματος του δημιουργού ή συγγενικού δικαιώματος, στον βαθμό που παρέχει στον χρήστη τη σύνδεση που θα του επιτρέψει να προσβάλει τα εν λόγω δικαιώματα.
- 44 Κατά τα λοιπά, σύμφωνα με την πεντηκοστή ένατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2001/29, οι δικαιούχοι θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα υποβολής αίτησης ασφαλιστικών μέτρων κατά του διαμεσολαβητή ο οποίος διαβιβάζει στο δίκτυο την εκ μέρους τρίτου πράξη προσβολής του προστατευόμενου έργου ή άλλου προστατευόμενου αντικειμένου. Πάντως, δεν αμφισβητείται ότι ο φορέας παροχής πρόσβασης, παρέχοντας την πρόσβαση στο Διαδίκτυο, επιτρέπει τη διαβίβαση της πράξης προσβολής του δικαιώματος που διαπράττει συνδρομητής με τρίτον.
- 45 Η ερμηνεία αυτή ενισχύεται από τον σκοπό της οδηγίας 2001/29 η οποία, όπως προκύπτει από το άρθρο της 1, παράγραφος 1, στοχεύει να εξασφαλίσει την αποτελεσματική νομική προστασία του δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς. Συγκεκριμένα, αν αποκλειστεί από την έννοια του «διαμεσολαβητή» του άρθρου 8, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής, φορέας παροχής πρόσβασης, που είναι ο μοναδικός κάτοχος των στοιχείων για τον εντοπισμό χρηστών που προσβάλλουν τα δικαιώματα αυτά, θα μειώσει ουσιαστικά την προστασία που επιδιώκει η εν λόγω οδηγία.
- 46 Κατόπιν των ανωτέρω, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι φορέας παροχής πρόσβασης, που παρέχει στους χρήστες μόνον πρόσβαση

στο Διαδίκτυο χωρίς να προσφέρει άλλες υπηρεσίες, όπως το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, η τηλεφόρτωση ή η υπηρεσία ανταλλαγής αρχείων, ούτε ασκεί κάποιου είδους νομικό ή πραγματικό έλεγχο επί της υπηρεσίας που χρησιμοποιεί ο χρήστης, πρέπει να θεωρηθεί ως «διαμεσολαβητής», κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 2001/29.

C-301/06, Ιρλανδία κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου της Ε.Ε,
10 Φεβρουαρίου 2009

Σχετικά με την υπόθεση:

Με την προσφυγή της, η Ιρλανδία ζητεί από το Δικαστήριο να ακυρώσει την οδηγία 2006/24/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2006, για τη διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθεσίμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίων δικτύων επικοινωνιών και για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/58/ΕΚ (ΕΕ L 105, σ. 54), για τον λόγο ότι δεν εκδόθηκε δυνάμει της προσήκουσας νομικής βάσεως.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

62 Το άρθρο 95, παράγραφος 1, ΕΚ προβλέπει ότι το Συμβούλιο θεσπίζει τους κανόνες για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που έχουν ως αντικείμενο την εγκαθίδρυση και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

63 Ο κοινοτικός νομοθέτης μπορεί να προσφύγει στο άρθρο 95 ΕΚ ιδίως στην περίπτωση της ύπαρξης διαφορών μεταξύ των εθνικών νομοθεσιών, όταν οι διαφορές αυτές είναι ικανές να εμποδίσουν τις θεμελιώδεις ελευθερίες ή να προκαλέσουν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και να έχουν, ως εκ τούτου, άμεση επίπτωση στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς (βλ., συναφώς, απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2006, C-380/03, Γερμανία κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, Συλλογή 2006, σ. I-11573, σκέψη 37 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

64 Εξάλλου, η επιλογή του άρθρου 95 ΕΚ ως νομικής βάσης είναι μεν δυνατή προκειμένου να προληφθούν μελλοντικά εμπόδια στο εμπόριο λόγω της ανομοιογενούς εξελίξεως των εθνικών νομοθεσιών, η εμφάνιση όμως των εμποδίων αυτών πρέπει να είναι πιθανή και το επίδικο μέτρο πρέπει να έχει ως αντικείμενο την πρόληψή τους (προπαρατεθείσα απόφαση Γερμανία κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, σκέψη 38 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

65 Πρέπει να εξακριβωθεί αν η κατάσταση που οδήγησε στην έκδοση της οδηγίας 2006/24 πληροί τις προϋποθέσεις που περιγράφονται στις δύο προηγούμενες σκέψεις.

66 Όπως προκύπτει από την πέμπτη και έκτη αιτιολογική σκέψη της εν λόγω οδηγίας, αφετηρία του κοινοτικού νομοθέτη υπήρξε το δεδομένο ότι υπήρχαν νομοθετικές και τεχνικές διαφορές μεταξύ των εθνικών ρυθμίσεων σχετικά με τη διατήρηση δεδομένων από τους φορείς παροχής υπηρεσιών.

- 67 Συναφώς, τα στοιχεία που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο επιβεβαιώνουν ότι, μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις που αναφέρονται στη σκέψη 36 της παρούσας απόφασης, αρκετά κράτη μέλη, αντιλαμβανόμενα ότι τα στοιχεία για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες αποτελούν έναν αποτελεσματικό τρόπο για την εξιχνίαση και την καταστολή των ποινικών αδικημάτων, συμπεριλαμβανομένης της τρομοκρατίας, έχουν θεσπίσει μέτρα κατ' εφαρμογή του άρθρου 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58 για να επιβάλουν στους φορείς παροχής υπηρεσιών υποχρεώσεις σχετικά με τη διατήρηση των δεδομένων αυτών.
- 68 Από τη δικογραφία προκύπτει επίσης ότι οι σχετικές με τη διατήρηση των δεδομένων υποχρεώσεις έχουν σημαντικές οικονομικές επιπτώσεις στους φορείς παροχής υπηρεσιών, στον βαθμό που μπορούν να οδηγήσουν σε μεγάλες επενδύσεις και λειτουργικές δαπάνες.
- 69 Τα στοιχεία που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο μαρτυρούν, εξάλλου, ότι τα εθνικά μέτρα που ελήφθησαν μέχρι το 2005 κατ' εφαρμογή του άρθρου 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58 είχαν σημαντικές διαφορές, ιδίως όσον αφορά τη φύση των διατηρούμενων δεδομένων και τη διάρκεια της διατήρησής τους.
- 70 Τέλος, όπως ήταν απόλυτα προβλέψιμο, τα κράτη μέλη που δεν διέθεταν ρύθμιση για τη διατήρηση των δεδομένων θέσπισαν κανόνες που μεγάλωσαν τις διαφορές μεταξύ των διαφόρων υφισταμένων εθνικών μέτρων.
- 71 Κατόπιν των στοιχείων αυτών, φαίνεται ότι οι διαφορές μεταξύ των διαφορετικών εθνικών ρυθμίσεων για τα θέματα διατήρησης των δεδομένων σχετικά με τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες μπορούσαν να έχουν άμεση επίπτωση στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και η επίπτωση αυτή ήταν πιθανό να μεγαλώσει.
- 75 Σύμφωνα με το άρθρο 47 ΕΕ, καμία διάταξη της Συνθήκης ΕΚ δεν θίγεται από τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η επιταγή αυτή περιλαμβάνεται και στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 29 ΕΕ, που εισάγει τον τίτλο VI της τελευταίας αυτής Συνθήκης, που τιτλοφορείται «Διατάξεις για την αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις» (προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Συμβουλίου, σκέψη 52).
- 76 Το άρθρο 47 ΕΕ, προβλέποντας ότι καμία διάταξη της Συνθήκης ΕΕ δεν θίγει τις Συνθήκες για την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ούτε και τις μετέπειτα Συνθήκες και πράξεις που τις έχουν τροποποιήσει ή συμπληρώσει, αποβλέπει, σύμφωνα με τα άρθρα 2, πέμπτη περίπτωση, ΕΕ και 3, πρώτο εδάφιο, ΕΕ, στη διατήρηση και την ανάπτυξη του κοινοτικού κεκτημένου (απόφαση της 20ής Μαΐου 2008, C-91/05, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, που δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 59).
- 77 Εναπόκειται στο Δικαστήριο να μεριμνά ώστε οι πράξεις οι οποίες, όπως ισχυρίζεται η μία πλευρά, εμπίπτουν στον τίτλο VI της Συνθήκης ΕΕ και οι οποίες είναι, ως εκ της φύσεώς τους, ικανές να παραγάγουν έννομα αποτελέσματα να μη σφετερίζονται τις αρμοδιότητες που οι διατάξεις της Συνθήκης ΕΚ απονέμουν στην Κοινότητα (απόφαση της 20ής Μαΐου 2008, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, προπαρατεθείσα, σκέψη 33 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 78 Στον βαθμό που η τροποποίηση της οδηγίας 2002/58 που επήλθε με την οδηγία 2006/24 εμπίπτει στις κοινοτικές αρμοδιότητες, η οδηγία 2006/24 δεν μπορεί να στηριχθεί σε διάταξη της Συνθήκης ΕΕ χωρίς να παραβιάζεται το άρθρο 47 αυτής.

- 79 Για να προσδιοριστεί αν ο νομοθέτης επέλεξε την κατάλληλη νομική βάση για την έκδοση της οδηγίας 2006/24, πρέπει επίσης, όπως προκύπτει από τη σκέψη 60 της παρούσας αποφάσεως, να εξετάσει το ουσιαστικό περιεχόμενο των διατάξεών της.
- 80 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι διατάξεις της οδηγίας αυτής περιορίζονται σημαντικά στις δραστηριότητες των φορέων παροχής υπηρεσιών και δεν ρυθμίζουν την πρόσβαση στα δεδομένα ούτε την αξιοποίησή τους από τις αστυνομικές ή τις δικαστικές αρχές των κρατών μελών.
- 81 Ειδικότερα, οι διατάξεις της οδηγίας 2006/24 επιδιώκουν την προσέγγιση των εθνικών νομοθεσιών που αφορούν την υποχρέωση διατήρησης των δεδομένων (άρθρο 3), τις κατηγορίες των διατηρούμενων δεδομένων (άρθρο 5), τη διάρκεια διατήρησης των δεδομένων (άρθρο 6), την προστασία και ασφάλεια των δεδομένων (άρθρο 7) και τις συνθήκες αποθήκευσής τους (άρθρο 8).
- 82 Αντιθέτως, τα μέτρα που προβλέπει η οδηγία 2006/24 δεν συνεπάγονται, από μόνα τους, επέμβαση για την επιβολή του νόμου από τις αρχές των κρατών μελών. Όπως προκύπτει ιδίως από το άρθρο 3 της οδηγίας αυτής, προβλέπεται ότι οι φορείς παροχής υπηρεσιών πρέπει να διατηρούν μόνον τα δεδομένα που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία κατά την παροχή των οικείων υπηρεσιών επικοινωνιών. Τα δεδομένα αυτά είναι μόνον εκείνα που συνδέονται στενά με την άσκηση της εμπορικής δραστηριότητας των εν λόγω φορέων.
- 83 Η οδηγία 2006/24 ρυθμίζει έτσι ενέργειες που είναι ανεξάρτητες από την εφαρμογή οποιασδήποτε πιθανής συνεργασίας των αστυνομικών και δικαστικών αρχών σε ποινικές υποθέσεις. Δεν εναρμονίζει ούτε το ζήτημα της πρόσβασης σε δεδομένα από τις αρμόδιες για την επιβολή του νόμου εθνικές αρχές ούτε το ζήτημα της χρήσης και ανταλλαγής των δεδομένων αυτών μεταξύ των εν λόγω αρχών. Αυτά τα ζητήματα, που εμπίπτουν κατ' αρχήν στον τομέα που καλύπτει ο τίτλος VI της Συνθήκης ΕΕ, είχαν εξαιρεθεί από τις διατάξεις της οδηγίας αυτής, όπως τονίζεται, ιδίως, με την εικοστή πέμπτη αιτιολογική σκέψη και με το άρθρο της 4.
- 84 Επομένως, το ουσιαστικό περιεχόμενο της οδηγίας 2006/24 αφορά κατ' ουσίαν τις δραστηριότητες των φορέων παροχής υπηρεσιών στον οικείο τομέα της εσωτερικής αγοράς, εξαιρουμένων των κρατικών δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στον τίτλο VI της Συνθήκης ΕΕ.

C-73/07, Tietosuojavaltuutettu κατά Satakunnan Markkinapörssi Oy και Satamedia Oy, 16 Δεκεμβρίου 2008

Σχετικά με την υπόθεση:

Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ tietosuojavaltuutettu (διαμεσολαβητή επιφορτισμένου με την προστασία δεδομένων, στο εξής: Διαμεσολαβητής) και tietosuojalautakunta (επιτροπή προστασίας δεδομένων), σχετικά με δραστηριότητες επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τις οποίες ασκούν οι εταιρίες Satakunnan Markkinapörssi Oy (στο εξής: Markkinapörssi) και Satamedia Oy (στο εξής: Satamedia).

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

51 Επισημαίνεται προκαταρκτικώς ότι, κατά πάγια νομολογία, η ερμηνεία των διατάξεων μιας οδηγίας πρέπει να γίνεται λαμβανομένου υπόψη του σκοπού που αυτή επιδιώκει και του συστήματος που θεσπίζει (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 11ης Σεπτεμβρίου 2008, C-265/07, Caffaro, που δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή, σκέψη 14).

52 Συναφώς, δεν χωρεί αμφιβολία, όπως προκύπτει από το άρθρο 1 της οδηγίας, ότι το αντικείμενο αυτής είναι ότι τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν την προστασία των θεμελιωδών ελευθεριών και δικαιωμάτων των φυσικών προσώπων, ιδίως του ιδιωτικού τους απορρήτου, έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων αυτών, επιτρέποντας παράλληλα την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

53 Εντούτοις, ο σκοπός αυτός δεν μπορεί να επιδιώκεται χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ότι πρέπει να πραγματοποιείται, μέχρις ορισμένου βαθμού, συμβιβασμός των εν λόγω θεμελιωδών δικαιωμάτων σε σχέση με το θεμελιώδες δικαίωμα της ελευθερίας του λόγου.

54 Το άρθρο 9 της οδηγίας αφορά έναν τέτοιο συμβιβασμό. Όπως προκύπτει ιδίως από την τριακοστή έβδομη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας, σκοπός του άρθρου 9 αυτής είναι να συμβιβάσει δύο θεμελιώδη δικαιώματα: αφενός, της προστασίας του ιδιωτικού απορρήτου και, αφετέρου, της ελευθερίας του λόγου. Το έργο αυτό πρέπει να φέρουν εις πέρας τα κράτη μέλη.

55 Προκειμένου να επιτευχθεί ο συμβιβασμός μεταξύ των δύο αυτών θεμελιωδών δικαιωμάτων υπό την έννοια της οδηγίας 95/46, τα κράτη μέλη καλούνται να προβλέψουν ορισμένες παρεκκλίσεις ή ορισμένους περιορισμούς όσον αφορά την προστασία δεδομένων και, επομένως, όσον αφορά το θεμελιώδες δικαίωμα στο ιδιωτικό απόρρητο, το οποίο προβλέπουν τα κεφάλαια II, IV και VI της οδηγίας αυτής. Οι σχετικές παρεκκλίσεις πρέπει να προβλέπονται αποκλειστικά για δημοσιογραφικούς σκοπούς ή στο πλαίσιο καλλιτεχνικής ή λογοτεχνικής εκφράσεως, που εμπίπτουν στο θεμελιώδες δικαίωμα της ελευθερίας του λόγου, μόνον καθόσον αυτές είναι αναγκαίες για τον συμβιβασμό του δικαιώματος στο ιδιωτικό απόρρητο προς τους κανόνες που διέπουν την ελευθερία του λόγου.

56 Αφενός, προκειμένου να ληφθεί υπόψη η σημασία που έχει η ελευθερία του λόγου εντός κάθε δημοκρατικής κοινωνίας, οι σχετικές έννοιες, μεταξύ των οποίων εκείνη του δημοσιογραφικού σκοπού, πρέπει να ερμηνεύονται ευρέως. Αφετέρου, και προκειμένου να επιτευχθεί μια ισόρροπη στάθμιση μεταξύ των δύο θεμελιωδών δικαιωμάτων, η προστασία του θεμελιώδους δικαιώματος στο ιδιωτικό απόρρητο επιτάσσει οι παρεκκλίσεις και οι περιορισμοί της προστασίας των δεδομένων που προβλέπονται στα προαναφερθέντα κεφάλαια της οδηγίας να μην υπερβαίνουν τα όρια του απολύτως αναγκαίου.

57 Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει γίνουν δεκτά τα ακόλουθα.

58 Πρώτον, όπως σημείωσε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 65 των προτάσεων της και όπως προκύπτει από τις προπαρασκευαστικές εργασίες της οδηγίας, οι εξαιρέσεις και οι παρεκκλίσεις που προβλέπει το άρθρο 9 της οδηγίας ισχύουν όχι μόνον για τις επιχειρήσεις μαζικής ενημερώσεως, αλλά και για κάθε άτομο που ασκεί δημοσιογραφική δραστηριότητα.

59 Δεύτερον, το γεγονός ότι μια δημοσίευση δεδομένων δημοσίου χαρακτήρα συνδέεται με κερδοσκοπικό σκοπό δεν αποκλείει a priori το ενδεχόμενο να μπορεί αυτή να θεωρηθεί

ως δραστηριότητα «αποκλειστικώς για δημοσιογραφικούς σκοπούς». Πράγματι, όπως σημειώνουν οι Markkinarörssi και Satamedia στις παρατηρήσεις τους και όπως ανέφερε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 82 προτάσεών της, κάθε επιχείρηση επιδιώκει με τη δραστηριότητά της την πραγματοποίηση κέρδους. Μια ορισμένη εμπορική επιτυχία μπορεί μάλιστα να αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την επιβίωση της επαγγελματικής δημοσιογραφίας.

60 Τρίτον, πρέπει να ληφθεί υπόψη η εξέλιξη και ο πολλαπλασιασμός των μέσων επικοινωνίας και διαδόσεως πληροφοριών. Όπως σημειώθηκε κατά την παρούσα διαδικασία, μεταξύ άλλων από τη Σουηδική Κυβέρνηση, το υπόθεμα επί του οποίου μεταβιβάζονται τα τυγχάνοντα επεξεργασίας δεδομένα, είτε είναι κλασικό όπως το χαρτί ή τα ερτζιανά κύματα, είτε ηλεκτρονικό όπως το διαδίκτυο, δεν είναι στοιχείο αποφασιστικής σημασίας προς εκτίμηση του αν πρόκειται για δραστηριότητα «αποκλειστικώς για δημοσιογραφικούς σκοπούς».

61 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι δραστηριότητες όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, αφορώσες δεδομένα που προέρχονται από δημόσια έγγραφα κατά την εθνική νομοθεσία, μπορούν να χαρακτηρίζονται ως δημοσιογραφικές αν με αυτές σκοπείται να ανακοινώνονται στο κοινό πληροφορίες, απόψεις ή ιδέες, με οποιονδήποτε τρόπο. Οι σχετικές δραστηριότητες δεν απαιτείται να συνδέονται αποκλειστικά με επιχειρήσεις μέσων μαζικής ενημερώσεως και μπορούν να ασκούνται με κερδοσκοπικό σκοπό.

62 Κατά συνέπεια, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 9 της οδηγίας έχει την έννοια ότι οι δραστηριότητες που απαριθμεί το πρώτο ερώτημα, στοιχεία α) έως δ), όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, αφορώσες δεδομένα που προέρχονται από δημόσια έγγραφα κατά την εθνική νομοθεσία, πρέπει να θεωρούνται ως δραστηριότητες επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ασκούμενες «αποκλειστικώς για δημοσιογραφικούς σκοπούς», υπό την έννοια της διατάξεως αυτής, αν με αυτές σκοπείται αποκλειστικά να ανακοινώνονται στο κοινό πληροφορίες, απόψεις ή ιδέες, πράγμα το οποίο εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να εκτιμήσει.

C-524/06, Huber κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, 16 Δεκεμβρίου 2008

Σχετικά με την υπόθεση:

Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του H. Huber, Αυστριακού υπηκόου κατοίκου Γερμανίας, και της Bundesrepublik Deutschland, εκπροσωπούμενης από την Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Μετανάστευσης και Προσφύγων, στο εξής: Bundesamt), όσον αφορά αίτηση του H. Huber σχετική με τη διαγραφή δεδομένων που έχουν καταχωριστεί στο κεντρικό μητρώο αλλοδαπών (Ausländerzentralregister, στο εξής: AZR).

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

52 Κατά συνέπεια, λαμβανομένου υπόψη του σκοπού που συνίσταται στην εξασφάλιση ενός επιπέδου προστασίας ισοδύναμου σε όλα τα κράτη μέλη, η έννοια της αναγκαιότητας όπως απορρέει από το άρθρο 7, στοιχείο ε΄, της οδηγίας 95/46, η οποία αποβλέπει στην οριοθέτηση ακριβώς μιας εκ των περιπτώσεων στις οποίες η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι θεμιτή, δεν μπορεί να έχει περιεχόμενο που μεταβάλλεται αναλόγως του κράτους μέλους. Επομένως, πρόκειται για αυτοτελή έννοια του κοινοτικού δικαίου η οποία πρέπει να ερμηνευθεί κατά τρόπο που να ανταποκρίνεται πλήρως στον σκοπό της οδηγίας αυτής όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο της 1, παράγραφος 1.

53 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι το AZR είναι ένα κεντρικό μητρώο που περιέχει ορισμένα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν μη Γερμανούς πολίτες της Ένωσης τα οποία μπορούν να συμβουλευθούν διάφοροι φορείς, δημόσιοι και μη.

54 Όσον αφορά τη χρήση ενός μητρώου όπως το AZR για τους σκοπούς της εφαρμογής επί του δικαιώματος διαμονής, πρέπει να υπενθυμιστεί ότι, στο ισχύον κοινοτικό δίκαιο, το δικαίωμα διαμονής των πολιτών της Ενώσεως στο έδαφος κράτους μέλους του οποίου δεν είναι υπήκοοι δεν είναι απεριόριστο, αλλά ασκείται υπό τους περιορισμούς και υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από τη Συνθήκη, καθώς και από τις διατάξεις που θεσπίζονται για την εφαρμογή της (βλ., συναφώς, απόφαση της 10ης Ιουλίου 2008, C-33/07, Jira, που δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 21 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

55 Έτσι, το άρθρο 4 της οδηγίας 68/360, σε συνδυασμό με το άρθρο της 1, και το άρθρο 6 της οδηγίας 73/148, σε συνδυασμό με το άρθρο της 1, εξαρτούν το δικαίωμα υπηκόου κράτους μέλους να διαμείνει πλέον των τριών μηνών στο έδαφος άλλου κράτους μέλους από την υπαγωγή του σε μία από τις κατηγορίες που ορίζουν οι οδηγίες αυτές και από την υποβολή του δικαιώματος αυτού σε ορισμένες διατυπώσεις που έχουν σχέση με την προσκόμιση ή την κοινοποίηση, από τον αιτούντα, άδειας παραμονής καθώς και διαφόρων εγγράφων και πληροφοριών.

56 Εξάλλου, δυνάμει των άρθρων 10 της οδηγίας 68/360 και 8 της οδηγίας 73/148, τα κράτη μέλη μπορούν, για λόγους δημοσίας τάξεως, δημοσίας ασφαλείας ή δημοσίας υγείας, να παρεκκλίνουν από τις διατάξεις των εν λόγω οδηγιών και να περιορίσουν το δικαίωμα εισόδου και διαμονής υπηκόου άλλου κράτους μέλους στο έδαφός τους.

57 Η οδηγία 2004/38, για την οποία η προθεσμία μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο έληξε στις 30 Απριλίου 2006 και δεν είχε επομένως εφαρμογή κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως, κατήργησε τις δύο ανωτέρω οδηγίες, αλλά επαναλαμβάνει σε γενικές γραμμές, στο άρθρο της 7, προϋποθέσεις ισοδύναμες με αυτές που όριζαν οι ως άνω οδηγίες όσον αφορά το δικαίωμα διαμονής των υπηκόων άλλων κρατών μελών, καθώς και, στο άρθρο της 27, παράγραφος 1, τους συναφείς περιορισμούς. Προβλέπει επιπλέον στο άρθρο της 8, παράγραφος 1, ότι το κράτος μέλος υποδοχής μπορεί να επιβάλλει σε κάθε πολίτη της Ένωσης υπήκοο άλλου κράτους μέλους που θέλει να διαμείνει στο έδαφός της για διάστημα μεγαλύτερο των τριών μηνών την υποχρέωση να εγγραφεί στα μητρώα των αρμόδιων αρχών. Συναφώς, το κράτος μέλος υποδοχής μπορεί, βάσει της παραγράφου 3 του εν λόγω άρθρου 8, να απαιτήσει την προσκόμιση διαφόρων εγγράφων και πληροφοριών που παρέχουν τη δυνατότητα στις αρχές αυτές να διαπιστώσουν αν πληρούνται οι προϋποθέσεις του δικαιώματος διαμονής.

58 Επομένως, πρέπει να θεωρηθεί ότι είναι αναγκαίο, για το κράτος μέλος, να έχει στη διάθεσή του κατάλληλες πληροφορίες και έγγραφα για να εξακριβώσει, στο οριζόμενο από την εφαρμοστέα κοινοτική ρύθμιση πλαίσιο, αν ο υπήκοος άλλου κράτους μέλους έχει δικαίωμα διαμονής στο έδαφός του καθώς και τη μη ύπαρξη λόγων που δικαιολογούν περιορισμό του δικαιώματος αυτού. Επομένως, η χρήση ενός μητρώου όπως το AZR για τον σκοπό της υποστήριξης των αρχών που είναι επιφορτισμένες με την εφαρμογή της ρύθμισης για το δικαίωμα διαμονής είναι, κατ' αρχήν, νόμιμη και, λόγω της φύσεώς του, δεν αντιβαίνει στην απαγόρευση διακρίσεων λόγω ιθαγενείας του άρθρου 12, παράγραφος 1, ΕΚ.

59 Πρέπει ωστόσο να αναφερθεί ότι ένα τέτοιο μητρώο δεν μπορεί να περιέχει άλλες πληροφορίες εκτός από αυτές που είναι αναγκαίες για τον σκοπό αυτό. Συναφώς, ως έχει σήμερα το κοινοτικό δίκαιο, η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που προέρχονται από τα παρατιθέμενα στα άρθρα 8, παράγραφος 3, και 27, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/38 έγγραφα πρέπει να θεωρηθεί ως αναγκαία, υπό την έννοια του άρθρου 7, στοιχείο ε', της οδηγίας 95/46, για την εφαρμογή της σχετικής με το δικαίωμα διαμονής ρυθμίσεως.

60 Εξάλλου, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, μολονότι η συλλογή των στοιχείων που απαιτούνται για την εφαρμογή της σχετικής με το δικαίωμα διαμονής ρυθμίσεως μπορεί να μην είναι αποτελεσματική ελλείψει αποθηκεύσεως των στοιχείων αυτών, στον βαθμό που μία μεταβολή στην προσωπική κατάσταση του κατόχου του δικαιώματος διαμονής ενδέχεται να έχει συνέπειες στο καθεστώς του βάσει του δικαιώματος αυτού, εναπόκειται στην αρχή που είναι υπεύθυνη για μητρώο όπως το AZR να μεριμνά για την ενδεχόμενη ενημέρωση των αποθηκευμένων δεδομένων, ώστε, αφενός, να αντιστοιχούν στην πραγματική κατάσταση των οικείων προσώπων και, αφετέρου, να διαγράφονται από το εν λόγω μητρώο τα περιττά δεδομένα.

66 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι ένα σύστημα, όπως αυτό που έθεσε σε εφαρμογή ο AZRG, επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν πολίτες της Ένωσης μη υπηκόους του οικείου κράτους μέλους, το οποίο αποβλέπει στην υποστήριξη των εθνικών αρχών που είναι επιφορτισμένες με την εφαρμογή της σχετικής με το δικαίωμα διαμονής ρυθμίσεως συνάδει με την περί αναγκαιότητας επιταγή του άρθρου 7, στοιχείο ε', της οδηγίας 95/46, όπως έχει ερμηνευθεί υπό το φως της απαγορεύσεως διακρίσεων λόγω ιθαγενείας, μόνον

- εάν περιέχει αποκλειστικά τα δεδομένα που είναι αναγκαία για την εφαρμογή από τις εν λόγω αρχές της ρυθμίσεως αυτής και
- εάν ο συγκεντρωτικός χαρακτήρας του παρέχει τη δυνατότητα αποτελεσματικότερης εφαρμογής της ρυθμίσεως αυτής όσον αφορά τους μη υπηκόους του κράτους μέλους αυτού πολίτες της Ένωσης.

67 Εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει τα στοιχεία αυτά στην περίπτωση της κύριας δίκης.

68 Εν πάση περιπτώσει, δεν μπορούν να θεωρηθούν ως αναγκαίες υπό την έννοια του άρθρου 7, στοιχείο ε', της οδηγίας 95/46 η αποθήκευση και η επεξεργασία ονομαστικών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο μητρώου όπως το AZR για λόγους στατιστικής.

78 Συγκεκριμένα, όπως υπογράμμισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 21 των προτάσεών του, η καταπολέμηση της εγκληματικότητας, υπό τη γενική έννοια που προβάλλεται από τη Γερμανική Κυβέρνηση με τις παρατηρήσεις της, αφορά οπωσδήποτε τη δίωξη διαπραχθέντων εγκλημάτων, ανεξαρτήτως της ιθαγένειας των δραστών.

79 Επομένως, το κράτος μέλος δεν μπορεί να διαφοροποιεί την κατάσταση των υπηκόων του από την κατάσταση των μη υπηκόων του πολιτών της Ένωσης που διαμένουν στο έδαφός του με γνώμονα τον σκοπό της καταπολέμησης της εγκληματικότητας.

80 Επομένως, η διαφορετική μεταχείριση μεταξύ των υπηκόων αυτών και των πολιτών της Ένωσης που απορρέει από τη συστηματική επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν μόνο μη υπηκόους του οικείου κράτους μέλους πολίτες της Ένωσης με σκοπό την καταπολέμηση της εγκληματικότητας συνιστά δυσμενή διάκριση απαγορευόμενη από το άρθρο 12, παράγραφος 1, ΕΚ.

81 Επομένως, το άρθρο 12, παράγραφος 1, ΕΚ έχει την έννοια ότι απαγορεύει τη δημιουργία από ένα κράτος μέλος ειδικού συστήματος επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των πολιτών της Ένωσης που δεν είναι υπήκοοι του κράτους μέλους αυτού με σκοπό την καταπολέμηση της εγκληματικότητας.

C-275/06, *Productores de Música de España (Promusicae) κατά Telefónica de España SAU*, 29 Ιανουαρίου 2008

Σχετικά με την υπόθεση:

Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της ενώσεως μη κερδοσκοπικού σκοπού *Productores de Música de España (Promusicae)* (στο εξής: *Promusicae*) και της *Telefónica de España SAU* (στο εξής: *Telefónica*) σχετικά με την άρνηση της τελευταίας να γνωστοποιήσει στην *Promusicae*, ενεργούσας για λογαριασμό των κατόχων δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας που αποτελούν μέλη της, δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σχετικά με τη χρήση του Διαδικτύου μέσω συνδέσεων που παρέχει η *Telefónica*.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

45 Εξάλλου, δεν αμφισβητείται ότι η ζητούμενη από την *Promusicae* γνωστοποίηση των ονομάτων και των διευθύνσεων ορισμένων χρηστών του *KaZaA* συνεπάγεται τη διάθεση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, δηλαδή πληροφοριών για φυσικά πρόσωπα των οποίων η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί, σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 2, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 2003, C-101/01, *Lindqvist*, Συλλογή 2003, σ. I-12971, σκέψη 24). Αυτή η γνωστοποίηση πληροφοριών τις οποίες, κατά την *Promusicae*, έχει αποθηκεύσει η *Telefónica* –πράγμα το οποίο δεν αμφισβητεί η τελευταία– συνιστά επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, υπό την έννοια του άρθρου 2, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2002/58, σε συνδυασμό με το άρθρο 2, στοιχείο β', της οδηγίας 95/46. Συνεπώς, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η εν λόγω γνωστοποίηση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας 2002/58, παρατηρείται δε ότι δεν αποτελεί αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης το αν η

καθαυτό αποθήκευση δεδομένων συμβιβάζεται προς τις διατάξεις της τελευταίας αυτής οδηγίας.

46 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να ελεγχθεί πρώτα αν η οδηγία 2002/58 απαγορεύει στα κράτη μέλη να προβλέπουν, προς διασφάλιση της αποτελεσματικής προστασίας του δικαιώματος του δημιουργού, την υποχρέωση γνωστοποίησης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που μπορούν να παράσχουν στον κάτοχο τέτοιου δικαιώματος τη δυνατότητα να κινήσει αστική δίκη βασιζόμενη στην ύπαρξη του δικαιώματος αυτού. Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως, θα πρέπει να ελεγχθεί στη συνέχεια αν συνάγεται ευθέως από τις τρεις οδηγίες, στις οποίες αναφέρεται ρητώς το αιτούν δικαστήριο, ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να προβλέπουν την υποχρέωση αυτή. Τέλος, αν το αποτέλεσμα αυτού του δευτέρου ελέγχου αποβεί επίσης αρνητικό, θα πρέπει, προκειμένου να δοθεί χρήσιμη απάντηση στο αιτούν δικαστήριο, να διερευνηθεί, με βάση την αναφορά του δικαστηρίου αυτού στον Χάρτη, αν, σε περίπτωση όπως αυτή της υποθέσεως της κύριας δίκης, άλλοι κανόνες του κοινοτικού δικαίου θα μπορούσαν να επιβάλουν διαφορετική ερμηνεία των τριών αυτών οδηγιών.

53 Επιβάλλεται ωστόσο η διαπίστωση ότι το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58, στο τέλος της απαριθμήσεως των ως άνω εξαιρέσεων, αναφέρεται ρητώς στο άρθρο 13, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/46. Η τελευταία αυτή διάταξη επίσης επιτρέπει στα κράτη μέλη να λαμβάνουν μέτρα που περιορίζουν την υποχρέωση τηρήσεως του απορρήτου των προσωπικών δεδομένων οσάκις ο περιορισμός απαιτείται, μεταξύ άλλων, για την προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών άλλων προσώπων. Δεδομένου ότι δεν διευκρινίζει ποια δικαιώματα και ποιες ελευθερίες αφορά, κατά τα άνω, το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι εκφράζει τη βούληση του κοινοτικού νομοθέτη να μην αποκλείσει από το πεδίο εφαρμογής του την προστασία του δικαιώματος ιδιοκτησίας ούτε τις περιπτώσεις στις οποίες οι δημιουργοί επιδιώκουν να τύχουν της προστασίας αυτής στο πλαίσιο αστικής δίκης.

54 Συνεπώς, διαπιστώνεται ότι η οδηγία 2002/58 δεν αποκλείει τη δυνατότητα των κρατών μελών να προβλέπουν την υποχρέωση γνωστοποίησης, στο πλαίσιο αστικής δίκης, δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

55 Ωστόσο, το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι υποχρεώνει, στις περιπτώσεις που απαριθμεί, τα κράτη μέλη να προβλέπουν την υποχρέωση αυτή.

56 Συνεπώς, πρέπει να ελεγχθεί αν οι τρεις οδηγίες τις οποίες αναφέρει το αιτούν δικαστήριο επιβάλλουν στα κράτη μέλη, προς διασφάλιση της αποτελεσματικής προστασίας του δικαιώματος του δημιουργού, να προβλέπουν την υποχρέωση αυτή.

60 Τα άρθρα 41, 42 και 47 της Συμφωνίας ΔΠΙΤΕ, τα οποία επικαλέστηκε η Promusicae και υπό το πρίσμα των οποίων πρέπει να ερμηνεύεται, κατά το δυνατόν, το κοινοτικό δίκαιο που διέπει τομέα στον οποίο έχει εφαρμογή η υπό κρίση συμφωνία, όπως συμβαίνει με τις διατάξεις στις οποίες αναφέρεται η υπό κρίση αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως (βλ., επ' αυτού, αποφάσεις της 14ης Δεκεμβρίου 2000, C-00/98 και C-392/98, Dior κ.λπ., Συλλογή 2000, σ. I-11307, σκέψη 47, και της 11ης Σεπτεμβρίου 2007, C-431/05, Merck Génériques – Productos Farmacéuticos, που δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 35), μολοντί επιβάλλουν την αποτελεσματική προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας και τη θέσπιση δικαιωμάτων ασκήσεως ένδικης προσφυγής προς διασφάλιση

του σεβασμού αυτής, ωστόσο δεν περιέχουν διατάξεις επιβάλλουσες την ερμηνεία των προαναφερθεισών οδηγιών υπό την έννοια ότι υποχρεώνουν τα κράτη μέλη να προβλέπουν την υποχρέωση γνωστοποιήσεως δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο αστικής δίκης.

61 Παρατηρείται ότι το αιτούν δικαστήριο αναφέρεται με την αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως στα άρθρα 17 και 47 του Χάρτη, τα οποία αφορούν, το μεν πρώτο, την προστασία του δικαιώματος ιδιοκτησίας, ιδίως δε του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας, το δε δεύτερο, το δικαίωμα ασκήσεως αποτελεσματικής προσφυγής. Πρέπει να θεωρηθεί ότι το εν λόγω δικαστήριο ζητεί κατά τον τρόπο αυτό να μάθει μήπως η ερμηνεία των τριών οδηγιών των οποίων γίνεται επίκληση, κατά την οποία τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να προβλέπουν, προκειμένου να διασφαλίσουν την αποτελεσματική προστασία του δικαιώματος του δημιουργού, την υποχρέωση γνωστοποιήσεως των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο αστικής δίκης, καταλήγει σε προσβολή του θεμελιώδους δικαιώματος της ιδιοκτησίας και του θεμελιώδους δικαιώματος αποτελεσματικής ένδικης προστασίας.

62 Συναφώς, το θεμελιώδες δικαίωμα ιδιοκτησίας, του οποίου μέρος αποτελούν τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, όπως το δικαίωμα του δημιουργού (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2006, C-479/04, *Laserdisken*, Συλλογή 2006, σ. I-8089, σκέψη 65), και το θεμελιώδες δικαίωμα αποτελεσματικής ένδικης προστασίας συνιστούν γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου (βλ., επ' αυτού, αντιστοίχως, αποφάσεις της 12ης Ιουλίου 2005, C-154/04 και C-155/04, *Alliance for Natural Health* κ.λπ., Συλλογή 2005, σ. I-6451, σκέψη 126 και την παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και απόφαση της 13ης Μαρτίου 2007, C-432/05, *Unibet*, Συλλογή 2007, σ. I-2271, σκέψη 37 και την παρατιθέμενη νομολογία).

63 Ωστόσο, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι από την επίδικη κατάσταση με αφορμή την οποία το αιτούν δικαστήριο υπέβαλε το υπό κρίση ερώτημα αναδύεται, επί πλέον των προαναφερθέντων δικαιωμάτων, ένα άλλο θεμελιώδες δικαίωμα, ήτοι της εγγυήσεως της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και, συνεπώς, της ιδιωτικής ζωής.

64 Σύμφωνα με τη δεύτερη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2002/58, η οδηγία αυτή αποσκοπεί στον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και στην τήρηση των βασικών αρχών που αναγνωρίζονται ιδίως από τον Χάρτη. Συγκεκριμένα, επιδιώκει να διασφαλισθεί η πλήρης τήρηση των δικαιωμάτων που προβλέπονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη αυτού. Το άρθρο 7 επαναλαμβάνει κατ' ουσίαν το άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (ΕΣΔΑ), το οποίο εγγυάται το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής, και το άρθρο 8 του εν λόγω Χάρτη διακηρύσσει ρητώς το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

65 Έτσι, η υπό κρίση αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως θέτει το θέμα του αναγκαίου συμβιβασμού μεταξύ των επιταγών που συνδέονται με την προστασία διαφόρων θεμελιωδών δικαιωμάτων, δηλαδή, αφενός, του δικαιώματος στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και, αφετέρου, των δικαιωμάτων προστασίας της ιδιοκτησίας και ασκήσεως αποτελεσματικής ένδικης προσφυγής.

66 Οι μηχανισμοί που καθιστούν δυνατή την εξεύρεση της ορθής ισορροπίας μεταξύ των διαφόρων αυτών δικαιωμάτων και συμφερόντων περιλαμβάνονται, αφενός, στην ίδια την

οδηγία 2002/58, καθόσον προβλέπει κανόνες οι οποίοι καθορίζουν σε ποιες καταστάσεις και σε ποιο βαθμό επιτρέπεται η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ποια μέσα προστασίας πρέπει να προβλέπονται, καθώς και στις τρεις οδηγίες τις οποίες αναφέρει το αιτούν δικαστήριο, που διέπουν αποκλειστικώς την περίπτωση κατά την οποία τα μέτρα που λαμβάνονται για την προστασία των δικαιωμάτων που αυτές διέπουν θίγουν την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Αφετέρου, οι μηχανισμοί αυτοί πρέπει να προκύπτουν από την εκ μέρους των κρατών μελών θέσπιση εθνικών διατάξεων που διασφαλίζουν τη μεταφορά των οδηγιών αυτών στο εσωτερικό δίκαιο και την εκ μέρους των εθνικών αρχών εφαρμογή των διατάξεων αυτών (βλ. επ' αυτού, ως προς την οδηγία 95/46, απόφαση Lindqvist, προπαρατεθείσα, σκέψη 82).

67 Ως προς τις εν λόγω οδηγίες, οι διατάξεις τους είναι σχετικώς γενικής φύσεως, δεδομένου ότι πρέπει να έχουν εφαρμογή σε μεγάλο αριθμό ποικίλων καταστάσεων που μπορούν να εμφανιστούν στο σύνολο των κρατών μελών. Συνεπώς, περιλαμβάνουν ευλόγως κανόνες που αφήνουν στα κράτη μέλη ένα αναγκαίο περιθώριο εκτιμήσεως για να καθορίζουν μέτρα μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο τα οποία μπορούν να προσαρμοσθούν στις διάφορες καταστάσεις που μπορεί να ανακύψουν (βλ., επ' αυτού, απόφαση Lindqvist, προπαρατεθείσα, σκέψη 84).

68 Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη οφείλουν, κατά τη μεταφορά των προαναφερθεισών οδηγιών στο εσωτερικό δίκαιο, να μεριμνούν ώστε να βασίζονται σε ερμηνεία των οδηγιών αυτών που καθιστά δυνατή τη διασφάλιση της ορθής ισορροπίας μεταξύ των διαφόρων θεμελιωδών δικαιωμάτων που προστατεύει η κοινοτική έννομη τάξη. Περαιτέρω, κατά την εφαρμογή των μέτρων μεταφοράς των οδηγιών αυτών στο εσωτερικό δίκαιο, οι αρχές και τα δικαστήρια των κρατών μελών οφείλουν όχι μόνο να ερμηνεύουν το εθνικό τους δίκαιο κατά τρόπο σύμφωνο προς τις εν λόγω οδηγίες, αλλά και να μεριμνούν ώστε να μη βασίζονται σε ερμηνεία αυτών που θα μπορούσε να έλθει σε σύγκρουση με τα εν λόγω θεμελιώδη δικαιώματα ή με τις λοιπές γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου, όπως η αρχή της αναλογικότητας (βλ., επ' αυτού, αποφάσεις Lindqvist, προπαρατεθείσα, σκέψη 87, και της 26ης Ιουνίου 2007, C-305/05, *Ordre des barreaux francophones et germanophone* κ.λπ., που δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 28).

69 Εξάλλου, υπενθυμίζεται συναφώς ότι ο κοινοτικός νομοθέτης απαίτησε ρητώς, όπως προβλέπει το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58, τα μέτρα της παραγράφου αυτής να λαμβάνονται από τα κράτη μέλη τηρουμένων των γενικών αρχών του κοινοτικού δικαίου, περιλαμβανομένων των αρχών του άρθρου 6, παράγραφοι 1 και 2, ΕΕ.

70 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι οι οδηγίες 2000/31, 2001/29, 2004/48 και 2002/58 δεν επιβάλλουν στα κράτη μέλη να προβλέπουν, σε περίπτωση όπως αυτή της υποθέσεως της κύριας δίκης, την υποχρέωση γνωστοποίησης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, προκειμένου να διασφαλίσουν την αποτελεσματική προστασία του δικαιώματος του δημιουργού στο πλαίσιο αστικής δίκης. Ωστόσο, το κοινοτικό δίκαιο επιτάσσει όπως τα εν λόγω κράτη, κατά τη μεταφορά των οδηγιών αυτών στο εσωτερικό δίκαιο, μεριμνούν ώστε να βασίζονται σε ερμηνεία αυτών που καθιστά δυνατή τη διασφάλιση της ορθής ισορροπίας μεταξύ των διαφόρων θεμελιωδών δικαιωμάτων που προστατεύει η κοινοτική έννομη τάξη. Περαιτέρω, κατά την εφαρμογή των μέτρων μεταφοράς των εν λόγω οδηγιών στο εσωτερικό δίκαιο, οι αρχές και τα δικαστήρια των κρατών μελών οφείλουν όχι μόνο να ερμηνεύουν το εθνικό τους δίκαιο κατά τρόπο σύμφωνο προς τις ίδιες αυτές οδηγίες, αλλά και να μη βασίζονται σε ερμηνεία αυτών που θα μπορούσε να έλθει σε σύγκρουση με τα εν

λόγω θεμελιώδη δικαιώματα ή με τις λουπές γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου, όπως η αρχή της αναλογικότητας.

T-194/04 - Bavarian Lager κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 8 Νοεμβρίου 2007

Σχετικά με την υπόθεση:

Η Bavarian Lager υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δέχθηκε να θέσει στο αρχείο μια διαδικασία διαπιστώσεως παραβάσεως κατά παράβαση του άρθρου 30 της Συνθήκης ΕΚ ή, επικουρικώς, του άρθρου 6 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποίησης, άρθρου 12 ΕΚ), της οποίας θεμελιώδες στοιχείο αποτελούσε η συνεδρίαση της 11ης Οκτωβρίου 1996. Δες το ιστορικό σε συνδυασμό με την υπόθεση C-28/08 P, *Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά The Bavarian Lager Co. Ltd.*, 29 Ιουνίου 2010.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

105 Επιπλέον, κατά το άρθρο 2, στοιχείο β', του κανονισμού 45/2001, ως «επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» νοείται κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιούνται με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διατήρηση, η προσαρμογή ή η τροποποίηση, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η ανακοίνωση με διαβίβαση, η διάδοση και κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, καθώς και το κλείδωμα, η διαγραφή ή η καταστροφή. Συνεπώς, η κοινοποίηση των στοιχείων, μέσω διαβίβασης, διαδόσεως και κάθε άλλης μορφής διαθέσεως εμπίπτει στην έννοια του όρου «επεξεργασία» και, ως εκ τούτου, ο εν λόγω κανονισμός προβλέπει, ανεξαρτήτως του κανονισμού 1049/2001, τη δυνατότητα δημοσιοποίησης ορισμένων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

106 Εξάλλου, η νομιμότητα της επεξεργασίας των δεδομένων είναι επιβεβλημένη βάσει του άρθρου 5, στοιχεία α' ή β', του κανονισμού 45/2001, σύμφωνα με το οποίο η επεξεργασία πρέπει να είναι αναγκαία για την εκπλήρωση αποστολής προς το δημόσιο συμφέρον ή για την τήρηση έννομης υποχρέωσης που υπέχει ο υπεύθυνος για την επεξεργασία. Επισημαίνεται ότι το δικαίωμα προσβάσεως στα έγγραφα των οργάνων που αναγνωρίζεται στους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει την κατοικία ή την έδρα του εντός κράτους μέλους, όπως προβλέπει το άρθρο 2 του κανονισμού 1049/2001, αποτελεί έννομη υποχρέωση κατά την έννοια του άρθρου 5, στοιχείο β', του κανονισμού 45/2001. Συνεπώς, αν ο κανονισμός 1049/2001 επιβάλλει υποχρέωση γνωστοποίησης των δεδομένων, η οποία αποτελεί «επεξεργασία» κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο β', του κανονισμού 45/2001, το άρθρο 5 του ίδιου αυτού κανονισμού προσδίδει στην εν λόγω γνωστοποίηση τη σχετική νομιμότητα.

107 Όσον αφορά την προβλεπόμενη στο άρθρο 8, στοιχείο β', του κανονισμού 45/2001 υποχρέωση διαβίβασης δεδομένων, υπενθυμίζεται ότι η πρόσβαση στα έγγραφα που περιέχουν προσωπικά δεδομένα εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1049/2001 και ότι, κατά το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, ο αιτών δεν υποχρεούται να δικαιολογήσει την αίτησή του και, επομένως, να αποδείξει ότι αντλεί οποιοδήποτε συμφέρον από την πρόσβαση στα οικεία έγγραφα (βλ. ανωτέρω σκέψη 92). Συνεπώς, στην

περίπτωση κατά την οποία προσωπικά δεδομένα διαβιβάζονται προς εφαρμογή του άρθρου 2 του κανονισμού 1049/2001, που προβλέπει το δικαίωμα προσβάσεως στα έγγραφα για όλους τους πολίτες της Ένωσης, η κατάσταση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού αυτού και, ως εκ τούτου, ο αιτών δεν οφείλει να αποδείξει την αναγκαιότητα της γνωστοποίησης των στοιχείων κατά την έννοια του άρθρου 8, στοιχείο β', του κανονισμού 45/2001. Πράγματι, ενδεχόμενη απαίτηση προς τον αιτούντα να αποδείξει τον αναγκαίο χαρακτήρα της διαβίβασης, ως συμπληρωματική προϋπόθεση του κανονισμού 45/2001, θα ήταν αντίθετη προς τον σκοπό του κανονισμού 1049/2001, ήτοι την ευρύτερη δυνατή πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα των οργάνων.

108 Επιπλέον, δεδομένου ότι η πρόσβαση σε έγγραφο δεν επιτρέπεται, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 1049/2001, στην περίπτωση κατά την οποία η γνωστοποίησή του θίγει την προστασία της ιδιωτικής ζωής και της ακεραιότητας του ατόμου, η διαβίβαση που δεν εμπίπτει στην εξαίρεση αυτή δεν μπορεί, καταρχήν, να θίξει τα νόμιμα συμφέροντα του ενδιαφερομένου, κατά την έννοια του άρθρου 8, στοιχείο β', του κανονισμού 45/2001.

109 Όσον αφορά το δικαίωμα αντιτάξεως του ενδιαφερομένου, το άρθρο 18 του κανονισμού 45/2001 προβλέπει ότι ο ενδιαφερόμενος δικαιούται να αντιτάσσεται ανά πάσα στιγμή, για επιτακτικούς και νόμιμους λόγους σχετικούς με την προσωπική του κατάσταση, στην επεξεργασία δεδομένων που τον αφορούν, με εξαίρεση τις περιπτώσεις που εμπίπτουν στο άρθρο 5, στοιχείο β', του κανονισμού αυτού. Συνεπώς, δεδομένου ότι η επεξεργασία στην οποία αναφέρεται ο κανονισμός 1049/2001 αποτελεί έννομη υποχρέωση κατά την έννοια του άρθρου 5, στοιχείο β', του κανονισμού 45/2001, ο ενδιαφερόμενος δεν απολαύει καταρχήν δικαιώματος αντιτάξεως. Ωστόσο, δεδομένου ότι το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 1049/2001 προβλέπει εξαίρεση από την εν λόγω έννομη υποχρέωση, πρέπει να ληφθούν υπόψη, στο πλαίσιο αυτό, οι επιπτώσεις της γνωστοποίησης δεδομένων που αφορούν τον ενδιαφερόμενο.

110 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, αν η κοινοποίηση των στοιχείων αυτών δεν θίγει την προστασία της ιδιωτικής ζωής και της ακεραιότητας του ενδιαφερομένου, όπως απαιτεί το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 1049/2001, η άρνηση του ενδιαφερομένου δεν μπορεί να εμποδίσει την εν λόγω κοινοποίηση.

111 Εξάλλου, υπενθυμίζεται ότι οι διατάξεις του κανονισμού 45/2001, στο μέτρο που διέπουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία μπορούν να οδηγήσουν σε προσβολή των θεμελιωδών ελευθεριών και, ειδικότερα, του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή, πρέπει οπωσδήποτε να ερμηνεύονται υπό το πρίσμα των θεμελιωδών δικαιωμάτων, τα οποία, κατά πάγια νομολογία, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των γενικών αρχών του δικαίου, την τήρηση του οποίου διασφαλίζει το Δικαστήριο (βλ., κατ' αναλογία, όσον αφορά την οδηγία 95/46, προαναφερθείσα απόφαση *Österreichischer Rundfunk* κ.λπ., σκέψη 68).

114 Επισημαίνεται επίσης ότι, κατά τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, η «ιδιωτική ζωή» είναι ευρεία έννοια, που δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο εξαντλητικού ορισμού. Το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ προστατεύει επίσης το δικαίωμα στην ταυτότητα και την προσωπική εξέλιξη, καθώς και το δικαίωμα κάθε ατόμου να συνάπτει και να αναπτύσσει σχέσεις με τους συμπολίτες του και τον εξωτερικό κόσμο. Κανένας λόγος αρχής δεν δικαιολογεί τον αποκλεισμό των επαγγελματικών ή εμπορικών δραστηριοτήτων από την έννοια της «ιδιωτικής ζωής» (βλ. Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των

Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, αποφάσεις Niemitz κατά Γερμανίας της 16ης Δεκεμβρίου 1992, σειρά Α αριθ. 251-B, § 29, Amann κατά Ελβετίας της 16ης Φεβρουαρίου 2000, Recueil des arrêts et décisions, 2000-II, § 65, και Rotaru κατά Ρουμανίας της 4ης Μαΐου 2000, Recueil des arrêts et décisions, 2000-V, § 43). Υφίσταται, επομένως, ζώνη αλληλεπιδράσεως μεταξύ ατόμων, η οποία, ακόμη και σε δημόσιο πλαίσιο, μπορεί να εμπίπτει στην έννοια της «ιδιωτικής ζωής» (βλ. Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, απόφαση Peck κατά Ηνωμένου Βασιλείου της 28ης Ιανουαρίου 2003, Recueil des arrêts et décisions, 2003-I, § 57, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

116 Διαπιστώνεται ότι κάθε απόφαση που λαμβάνεται κατ' εφαρμογήν του κανονισμού 1049/2001 πρέπει να τηρεί το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 2, ΕΕ. Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι ο κανονισμός 1049/2001 θέτει τις γενικές αρχές και τα όρια που, για λόγους δημοσίου ή ιδιωτικού συμφέροντος, διέπουν την άσκηση του δικαιώματος προσβάσεως στα έγγραφα, σύμφωνα με το άρθρο 255, παράγραφος 2, ΕΚ. Ως εκ τούτου, το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού αυτού προβλέπει εξαίρεση σκοπούσα στην προστασία της ιδιωτικής ζωής και της ακεραιότητας του ατόμου.

117 Εξάλλου, υπενθυμίζεται ότι οι εξαιρέσεις από την αρχή της προσβάσεως στα έγγραφα πρέπει να τυγχάνουν περιοριστικής ερμηνείας. Η εξαίρεση του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 1049/2001 αφορά μόνον τα προσωπικά δεδομένα που δύνανται να θίξουν συγκεκριμένα και ουσιαστικά τον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και της ακεραιότητας του ατόμου.

123 Ωστόσο, διαπιστώνεται ότι το απλό γεγονός ότι ένα έγγραφο περιέχει προσωπικά δεδομένα δεν συνεπάγεται οπωσδήποτε προσβολή της ιδιωτικής ζωής ή της ακεραιότητας των ενδιαφερομένων, μολονότι οι επαγγελματικές δραστηριότητες δεν αποκλείονται καταρχήν από την έννοια της «ιδιωτικής ζωής» κατά το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ (βλ. ανωτέρω σκέψη 114 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου).

124 Πράγματι, όπως επισημαίνει η Επιτροπή, οι παρευρισκόμενοι στη συνεδρίαση της 11ης Οκτωβρίου 1996, των οποίων τα ονόματα δεν γνωστοποιήθηκαν, παρέστησαν στην εν λόγω συνεδρίαση ως εκπρόσωποι της CBMC και όχι ως ιδιώτες. Η Επιτροπή τόνισε επίσης ότι οι συνέπειες των αποφάσεων που ελήφθησαν κατά τη συνεδρίαση αφορούσαν τους εκπροσωπούμενους φορείς και όχι τους εκπροσώπους τους ως ιδιώτες.

125 Υπό τις συνθήκες αυτές, διαπιστώνεται ότι η αναφορά των ονομάτων των εκπροσώπων αυτών στα πρακτικά δεν θίγει την ιδιωτική ζωή των οικείων προσώπων, δεδομένου ότι τα πρόσωπα αυτά μετείχαν στη συνεδρίαση ως εκπρόσωποι των φορέων τους. Επιπλέον, όπως διαπιστώθηκε ήδη, τα πρακτικά δεν περιέχουν προσωπική άποψη των προσώπων αυτών, αλλά τη θέση των φορέων τους οποίους εκπροσωπούν.

126 Εν πάση περιπτώσει, επισημαίνεται ότι η γνωστοποίηση των ονομάτων των εκπροσώπων της CBMC δεν είναι ικανή να θίξει συγκεκριμένα και ουσιαστικά την προστασία της ιδιωτικής ζωής και της ακεραιότητας των ενδιαφερομένων. Η απλή αναγραφή του ονόματος του ενδιαφερομένου προσώπου στον κατάλογο των μετεχόντων σε συνεδρίαση, ως φορέα τον οποίο εκπροσωπεί το εν λόγω πρόσωπο, δεν αποτελεί τέτοιου είδους προσβολή και δεν θίγει την προστασία της ιδιωτικής ζωής και της ακεραιότητας των ενδιαφερομένων.

127 Η προσέγγιση αυτή δεν αντιβαίνει στην προαναφερθείσα απόφαση Österreichischer Rundfunk κ.λπ. την οποία επικαλέστηκε η Επιτροπή. Με την απόφαση αυτή, το Δικαστήριο έκρινε ότι η συλλογή ονομαστικών στοιχείων σχετικών με τα επαγγελματικά εισοδήματα ιδιώτη, προκειμένου να κοινοποιηθούν σε τρίτους, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ. Διαπίστωσε ότι ναι μεν η απλή απομνημόνευση εκ μέρους του εργοδότη των ονομαστικών δεδομένων περί των καταβαλλομένων στο προσωπικό του αποδοχών δεν μπορεί να αποτελεί αυτή καθαυτή επέμβαση στην ιδιωτική ζωή, αλλά η ανακοίνωση των εν λόγω δεδομένων σε τρίτον, εν προκειμένω σε δημόσια αρχή, συνιστά προσβολή του δικαιώματος σεβασμού της ιδιωτικής ζωής των ενδιαφερομένων, όποια και αν είναι η μεταγενέστερη χρήση των γνωστοποιούμενων με τον τρόπο αυτό πληροφοριών, και έχει τον χαρακτήρα επεμβάσεως κατά την έννοια του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ (προαναφερθείσα απόφαση Österreichischer Rundfunk κ.λπ., σκέψη 74). Το Δικαστήριο προσέθεσε ότι, προκειμένου να στοιχειοθετηθεί μια τέτοια παρέμβαση, ελάχιστη σημασία έχει αν οι γνωστοποιούμενες πληροφορίες είναι ή όχι ευαίσθητου χαρακτήρα ή αν οι ενδιαφερόμενοι υπέστησαν ή όχι ενδεχόμενες δυσμενείς συνέπειες λόγω της παρεμβάσεως αυτής. Αρκεί η διαπίστωση ότι τα στοιχεία σχετικά με τα εισοδήματα εργαζομένου ή συνταξιούχου κοινοποιούνται εκ μέρους του εργοδότη σε τρίτον (προαναφερθείσα απόφαση Österreichischer Rundfunk κ.λπ., σκέψη 75).

C-317 και 318/04, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (PNR), 30 Μαΐου 2006

Σχετικά με τις υποθέσεις:

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ζητεί, με την προσφυγή που άσκησε στην υπόθεση C-317/04, την ακύρωση της απόφασης 2004/496/ΕΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 2004, για τη σύναψη συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής σχετικά με την επεξεργασία και τη διαβίβαση των καταστάσεων με τα ονόματα των επιβατών από τους αερομεταφορείς προς το Υπουργείο Εσωτερικής Ασφάλειας, Υπηρεσία Τελωνείων και Προστασίας των Συνόρων των Ηνωμένων Πολιτειών (ΕΕ L 183, σ. 83, και διορθωτικό ΕΕ 2005, L 255, σ. 168).

Επίσης, το Κοινοβούλιο ζητεί, με την προσφυγή που άσκησε στην υπόθεση C-318/04, την ακύρωση της απόφασης 2004/535/ΕΚ της Επιτροπής, της 14ης Μαΐου 2004, σχετικά με την ικανοποιητική προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιλαμβάνονται στον φάκελο των επιβατών (Passenger Name Record) αεροπορικών μεταφορών ο οποίος διαβιβάζεται στο Bureau of Customs and Border Protection (Υπηρεσία Τελωνείων και Προστασίας των Συνόρων) των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής (ΕΕ L 235, σ. 11, στο εξής: απόφαση για ικανοποιητική προστασία).

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

55 Η απόφαση για ικανοποιητική προστασία αφορά μόνο τα δεδομένα PNR που διαβιβάζονται στη CBP. Από την έκτη αιτιολογική σκέψη της απόφασης αυτής προκύπτει ότι οι απαιτήσεις για τη διαβίβαση αυτή βασίζονται σε νομοθετική ρύθμιση που θεσπίστηκε από τις ΗΠΑ τον Νοέμβριο του 2001 και σε κανονισμούς εφαρμογής που θεσπίστηκαν από

τη CBP δυνάμει της εν λόγω ρύθμισης. Κατά την έβδομη αιτιολογική σκέψη της εν λόγω απόφασης, η υπό εξέταση νομοθεσία των ΗΠΑ αφορά την ενίσχυση της ασφάλειας και τους όρους υπό τους οποίους τα πρόσωπα μπορούν να εισέρχονται και να εξέρχονται από τη χώρα αυτή. Κατά την όγδοη αιτιολογική σκέψη, η Κοινότητα υποστηρίζει ανεπιφύλακτα τις ΗΠΑ στον αγώνα τους για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, εντός των ορίων τα οποία επιβάλλονται από τη νομοθεσία της Κοινότητας. Η δέκατη πέμπτη αιτιολογική σκέψη της ίδιας αυτής απόφασης προβλέπει ότι τα δεδομένα PNR θα χρησιμοποιούνται αυστηρά για τους σκοπούς της αποτροπής και της καταπολέμησης της τρομοκρατίας και των συναφών εγκλημάτων, άλλων σοβαρών εγκλημάτων, συμπεριλαμβανομένου του οργανωμένου εγκλήματος, τα οποία έχουν εξ ορισμού διεθνικό χαρακτήρα, και των αποδράσεων σε περίπτωση ενταλμάτων σύλληψης ή επιβολής ποινών φυλάκισης για τα ανωτέρω εγκλήματα.

56 Κατά συνέπεια, η διαβίβαση των δεδομένων PNR στη CBP αποτελεί επεξεργασία που αφορά τη δημόσια ασφάλεια και τις δραστηριότητες του κράτους σε τομείς του ποινικού δικαίου.

57 Μολονότι βέβαια πρέπει να γίνει δεκτό ότι τα δεδομένα PNR συλλέγονται αρχικώς από τις αεροπορικές εταιρίες στο πλαίσιο μιας δραστηριότητας που εμπίπτει στο κοινοτικό δίκαιο, δηλαδή της πώλησης αεροπορικού εισιτηρίου που δίδει δικαίωμα για την παροχή υπηρεσιών, εντούτοις η επεξεργασία δεδομένων την οποία αφορά η απόφαση για ικανοποιητική προστασία έχει εντελώς διαφορετικό χαρακτήρα. Συγκεκριμένα, η απόφαση αυτή, όπως υπενθυμίστηκε παραπάνω στη σκέψη 55, δεν αφορά καμία επεξεργασία δεδομένων αναγκαία για την παροχή των υπηρεσιών, αλλά επεξεργασία δεδομένων που κρίνεται αναγκαία για την προάσπιση της δημόσιας ασφάλειας και για κατασταλτικούς σκοπούς.

58 Με τη σκέψη 43 της προπαρατεθείσας απόφασης Lindqvist, την οποία επικαλέστηκε η Επιτροπή με το υπόμνημα αντίκρουσης, το Δικαστήριο δέχτηκε ότι οι δραστηριότητες που μνημονεύονται ως παραδείγματα στο άρθρο 3, παράγραφος 2, πρώτη περίπτωση, της οδηγίας είναι, σε όλες τις περιπτώσεις, δραστηριότητες που ασκούνται από τα κράτη ή από τις κρατικές αρχές και δεν αφορούν τους τομείς δραστηριότητας των ιδιωτών. Από την απόφαση αυτή δεν συνάγεται πάντως ότι το γεγονός ότι τα δεδομένα PNR έχουν συλλεγεί από ιδιωτικούς φορείς για εμπορικούς σκοπούς και ότι οι φορείς αυτοί οργανώνουν τη διαβίβασή τους σε τρίτο κράτος σημαίνει ότι η διαβίβαση αυτή δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω διάταξης. Συγκεκριμένα, η διαβίβαση αυτή εντάσσεται σε ένα πλαίσιο που έχουν δημιουργήσει οι δημόσιες αρχές σχετικά με τη δημόσια ασφάλεια.

59 Από τις παραπάνω σκέψεις προκύπτει ότι η απόφαση για ικανοποιητική προστασία αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, πρώτη περίπτωση, της οδηγίας. Η απόφαση αυτή δεν εμπίπτει συνεπώς στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.

60 Επομένως, το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου ακύρωσης, το οποίο αφορά την παράβαση του άρθρου 3, παράγραφος 2, πρώτη περίπτωση, της οδηγίας, είναι βάσιμο.

61 Κατά συνέπεια, η απόφαση για ικανοποιητική προστασία πρέπει να ακυρωθεί χωρίς να εξεταστούν τα λοιπά σκέλη του πρώτου λόγου ακύρωσης ή οι λοιποί λόγοι ακύρωσης που επικαλέστηκε το Κοινοβούλιο.

- 67 Το άρθρο 95 ΕΚ, σε συνδυασμό με το άρθρο 25 της οδηγίας, δεν απονέμει στην Κοινότητα αρμοδιότητα προς σύναψη της συμφωνίας.
- 68 Συγκεκριμένα, η συμφωνία αφορά την ίδια διαβίβαση δεδομένων όπως και η απόφαση για ικανοποιητική προστασία, δηλαδή επεξεργασία δεδομένων που, όπως προεκτέθηκε, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.
- 69 Κατά συνέπεια, η απόφαση 2004/496 κακώς εκδόθηκε με βάση το άρθρο 95 ΕΚ.
- 70 Κατά συνέπεια, η απόφαση αυτή πρέπει να ακυρωθεί χωρίς να εξεταστούν οι λοιποί λόγοι ακύρωσης που επικαλέστηκε το Κοινοβούλιο.

C-101/01, *Bodil Lindqvist*, 6 Νοεμβρίου 2003

Σχετικά με την υπόθεση:

Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο εκκρεμούς ενώπιον του δικαστηρίου αυτού ποινικής δίκης κατά της B. Lindqvist, η οποία κατηγορείται για παράβαση της σουηδικής νομοθεσίας περί της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, λόγω του ότι δημοσίευσε στον δικτυακό της τόπο στο Διαδίκτυο δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα αφορώντα ορισμένα από τα πρόσωπα που εργάζονται, όπως αυτή, εθελοντικώς σε ενορία της Προτεσταντικής Εκκλησίας της Σουηδίας.

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

- 25 Η έννοια της «επεξεργασίας» τέτοιων δεδομένων του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/46 περιλαμβάνει, σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 2, στοιχείο β', της οδηγίας αυτής, «κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιούνται με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων διαδικασιών και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα». Η τελευταία αυτή διάταξη αναφέρει διάφορα παραδείγματα τέτοιων εργασιών, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται η ανακοίνωση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης δεδομένων. Εντεύθεν έπεται ότι η εργασία που συνίσταται στην αναγραφή, σε ιστοσελίδα του Διαδικτύου, δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να θεωρηθεί ότι αποτελεί τέτοια επεξεργασία.
- 26 Απομένει να καθοριστεί αν η επεξεργασία αυτή είναι «αυτοματοποιημένη, εν όλω ή εν μέρει». Συναφώς, πρέπει να τονιστεί ότι η αναγραφή στοιχείων σε ιστοσελίδα του Διαδικτύου προϋποθέτει, σύμφωνα με τις εφαρμοζόμενες σήμερα τεχνικές και μηχανογραφικές διαδικασίες, την εκτέλεση μιας εργασίας τοποθέτησης της σελίδας αυτής σε ένα διακομιστή του Διαδικτύου (server), καθώς και τις αναγκαίες εργασίες για να μπορούν να έχουν πρόσβαση στη σελίδα αυτή τα πρόσωπα που συνδέονται με το Διαδίκτυο. Οι εργασίες αυτές πραγματοποιούνται, τουλάχιστον εν μέρει, κατά τρόπο αυτοματοποιημένο.
- 27 Επομένως, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η εργασία που συνίσταται στην αναφορά, επί ιστοσελίδας του Διαδικτύου, σε διάφορα πρόσωπα και στον προσδιορισμό τους είτε με το όνομά τους είτε με άλλα μέσα, για παράδειγμα με τον αριθμό τηλεφώνου τους ή με στοιχεία σχετικά με τις συνθήκες εργασίας τους και τις ασχολίες τους

κατά τον ελεύθερο χρόνο, συνιστά «αυτοματοποιημένη, εν όλω ή εν μέρει, επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/46.

46 Οσον αφορά την εξαίρεση του άρθρου 3, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 95/46, η δωδέκατη αιτιολογική σκέψη αυτής, που αφορά την εξαίρεση αυτή, μνημονεύει ως παραδείγματα επεξεργασίας δεδομένων, εκτελουμένης από φυσικό πρόσωπο για την άσκηση αποκλειστικά προσωπικών ή οικιακών δραστηριοτήτων, την αλληλογραφία και την τήρηση καταλόγων διευθύνσεων.

47 Η εξαίρεση αυτή πρέπει συνεπώς να ερμηνευθεί ως αφορώσα αποκλειστικά τις δραστηριότητες οι οποίες εντάσσονται στο πλαίσιο της ιδιωτικής ή οικογενειακής ζωής των ιδιωτών, πράγμα το οποίο προδήλως δεν ισχύει για την περίπτωση της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η οποία συνίσταται στη δημοσίευσή τους στο Διαδίκτυο με συνέπεια να αποκτά πρόσβαση στα δεδομένα αυτά απροσδιόριστος αριθμός προσώπων.

50 Λαμβανομένου υπόψη του αντικειμένου της οδηγίας αυτής, στην έκφραση «δεδομένα [...] που παρέχουν πληροφορίες για την [...] υγεία» του άρθρου της 8, παράγραφος 1, πρέπει να δοθεί ευρεία ερμηνεία ώστε να καταλαμβάνει πληροφοριακά στοιχεία αφορώντα όλες τις πτυχές, τόσο σωματικές όσο και ψυχικές, της υγείας του ατόμου.

51 Επομένως, στο τέταρτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η αναφορά του γεγονότος ότι ένα πρόσωπο τραυματίστηκε στο πόδι και τελεί σε μερική αναρρωτική άδεια συνιστά δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα σχετικό με την υγεία, κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/46

68 Λαμβανομένων υπόψη, αφενός, του σταδίου αναπτύξεως του Διαδικτύου κατά τον χρόνο καταρτίσεως της οδηγίας 95/46 και, αφετέρου, του γεγονότος ότι στο κεφάλαιο IV της οδηγίας αυτής δεν υπάρχουν κριτήρια εφαρμοζόμενα στη χρήση του Διαδικτύου, δεν μπορεί να υποτεθεί ότι ο κοινοτικός νομοθέτης είχε την πρόθεση να συμπεριλάβει, με μελλοντική προοπτική, στην έννοια της «διαβίβασης δεδομένων προς τρίτη χώρα» την εκ μέρους προσώπου, τελούντος στην κατάσταση της B. Lindqvist, αναγραφή δεδομένων σε ιστοσελίδα του Διαδικτύου, έστω και αν έτσι παρέχεται η δυνατότητα προσβάσεως στα δεδομένα αυτά στα πρόσωπα τρίτων χωρών που έχουν τα προς τούτο τεχνικά μέσα.

69 Αν το άρθρο 25 της οδηγίας 95/46 ερμηνευόταν υπό την έννοια ότι υφίσταται «διαβίβαση δεδομένων προς τρίτη χώρα» κάθε φορά που κάποια δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα αναγράφονται σε ιστοσελίδα του Διαδικτύου, η διαβίβαση αυτή θα αποτελούσε κατ' ανάγκη διαβίβαση προς όλες τις τρίτες χώρες στις οποίες υφίστανται τα τεχνικά μέσα που είναι αναγκαία για την πρόσβαση στο Διαδίκτυο. Το ειδικό καθεστώς που προβλέπει το κεφάλαιο IV της εν λόγω οδηγίας θα καθίστατο συνεπώς αναγκαστικά, όσον αφορά τις εργασίες στο Διαδίκτυο, καθεστώς γενικής εφαρμογής. Συγκεκριμένα, αφ' ης στιγμής η Επιτροπή θα διαπίστωνε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 25, παράγραφος 4, της οδηγίας 95/46, ότι μια τρίτη χώρα δεν εξασφαλίζει ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας, τα κράτη μέλη θα υποχρεούνταν να εμποδίσουν κάθε δημοσιοποίηση στο Διαδίκτυο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

70 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι το άρθρο 25 της οδηγίας 95/46 έχει την έννοια ότι οι εργασίες όπως αυτές που εκτέλεσε η B. Lindqvist δεν συνιστούν, αυτές καθαυτές, «διαβίβαση δεδομένων προς τρίτη χώρα». Συνεπώς, δεν

χρειάζεται να ερευνηθεί αν ένα πρόσωπο τρίτης χώρας είχε πρόσβαση στην επίμαχη ιστοσελίδα του Διαδικτύου ή αν ο διακομιστής του ως άνω παρέχοντος υπηρεσίες βρίσκεται από υλικής απόψεως εντός τρίτης χώρας.

71 Επομένως, στο πέμπτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι δεν υφίσταται «διαβίβαση δεδομένων προς τρίτη χώρα» κατά την έννοια του άρθρου 25 της οδηγίας 95/46 οσάκις ένα πρόσωπο που βρίσκεται εντός κράτους μέλους αναγράφει σε ιστοσελίδα του Διαδικτύου, η οποία είναι αποθηκευμένη στον χώρο του παρέχοντος υπηρεσίες φιλοξενίας ο οποίος είναι εγκατεστημένος εντός του ίδιου αυτού κράτους ή εντός άλλου κράτους μέλους, δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, παρέχοντας έτσι τη δυνατότητα προσβάσεως στα δεδομένα αυτά σε κάθε πρόσωπο που συνδέεται με το Διαδίκτυο, συμπεριλαμβανομένων των προσώπων που βρίσκονται εντός τρίτων χωρών.

C-465/00, C-138/01 και C-139/01, *Österreichischer Rundfunk κ.λ.π.*, 20 Μαΐου 2003

Σχετικά με τις υποθέσεις:

Με διατάξεις της 12ης Δεκεμβρίου 2000, της 28ης και της 14ης Φεβρουαρίου 2001, που περιήλθαν στο Δικαστήριο στις 28 Δεκεμβρίου 2000, η πρώτη, και στις 27 Μαρτίου 2001, οι δύο επόμενες, το Verfassungsgerichtshof (C-465/00) και το Oberster Gerichtshof (C-138/01 και C-139/01) υπέβαλαν, δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, από δύο προδικαστικά ερωτήματα το καθένα, ταυτόσημα κατ' ουσίαν, ως προς την ερμηνεία της οδηγίας 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 281, σ. 1),

Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφορών μεταξύ Rechnungshof (αυστριακού Ελεγκτικού Συνεδρίου) και πολλών φορέων και οργανισμών που υπόκεινται στον έλεγχό του, καθώς και μεταξύ της Christa Neukomm και του Josef Lauermann και του εργοδότη τους, του Österreichischer Rundfunk (στο εξής: ÖRF), ραδιοτηλεοπτικού σταθμού δημοσίου δικαίου, σχετικά με την υποχρέωση των δημοσίων επιχειρήσεων που υπόκεινται στον έλεγχο του Rechnungshof να του γνωστοποιούν τις υπερβαίνουσες ένα ορισμένο επίπεδο αποδοχές και συντάξεις τις οποίες καταβάλλουν στους υπαλλήλους και τους συνταξιούχους τους, καθώς και τα ονόματα των δικαιούχων, με σκοπό τη σύνταξη ετήσιας εκθέσεως προς υποβολή στο Nationalrat (εθνικό κοινοβούλιο), στο Bundesrat (ομοσπονδιακό κοινοβούλιο) και στα Landtagen (κοινοβούλια των ομοσπόνδων κρατών), η οποία τίθεται στη διάθεση του κοινού (στο εξής: έκθεση).

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

73 Επιβάλλεται να γίνει εκ προοιμίου δεκτό ότι η συλλογή ονομαστικών δεδομένων σχετικά με τα επαγγελματικά εισοδήματα ατόμου, με σκοπό τη γνωστοποίησή τους σε τρίτους, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 8 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου έχει κρίνει, επ' αυτού, ότι ο όρος

«ιδιωτική ζωή» δεν πρέπει να ερμηνεύεται συσταλτικά και ότι «δεν υφίσταται κανένας λόγος αρχής για τον αποκλεισμό των επαγγελματικών δραστηριοτήτων [...] από την έννοια της "ιδιωτικής ζωής"» (βλ., ιδίως, ΕΔΔΑ, αποφάσεις Amann κατά Ελβετίας της 16ης Φεβρουαρίου 2000, Recueil des arrêts et décisions 2000-II, § 65, και Rotaru κατά Ρουμανίας της 4ης Μα.ου 2000, Recueil des arrêts et décisions 2000-V, § 43).

74 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, ναι μεν η απλή απομνημόνευση εκ μέρους του εργοδότη των ονομαστικών δεδομένων σχετικά με τις καταβαλλόμενες στο προσωπικό του αποδοχές δεν μπορεί να αποτελεί αυτή καθαυτή παρέμβαση στην ιδιωτική ζωή, αλλά η ανακοίνωση των εν λόγω δεδομένων σε τρίτον, εν προκειμένω σε δημόσια αρχή, συνιστά προσβολή του δικαιώματος στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής των ενδιαφερομένων, όποια και αν είναι η μεταγενέστερη χρησιμοποίηση των γνωστοποιούμενων με τον τρόπο αυτό πληροφοριών, και έχει τον χαρακτήρα παρεμβάσεως υπό την έννοια του άρθρου 8 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως.

75 Προκειμένου να στοιχειοθετηθεί μια τέτοια παρέμβαση, ελάχιστη σημασία έχει αν οι γνωστοποιούμενες πληροφορίες είναι ή όχι ευαίσθητου χαρακτήρα ή αν οι ενδιαφερόμενοι υπέστησαν ή όχι ενδεχόμενες δυσμενείς συνέπειες λόγω της παρεμβάσεως αυτής (βλ. επ' αυτού την προαναφερθείσα απόφαση Amann κατά Ελβετίας, § 70). Αρκεί η διαπίστωση ότι τα στοιχεία σχετικά με τα εισοδήματα εργαζομένου ή συνταξιούχου κοινοποιούνται εκ μέρους του εργοδότη σε τρίτον.

94 Ενόψει του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 6, παράγραφος 1, στοιχείο γ', και 7, στοιχεία γ' και ε', της οδηγίας 95/46 δεν εμποδίζουν την εφαρμογή εθνικής ρυθμίσεως όπως η επίμαχη στις υποθέσεις των κυρίων δικών, υπό την προϋπόθεση ότι αποδεικνύεται ότι ηευρεία δημοσιότητα όχι μόνον του ποσού των υπερβαινόντων ένα ορισμένο ανώτατο όριο εισοδημάτων ατόμων τα οποία απασχολούνται σε φορείς και οργανισμούς που υπόκεινται στον έλεγχο του Rechnungshof αλλά και των ονομάτων τους είναι αναγκαία και πρόσφορη για την επίτευξη του σκοπού της ορθής διαχείρισεως των δημοσίων πόρων, τον οποίο επιδιώκει ο νομοθέτης, πράγμα το οποίο εναπόκειται στα αιτούντα δικαστήρια να εξετάσουν.

99 Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, το δεύτερο ερώτημα αφορά το αν μπορεί να θεωρηθεί ως απευθείας εφαρμοστέο το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της οδηγίας 95/46, κατά το οποίο «τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει [...] να είναι κατάλληλα, συναφή προς το θέμα και όχι υπερβολικά σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους συλλέγονται και υφίστανται επεργασία», καθώς και το άρθρο 7, στοιχεία γ' ή ε', κατά το οποίο η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μπορεί να πραγματοποιείται μόνον εάν, μεταξύ άλλων, «είναι απαραίτητη για την τήρηση εκ του νόμου υποχρεώσεως του υπευθύνου της επεξεργασίας» ή «είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση έργου δημοσίου συμφέροντος ή εμπύπτοντος στην άσκηση δημοσίας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο της επεξεργασίας [...] στον οποίο ανακοινώνονται τα δεδομένα».

100 Οι διατάξεις αυτές είναι επαρκώς συγκεκριμένες ώστε να είναι δυνατή η επίκλησή τους εκ μέρους ιδιώτη και η εφαρμογή τους εκ μέρους των εθνικών δικαστηρίων. Επιπλέον, ναι μεν η οδηγία 95/46 περιλαμβάνει αναμφισβήτητα αρκετά ευρεία διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών όσον αφορά την εφαρμογή ορισμένων από τις διατάξεις της, όμως με τα άρθρα 6, παράγραφος 1, στοιχείο γ', και 7, στοιχεία γ' ή ε', επιβάλλονται ανεπιφύλακτες υποχρεώσεις.

101 Επομένως, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 6, παράγραφος 1, στοιχείο γ', και 7, στοιχεία γ' και ε', της οδηγίας 95/46 είναι απευθείας εφαρμοστέα, υπό την έννοια ότι είναι δυνατή η εκ μέρους ιδιώτη επίκλησή τους ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων με σκοπό την παρεμπόδιση της εφαρμογής κανόνων εθνικού δικαίου αντιθέτων προς τις διατάξεις αυτές.

C-450/00, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου, 4 Οκτωβρίου 2001

Σχετικά με την υπόθεση:

Η υπόθεση έχει ως αντικείμενο να αναγνωρισθεί ότι το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, μη θέτοντας σε εφαρμογή εντός της ταχθείσας προθεσμίας τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι αναγκαίες για τη συμμόρφωσή του προς την οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 281, σ. 31), παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 32 της οδηγίας αυτής,

Σημαντικές Σκέψεις του Δικαστηρίου:

7 Το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, το οποίο δικαιολογεί την καθυστέρηση με τη νέα κατανομή των υπουργικών αρμοδιοτήτων η οποία επήλθε μετά την κυβερνητική αλλαγή του 1999, αναφέρει ότι η διαδικασία μεταφοράς της οδηγίας 95/46 είναι σε εξέλιξη.

8 Συναφώς, επιβάλλεται να υπομνηστεί ότι, κατά πάγια νομολογία, ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να επικαλεστεί διατάξεις, πρακτικές ή καταστάσεις της εσωτερικής του έννομης τάξεως προκειμένου να δικαιολογήσει τη μη τήρηση των υποχρεώσεων και προθεσμιών που επιβάλλει μια οδηγία (βλ., αποφάσεις της 15ης Ιουνίου 2000, C-470/98, Επιτροπή κατά Ελλάδος, Συλλογή 2000, σ. I-4657, σκέψη 11, και της 7ης Δεκεμβρίου 2000, C-423/99, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 2000, σ. I-11167, σκέψη 10).

9 Επομένως, εφόσον η μεταφορά της οδηγίας 95/46 δεν πραγματοποιήθηκε εντός της ταχθείσας προθεσμίας, πρέπει να κριθεί βάσιμη η προσφυγή που άσκησε η Επιτροπή.

10 Διαπιστώνεται, κατά συνέπεια, ότι το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, μη θεσπίζοντας, εντός της ταχθείσας προθεσμίας, όλες τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι αναγκαίες για τη συμμόρφωσή του προς την οδηγία 95/46, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 32 της οδηγίας αυτής.

